

Vlada Crne Gore

CRNA GORA U PROCESU STABILIZACIJE I PRIDRUŽIVANJA

**Prvih deset kvartalnih izvještaja Vlade Crne Gore posvećenih
ostvarivanju procesa stabilizacije i pridruživanja**

Od skupštinske Deklaracije o pridruživanju Evropskoj uniji, juna 2005. godine, do
skupštinske Rezolucije o ispunjavanju obaveza Crne Gore u okviru Sporazuma o
stabilizaciji i pridruživanju decembra 2007. godine

SADRŽAJ

DEKLARACIJA O PRIDRUŽIVANJU EVROPSKOJ UNIJI.....	5
PRVI IZVJEŠTAJ o realizaciji aktivnosti i obaveza Crne Gore u vezi sa Procesom stabilizacije i pridruživanja (za period od juna do septembra 2005. godine)	9
DRUGI IZVJEŠTAJ o realizaciji aktivnosti i obaveza Crne Gore u vezi sa Procesom stabilizacije i pridruživanja (za period od septembra 2005. godine do januara 2006. godine).....	29
TREĆI IZVJEŠTAJ o realizaciji aktivnosti i obaveza Crne Gore u vezi sa Procesom stabilizacije i pridruživanja (za period od januara do aprila 2006. godine).....	41
ČETVRTI IZVJEŠTAJ o realizaciji aktivnosti i obaveza Crne Gore u vezi sa Procesom stabilizacije i pridruživanja (za period od aprila do jula 2006. godine)	55
PETI IZVJEŠTAJ o realizaciji aktivnosti i obaveza Crne Gore u vezi sa Procesom stabilizacije i pridruživanja (za period od jula do septembra 2006. godine).....	71
ŠESTI KVARTALNI IZVJEŠTAJ o realizaciji aktivnosti i obaveza Crne Gore u vezi sa Procesom stabilizacije i pridruživanja (za period od oktobra do decembra 2006. godine).....	83
SEDMI IZVJEŠTAJ o realizaciji aktivnosti i obaveza Crne Gore u vezi sa Procesom stabilizacije i pridruživanja (za period od januara do marta 2007. godine).....	105
OSMI IZVJEŠTAJ o realizaciji aktivnosti i obaveza Crne Gore u vezi sa Procesom stabilizacije i pridruživanja (za period od aprila do juna 2007. godine).....	131
DEVETI IZVJEŠTAJ o realizaciji aktivnosti i obaveza Crne Gore u vezi sa Procesom stabilizacije i pridruživanja (za period od jula do septembra 2007. godine).....	165
DESETI IZVJEŠTAJ o realizaciji aktivnosti i obaveza Crne Gore u vezi sa Procesom stabilizacije i pridruživanja (za period od oktobra do decembra 2007. godine).....	181
REZOLUCIJA O ISPUNJAVANJU OBAVEZA CRNE GORE U OKVIRU SPORAZUMA O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU.....	201

Deklaracija o pridruživanju Evropskoj uniji, koju je Skupština Republike Crne Gore usvojila 8. juna 2005. godine, podrazumijevala je obavezu Vlade Republike Crne Gore da Skupštinu redovno, svaka 3 mjeseca, izvještava »o realizaciji aktivnosti i obaveza Crne Gore u vezi sa procesom stabilizacije i pridruživanja Evropskoj uniji«.

Prvi izvještaj, dostavljen Skupštini oktobra 2005.godine, sadržao je pregled tekućih aktivnosti Vlade u okviru koordinacije procesa stabilizacije i pridruživanja, ali i kratak osvrt na odnose Crne Gore i Evropske unije do tada, imajući u vidu poruke Solunske agende, evropske integracije kao regionalni proces, uvedeni model »dvostrukog kolosjeka« za ekonomske integracije, evropske fondove podrške, programe obuke, komunikacionu strategiju, aktivnosti u oblasti harmonizacije zakonodavstva i ispunjavanje preporuka iz (prvog) Evropskog partnerstva u dijelu obaveza Crne Gore.

Drugi izvještaj donio je prve informacije o pripremi i otpočinjanju pregovora o sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju sa EU, o svim ostalim aktivnostima u okviru procesa integracija, a dao je i prikaz novih evropskih dokumenata koji su usvojeni u tom periodu, uključujući i, za nas sve važniji, Godišnji izvještaj EK o progresu ostvarenom u procesu stabilizacije i pridruživanja.

Na istovjetan način, tokom naredne dvije godine, kroz mehanizam kvartalnog izvještavanja Skupštine od strane Vlade o procesu evropskih integracija, došli smo do seta od deset kvartalnih izvještaja - vrijedne, dokumentovane, sistematizovane i kontinuirane informacije, ali i analitičke građe, o procesu stabilizacije i pridruživanja u našoj zemlji. Imajući u vidu da je Crna Gora, u međuvremenu, postala nezavisna i međunarodno priznata država, članica UN i mnogih drugih međunarodnih organizacija, vrijednost ovih izvještaja dobija na značaju.

Simbolično, u periodu izvještavanja koje je pokrio Deseti kvartalni izvještaj, nezavisna Crna Gora je dobila svoj prvi Ustav i potpisan je Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju.

Afirmišući jedinstvenu političku podršku za proces integracija Crne Gore prema EU od strane svih poslanika i parlamentarnih partija u crnogorskoj skupštini, 27.decembra 2007.godine, Skupština Crne Gore je usvojila novi važan dokument - Rezoluciju o ispunjavanju obaveza Crne Gore u okviru Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

I tako, od Deklaracije do Rezolucije, Crna Gora je napravila značajan progres na putu evropskih integracija zemlje, i to je jednim dijelom sadržano u ovim izvještajima. Skupštinska rezolucija i početak primjene Privremenog sporazuma, potvrdili su da je Crna Gora uspješno završila, prvi, manje zahtjevan dio složenog procesa evropskih integracija zemlje. Za nove izazove, koji tek predstoje, Crna Gora je, kroz dosadašnje uspješno završene faze na putu integracija, pokazala da je spremna.

Podgorica, 9. maj 2008.

Potpredsjednik Vlade za evropske integracije,
Prof. Dr Gordana Djurović

DEKLARACIJA O PRIDRUŽIVANJU EVROPSKOJ UNIJI

Polazeći od činjenice da je Crna Gora u civilizacijskom, istorijskom, kulturnom i geografskom smislu sastavni dio Evrope;

Konstatujući da najveći broj građana Crne Gore i političkih subjekata iskazuje privrženost idejama evropskih integracija i potvrđujući opredjeljenje za postizanje najšireg političkog konsenzusa, kao nužnog preduslova za brže pridruživanje Evropskoj uniji;

Izražavajući spremnost da Skupština Republike Crne Gore u svom budućem radu daje punu podršku i neophodan podsticaj pristupanju Evropskoj uniji, kao prostoru stabilnog mira, demokratskih vrijednosti i visokog životnog standarda;

Prihvatajući osnovne vrijednosti Evropske unije i izražavajući spremnost za ispunjavanje kriterijuma za pristupanje Evropskoj uniji, a posebno u pogledu stabilnosti demokratije i njenih institucija, uloge i značaja Skupštine Republike Crne Gore u tom procesu;

Afirmišući značaj Crne Gore za ostvarivanje trajnog mira i stabilnosti na području Jugoistočne Evrope i izražavajući podršku naporima međunarodne zajednice i Evropske unije usmjerenim ka ostvarivanju ovih ciljeva;

Potvrđujući privrženost građana Crne Gore demokratiji, civilnom i otvorenom društvu, vladavini prava, poštovanju ljudskih i manjinskih prava i osnovnih sloboda;

Zalažući se za ostvarenje ekonomske stabilnosti i prosperiteta, za punu slobodu kretanja lica, kapitala, roba i usluga;

Prihvatajući načela, tekovine i ciljeve na kojima se temelji Evropska unija i polazeći od člana 49 Ugovora o Evropskoj uniji (Ugovor iz Amsterdama), koji se odnosi na postupak i uslove prijema države koja je podnijela zahtjev za članstvo u Evropsku uniju;

Potvrđujući odlučnost da se ispune obaveze predviđene Procesom stabilizacije i pridruživanja, Solunskom deklaracijom sa Samita Evropske unije i zemalja Zapadnog Balkana (21. jun 2003. godine), Agendom za Zapadni Balkan: "Put ka Evropskoj integraciji"; zaključcima Ministarskog Savjeta Evropske unije iz Luksemburga (11. oktobra 2004. godine) o "dvostrukom kolosjeku" u procesu harmonizacije ekonomskih sistema;

Konstatujući da između političkih partija postoje razlike u gledanju kroz koji državno-pravni status treba integrisati Crnu Goru u Evropsku uniju, poslaničke grupe opredijeljene za nezavisnu Crnu Goru, sa punim međunarodno-pravnim subjektivitetom, kao i poslaničke grupe opredijeljene za državnu zajednicu Srbija i Crna Gora, ostajući privržene svojim programskim načelima, izražavaju spremnost da, i pored navedenih političkih razlika, rade na ubrzanom integrisanju i primjeni evropskih standarda,

Skupština Republike Crne Gore, na osnovu člana 81 tačka 2 Ustava Republike Crne Gore, na drugoj sjednici prvog redovnog zasijedanja u 2005. godini, dana 8. juna 2005. godine, donijela je

DEKLARACIJU O PRIDRUŽIVANJU EVROPSKOJ UNIJI

Skupština Republike Crne Gore:

1. Potvrđuje da je strateški interes građana Crne Gore ostvarenje procesa Evropskih integracija, čemu će Skupština Republike Crne Gore dati punu podršku i neophodan podsticaj;
2. Izražava spremnost da u cilju ostvarenja pune i trajne stabilnosti i regionalne bezbjednosti, kroz program "Partnerstvo za mir" pristupi NATO-u i drugim evropskim i evro-atlantskim bezbjednosnim strukturama;
3. Potvrđuje da će doprinjeti ubrzanom usklađivanju pozitivnopravnog sistema Republike Crne Gore sa propisima i standardima Evropske unije, na principima vladavine prava i promovisanja ljudskih i građanskih sloboda, ostvarivanja i unapređenja manjinskih prava, jačanja ekonomske i socijalne sigurnosti, a posebno u otklanjanju svih zakonskih, institucionalnih i političkih nedostataka u cilju borbe protiv organizovanog kriminala, korupcije, trgovine ljudima, drogom, ilegalne imigracije i za bezbjednost granica;
4. Potvrđuje spremnost za punu saradnju i ispunjenje obaveza i standarda Savjeta Evrope i Organizacije za evropsku bezbjednost i saradnju i svih ostalih preuzetih međunarodnih obaveza, kao i saradnju sa Međunarodnim sudovima, uključujući saradnju sa Međunarodnim krivičnim sudom za ratne zločine za prostor bivše Jugoslavije u Hagu;
5. Izražava spremnost da, u cilju ubrzanja procesa evropskih integracija, dodatno unaprijedi saradnju sa Evropskim parlamentom, parlamentima drugih država, i posebno afirmiše regionalnu saradnju kroz programe "Cetinjskog parlamentarnog foruma";
6. Poziva Vladu Republike Crne Gore da, u što kraćem roku, u okviru svojih nadležnosti izradi strategiju za pridruživanje Evropskoj uniji i dostavi je Skupštini Republike Crne Gore, radi upoznavanja, te da intenzivira mjere i akcije za otvaranje pregovora o zaključivanju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Evropskoj uniji;
7. Poziva Vladu Republike Crne Gore da, najmanje jednom u tri mjeseca, dostavi Skupštini Republike Crne Gore izvještaj o realizaciji aktivnosti i obaveza Crne Gore u vezi sa procesom stabilizacije i pridruživanja Evropskoj uniji;
8. Poziva sve parlamentarne stranke da, u cilju postizanja društvenog konsenzusa, daju prioritet ubrzanom usvajanju predloga zakona od posebnog značaja za proces pridruživanja Evropskoj uniji i rade na afirmaciji evropskih vrijednosti u Crnoj Gori, poštujući evropske standarde u ostvarivanju manjinskih prava;
9. Izražava spremnost da afirmiše saradnju sa domaćim nevladinim i međunarodnim organizacijama u cilju promovisanja vrijednosti Evropske unije i upoznavanja javnosti sa ciljevima ulaska Crne Gore u Evropsku uniju i poziva sve političke partije, medije, sindikate, vjerske zajednice, državne i lokalne organe vlasti i sve građane da daju puni doprinos zajedničkim naporima za ubrzanje procesa pridruživanja Evropskoj uniji;

10. Deklaraciju dostaviti Evropskom parlamentu, Evropskoj komisiji, Savjetu ministara Evropske unije i Savjetu Evrope;

11. Deklaraciju objaviti u "Službenom listu Republike Crne Gore".

SU-SK BR.01-40/6
Podgorica, 8. juna 2005.godine

SKUPŠTINA REPUBLIKE CRNE GORE
PREDSJEDNIK
Ranko Krivokapić

Republika Crna Gora

*Ministarstvo za ekonomske odnose sa inostranstvom
i evropske integracije*

PRVI IZVJEŠTAJ

**o realizaciji aktivnosti i obaveza Crne Gore u vezi sa
Procesom stabilizacije i pridruživanja**

(za period od juna do septembra 2005. godine)

Podgorica, septembar 2005. godine

UVODNE NAPOMENE

Deklaracija o pridruživanju Evropskoj uniji, koju je Skupština Republike Crne Gore usvojila 8. juna 2005. godine, podrazumijeva obavezu Vlade Republike Crne Gore da Skupštinu redovno, svaka 3 mjeseca, izvještava »o realizaciji aktivnosti i obaveza Crne Gore u vezi sa procesom stabilizacije i pridruživanja Evropskoj uniji«.

Ovaj Izvještaj je pripremljen u skladu sa zadacima iz Deklaracije i pruža uvid u dosadašnje aktivnosti Crne Gore u ostvarivanju Procesu stabilizacije i pridruživanja, odnosno, priprema za otpočinjanje pregovora o zaključivanju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

S obzirom da se radi o prvom izvještaju on sadrži i kratak osvrt na odnose Crne Gore i Evropske unije u Procesu stabilizacije i pridruživanja.

1. Proces stabilizacije i pridruživanja

Proces pridruživanja Evropskoj uniji u najširem smislu podrazumijeva ispunjavanje tzv. **kriterijuma iz Kopenhagena**. Radi se o kriterijuma utvrđenim 1993 godine u Kopenhagenu, koji se odnose na:

- Stabilnost demokratskih institucija, vladavina prava, poštovanja ljudskih prava i zaštita manjina;
- Postojanje funkcionalne tržišne privrede i sposobnost suočavanja sa konkurentskim pritiskom i tržištem EU;
- Sposobnost preuzimanja obaveza koje proističu iz članstva, uključujući ciljeve političke, ekonomske i monetarne unije.

Pored ovih osnovnih kriterijuma, u Madridu, 1995. godine, je dodat još jedan koji se odnosi na prilagođavanje administrativnih, upravnih i pravosudnih struktura normama EU kako bi se zakonodavni okvir EU mogao djelotvorno primijenjivati. Ispunjavanje ovih kriterijuma podrazumijeva potpunu javnost i transparentnost rada i aktivnu ulogu Parlamenta, komora, sindikata, nevladinih organizacija u cilju ostvarenja društvenog konsenzusa i obezbjeđenja podrške javnog mnjenja.

Proces stabilizacije i pridruživanja (PSP)¹ je naziv za cjelovit, strateški pristup Evropske Unije prema zemljama Zapadnog Balkana (termin se koristi u EU i obuhvata Hrvatsku, BJR Makedoniju, Srbiju i Crnu Goru, BiH i Albaniju). Riječ je o procesu koji podrazumijeva čitavi niz aktivnosti i odnosa između zainteresovane države Zapadnog Balkana i EU, kao i postepeno usvajanje prava EU. Osnovni cilj PSP-a je ostvarivanje pridruživanja zemalja ovog regiona EU, uz istovremeno uspostavljanje pune i trajne stabilizacije, ne samo pojedinačnih država već i regiona u celini. Značajan sastavni dio PSP-a je insistiranje na međusobnoj regionalnoj saradnji zemalja koje žele da se pridruže EU. Proces stabilizacije i pridruživanja prati Evropska komisija. Njen zadatak je da, uzimajući u obzir opšte kriterijume iz Kopenhagena i pojedinačne kriterijume i preporuke za svaku državu, svake godine sačinjava **Izvještaje o stabilizaciji i pridruživanju**. Do sada je Evropska komisija objavila tri izvještaja: prvi - aprila 2002. godine, drugi - marta 2003. godine i treći - marta 2004. godine. Krajem oktobra ove godine očekuje se novi Izvještaj o stabilizaciji i pridruživanju. U sklopu priprema za izradu ovog Izvještaja Vlada RCG je Evropskoj komisiji dostavila svoj prilog sa pregledom realizovanih aktivnosti u prethodnom periodu od

¹ Na engleskom: *Stabilization and Association Process (SAP)*

aprila 2004. godine do septembra 2005. godine. U prilogu ovog dokumenta dat je Prilog godišnjem izvještaju koji sadrži sveobuhvatan pregled aktivnosti na ostvarivanju procesa stabilizacije i pridruživanja, posebno na ostvarivanju preporuka sadržanih u Evropskom partnerstvu.

Proces stabilizacije i pridruživanja se vremenski djeli u dvije faze. Obje faze su vezane za sprovođenje ključnog pravnog dokumenta: **Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju**.²

Prva faza, jeste procjena opštih uslova unutar države (ekonomskih, socijalnih, pravnih i političkih), kao i priprema administrativnih struktura (stvaranje i jačanje nadležnih državnih institucija). Ova faza počinje u trenutku kada država izrazi zainteresovanost za uspostavljanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa EU, a okončava se objavljivanjem „**Studije o izvodljivosti**“ od strane Evropske komisije. Značaj ove studije je što njen zaključak izražava stav EU, o tome da li je zainteresovana država u stanju da sprovode obaveze za koje će se vezati potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. U slučaju da je procjena EU pozitivna, otpočinje druga faza procesa stabilizacije i pridruživanja.

Druga faza podrazumjeva pregovore o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju, njegovo potpisivanje i efikasno sprovođenje. SSP je međunarodni ugovor između države potpisnice i EU koji uspostavlja pravni okvir za uzajamnu saradnju i postepeno približavanje evropskim standardima.

2. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju pripada tipu ugovora o asocijaciji kakav je i Evropski ugovor koji su sa EU potpisale zemlje Centralne i Istočne Evrope, koje su u maju 2004. godine postale punopravne članice EU. Sadržaj ugovora, odredbe, ciljevi, institucije, zajednička tijela, mehanizmi, tranzicioni period, skoro su identični sa evropskim ugovorima. Osnovne razlike između SSP i evropskih sporazuma su u sadržaju razvojne klauzule i u odredbama o regionalnoj saradnji. Sklapanjem SSP državi se, u razvojnoj klauzuli, potvrđuje status potencijalnog kandidata za članstvo u EU, ali se ne definiše unaprijed bilo kakav datum pristupanja EU. Približavanje punopravnom članstvu temelji se na individualnim sposobnostima prihvatanja evropskih standarda i kriterija, dostignućima u izgradnji regionalne stabilnosti i pojedinačnim rezultatima u sprovođenju obaveza koje proizilaze iz pridruženog članstva. **Zaključivanjem SSP-a otpočinje institucionalizacija odnosa sa EU.** Imajući u vidu dužinu trajanja procesa zaključivanja (i ratifikacije) sporazuma, Komisija EU je predvidjela mogućnost stvaranja zajedničkih *ad hoc* radnih tijela, koja su u prvom redu zadužena za pripremu pregovora, kao i praćenje procesa harmonizacije propisa zemlje zapadnog Balkana sa propisima EU.

Ciljevi sporazuma su razvijanje političkog dijaloga između EU i zemlje potpisnice sporazuma, zatim postupnog usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa propisima EU, postupno razvijanje zone slobodne trgovine između dvije strane potpisnice, te podsticanje regionalne saradnje u okviru SAP-a.

Trgovinske odredbe primjenjuju se odmah nakon potpisivanja SAA, kada na snagu stupa **Privremeni sporazum o trgovinskim i sa njima povezanim pitanjima** između Evropske zajednice i države Zapadnog Balkana. Osnovni cilj je obezbjeđenje Zone slobodne trgovine sa EU u roku definisanom sporazumom, uz istovremeno asimetrično ukidanje carina od strane EU.

² Na engleskom: *Stabilisation and Association Agreement (SAA)*

Odmah nakon potpisivanja Privremenog sporazuma, neophodno je donijeti Implementacioni plan za primjenu SSP. Ovaj plan treba da sadrži spisak prioriternih mjera i aktivnosti, sa nosiocima tih mjera i obaveza.

Pored obaveza koje se odnose na Zonu slobodne trgovine, druge ugovorne obaveze po osnovu SSP odnose se na:

- uspostavljanje političkog dijaloga između EU i zemlje potpisnice;
- razvoj demokratije, poštovanje ljudskih prava, vladavinu zakona i uspostavljanje slobodnog tržišta;
- kretanje radne snage, izjednačavanje statusa preduzeća iz EU koja se osnivaju u zemlji potpisnici, pitanja u vezi se pružanjem usluga;
- postepenu harmonizaciju nacionalnog zakonodavstva sa propisima EU, a naročito u oblastima relevantnim za uspostavljanje jedinstvenog tržišta (pravila koja se odnose na razvoj konkurencije, državnu pomoć, zaštitu prava intelektualne, komercijalne i industrijske svojine, javne nabavke, zaštitu potrošača, standarde i sl.);
- ekonomsku saradnju po najvažnijim sektorima;
- kulturnu saradnju;
- finansijsku saradnju (CARDS).

U prilogu ovog dokumenta dat je pregled finansijske podrške koju je Crna Gora dobila i koja se planira u narednom periodu u okviru Programa CARDS³ (Pomoć Evropske zajednice u obnovi, razvoju i stabilizaciji).

3. Odnosi EU – Zapadni Balkan nakon Samita u Solunu

Po uzoru na partnerstva za stupanje u članstvo EU, koja predstavljaju jedan od ključnih instrumenata predpristupne strategije zemalja kandidata za članstvo u EU, Evropska komisija je, na samitu u Solunu, kroz **“Solunsku agendu za Zapadni Balkan”** uvela Evropska partnerstva za zemlje Zapadnog Balkana. Pored toga “Solunskom agendom za Zapadni Balkan” je predviđeno upućivanje državnih službenika u svojstvu savjetnika iz država članica i država kandidata za ulazak u EU u države učesnice Procesu stabilizacije i pridruživanja. Ovaj transfer znanja se naziva programom »twinninga«⁴, i on je finansiran iz CARDS programa. Države Zapadnog Balkana su takođe u prilici da se koriste i podrškom Kancelarije za razmenu informacija o tehničkoj pomoći (TAIEX)⁵, koja pomaže državama Zapadnog Balkana u njihovom radu na usklađivanju nacionalne pravne legislative sa pravnim tekovinama EU⁶. Nakon samita u Solunu omogućeno je učesće država regiona Zapadnog Balkana u drugim programima Zajednice. Riječ je o programima koji uključuju obrazovanje, profesionalnu obuku, izgradnju civilnog društva, zaštitu životne sredine, reforme državne administracije itd.

U funkciji unapređenja parlamentarne saradnje pored osnivanja parlamentarnih odbora za evropske poslove, odnosno integraciju u svakoj od država, Samit u Solunu ohrabruje i uspostavljanje Balkanske konferencije Parlamentarnih odbora za evropske poslove. Takodje, dat je prostor i za uspostavljanje kontakata sa parlamentom EU i parlamentima država članica EU.

³ Skraćenica proizilazi iz engleskog: *Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilization (CARDS)*

⁴ Na engleskom: *twinning programme*

⁵ Technical Assistance Information Exchange Office (TAIEX)

⁶ Francuski: *Acquis communautaire* – uobičajena skraćenica Acquis, tj. aki, znači pravno nasljeđe EU - skup prava i obaveza koji sve države članice obavezuje i povezuje unutar EU. *Acquis communautaire* predstavlja širi pojam od klasičnog pojma prava s obzirom da obuhvata: sadržaj, načela i političke ciljeve osnivačkih ugovora; zakonodavstvo usvojeno primjenom osnivačkih ugovora i presuda Suda pravde Evropskih zajednica, deklaracije i rezolucije koje je usvojila EU, mjere koje se odnose na zajedničku spoljnu i bezbjednosnu politiku, mjere koje se odnose na pravosuđe i unutrašnje poslove, međunarodne ugovore koje je sklopila EU, kao i ugovore između zemalja članica na području djelovanja EU. Države koje imaju za cilj članstvo u EU moraju prihvatiti odluke iz osnivačkih ugovora i usvojiti Acquis communautaire.

U narednoj tabeli prikazana su postignuće zemalja Zapadnog Balkana u Procesu stabilizacije i pridruživanja.

Proces stabilizacije i pridruživanja – Zapadni Balkan, Septembar 2005.godine					
FAZE PROCESA	HRVATSKA	MAKEDONIJA	ALBANIJA	BiH	SRBIJA I CRNA GORA
Dijalog zemlje sa predstavnicima Evropske komisije (EK): procjene stanja ekonomskih, pravnih i političkih kriterijuma, preporuke	Dijalog Radnih grupa od 02.2000.	01.1998 - Sporazum o saradnji sa EU	11.2000, HLSG Upravna grupa na visokom nivou	KRG 1998 Smjernice za EU – «18 koraka» 2000	- KRG/ 6.2001-7.2002 (5 sastanaka); - USD ¹⁾ / 8 sastanaka - 3 godišnja izvještaja o PSP ²⁾
EK usvaja Izvještaj o Studiji izvodljivosti (ispunjavanje kriterijuma za pregovore o SAA)	24.5.2000.	16.06.1999.	/24.11.1999/ 6.06.2001.	18.11.2003.	25. April 2005
EK usvaja direktivu o pregovorima i daje preporuku SM da pregovori počnu	19.07.2000.	8.09.1999.	28.11.2001.	14 uslova za start pregovora ³⁾	Nacrt Direktive usvojen na Kolegijumu komesara 12.7.2005. ⁴⁾
Savjet ministara (SM) usvaja direktivu o pregovorima	20.11.2000.	24.01.2000.	21.10.2002.		
EK otpočinje pregovore	24.11.2000.	5.03.2000.	31.01.2003.		
Parafranje SSP	14.5.2001.	24.11.2000.	Draft SSP ⁵⁾		
Potpisivanje SSP i definisanje plana implementacije ⁶⁾	29.10.2001. (6 godina)	9.04.2001. (10 godina)			
Na snagu stupa Interim SSP	1.03.2002.	1.06.2001.			
Sprovođenje Sporazuma/ operativna implementacija elemenata SAA prema dogovorenim fazama/	2003 - NPAA Nacionalni program za pridruživanje	2003 - NPAA Nacionalni akcioni plan za uskladjivanje zakona			
Zahtjev za članstvo EU podnijet	21.02.2003.	22.03.2004.			
SM daje «status zemlje kandidata» /Avis/ ⁷⁾	18.06.2004.	(2005)			
Stupanje na snagu SSP	1.02.2005.	1.04.2004.			
Pregovori o članstvu ⁸⁾	2005...	(2006)			

Objašnjenje podataka iz tabele:

- 1) KRG - konsultativna radna grupa; USD – unaprijedjeni stalni dijalog Deveti sastanak USD se planira za oktobar 2005.g.
- 2) IV godišnji izvještaj o procesu stabilizacije i pridruživanja biće objavljen u novembru 2005. g. – Izvještaji sadrže ocjene progressa na putu evropskih integracija u skladu sa Kopenhaškim kriterijumima za pridruživanje
- 3) Od ovih 18 „koraka“ na „mapi puta“ BiH prema EU ostalo je ispunjavanje još dva bitna „koraka“ za: Akcioni plan za reformu policije i legislativa u oblasti medija;
- 4) Očekuje se usvajanje Direktive o pregovorima EU sa SCG u prvoj polovini oktobra 2005. g., a otpočinjanje procesa pregovaranja u drugoj polovini novembra 2005. g. Važno je napomenuti da Direktiva ne obuhvata Kosovo, koje je pod privremenom upravom UN;
- 5) Pregovori o tekstu Sporazuma i tranzicionom periodu između Albanije i EU uglavnom su bili završeni prije izbora u Julu 2005.
- 6) Pregovori o trgovinskim odnosima u okviru SSP imaju za cilj uspostavljanje zone slobodne trgovine između države Zapadnog Balkana i EU i predstavljaju jednu od najobimnijih aktivnosti u pregovorima. U zgradama su dati tzv. Prelazni periodi koje su definisale države u okviru postepenog otvaranja svog tržišta i ukidanja svih barijera za robe iz EU
- 7) Hrvatska je dobila status Zemlje kandidata nekoliko mjeseci po stupanju na snagu Sporazuma, dok je makedonski sporazum stupio na snagu još aprila 2004.g, ali Makedonija još nema status zemlje kandidata. On se očekuje na sastanku SM u decembru 2005. g.
- 8) Pregovori o članstvu Hrvatske u EU zamrznuti su, uslovno, na šest mjeseci marta 2005.g., zbog neispunjavanja međunarodno prihvaćenih obaveza vezanih za saradnju sa Tribunalom u Hagu
- 9) KRG - konsultativna radna grupa; USD – unaprijedjeni stalni dijalog. Deveti sastanak USD održan je 8. novembra 2005.g.
- 10) IV godišnji izvještaj o procesu stabilizacije i pridruživanja objavljen je 9. novembra 2005. g. – Izvještaji sadrže ocjene progressa na putu evropskih integracija u skladu sa Kopenhaškim kriterijumima za pridruživanje.
- 11) Od ovih 18 „koraka“ na „mapi puta“ BiH prema EU ostalo je ispunjavanje još dva bitna „koraka“ za: Akcioni plan za reformu policije i legislativa u oblasti medija.
- 12) Pregovori o tekstu Sporazuma i tranzicionom periodu između Albanije i EU uglavnom su bili završeni prije izbora u Julu 2005.
- 13) Pregovori o trgovinskim odnosima u okviru SSP imaju za cilj uspostavljanje zone slobodne trgovine između države Zapadnog Balkana i EU i predstavljaju jednu od najobimnijih aktivnosti u pregovorima. U zgradama su dati tzv. Prelazni periodi koje su definisale države u okviru postepenog otvaranja svog tržišta i ukidanja svih barijera za robe iz EU.
- 14) Hrvatska je dobila status Zemlje kandidata nekoliko mjeseci po stupanju na snagu Sporazuma, dok je makedonski sporazum stupio na snagu još aprila 2004.g, ali Makedonija je dobila status zemlje kandidata tek na sastanku SM u decembru 2005. g.
- 15) Nije definisan datum otpočinjanja pregovora.
- 16) Akcioni plan Vlade RCG za jačanje administrativnih kapaciteta za implementaciju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, usvojen 30. novembra 2006. godine, dostupan je na sajtu Sekretarijata za evropske integracije / elektronska biblioteka: www.sei.vlada.cg.yu
- 17) U čl. 123 SSP navodi se osnivanje posebnog pododбора koji bi se bavio pitanjima migracija; predloženo je sa naše strane da to bude u okviru pododбора za pravdu, slobodu i bezbjednost;

4. Dosadašnje aktivnosti na pripremama za otpočinjanje pregovora o zaključivanju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju

Odnosi između Crne Gore i EU u Procesu stabilizacije i pridruživanja uspostavljeni su jula 2001. godine, konstituisanjem **Zajedničke konsultativne radne grupe SRJ – EU**. Od 2003. godine ova saradnja je nastavljena sastancima u formi „Unaprijednog stalnog dijaloga“ (USD). Do sada je održano 8 sastanaka „Unaprijednog stalnog dijaloga“. Rezultati ovih sastanaka su bile posebne preporuke Evropske komisije o raznim oblastima reformi ukupnog društvenog života u Srbiji i Crnoj Gori. Ministarstvo za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije je u proteklom periodu, od trenutka osnivanja, redovno obavještavalo Evropsku komisiju o implementaciji njenih preporuka, kao i o napretku i rezultatima sprovođenja planiranih reformi. Naredni sastanak Unaprijednog stalnog dijaloga planira se u toku oktobra 2005. godine.

Iako je osnovni cilj rada Konsultativnih radnih grupa i sastanaka Unaprijednog stalnog dijaloga procjena spremnosti Srbije i Crne Gore za pozitivnu Studiju izvodljivosti, ova Studija je uslijedila tek aprila 2005. godine.

Završetak Studije izvodljivosti je kasnio zbog više razloga: Suštinski problem je, pri tome, što sama državna zajednica nema dovoljne kapacitete za potpisnika sporazuma sa EU. Važan dio kapaciteta za to je, prema Ustavnoj povelji, u državama članicama. Na političkoj ravni ključni razlog je bio izostanak saradnje sa Haškim tribunalom. Iako je to, prije svega, problem Srbije, Crna Gora je trpila identične posljedice – izostanak Studije izvodljivosti. Na ekonomskoj ravni, problem je bilo ostvarivanje akcionog plana harmonizacije ekonomskih sistema Srbije i Crne Gore⁷. Ovaj problem je prevaziđen novim pristupom Savjeta Ministara EU, tzv. „dvostrukim kolosjekom“ za nastavak procesa pridruživanja Srbije i Crne Gore Evropskoj uniji.

4.1. Razvoj i primjena modela «dvostrukog kolosjeka»

Ministri inostranih poslova zemalja EU su se na neformalnom sastanku u Matrihtu, septembra 2004. godine, složili da model evropskih integracija u slučaju SCG nije dovoljno efikasan i da ga treba modifikovati. Ovo opredjeljenje iz Matrihta, dobilo je i formalnu potvrdu na zasjedanju Savjeta Ministara, 11. oktobra 2004.g. u Luksemburgu, kada je Savjet ministara EU podržao princip «dvostrukog kolosjeka» za nastavak procesa pridruživanja Srbije i Crne Gore Evropskoj uniji. **Model «dvostrukog kolosjeka»** podrazumijeva da se pregovori o pridruživanju u oblasti trgovinske i carinske politike, kao i povezanih sektorskih ekonomskih tema, vode na nivou država članica.

Na temelju toga, Vlada Republike Crne Gore je, na sjednici održanoj 21. oktobra 2004. godine usvojila predlog **Zakona o izmjenama i dopunama zakona o akcionom planu harmonizacije ekonomskih sistema država članica** Državne zajednice Srbija i Crna Gora radi sprečavanja i uklanjanja prepreka slobodnom protoku ljudi, robe, usluga i kapitala.⁸

⁷ Akcioni plan harmonizacije dva ekonomska sistema istakao je svu različitost i složenost procesa usaglašavanja dvije države članice, imajući u vidu razlike u njihovoj ekonomskoj strukturi, prioritetima, veličini, strateškim projektima, valuti, nivou privatizacije, spremnosti za proces pristupanja STO, itd.

⁸ Valja ukazati da je tekst ovog zakona prethodno usaglašen sa Vladom Republike Srbije (19.10.2004. godine), a da je u Skupština Republike Crne Gore usvojen uz glasanje dijela opozicije.

Primjena «dvostrukog kolosjeka» je omogućila:

- Usvajanje **Akcionog plana za implementaciju preporuka iz Evropskog partnerstva**, koji po sadržaju u potpunosti odgovara reformskoj i razvojnoj agendi Crne Gore i koji, kao takav, predstavlja prvi planski dokument Vlade koji jasno odslikava vezu i podudarnost između dosadašnjih i planiranih reformi u Crnoj Gori sa procesom pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji,
- **Više sredstava iz programa CARDS za Crnu Goru** - Aktivno učešće u planiranju finansijske podrške iz **CARDS programa** za 2005. i 2006. godinu, posebno u odnosu na programiranje podrške u dijelu izgradnje kapaciteta državne uprave za učešće i vođenje procesa pridruživanja (PRILOG 1)
- **Samostalno vođenje i planiranje politika u domenu spoljne trgovine i carinske politike**, što će se pozitivno odraziti na predstojeće pregovore o Privremenom sporazumu o trgovini, kao aneksu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju koji će regulisati spoljno-trgovinske odnose Crne Gore sa državama članicama EU u nastavku procesa pridruživanja.
- **Samostalan proces pregovaranja o pristupanju Crne Gore u Svjetsku trgovinsku organizaciju (STO)**. Generalni sekretarijat STO je 15. februara 2005. godine prihvatio nezavisne kandidature Srbije i Crne Gore za članstvo u ovoj organizaciji.
- Aktivno učešće Vlade RCG u pripremi dokumentacije za izradu pozitivne Studije izvodljivosti, koja je usvojena 25. aprila tekuće godine⁹.
- U novim **Autonomnim trgovinskim preferencijalima** koje Evropska unija daje državnoj zajednici Srbije i Crne Gore, Crna Gora će biti posebno evidentirana. To znači da se na bazi modela dvostrukog kolosjeka odobravaju trgovinske olakšice posebnim carinskim teritorijama u SCG (Srbija, Crna Gora, Kosovo).

5. Unapređenje institucionalnog okvira

U cilju izgradnje i unapređenja institucionalnog okvira za obavljanja poslova koji se odnosi na evropske integracije, 6. februara 2003 Vlada RCG je donijela "Uredbu o izmjenama i dopunama uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave" kojom je formirano **Ministarstvo za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije** (MEOIEI). Kao organizaciona jedinica Ministarstva formiran je Sektor za evropske integracije kojem su povjereni poslovi, prije svega, koordinacije aktivnosti ministarstava i institucija u procesu pridruživanja EU.

Pored toga u Skupštini RCG je, 21. oktobra 2003. godine oformljen Odbor za evropske integracije.

Nakon toga je u toku aprila 2004. godine, razvijen je cjelovit institucionalni okvir za saradnju Crne Gore sa Evropskom unijom na taj način što je:

- Oformljen je **Savjet za evropske integracije**;

Savjet za evropske integracije predstavlja političko savjetodavno tijelo na najvišem nivou koje daje strateške smjernice Vladi u vezi sa poslovima i aktivnostima pridruživanja EU. Svojim postojanjem, sastavom i angažovanjem Savjet predstavlja stub aktivnosti na pridruživanju Evropskoj Uniji kroz predlaganje strate-

⁹ Evropska Komisija je prijedlog usvojila 12. aprila, a Savjet ministara EU potvrdio 25. aprila.

gija i mjera iz nadležnosti Crne Gore, praćenje i davanje mišljenja o procesu primjene predloženih mjera i aktivnosti. Istovremeno, Savjet radi na predlaganju mjera za obezbjeđivanje opšte društvenog konsenzusa u pogledu odabrane strategije pridruživanja Evropskoj Uniji, kao i predlaganju potrebnih mehanizama povezivanja i saradnje kompleksnog procesa pridruživanja.

- Oformljena je **Vladina Komisija za koordinaciju procesa pristupanja Evropskoj uniji**;

Komisija za koordinaciju procesa pristupanja je formirana kao stručno radno tijelo Vlade RCG. Zadaci Komisije su da: koordinira i unapređuje aktivnosti i saradnju ministarstava i državnih organa i institucija nadležnih za donošenje i sprovođenje politika koje se odnose na proces pridruživanja Evropskoj Uniji; utvrđuje prioritete i efikasne metode za usklađivanje politika i propisa Republike Crne Gore sa standardima Evropske Unije; predlaže mjere u vezi sa usaglašavanjem zakonodavstva, institucionalnim promjenama i reformom politika koje su u nadležnosti Republike Crne Gore, u skladu sa obavezama i zahtjevima koji proističu iz procesa pridruživanja Evropskoj Uniji i kontinuirano prati i analizira sprovođenje predloženih mjera.

- U svim ministarstvima i drugim državnim organima su imenovane **kontakt osobe za poslove evropskih integracija**;

Zadaci rada kontakt osoba za EU integracije u ministarstvima su da: koordiniraju i unapređuju aktivnosti unutar ministarstava i drugih državnih organa i institucija u cilju ostvarivanja svestrane politike koja se odnose na proces pridruživanja EU; uspostavljaju bazu podataka o ostvarenim i planiranim tokovima harmonizacije zakonodavstva Crne Gore sa zakonodavstvom EU u skladu sa tekućim aktivnostima u ministarstvima i republičkim organima uprave; postave osnovnu institucionalnu infrastrukturu u ministarstvima neophodnu za formiranje budućih organizacionih jedinica za EU integracije.

- U ključnim ministarstvima oformljene su **stalne radne grupe za poslove evropskih integracija**.

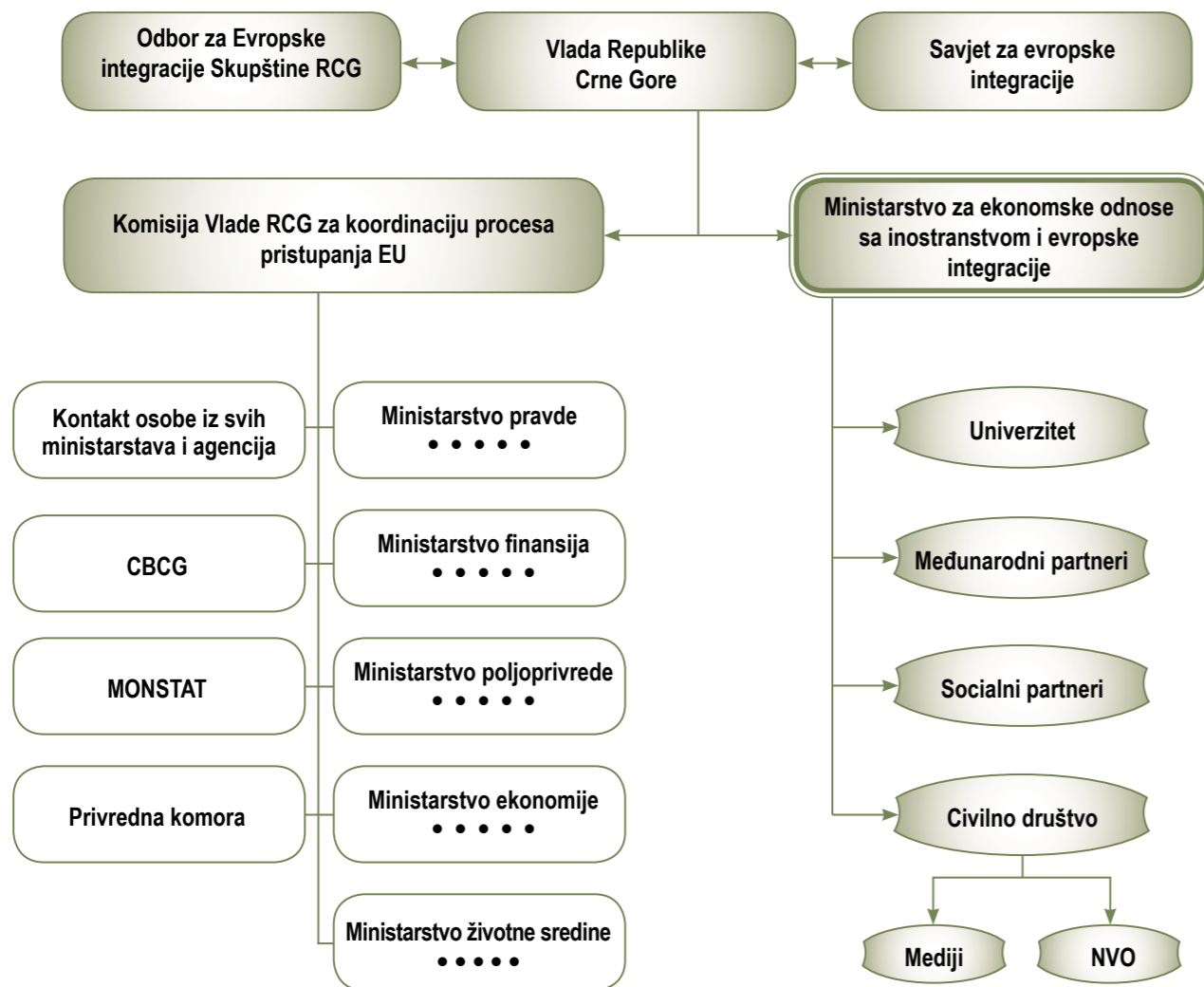
Zadaci stalnih radnih grupa su obezbjeđivanje unutrašnje koordinacije rada na poslovima pridruživanja EU unutar u onim ministarstvima koja u tekućoj fazi procesa imaju najsloženiju ulogu i zadatke. Radi se o sljedećim ministarstvima: Ministarstvo pravde, Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Ministarstvo zaštite životne sredine i uređenja prostora. Dakle, zbog otpočinjanja priprema za proces pregovaranja o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju, zadaci kontak osoba već su preneseni na stalne radne grupe za poslove evropskih integracija, čime je otpočelo formiranje EU jedinica u ključnim ministarstvima.

U prethodnom periodu, institucionalna infrastruktura uspostavljena za proces evropskih integracija, koja je ustanovljena odlukama Vlade RCG, značajno je **doprinijela jačanju administrativnih kapaciteta za upravljanje procesom evropskih integracija**.

Pored toga, u proteklom periodu obezbijeđeno je programsko povezivanje Ministarstva za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije sa insitucijama civilnog društva. Potpisan je poseban Memorandum o saradnji sa grupom nevladinih organizacija,¹⁰ kao i sa Pravnim i Ekonomskim fakultetom Univerziteta Crne Gore. Ostvarena je i značajna saradnja sa socijalnim partnerima.

¹⁰ Radi se o sljedećim nevladinim organizacijama: CRNVO, CEDEM, Centar za građansko obrazovanje, Grupa za promjene, Centar za monitoring, Evropski pokret u Crnoj Gori i Institut za medije Crne Gore.

Naredna šema prikazuje razvijenu mrežu za poslove evropskih integracija u Crnoj Gori:

U toku 2005. godine dodatno su razvijene institucije za saradnju sa EU o čemu će više riječi biti u poglavlju posvećenom pripremama za početak procesa pregovaranja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

6. Ostvarivanje Evropskog partnerstva

Na osnovu zaključaka Samita u Solunu, Savjet ministara EU je u toku 2004 godine usvojio Evropska partnerstva za države Zapadnog Balkana. Evropsko partnerstvo je mehanizam kojim se obogaćuje Proces stabilizacije i pridruživanja, i jedan je od rezultata Samita EU i zemalja Zapadnog Balkana, koji je održan 21. juna 2003.

Dokument **Evropsko partnerstvo sa Srbijom i Crnom Gorom, uključujući i Kosovo**, kako je definisano rezolucijom 1244 Savjeta bezbjednosti UN od 10. juna 1999. god., Savjet ministara EU je usvojio na sjednici održanoj 14. juna 2004. u Luksemburgu.

U sklopu ukupnih aktivnosti na planu približavanja Crne Gore Evropskoj uniji Vlada RCG je donijela **Akcioni plan za implementaciji preporuka iz Evropskog partnerstva** koji sadrži mjere neophodne za sprovođenje preporuka iz Evropskog partnerstva, alokaciju odgovornosti za implementaciju, vremenski okvir i budžetsku alokaciju ukoliko to određena mjera zahtjeva. Vlada RCG je na sjednici održanoj **9. decembra 2004. usvojila Akcioni plan za implementaciju preporuka iz Evropskog partnerstva**, koji u aneksu sadrži 88 prioriternih propisa koje je neophodno usvojiti u narednom periodu. Akcioni plan je podijeljen u sedam poglavlja: demokratija i vladavina prava, zaštita ljudskih i manjinskih prava, regionalna i međunarodna saradnja, ekonomska situacija, EU standardi, sektorske politike i saradnja u oblasti pravosuđa i unutrašnjih poslova.

U toku 2005. godine Vlada RCG je redovno **kvartalno izvještavala Evropsku komisiju** o postignutim rezultatima na realizaciji mjera i aktivnosti planiranih ovim Akcionim planom. Unutar Vlade uspostavljen je, prevashodno preko Komisije za koordinaciju procesa pristupanja Evropskoj uniji, monitoring mehanizam koji obezbjeđuje redovno mjesečno praćenje aktivnosti na realizaciji preporuka sadržanih u Evropskom partnerstvu.

Na internet sajtu Ministarstva za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije (www.minevrint.vlada.cg.yu) nalaze se svi važniji dokumenti vezani za proces pridruživanja Evropskoj uniji, pa i Akcioni plan za implementaciju preporuka sadržanih u Evropskom partnerstvu.

7. Pripreme za početak pregovora Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju

Nakon što je Savjet ministara EU 25.4.2005.g. konačno odobrio pozitivnu Studiju izvodljivosti, stekli su se uslovi da se u Vladi RCG preduzme čitav niz koordiniranih aktivnosti u okviru priprema za buduće pregovore o sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju ¹¹.

Posebno je potrebno istaći da je **EU**, u Studiji izvodljivosti, jasno definisala svoj **odnos prema budućem procesu pregovaranja o Sporazumu i organizaciji referenduma**: «Ustavna povelja sadrži klauzulu prema kojoj svaka Republika ima pravo da se povuče iz Državne zajednice. Ova klauzula sadrži jasnu vremensku odrednicu: relevantni postupci mogu biti pokrenuti tek nakon isteka trogodišnjeg perioda, počevši od usvajanja Povelje u februaru 2003. godine. Takvo povlačenje moralo bi biti predmet **referenduma** održanog u Republici, pozivajući se na ovu klauzulu. Postojanje ove opcije **nije per se prepreka za napredak** ka ugovornim odnosima sa Srbijom

¹¹ Puni naziv sporazuma je Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između SCG i Evropskih zajednica i njihovih država članica.

i Crnom Gorom, u okviru pristupa dvostrukog kolosjeka. Međutim, ona će zahtijevati konstruktivni stav i snažnu političku posvećenost svih strana, kako bi se osigurao kapacitet Srbije i Crne Gore da se uključi u pregovore u cilju uspostavljanja ugovornih odnosa sa EU.¹²

Kolegijum komesara Evropske komisije je 11. jula 2005.g. ustanovio formalan prijedlog pregovaračkih uputstava, koje treba da odobri Savjet ministara EU. Očekuje se da će Savjet ministara EU u oktobru usvojiti tzv. Direktivu za pregovore i dati mandat EK da otpočne iste.

Pregovore o Sporazumu će voditi Komisija u konsultaciji sa posebnim **odborom** koji treba da se formira od strane Savjeta ministara, što znači da će i države članice EU imati značajan uticaj na pregovore.

SSP je "mješoviti sporazum" tj. zaljučuje se između države Zapadnog Balkana (ZB) i Evropskih zajednica i njihovih država članica, što znači da ne stupa na snagu činom potpisivanja. Da bi stupio na snagu mora biti **ratifikovan od strane Evropskog parlamenta i parlamenata svih država članica EU**.

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju sadrži sljedeća poglavlja: Opšti principi; Politički dijalog; Regionalna saradnja; Slobodno kretanje roba; Kretanje radnika, poslovni nastan, pružanje usluga, kapital; Harmonizacija prava; Pravosuđe i unutrašnji poslovi; Politike saradnje; Finansijska saradnja; Institucionalne, opšte i završne odredbe.

S obzirom na strukturu SSP i usvojeni model dvostrukog kolosjeka koji je omogućio da se dio pregovora vodi direktno između države članice SCG i predstavnika Evropske komisije, Vlada RCG je, 16. juna 2005.g., formirala **Pregovarački tim** sastavljen od ministara čiji resori su ključni za proces pregovaranja i sprovođenje odredaba SSP. Pregovaračkog tima Vlade RCG čine: Dr Gordana Djurović, Ministar za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije - Šef pregovaračkog tima, Mr Milutin Simović - Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Mr Igor Lukšić - Ministar finansija, Midrag Vlahović - Ministar inostranih poslova i Ministar ekonomije.

Pored toga u cilju što bolje koordinacije procesa pregovaranja i pružanja stručne podrške Pregovaračkom timu, **formirano je šest medjuresorskih radnih grupa**, i to za sljedeća poglavlja Sporazuma: 1. Preambula, opšta načela, politički dijalog, institucionalne, prelazne i završne odredbe; 2. Poljoprivreda i ribarstvo; 3. Slobodno kretanje roba; 4. Slobodno kretanje ljudi, usluga i kapitala; 5. Finansijska saradnja i ostale politike saradnje i 6. Usklađivanje zakonodavstva. Koordinaciju ukupnih aktivnosti radnih grupa obavlja Ministarstvo za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije. Sve radne grupe su, otvorene, da, po procjeni Koordinatora radne grupe, u njihov rad budu uključeni i **lokalni eksperti iz civilnog društva**.

Takođe, u saradnji sa kancelarijama za pridruživanje Evropskoj uniji u Srbiji i na nivou državne zajednice dogovoreno je formiranje **pregovaračkog tima i tri radne grupe na nivou državne zajednice**. Ova tijela na novou državne zajednice sastavljena su od predstavnika država članica i institucija državne zajednice. Na nivou državne zajednice formirane su radne grupe za: 1. preambulu i politički dijalog, 2. za pitanja viza azila i migracija i 3. za harmonizaciju zakonodavstva, što je u skladu sa definisanim nadležnostima institucija državne zajednice u oblastima koje se pregovaraju Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju.

¹² Citiran je tekst Saopštenja Evropske komisije o spremnosti Srbije i Crne Gore da pregovara sa Evropskom unijom o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju.

Za lidere i članove radnih grupa organizovana je **dodatna obuka**, kao bi se na vrijeme i kvalitetno završile pripreme osnovnih pregovaračkih pozicija Crne Gore za pregovore Sporazuma. U toku septembra radne grupe su završile rad na pregovaračkim pozicijama Crne Gore, čime je definisana **Pregovaračka platforma Crne Gore**.

8. Ostale aktivnosti vezane za proces stabilizacije i pridruživanja

Neposredna saradnja sa institucijama EU

U proteklom periodu ostvarivana je redovna i kontinuirana saradnja sa Delegacijom Evropske komisije u SCG i nadležnim institucijama Evropske unije. Ministarstvo za ekonomske odnose sa inostranstvom dostavljalo je primjedbe i sugestije na niz dokumenata Evropske komisije, redovno je pripremalo i organizovalo sastanke Unaprijeđenog stalnog dijaloga, pripremljeni su i dostavljeni Evropskoj komisiji neophodni podaci vezani za pozitivnu Studiju izvodljivosti, redovno se dostavljaju izvještaji o ostvarivanju Akcionog plana za realizaciju Evropskog partnerstva, kao i prilozi Crne Gore za godišnje izvještaje o Procesu stabilizacije i pridruživanja. Na taj način stvoreni su uslovi za **skoro otvaranje Kancelarije Delegacije Evropske komisije u Podgorici**, čime će se obezbijediti uslovi za još bolju i svestraniju komunikaciju i saradnju.

U ovom periodu znatno je unaprijeđena saradnja sa Evropskom agencijom za rekonstrukciju tako da je Ministarstvo za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije učestvovalo u planiranju i projektovanju programa saradnje i aktivnosti u sklopu programa CARDS za 2005 i 2006 godinu. Takođe, unaprijeđena je aktivnost Savjetodavnog centra za ekonomska i pravna pitanja, koji je otvorio kancelariju u Crnoj Gori, a od kraja 2005 godine treba da otpočne i pažljivo pripreman program **Twining** u saradnji sa vladama Francuske i Slovenije. Stalni predstavnik programa Twining iz Vlade Slovenije boraviće naredne dvije godine kao konsultant u Ministarstvu za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije.

Tekuće aktivnosti na planu direktno saradnje sa institucijama EU obilježava i bogata edukativna aktivnost koja je organizovana u saradnji sa Kancelarijom za razmenu informacija o tehničkoj pomoći - **TAIEX**-om. Posredstvom Ministarstva za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije, koje je koordinator za ovaj program, obezbijedeno je učešće predstavnika organa državne uprave na 52 seminara za oblasti: poljoprivrede, pravosuđa i unutrašnjih poslova, carina, transporta, javnih nabavki, životne sredine, energetike i dr. Ove seminare pohađalo je ukupno 154 vladina službenika.

Oblast usklađivanja zakonodavstva

U oblasti usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa propisima Evropske unije, Ministarstvo za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije je u saradnji sa Generalnim sekretarijatom Vlade Republike Crne Gore iniciralo je uvođenje posebnog pravnog instrumenta za praćenje stepena usklađenosti nacionalnog zakonodavstva sa propisima EU. U tom smislu oformljen je poseban **«Obrazac za ocjenu usklađenosti propisa sa odgovarajućim propisima Evropske unije»**. Odlukom o izmjenama i dopunama Poslovnika Vlade Republike Crne Gore («Službeni list RCG» br.71/04) uvedena je obaveza predlagača da uz predlog zakona, drugog propisa ili opšteg akta dostavi ocjenu usklađenosti propisa sa odgovarajućim propisima Evropske unije, a ukoliko ne postoji propis EU, konstataciju o toj činjenici. Ovaj novi način rada na priprema zakonskih akata u Crnoj Gori uspješno funkcioniše od decembra 2004. godine.

Pripreme za buduće učesće Crne Gore u programima Zajednice

U toku 2004. godine su, u skladu sa «Solunskom agendom za Zapadni Balkan» državama Zapadnog Balkana otvoreni programi Zajednice prevashodno radi lakšeg transfera znanja i dobre prakse. Ministarstvo za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije je, u cilju pravovremenog planiranja i koordiniranja bilateralnih i multilateralnih programa tehničke pomoći, pripremila posebnu Informaciju koja pruža uvid u navedene mogućnosti i obaveze. Ova informacija je usvojena od strane Vlade RCG, a uskoro se planira i štampanje knjige koja će sadržati korisne podatke o programima Zajednice.

Aktivnosti na planu obuke

U proteklom periodu nastavljene su ranije započete i otpočele nove aktivnosti na planu neophodne obuke za kvalitetniji rad državne administracije na planu pridruživanja Evropskoj uniji. Vlada RCG je u martu 2005. godine usvojila poseban **Program obuke državne administracije za poslove evropskih integracija**. Kao rezultat tog programa već je obavljeno **anketiranje** državnih službenika kojim su objedinjene konkretne informacije o njihovoj dosadašnjoj obuci, **potrebama za daljom specijalističkom obukom**, kao i o poznavanju stranih jezika i kompjuterskih vještina.

Aktivnosti na planu obuke usmjerene su ka osposobljavanju državnih službenika - polaznika obuke da preuzmu ispunjavanje obaveza koje im predstoje u procesu stabilizacije i pridruživanja i u kontinuitetu se odvijaju u saradnji sa partnerima na bilateralnoj osnovi i u saradnji sa institucijama EU. Dosadašnji tok sprovođenja Programa obuke bio je namijenjen prevashodno predstavnicima javne uprave koji vrše koordinaciju procesa evropskih integracija, koji će učestvovati u pregovorima o Sporazumu o stabilizaciji i asocijaciji i različitim radnim grupama vezanim za proces pregovaranja, kao i državnim službenicima koji su angažovani na harmonizaciji zakonodavstva sa evropskim pravnim poretkom.

U program obuke se **uključuju i predstavnici Skupštine Republike Crne Gore**. Dvoje predstavnika stručne službe Skupštine učestvovalo je na seminaru o evropskim integracijama koji je održan u Briselu 14 i 15 oktobra 2004. godine, a krajem oktobra planira se učesće deset poslanika Skupštine Republike Crne Gore na seminaru koji se organizuje u saradnji sa TAIEX-om i koji će biti posvećen Ugovoru o energetske zajednici. Takođe, za predstavnike Skupštine Republike Crne Gore, u saradnji sa Vladom Republike Slovenije organizovano je, 24. juna 2004. godine, predavanje slovenačkog Ministra za evropske integracije Dr Milana Cvikla na temu slovenačkih iskustava i uloge parlamenta na putu evropskih integracija.

Komunikaciona strategija i saradnja sa civilnim društvom

Komunikaciona strategija za informisanje javnosti o procesu pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji je strateški dokument kojim su definisani ciljevi i način informisanja javnosti o procesu evropskih integracija u Crnoj Gori, a koji je usvojen na sjednici Vlade Republike Crne Gore 16. septembra 2004. godine. Ova strategija se ostvaruje posebno planiranim godišnjim akcionim planovima. U toku je realizacija **Akcionog plana za 2005. godinu**.

U cilju ostvarenja što bolje saradnje sa civilnim društvom u Ministarstvu za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije potpisan je (jula 2004. godine) **Memorandum o saradnji sa nevladinim organizacijama** koje ostvaruju aktivnosti na planu evropskih integracija. Takođe potpisani su posebni sporazumi o saradnji sa Pravnim i Ekonomskim fakultetom u Podgorici.

Ministarstvo i nevladine organizacije su organizovali niz zajedničkih aktivnosti na organizaciji **okruglih stolova** i drugih skupova usmjerenih ka promociji procesa evropskih integracija, odnosno raspravama radi provjera i unapređenja politika vezanih za proces evropskih integracija. Slična saradnja uspostavljena je i sa **socijalnim partnerima** – Savezom sindikata, Unijom poslodavaca, kao i sa Privrednom komorom.

Kao poseban internet portal namjenjen za koordinaciju aktivnosti i razmjenu informacija o aktivnostima koje Vlada i nevladine organizacije realizuju u okviru procesa pridruživanja Crne Gore strukturama EU, postavljen je sajt www.integracije.cg.yu.

Takođe pokrenut je i tromjesečni informator o procesu evropskih integracija koji se pod nazivom **«EuroMont»** objavljuje kao podlistak u dnevnom listu »Vijestu«. Pored toga otpočela i izdavačka aktivnost, Ministarstvo za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije odštampalo je **više brošura i knjiga o procesu evropskih integracija** (»Pojmovnik Evropskih integracija«, »Komunikaciona strategija za informisanje javnosti o procesu pridruživanja Evropskoj uniji«, »Uvod u evropsko pravo«, »Proširena Evropa – ekonomske promjene i očekivanja«), a planira se štampanje novih knjiga kako bi se stvorile mogućnosti da što veći broj čitalaca dođe do produbljenih saznanja o procesu evropskih integracija.

Prilog br. 1.

Financijska podrška u sklopu programa CARDS

Opšti podaci

Program CARDS (*Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilization* - Pomoć Evropske zajednice za obnovu, razvoj i stabilizaciju), je program tehničko-financijske pomoći Evropske unije usvojen u **decembru 2000. godine**, čiji je osnovni cilj **podrška zemljama Zapadnog Balkana u aktivnom učestvovanju u Procesu stabilizacije i pridruživanja**.

Programom CARDS zamijenjeni su dotadašnji programi financijske pomoći OBNOVA i PHARE, a kao zemlje korisnice programa osim Srbije i Crne Gore pojavljuju se Albanija, Bosna i Hercegovina, Makedonija i Hrvatska.

Program je predviđen za period do 31. decembra 2006. godine, a ukupna vrijednost programa je 4,65 milijardi EUR.

Prelaskom na CARDS program mijenja se, kako predviđena namjena sredstava, tako i spektar korisnika. Prema Uredbi o programu CARDS Savjeta Evropske unije od 5.12.2000. (br. 2666/2000) sredstva pomoći EU koristiti će se za:

- obnovu, stabilizaciju demokratije, pomirenje i povratak izbjeglica;
- stvaranje institucionalnog i zakonodavnog okvira koji će poduprijeti demokratiju, vladavinu prava i prava manjina, civilno društvo, nezavisnost medija, jačanje zakonitosti i mjera za borbu protiv organizovanog kriminala;
- održivi ekonomski i socijalni razvoj, uključujući strukturne reforme;
- društveni razvoj, s posebnim naglaskom na smanjenje siromaštva, jednakost polova, obrazovanje, stručno usavršavanje i zaštitu životne sredine;
- razvoj tješnjih veza između zemalja korisnika, između njih i EU, te između njih i zemalja kandidata za članstvo u EU;
- promociju regionalne, međudržavne, prekogranične i međuregionalne saradnje među zemljama korisnicima te između njih i EU.

Program CARDS dijeli se na **dvije komponente: nacionalnu i regionalnu**. Nacionalna komponenta namijenjena je zemljama programa CARDS individualno.

Evropska komisija je 2000 i 2001. pripremila strateške planove pomoći, koji će predstavljati dugoročnu podršku Procesu stabilizacije i pridruživanja. To su Strateški nacionalni programi¹³ i Strateški regionalni program¹⁴, namijenjeni za podršku u periodu 2002-2006.

Strategija podrške Evropske zajednice je, kao prvo, usmjerena na podršku učešću i napredovanju RCG u Procesu stabilizacije i pridruživanja, koji, kroz političku i ekonomsku stabilizaciju i ubrzano približavanje EU, predstavlja osnovu za razvoj na dugi rok.

¹³ Na engleskom: *National Strategy Paper*

¹⁴ Na engleskom: *Regional Strategy Paper*

Radi postizanja značajnijih rezultata koji bi doprinijeli ostvarivanju osnovnih ciljeva, pomoć Evropske zajednice je koncentrisana na tri oblasti:

(1) Podrška dobrom upravljanju i izgradnji institucija

- (a) *Reforma javne uprave*
- (b) *Pravosuđe i unutrašnji poslovi*
- (c) *Carina i poreska politika*

(2) Ekonomski oporavak, obnova i reforma sa težištem na:

- (a) *Energetiku*
- (b) *Saobraćaj*
- (c) *Životna sredina*
- (d) *Ekonomski razvoj*

(3) Društveni razvoj i civilno društvo, sa težištem na visoko obrazovanje, stručno usavršavanje, obuku i razvoj ljudskih resursa povezano sa povećanjem zaposlenosti i jačanje civilnog sektora uključujući nezavisne medije.

Svaki od strateških dokumenata sadrži dodatak pod imenom **Višegodišnji indikativni program**¹⁵, koji sadrži detalje programa podrške za naredne tri/dvije godine. Prvi VIP je usvojen, kao aneks Strateškog programa, za period 2002-2004. Prošle godine je usvojen VIP za period 2005-2006.

U VIP se detaljnije razrađuju ciljevi, očekivani rezultati, programi za implementaciju, indikatori ostvarenja, uslovi neophodni za implementaciju, povezana pitanja.

Svake godine pristupa se izradi godišnjeg plana aktivnosti, koji sadrži konkretne projekte u područjima sadržanim VIP.

Korisnici regionalne komponente su sve zemlje programa CARDS. Aktivnosti unutar ove komponente zamišljene su kao komplementarne aktivnostima koje se sprovode unutar nacionalnih programa u područjima u kojima zajedničko djelovanje može dovesti do boljih rezultata.

Regionalna strategija CARDS Programa je usredsređena na promovisanje bliskih odnosa i regionalne saradnje. Oko 10% raspoloživih sredstava je opredjeljeno za podršku ovom cilju, kao dodatak uz pet nacionalnih CARDS strategija koje su usmjerene na ostale, karakteristične probleme sa kojima se pojedine zemlje suočavaju.

Iako je, dakle, najveći dio financijske podrške iz CARDS programa usmjeren preko nacionalnih CARDS strategija, Evropska komisija je procijenila da će dopunom osnovnog, nacionalnog pristupa sa regionalnim CARDS programom osigurati da se ciljevi programa ostvare zbog činjenice da je: (i) problem koji se rješava istinski preko-granične prirode i samim tim zahtijeva aktivnu regionalnu saradnju između Vlada zemalja Procesu stabilizacije i pridruživanja (PSP) ili da, (ii) postoje značajne koristi u smislu efikasnog ili unaprijeđenog uticaja od implementacije kroz jedan, regionalni program, umjesto pet nacionalnih.

¹⁵ Na engleskom: *Multi-annual Indicative Programme*

Regionalna CARDS strategija uključuje četiri prioritete oblasti na koje se usmjeravaju finansijska sredstva iz regionalnih CARDS fondova. Detaljna razrada po svakoj od prioriteta oblasti sadržana je u Višegodišnjem indikativnom programu i uključuje: (i) promovisanje integrisanog upravljanja granicom, (ii) podrška demokratskoj stabilnosti, (iii) jačanje sposobnosti državnih institucija i (iv) razvoj na polju regionalne infrastrukture i zaštite životne sredine.

Podrška Crnoj Gori

Do 2001. Evropska komisija je, uglavnom, obezbjeđivala humanitarnu pomoć, podršku demokratizaciji i nezavisnim medijima, kroz sljedeće programe:

- OBNOVA
- Humanitarna pomoć (ECHO)
- Makrofinansijaska pomoć
- Ostalo (Food Security program)

U martu 2001. godine Evropska agencija za rekonstrukciju, kancelarija u Podgorici, preuzima od Evropske komisije upravljanje sredstvima EU.

Tabela br. 1: Alokacija sredstava iz CARDS programa za period 2002-2004 (u mil €)

CRNA GORA	2002	2003	2004	Ukupno
Izgradnja institucija	3.0	4.0	10.0	17.0
Ekonomska rekonstrukcija	9.5	7.5	4.5	21.5
Civilno društvo	0.5	1.5	2.5	4.5
Ostalo	2.0	2.0	2.0	6.0
Ukupno	15,00	15,00	19,00	49,00

Izvor: EuropeAid

Grafikon br. 1: Alokacija sredstava iz CARDS programa po oblastima

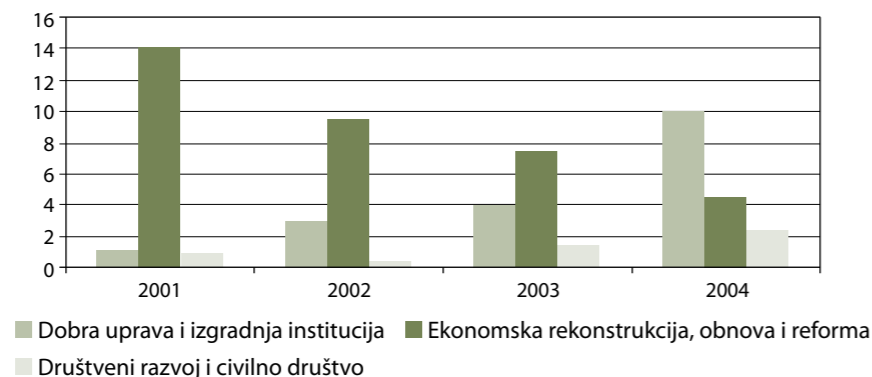
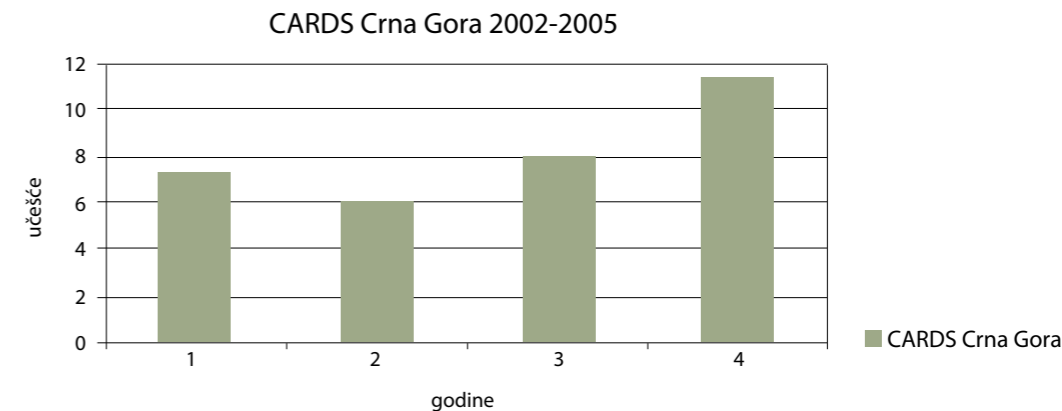

Tabela br. 1 pokazuje da se sa napretkom u procesu evropske integracije povećava ukupan iznos pomoći koji je namjenjen Crnoj Gori, ali se **povećava i udio sredstava namijenjen izgradnji institucija, neophodnih za pregovaranje i implementaciju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju**, u odnosu na sredstva koja su namjenjena obnovi infrastrukture.

Tabela br. 2: Procenat učešća sredstava namijenjenih CG u ukupnim sredstvima za SCG (u procentima)

Godina	SCG	CG u %
2002	100	7,3%
2003	100	5,9%
2004	100	8%
2005	100	11,4%

Grafikon br. 2: Učešće podrške Crnoj Gori u sredstvima namijenjenim SCG

Kao što se iz Tabele br. 2 vidi, **povećava se i procenat učešća sredstava namijenjenih direktno Crnoj Gori u odnosu na sredstva ukupno alocirana Srbiji i Crnoj Gori** (bez Kosova). Naime, Višegodišnjim indikativnim programom za period 2005-06., predviđeno je da Crna Gora dobije podršku u iznosu od 45,5 miliona EUR, odnosno 22 miliona EUR za 2005., tj. 11,4%, što je jedan od rezultata implementacije principa „dvostrukog kolosjeka“.

CARDS program za 2005-2006 godinu, shodno modelu dvostrukog kolosjeka, u sebi sadrži značajnu izmjenu u odnosu na prethodni dvogodišnji program. Znatno je veći, posebno je veći u dijelu za Crnu Goru. Osnovni principi je bio da se sredstva direktnije upućuju na države članice koje nose proces pridruživanja i pregovore, a ne na državnu zajednicu, koja nema kapacitet pregovaranja. Po smjernicama kako će se trošiti „evropski novac“ za naše integracije, **prioritet je dat direktno državama članicama**, što je i navedeno u uvodnom dijelu plana za naredne dvije godine. Na primjer, u CARDS-u 2003-2004 Crna Gora je učestvovala sa 30 mil Eura (bez regionalnih programa), a u programu za 2005-2006 sa čak 43,5 mil Eura, što je povećanje za čak 45%.

Naredna tabela pokazuje strukturu podrške CARDS-a za Crnu Goru u 2005. godini.

Prioritetni sektori (po nacrtu Višegodišnjeg indikativnog programa 2005-06)	miliona EUR (+/-20%)
1. Demokratska stabilizacija	
1.1 Podrška povratku i procesu reintegracije izbjeglih i interno raseljenih lica	0,7
2. Dobra vladavina i izgradnja institucija	
2.1 Pravosuđe i unutrašnji poslovi	3,0
2.2 Integrisano upravljanje granicom Nijesu predviđene aktivnosti za 2005. godinu	
2.3 Reforma državne uprave	3,5
2.4 Carine i oporezivanje	1,0
3. Ekonomski i socijalni razvoj	
3.1 Investicioni ambijent	
Reforma preduzeća	2,0
Poljoprivredni i ruralni razvoj	1,8
3.2 Trgovina Nijesu predviđene aktivnosti za 2005. godinu	
3.3 Infrastruktura	
Energetika	1,5
Saobraćaj	4,0
3.4 Životna sredina	3,0
3.5 Obrazovanje i zapošljavanje	
Tempus	0,5
Otvaranje programa Evropske komisije: Nijesu predviđene aktivnosti za 2005. godinu	
4. GTAF	0,5
5. Rezerve	0,5
Ukupno u 2005. godini	22,0

Republika Crna Gora

*Ministarstvo za ekonomske odnose sa inostranstvom
i evropske integracije*

DRUGI IZVJEŠTAJ

o realizaciji aktivnosti i obaveza Crne Gore u vezi sa
Procesom stabilizacije i pridruživanja

(za period od septembra 2005. godine do januara 2006. godine)

Podgorica, januar 2006. god

VODNE NAPOMENE

Deklaracija o pridruživanju Evropskoj uniji, koju je Skupština Republike Crne Gore usvojila 8. juna 2005. godine, podrazumijeva obavezu Vlade Republike Crne Gore da Skupštinu redovno, svaka 3 mjeseca, izvještava »o realizaciji aktivnosti i obaveza Crne Gore u vezi sa procesom stabilizacije i pridruživanja Evropskoj uniji«. Vlada Republike Crne Gore je, na temelju te Deklaracije, prvi Izvještaj usvojila 6. oktobra 2005. godine i prosljedila Parlamentu.

Ovaj, drugi po redu, Izvještaj pripremljen je u skladu sa zadacima iz Deklaracije i pruža uvid u aktivnosti Crne Gore u ostvarivanju Procesu stabilizacije i pridruživanja, odnosno, pripremama za otpočinjanje i dosadašnjem toku pregovora o zaključivanju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju u periodu od oktobra do decembra 2005. godine.

1. POČETAK PREGOVORA SPORAZUMA O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU

Nakon što je Savjet ministara EU 25. aprila 2005.g. konačno odobrio pozitivnu **Studiju izvodljivosti**, stekli su se uslovi da se u Vladi RCG preduzme čitav niz koordiniranih aktivnosti u okviru priprema za buduće pregovore o sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju ¹⁶.

Kolegijum komesara Evropske komisije je 11. jula 2005.g. ustanovio formalan prijedlog pregovaračkih uputstava, koji je Savjet ministara EU odobrio 3. oktobra 2005. godine, čime je **dat mandat Evropskoj komisiji da otpočne pregovore**.

Vlada RCG je formirala **Pregovarački tim** (16. juna 2005) i **šest medjuresorskih radnih grupa** (28. jula 2005), a u saradnji sa kancelarijama za pridruživanje Evropskoj uniji u Srbiji i na nivou državne zajednice formirani su **pregovarački tim i tri radne grupe na nivou državne zajednice** (7. jul 2005).

Pregovaračku platformu Crne Gore Vlada je usvojila je 6. oktobra 2005 godine, dok je Savjet ministara SCG 26. oktobra 2005. usvojio **Polazne osnove državne zajednice za pregovore sa EU o zaključivanju SSP**.

Na taj način stvoreni su neophodni preduslovi za otpočinjanje pregovaračkog procesa o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju. Svečani početak procesa pregovora otvoren je **10. oktobra** u Beogradu, prilikom posjete **Komesara za proširenje Oli Rena**.

27. oktobra 2005. Evropska komisija dostavila je **prvi predlog (radnu verziju) cjelokupnog teksta Sporazuma**
 16 Puni naziv sporazuma je Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između SCG i Evropskih zajednica i njihovih država članica.

koji će biti predmet daljeg pregovora, a koji je usaglašen sa 25 država članica EU.

Radna verzija Sporazuma ima **143 člana** (Preambula, I Opšti principi, II Politički dijalog, III Regionalna saradnja, IV Slobodno kretanje roba, V Kretanje radnika, osnivanje preduzeća, pružanje usluga i kapital, VI Uskladjivanje zakonodavstva, implementacija i pravila konkurencije, VII Pravosudje, sloboda i bezbjednost, VIII Politike saradnje, IX Finansijska saradnja i X Institucionalne, opšte i završne odredbe). U predlogu Sporazuma planirano je i **11 aneksa i 7 protokola**, koji će biti **neposredno pregovarani i potpisani između EK i država članica SCG**, u skladu sa modelom dvostrukog kolosjeka. Aneksi i protokoli odlikavaju postojanje dva ekonomska sistema sa različitim dinamikom otvaranja prema tržištu EU.

Prema predlogu Evropske komisije, koji je načelno usaglašen sa predstavnicima pregovaračkih timova Državne zajednice i država članica, tok pregovora Sporazuma bi se, u **postojećem institucionalnom aranžmanu**, odvijao na sljedeći način:

OKVIRNI KALENDAR PREGOVORA:

■ PRVI ZVANIČNI SASTANAK 7. novembar 2005. godine

- ♦ Preambula, opšti principi, Politički dijalog, Finansijska saradnja i jedan dio ostalih politika saradnje;

■ Prvi tehnički sastanak - 20. i 21. decembar 2005:

- ♦ Slobodno kretanje roba - industrijski proizvodi, poljoprivreda i ribarstvo i ostatak politika saradnje;

■ Drugi tehnički sastanak – 22. i 23. februar 2006. godine:

- ♦ Kretanje roba (poljoprivreda), usluge, osnivanje preduzeća, kretanje kapitala, saobraćaj, harmonizacija zakonodavstva, konkurencija;

■ DRUGI ZVANIČNI SASTANAK 5. april 2006:

- ♦ Pravda, sloboda i sigurnost, Kretanje radnika, Opšte i završne odredbe;

■ Treći tehnički sastanak – 8. i 9. jun 2006. godine (u Podgorici):

- ♦ Kretanje roba;

■ Četvrti tehnički sastanak: 12. i 13. jul 2006:

- ♦ Preostala pitanja iz nadležnosti EU;

■ Peti tehnički sastanak – 27. i 28. septembar 2006. godine (u Podgorici):

- ♦ Finalizacija kretanja roba;
- ♦ TREĆI ZVANIČNI SASTANAK 8. novembar 2006. godine:
- ♦ Institucionalne odredbe, pregled stanja i eventualni dalji tok pregovora;

U skladu sa ovim planom, do sada su održane dvije runde pregovaračkog procesa.

Prvi zvanični sastanak održan je 7. novembra 2005. u Beogradu i na njemu je pregovarano o sljedećim poglavljima Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju: Preambula, Opšti principi, Politički dijalog, Finansijska

saradnja i jedan dio ostalih politika saradnje. Ključni dio sastanka, na kome su učestvovali pregovarački timovi Crne Gore, Srbije i Državne zajednice, bio je posvećen što kvalitetnijem **definisanju strana potpisnica Sporazuma**, nakon čega je usvojena definicija ugrađivana u sve članove sporazuma.

Ugovornu stranu SCG, kao potencijalnog potpisnika Sporazuma koji se pregovara u postojećem institucionalnom aranžmanu, prema usaglašenom tekstu u Preambuli čine: Državna zajednica Srbija i Crna Gora (u daljem tekstu «**Državna zajednica**»), Republika Crna Gora (u daljem tekstu «**Crna Gora**»), Republika Srbija (u daljem tekstu «**Srbija**») i svi zajedno (u daljem tekstu «**Srbija i Crna Gora**»).

Pregovarački tim Vlade RCG je u pregovorima učestvovao poštujući princip «dvostrukog kolosjeka» i pregovaračke pozicije koje je Vlada RCG usvojila 6. oktobra 2005. godine.

Prva tehnička runda pregovora je održana 20. i 21. decembra u Beogradu. Prilikom pregovora je primjenjen **princip dvostrukog kolosjeka**, što je podrazumjevalo da se načelni pregovori o članovima Sporazuma vezanim za oblasti politika saradnje i slobodnog kretanja roba odvijaju na zajedničkom sastanku pregovaračkih timova Crne Gore i Srbije, dok su pregovori o uzajamnim koncesijama u trgovinskoj liberalizaciji industrijskih i poljoprivrednih proizvoda tekli odvojeno sa pregovaračkim timovima svake države članice.

Tokom ove runde pregovora predstavnici Evropske komisije su istakli značaj i neophodnost ispunjavanja političkih kriterijuma za dalji nastavak pregovora, odnosno **postizanje pune saradnje sa Tribunalom u Hagu**. Najavljeno je da postoji realna opasnost da, ukoliko se ovaj kriterijum ne ispuni, budu prekinuti, tj. **zamrznuti pregovori** o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju.

Tokom odvojenog sastanka Delegacije Vlade Republike Crne Gore sa predstavnicima Evropske komisije prezentirane su inicijalne **liste manje osjetljivih i osjetljivih industrijskih proizvoda**, za koje je zatražena postepena liberalizacija tokom tranzicionog perioda sa definisanom dinamikom. Crnogorska delegacija je izložila i razloge kojima se rukovodila pri izradi ponude za industrijske proizvode tj. upozнала predstavnike Evropske komisije sa situacijom u određenim sektorima privrede čija je daljnja zaštita zatražena tokom prelaznog perioda (inicijalno tranzicioni period će trajati 6 godina od potpisivanja Privremenog sporazuma).

Sastanak posvećen postepenom uspostavljanju zone slobodne trgovine sa EU za **poljoprivredne proizvode (primarne i prerađene) i ribu i proizvode od ribe** je, kao što je i bilo predviđeno, imao konsultativni karakter u cilju što kvalitetnije pripreme konkretnih pregovora na drugom tehničkom sastanku. Konstatovano je da je za obje ugovorne strane ovo najosjetljivija oblast za uspostavljanje slobodnog kretanja roba.

2. PREGLED NOVIH EVROPSKIH DOKUMENATA

Evropska komisija je **9. novembra 2005** godine objavila tri važna dokumenta:

- 1. Strateški dokument o politici proširenja**, zatim
- 2. IV godišnji izvještaj o postignutom napretku u Procesu stabilizacije i pridruživanja za Srbiju i Crnu Goru** (kao uostalom i za svaku državu Zapadnog Balkana i Tursku) i
- predlog inoviranog **Evropskog partnerstva za Srbiju i Crnu Goru**, kao i posebno Evropsko partnerstvo za Kosovo.

Ove dokumente je ambasador Josep Lloveras, šef Delegacije Evropske Komisije u Srbiji i Crnoj Gori, 14. novembra 2005. predstavio poslanicima Skupštine Republike Crne Gore.

2.1. Strateški dokument o politici proširenja

U Strateškom dokumentu o politici proširenja¹⁷ se ukazuje da je politika proširenja jedno od najsnažnijih politika EU koja je pomogla transformaciji centralne i istočne Evrope iz komunističkih režima u moderne, funkcionalne demokratske zemlje. Pri tome se posebno ukazuje da **Zapadni Balkan** predstavlja poseban izazov za EU. Komisija, takođe, ukazuje da je za sprovođenje reformi u ovim zemljama od ključnog značaja uvjerljiva politička perspektiva konačnog pridruživanja EU.

Tri osnovna principa pristupa Komisije po pitanju proširenja znače dalju **konsolidaciju procesa, striktno uslovljavanje i pojačanu komunikaciju**. (Na engleskom tri „C” - *Consolidation, Conditionality and Communication*¹⁸.)

a) Konsolidacija politike proširenja - podrazumijeva novu potvrdu činjenice da je proširenje uvijek predstavljalo suštinski dio evropskog projekta, s tim što sadašnji plan proširenja uključuje **Balkan i Tursku**. Komisija je uvjeren da pažljivo upravljanje procesom pristupanja pozitivno doprinosi evropskom projektu. Funkcionalna Unija u interesu je i sadašnjih i budućih članica. Sposobnost Unije da privuče nove članice, uz održavanje zamaha u evropskoj integraciji, ima poseban značaj u opštem interesu kako Unije tako i zemalja kandidata.

b) Uslovljenost - Važno je ukazati da Komisija **ne planira novo proširenje sa velikim brojem zemalja istovremeno**. Pregovori o pristupanju sa Turskom su dugoročan proces, a Zapadni Balkan, piše u dokumentu, uključuje manje zemlje koje su u raznim fazama na svom putu ka EU. **Buduća proširenja će ići onom brzinom koju će diktirati uspješnost svake zemlje pojedinačno u ispunjavanju strogih standarda**, kako bi se osigurao neometan pristup novih članica. Pri tome Komisija posebno naglašava da dinamika proširenja treba da uzme u obzir i **kapacitet Evropske unije za prijem novih članica**.

Evropska unija, kaže se u dokumentu, mora ostati stroga u pogledu ispunjenja njenih kriterijuma, ali i pravedna u nagrađivanju postignutog napretka. Zemlje koje teže članstvu mogu preći iz jedne faze procesa u sledeću tek kada ispune uslove za tu fazu. Osim toga, **Komisija je spremna da preporuči suspenziju napretka u slučaju ozbiljnih i upornih kršenja osnovnih principa EU, uključujući saradnju sa Međunarodnim krivičnim sudom u Hagu**.

c) Komunikacija - Komisija je svjesna zabrinutosti građana EU u vezi sa evropskim integracijama uopšte, a posebno u vezi sa proširenjem. S obzirom da je široka podrška javnosti od suštinskog značaja za održavanje politike proširenja, Evropska unija, kaže se u dokumentu, treba da **bolje obavještava javnost o ciljevima i izazovima procesa pridruživanja** i njegovog uticaja na zemlju. Ovo je posebno važno u kontekstu zabrinutosti javnosti u vezi sa izazovima globalizacije i debate o budućnosti Evrope.

Konačno, iako su nakon francuskog i holandskog »ne« na referendumu o Ustavu EU u javnosti otvorene neodumice oko daljeg toka politike proširenja EU, događaji tokom 2005. godine pokazuju **značajan napredak u procesu pridruživanja EU**, kako od strane država Zapadnog Balkana, tako i od strane drugih država kandidata (Rumunija, Bugarska i Turska).

¹⁷ Strateški dokument o proširenju, 2005, Brisel, 9. novembar 2005, COM (2005) 561

¹⁸ Strategija proširenja EU, koja se zasniva na principu “**tri K**”, podrazumijeva: **konsolidaciju** (konsoliduje se, tj. učvršćuje se posvećenost EU prijemu novih članica), **kondicionalnost** (taj prijem je uslovljen punim ispunjenjem svih političkih, ekonomskih i institucionalnih kriterijuma za članstvo) i **komunikaciju** (sa “tehničkog” jezika treba preći na pravi dijalog između Brisela, sadašnjih i budućih članica EU, u kojem će učestvovati građansko društvo, mediji i stručna zajednica).

O tome svjedoče:

- Najava otpočinjanja pregovora sa **Turskom**, mada bez roka do kada će se oni završiti;
- Početak pregovora sa **Hrvatskom** nakon zamrzavanja uslovljenog izostankom saradnje sa Tribunalom u Hagu;
- Potvrda statusa kandidata **Makedoniji**, iako bez datuma otpočinjanja pregovora;
- Otpočinjanje pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju sa **Srbijom i Crnom Gorom**;
- Početak pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju sa **Bosnom i Hercegovinom**;
- Najave da će pregovori SSP sa **Albanijom**, koji su otpočeli 31. januara 2003. godine biti završeni na proljeće 2006. godine.

Trenutni status Procesu stabilizacije i pridruživanja za svaku državu Zapadnog Balkana dat je kao **prilog u posebnoj tabeli** (str.12).

2.2. Godišnji izvještaj Evropske komisije o postignutom napretku u PSP

Godišnji izvještaj Evropske komisije o Procesu stabilizacije i pridruživanja u Srbiji i Crnoj Gori (Izvještaj o postignutom napretku) opisuje odnose između Srbije i Crne Gore i Evropske unije; analizira političku situaciju u Srbiji i Crnoj Gori, posebno sa aspekta demokratije, vladavine prava, poštovanje ljudskih prava i zaštite prava manjina; procjenjuje ekonomsku situaciju u Srbiji i Crnoj Gori u smislu privrednog razvoja, makroekonomske stabilnosti i konkurentnosti; kritički ispituje sposobnost Srbije i Crne Gore da sprovede evropske standarde, to jest, da postepeno izgrađuju zakone usaglašene sa evropskim zakonodavstvom i standardima; analizira u kojoj mjeri se u Srbiji i Crnoj Gori ostvaruju prioriteta Evropskog partnerstva.

Ovaj izvještaj ne uključuje Kosovo, kako je definisano Rezolucijom 1244 Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija. Kosovo je predmet zasebnog izvještaja o postignutom napretku.

Četvrti izvještaj o SAP progresu obuhvata period **od aprila 2004. do oktobra 2005.** i posebno tretira ispunjenost političkih i ekonomskih kriterijuma i ispunjavanje EU standarda.

Izvještaj se pozitivno odnosi prema **ostvarenom progresu na putu evropskih integracija u Crnoj Gori**, ističući ostvarena postignuća, posebno u oblasti usvajanja novog zakonodavstva, kreiranje novih i jačanje postojećih institucija, kao i rezultate ostvarene u oblasti makroekonomske stabilnosti. Istaknuto je da formirana **mreža za evropske integracije u RCG** služi kao dobra osnova za dalje jačanje administrativnih kapaciteta RCG za proces stabilizacije i pridruživanja EU. Na str. 12 Izvještaja pozitivno je ocijenjena rastuća uloga Ministarstva za evropske integracije u koordinaciji aktivnosti o procesu pridruživanja EU, što obavezuje na dalji intenzivan rad, kako bi naše institucije što brže usvajale evropske standarde i procedure¹⁹.

U Izvještaju se takodje ukazuje i na **segmente reformskih procesa u Crnoj Gori koje treba dalje jačati**, čime se posebno misli na jačanje nezavisnosti i efikasnosti sudstva, sprovođenje programa borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala, jačanje konkurentnosti crnogorske ekonomije i smanjenje spoljnotrgovinskog deficita.

¹⁹ Evropska Komisija, Srbija i Crna Gora, Izvještaj o postignutom napretku 2005, Brisel, 9. 11. 2005. godine SEC (2005) 1482, {COM (2005) 561 konačna verzija}, str. 11 i 12.

S obzirom da je Drugi tromjesečni izvještaj o realizaciji aktivnosti i obaveza Crne Gore u vezi sa procesom stabilizacije i pridruživanja Evropskoj uniji namijenjen **Skupštini Republike Crne Gore**, u daljem tekstu ukazujemo na neke dijelove Godišnjeg izvještaja o postignutom napretku koji se odnose na rad Skupštine. Tako se u oblasti o razvoju demokratije i vladavine prava u Godišnjem izvještaju pozitivno ističe donošenje **Deklaracije o pridruživanju Evropskoj uniji** koja je usvojena juna 2005. godine uz podršku skupštinske većine i dijela opozicije. Rezolucija treba da ojača vezu između unutrašnjih reformi i zahtjeva koje postavlja integracija u EU, kao i parlamentarnu kontrolu Vlade u tom procesu. Međutim, u Izvještaju se također ukazuje i na nedovoljne kapacitete Odbora za evropske integracije da na kvalitetan način analizira predloge novih propisa sa aspekta uskladenosti sa *Acquis communautaire*.

Kompletan tekst Godišnjeg izvještaja o postignutom napretku je, inače, postavljen na internet stranici Ministarstva za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije: www.minevrint.vlada.cg.yu, kao i na internet prezentaciji procesa evropskih integracija u Crnoj Gori: www.integracije.cg.yu.

2.3. Evropsko partnerstvo

U predlogu inviranog Evropskog partnerstva sadržan je niz preporuka kratkoročnog (odnose se na period od 1-2 godine) i srednjoročnog (odnose se na period 3-4 godine) karaktera, osmišljenih sa ciljem da njihovo ostvarivanje ubrza proces evropskih integracija.

Preporuke iz Evropskog partnerstva odnose se na slijedeće oblasti: demokratija i vladavina prava, ljudska prava i zaštita manjina, regionalna saradnja i međunarodno prihvaćene obaveze, unutrašnje tržište, ekonomska situacija, sektorske politike i pravosudje i unutrašnji poslovi.

Preporuke koje se neposredno odnose na Skupštinu Republike Crne Gore i političke partije, u dijelu o reformi javne uprave odnose se na potrebu «jačanja struktura koje se bave evropskim integracijama, na svim nivoima (uključujući nadležna ministarstva i parlamente) i poboljšati saradnju između njih». Također ukazuje se i na potrebu «depolitizovanja izborne administracije u skladu sa preporukama Kancelarije za demokratske institucije i ljudska prava, kao i uspostavljanje transparentne mreže za finansiranje kampanja»²⁰.

Na osnovu prijedloga inoviranog Evropskog partnerstva Ministarstvo za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije je u saradnji sa Komisijom za koordinaciju procesa pridruživanja Evropskoj uniji otpočelo aktivnosti na izradi Inoviranog **Akcionog plana za realizaciju preporuka iz Evropskog partnerstva**, koji će Vlada Republike Crne Gore usvojiti nakon što ovaj dokument Evropske komisije usvoji Savjet ministara EU (januar 2006).

Priprema Akcionog plana, kao planskog dokumenta Vlade koji jasno odslikava **vezu i podudarnost između dosadašnjih i planiranih reformi u Crnoj Gori sa procesom pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji**, odvija se u skladu sa pripremanjem Programa rada Vlade za 2006. godinu.

Nakon što Savjet ministara usvoji prijedlog Evropskog partnerstva, ovaj dokument će biti postavljen na web stranici Ministarstva, kao i Akcioni plan za njegovu realizaciju, nakon što ga usvoji Vlada Republike Crne Gore.

²⁰ Proposal for a COUNCIL DECISION On the Principles, Priorities and Conditions contained in the European Partnership with Serbia and Montenegro including Kosovo as defined by the United Nations Security Council Resolution 1244 of 10 June 1999, {SEC (2005) 1423} {SEC (2005) 1428}, str. 7.

3. OSTALE AKTIVNOSTI U OBLASTI EVROPSKIH INTEGRACIJA

3.1. Unaprijeđeni stalni dijalog

U izvještajnom periodu održan je jedan sastanak u formi Unaprijeđenog stalnog dijaloga. On je održan **8. novembra 2005.**, nakon prve rudne zvaničnih pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju. Sastanak je bio posvećen političkim kriterijumima, i to saradnji sa Haškim tribunalom i pravima manjina. U drugom dijelu sastanka, predstavnici Evropske komisije su iznijeli zaključke i preporuke sa sektorskih sastanaka na temu ekonomskih i finansijskih pitanja (uključujući statistiku) i životne sredine, koji su održani 04-05. oktobra 2005. U toku **2006.** novi sastanci unaprijeđenog stalnog dijaloga planirani su u aprilu, julu i novembru u Beogradu, a u skladu sa modelom dvostrukog kolosjeka, posebni sastanci Unaprijeđenog stalnog dijaloga samo sa predstavnicima Vlade RCG, planirani su u februaru, aprilu, junu, septembru i novembru u Podgorici.

3.2. Neposredna saradnja sa institucijama EU

U ovom periodu dalje je razvijana saradnja sa Evropskom agencijom za rekonstrukciju, Savjetodavnim centrom za ekonomska i pravna pitanja, Delegacijom Evropske komisije u Beogradu, Kancelarijom za razmjenu informacija o tehničkoj pomoći - **TAIEX**-om, kao i nadležnim direktoratima u Evropskoj komisiji.

Radi pravovremenog otpočinjanja programa Twinning, sa vladama Francuske i Slovenije ostvarena je neposredna i konkretna saradnja, koja će rezultirati početkom rada Twinniga u 2006. godini. Projekat, pod naslovom: **Jačanje kapaciteta institucija za proces evropskih integracija**, trajaće narednih 18 mjeseci.

3.3. Oblast usklađivanja zakonodavstva

U izvještajnom periodu u kontinuitetu je poštovana obaveza popunjavanja «**Obrasca za ocjenu usklađenosti propisa sa odgovarajućim propisima Evropske unije**» koji je oformljen radi kvalitetnijih priprema za dalju harmonizaciju domaćeg zakonodavstva sa evropskim pravnim poretkom.

S obzirom da je ovaj metod rada uspostavljen unutar Vlade Republike Crne Gore, **bilo bi korisno da i Skupština Republike Crne Gore uspostavi sličan mehanizam nadzora nad tokovima usaglašavanja sa *Acquis communautaire* svih propisa koje razmatra i usvaja**²¹.

3.4. Aktivnosti na planu obuke

U proteklom periodu nastavljene su ranije započete i otpočele nove aktivnosti na planu neophodne obuke za kvalitetniji rad državne administracije na planu pridruživanja Evropskoj uniji. Aktivnosti na planu obuke u izvještajnom periodu bile su usmjerene prevashodno ka osposobljavanju državnih službenika da preuzmu ispunjavanje obaveza u procesu pregovaranja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, ali

²¹ U Godišnjem izvještaju na str. 12 se navodi slijedeće: «Dok važni predlozi zakona koje je dostavila Vlada sadrže izjavu o usaglašenosti sa evropskim standardima, Odbor za evropske integracije ima vrlo ograničena stručna znanja da bi mogao da vrši slične provjere». (Evropska Komisija, Srbija i Crna Gora, Izvještaj o postignutom napretku 2005, Brisel, 9. 11. 2005. godine SEC (2005) 1482, {COM (2005) 561 konačna verzija}).

i implementaciji obaveza koje će se preuzeti potpisivanjem Sporazuma. Programi obuke u kontinuitetu se odvijaju u saradnji sa partnerima na bilateralnoj osnovi i u saradnji sa institucijama EU (TAIEX).

3.5. Komunikaciona strategija i saradnja sa civilnim društvom

U izvještajnom periodu nastavljene su aktivnosti na implementaciji godišnjeg Akcionog plana za ostvarivanje **Komunikacione strategije za informisanje javnosti o procesu pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji.**

Ministarstvo i nevladine organizacije su organizovali niz zajedničkih aktivnosti na organizaciji **seminara, okruglih stolova** i drugih skupova usmjerenih ka promociji procesa evropskih integracija, odnosno raspravama radi provjera i unapređenja politika vezanih za proces evropskih integracija. Slična saradnja uspostavljena je sa **socijalnim partnerima** – Savezom sindikata, Unijom poslodavaca, Privrednom komorom, kao i **medijskom zajednicom**, preko Instituta za medije Crne Gore.

O aktuelnim pitanjima procesa evropskih integracija u Crnoj Gori Ministar za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije dala je brojne intervjuje kako inostranim, tako i crnogorskim medijima (Neue Zürcher Zeitung iz Ciriha, Society Magazin iz Beča, Financial Times, WTO News iz Ženeve, Ost-West iz Berlina, Montenegro Journal, Nezavisna produkcija TV Mreža - Srbija, Nedeljni žurnal, Pečat - TVCG, Ekonomska panorama - TVCG, agencija MINA, dnevne novine u Crnoj Gori...).

U izvještajnom periodu predstavnici Ministarstva za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije su u saradnji sa mnogobrojnim partnerima održali više **predavanja** i participirali na **okruglim stolovima**:

1. 17. 10. – predavanje o Evropskim integracijama na Konferencija o rodnoj ravnopravnosti, u Podgorici, u saradnji sa FOSI;
2. 19. 10. – predavanje o pripremama za pregovaranje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju na Konferenciji o korupciji u Podgorici, u saradnji sa Savjetom Evrope, Upravom za antikorupcijsku inicijativu i MANS;
3. 04.11. – predavanje o evropskim integracijama na okruglom stolu u Podgorici, u saradnji sa CDT;
4. 23. 11. – predavanje na seminaru o pravu konkurencije u EU u Podgorici u saradnji sa Privrednom komorom i PLAC;
5. 29. 11. – predavanje o procesu evropskih integracija za novinare lokalnih medija u Podgorici, u saradnji sa Institutom za medije;
6. 30. 11. – predavanje o procesu evropskih integracija na seminaru o rodnoj ravnopravnosti u saradnji sa Kancelarijom za ravnopravnost polova;
7. 01. 12 – predavanje na seminaru o pravima potrošača, u Podgorici u saradnji sa Privrednom komorom i PLAC;
8. 01.12. – predavanje o ulozi meidja u procesu evropskih integracija u saradnji sa Institutom za medije;
9. 18. 12. – predavanje na seminaru o procesu evropskih integracija u Tivtu, u saradnji sa CEMI;
- 10.23-24. 12 – predavanja na završnom seminaru Škola Evropskih integracija u Bijelom Polju, u saradnji sa CRNVO, CGO i EPUCCG.

Takođe, u izvještajnom periodu otpočela je i snažnija **informativno edukativna aktivnost na nivou lokalnih samouprava.** Održan je niz seminara o evropskim integracijama namijenjenih lokalnoj samoupravi i predstavnicima političkih partija na lokalnom nivou u saradnji sa nevladinim organizacijama (Zid, Nansen dijalog centar):

1. 24.oktobar 2005 – Niksic;
2. 25. oktobar 2005. – Tivat;
3. 26. oktobar 2005. – Bar;
4. 28. oktobar 2005. – Pljevlja;
5. 28. oktobar 2005. - Bijelo Polje;
6. 16. novembar 2005. – Bijelo polje i
7. 16. novembar 2005. – Mojkovac.

Valja ukazati da su u proteklom periodu u saradnji sa OEBS i Delegacijom Evropske komisije organizovane i **dvije studijske posjete novinara iz Crne Gore institucijama Evropske unije.** Ovu korisna obuka obezbijedjena je za 10 novinara iz različitih medijskih kuća.

Takođe, u decembru je otpočeo godišnji projekat redovnih **razgovora istaknutih aktera procesa evropskih integracija sa novinarima medija iz Crne Gore** u saradnji sa **Fondacijom Konrad Adenauer.** U decembru su održana **dva razgovora sa resornim ministrima koji učestvuju u pregovorima o SSP** (M.Vlahović i G.Djurović). Razgovori će se odvijati svakog drugog petka tokom čitave 2006 godine i na taj način će, prvo novinari, a potom i ukupna javnost, biti u prilici da steknu potpuniju i kvalitetniju sliku o procesu evropskih integracija i aktivnostima nadležnih organa u Crnoj Gori na tom planu.

Internet prezentacija, namjenjena za koordinaciju aktivnosti i razmjenu informacija o aktivnostima koje Vlada i nevladine organizacije realizuju u okviru procesa pridruživanja Crne Gore strukturama EU, www.integracije.cg.yu, redovno je ažurirana.

Takođe, nastavljeno je uredjivanje **tromjesečnog informatora o procesu evropskih integracija** koji se pod nazivom »**EuroMont**« objavluje kao podlistak u dnevnom listu »Vijesti«. Engleska verzija »EuroMonta« dostupna je na navedenim web stranicama, a distribuirala se i elektronski na mailing-listu svih naših partnera u inostranstvu.

Nastavljena je i **izdavačka aktivnost** Ministarstva za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije. U izvještajnom periodu odštampan je dodatni broj primjeraka knjige Marie Luise Herschtel »**Proširena Evropa: ekonomske promjene i očekivanja**«, kao i knjiga Danijela Dobrovoljeca »**Upravljanje projektnim ciklusom u Crnoj Gori**«, koja daje praktične smjernice za korišćenje sredstava CARDS.

Proces stabilizacije i pridruživanja – Zapadni Balkan, Januar 2006. godine					
FAZE PROCESA	HRVATSKA	MAKEDONIJA	ALBANIJA	BiH	SRBIJA I CRNA GORA
Dijalog zemlje sa predstavnicima Evropske komisije (EK): procjene stanja ekonomskih, pravnih i političkih kriterijuma, preporuke	Dijalog Radnih grupa od 02.2000.	01.1998 - Sporazum o saradnji sa EU	11.2000, HLSG Upravna grupa na visokom nivou	KRG 1998 Smjernice za EU – «18 koraka» 2000	- KRG/ 6.2001-7.2002 (5 sastanaka); - USD ⁹⁾ / 8 sastanaka - 3 godišnja izvještaja o PSP ¹⁰⁾
EK usvaja Izvještaj o Studiji izvodljivosti (ispunjavanje kriterijuma za pregovore o SAA)	24.5.2000.	16.06.1999.	/24.11.1999/ 6.06.2001.	18.11.2003.	12. 04. 2005 25. 04. 2005
EK usvaja direktivu o pregovorima i daje preporuku SM da pregovori počnu	19.07.2000.	8.09.1999.	28.11.2001.	14 uslova za start pregovora ¹¹⁾	Nacrt Direktive usvojen na Kolegijumu komesara 12.7.2005.
Savjet ministara (SM) usvaja direktivu o pregovorima	20.11.2000.	24.01.2000.	21.10.2002.	21.11.2005	3.10. 2005
EK otpočinje pregovore	24.11.2000.	5.03.2000.	31.01.2003.	25. 11. 2005.	10.10.2005 7.11.2005
Parafiranje SSP	14.5.2001.	24.11.2000.	Draft SSP ¹²⁾		
Potpisivanje SSP i definisanje plana implementacije ¹³⁾	29.10.2001. (6 godina)	9.04.2001. (10 godina)	Najava: proljeće 2006.		
Na snagu stupa Interim SSP	1.03.2002.	1.06.2001.			
Sprovođenje Sporazuma/ operativna implementacija elemenata SAA prema dogovorenim fazama/	2003 - NPAA Nacionalni program za pridruživanje	2003 - NPAA Nacionalni akcioni plan za uskladjivanje zakona			
Zahtjev za članstvo EU podnijet	21.02.2003.	22.03.2004.			
SM daje «status zemlje kandidata» /Avis/ ¹⁴⁾	18.06.2004.	9. 12. 2005 ¹⁵⁾			
Stupanje na snagu SSP	1.02.2005.	1.04.2004.			
Pregovori o članstvu	3. 11. 2005.	?			

Republika Crna Gora

*Ministarstvo za ekonomske odnose sa inostranstvom
i evropske integracije*

TREĆI IZVJEŠTAJ

**o realizaciji aktivnosti i obaveza Crne Gore u vezi sa
Procesom stabilizacije i pridruživanja**

(za period od januara do aprila 2006. godine)

Podgorica, april 2006. god

UVODNE NAPOMENE

Deklaracija o pridruživanju Evropskoj uniji, koju je Skupština Republike Crne Gore usvojila 8. juna 2005. godine, podrazumijeva obavezu Vlade Republike Crne Gore da Skupštinu redovno, svaka 3 mjeseca, izvještava »o realizaciji aktivnosti i obaveza Crne Gore u vezi sa procesom stabilizacije i pridruživanja Evropskoj uniji«. Vlada Republike Crne Gore je, na temelju te Deklaracije, prvi Izvještaj usvojila 6. oktobra 2005. godine i prosljedila Parlamentu. Drugi po redu Izvještaj pripremljen je u januaru 2006. godine i pruža uvid u aktivnosti Crne Gore u ostvarivanju Procesu stabilizacije i pridruživanja, odnosno, pripremama za otpočinjanje i dotadašnjem toku pregovora o zaključivanju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju u periodu od oktobra do decembra 2005. godine.

Ovaj, treći po redu kvartalni izvještaj, kao ključne, sadrži informacije o toku pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju i usvajanju akcionog plana za Inovirano evropsko partnerstvo od strane Vlade republike Crne Gore

1. TOK PREGOVORA SPORAZUMA O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU

U skladu sa okvirnim planom pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju, u izvještajnom periodu održana je jedna runda tehničkih pregovora.

Druga runda tehničkih pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju održana je **22. i 23. februara u Beogradu**. Tokom prvog dana pregovori su vođeni zajedno sa predstavnicima Vlade Srbije (djelimično i sa predstavnicima institucija državne zajednice), a tokom drugog dana, po modelu dvostrukog kolosijeka, vođeni su neposredni pregovori delegacija Vlade RCG i Evropske komisije. Pregovori su bili posvećeni Glavi V - Osnivanje privrednih društava, pružanje usluga, kapital, (bez poglavlja "Kretanje radnika") Glavi VI – Harmonizacija zakonodavstva, Glavi IV – Slobodno kretanje roba, ako i Glavi VIII – Politike saradnje. Naravno u skladu sa poglavljima o kojima se pregovaralo istovremeno su pregovarani i odgovarajući aneksi i protokoli Sporazuma.

Pregovori su vođeni analizom članova nacrta SSP, koji je prije početka pregovora dostavljen iz Evropske komisije. Delegacija RCG se u načelu saglasila sa predloženim nacrtom SSP u glavi V i VI, imajući u vidu da njihov sadržaj u potpunosti uvažava princip «dvostrukog kolosijeka» i pregovaračke pozicije koje je Vlada RCG usvojila u oktobru 2005.

Prilikom izrade Nacrta Sporazuma, vodilo se računa o nadležnostima u okviru državne zajednice Srbija i Crna Gora. Tako, pojedini članovi sporazuma sadrže posebne stavove koji se odnose samo na države članice, sa identičnim normama za Republiku Crnu Goru i Republiku Srbiju. U mnogim članovima tranzicioni periodi za harmonizaciju zakonodavstva i otvaranje tržišta su različiti za države članice. U članovima u kojoj postoji nadležnost i država članica i državne zajednice SiCG, normativna regulacija je išla u pravcu definisanja prava i obaveza za sve tri strane ugovornice. To je veoma važan rezultat dosadašnjeg toka pregovora s obzirom da će, u slučaju postizanja pune nezavisnosti Crne Gore, **biti tehnički relativno jednostavno podijeliti postojeći nacrt u dva nova posebna nacrta Sporazuma**.

S obzirom da se trgovinske i sa trgovinom povezane odredbe primjenjuju se odmah nakon potpisivanja Sporazuma, kada na snagu stupa **Privremeni sporazum (Interim Agreement)** o trgovinskim i sa njima povezanim pitanjima između Evropske zajednice i države Zapadnog Balkana, u narednom dijelu ovog izvještaja daje se podrobnije objašnjenje sadržaja Privremenog sporazuma.

Najznačajniji dio Privremenog sporazuma je obuhvaćen je glavom IV SSP-a- **Slobodno kretanje roba**, koja se može raščlaniti na tri poglavlja: Industrijski proizvodi, Poljoprivredni proizvodi i Opšte odredbe. Privremenim sporazumom su i obuhvaćeni i aneksi i protokoli koji se odnose na sadržaj glave IV i odnose se na: liberalizaciju trgovine (industrija, poljoprivreda, prerađevine i riba), tekstil, državnu pomoć u oblasti čelika, drumski saobraćaj, rješavanje sporova, pravila o porijeklu i administrativnu saradnju u carinskim pitanjima. Osnovni cilj je uspostavljanje **zone slobodne trgovine**, u roku koji je definisan u Sporazumu, uz asimetrično tj. brže ukidanje carina od strane EU. Zona slobodne trgovine biće formirana u skladu sa pravilima Svjetske trgovinske organizacije (STO). U skladu sa modelom «dvostrukog kolosjeka», trgovinske odredbe samostalno pregovaraju države članice, što će rezultirati različitim povlasticama za uvoz robe iz EU. Tokom prethodne dvije tehničke runde pregovora razgovaralo se o članovima koji se nalaze u glavi IV i načelno o listama osjetljivih proizvoda. Takođe se pregovaralo o protokolima vezanim za državnu pomoć i drumski saobraćaj.

U oblasti industrijskih proizvoda predviđena je potpuna liberalizacija odmah ili u odgovarajućem prelaznom periodu. Što se tiče poljoprivrednih proizvoda, tokom pregovora se planira i zadržavanje određenog nivoa zaštite više osjetljivih proizvoda i nakon isteka prelaznog perioda.

Pregovori se, dakle, vode o sljedećem:

- Listi proizvoda koji će biti liberalizovani odmah;
- Listama osjetljivih i manje osjetljivih proizvoda koji će biti liberalizovani tokom prelaznog perioda;
- Dužini prelaznih perioda;
- Dinamici liberalizacije tokom prelaznih perioda;
- Opštim odredbama sporazuma koje se odnose na trgovinu robama.

Prelazni period je omogućen iz razloga postojanja značajnog trgovinskog deficita u robnoj razmjeni, osjetljivosti pojedinih sektora i zbog uticaja ukidanja carina na budžet.

Opšte odredbe Glave IV SSP sadrže članove koji obuhvataju:

- Mogućnost za dodatne koncesije,
- klauzulu o mirovanju (zabrana uvođenja novih dažbina i količinskih ograničenja),
- zabranu fiskalne diskriminacije i carinskih dažbina fiskalne prirode,
- očuvanje i uspostavljanje carinskih unija, područja slobodne trgovine ili dogovora vezanih za pograničnu razmjenu,
- damping,
- opštu zaštitnu klauzulu,
- klauzulu o nestašici,
- državne monopole komercijalnog karaktera tj. ukidanje diskriminacije vezano za nabavku i prodaju roba,
- dopuštena ograničenja,
- administrativnu saradnju.

Privremeni sporazum će obuhvatiti i članove 78., 79. i 80. SSP koji se odnose na konkurenciju, javna preduzeća i intelektualnu svojinu.

U oblasti **konkurencije i kontrole državne pomoći** u Crnoj Gori je radi priprema z asprovođenje budućeg privremenog sporazuma već učinjeno sljedeće:

- Usvojen je Zakon o Zaštiti konkurencije, u Skupštini RCG usvojen 10.11.2005. godine («S. list RCG» br.69/05);
- Usvojeno je Uputstvo o kriterijumima za utvrđivanju relevantnog tržišta («S. list RCG» br.77/05);
- Usvojeno je Uputstvo o obliku i sadržini zahtjeva za izdavanje odobrenja za sprovođenje koncentracije («S. list RCG» br.77/05);
- U aprilu, 2005. g. u okviru Ministarstva finansija, formiran je monitoring tim za praćenje i kontrolu državne pomoći i urađen je prvi izvještaj o popisu državne pomoći;
- Urađen je nacrt Zakona o kontroli državne pomoći (očekuje se usvajanje zakona u 2006. g.).

U oblasti **intelektualne svojine** usvojeni su sljedeći propisi:

- Zakon o primjeni propisa kojima se uređuje zaštita prava intelektualne svojine Sl. list RCG br.45/05, koji se primjenjuje od 01.01.2006. godine;
- Uredba o postupanju carinskog organa sa robom za koju postoji osnovana sumnja da se njome povređuje pravo intelektualne svojine (Sl.list RCG br. 25/05);
- Takođe, osnovana je organizacija za kolektivnu zaštitu prava autora muzike.

Glava V Nacrta Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju obuhvata kretanje radnika, osnivanje privrednih društava, pružanje usluga i kapital a čine je članovi od 54 do 76.

Prvo poglavlje je *kretanje radnika* i njime se definišu uslovi i načini koji se primjenjuju u pojedinim Državama članicama u postupanju prema radnicima koji su državljani Srbije i Crne Gore i koji su legalno zaposleni na teritoriji neke Države članice tj. njime se propisuje da *ne smije biti nikakve diskriminacije* na osnovu državljanstva u pogledu radnih uslova, naknade za rad ili otpuštanja, u odnosu na državljane te Države članice. Pored ovoga definišu se i prava i obaveze supružnika u djece radnika, pristup stručnoj obuci, kao i socijalna zaštita.

Drugi dio je posvećen osnivanju privrednih društava i definiše termine kao što su: «Privredno društvo Zajednice», «Privredno društvo Crne Gore» odnosno «Privredno društvo Srbije», «Podružnica» «Filijala» «Poslovno nastanjivanje» «Djelovanje» «Privredne djelatnosti» «Državljanin Zajednice» odnosno «državljanin Srbije i Crne Gore». Takođe, ugovorne strane se obavezuju u pogledu poslovnog nastanjivanja privrednih društava obezbijede tretman koji nije manje povoljan od tretmana koji daju vlastitim privrednim društvima ili bilo kojem privrednom društvu iz treće zemlje, zavisno od toga koji je bolji. Nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma, podružnice privrednih društava Zajednice takođe će imati pravo sticanja i uživanja vlasničkih prava nad nekretninama kao i privredna društva Srbije ili Crne Gore, a u pogledu javnih dobara/dobara od opšteg interesa ista prava koja uživaju privredna društva Crne Gore ili Srbije, kad su ta prava potrebna za vođenje privrednih djelatnosti radi kojih su osnovana.

Preduzeće iz Zajednice ili preduzeće iz Crne Gore osnovano na teritoriji Republike Crne Gore odnosno Zajednice imaće pravo zapošljavati radnike koji su državljani Država članica, odnosno Crne Gore, pod uslovom da su oni **ključno osoblje**, kao i da ih zapošljavaju isključivo preduzeća, podružnice ili filijale. Ključno osoblje čine poslovni posjetioci odgovorni za uspostavljanje komercijalnog prisustva, i osobe premještene unutar preduzeća.

Pružanje usluga čini **treće poglavlje** i u njemu se ugovorne strane obavezuju da će preduzeti neophodne korake kako bi postupno omogućavale da usluge pružaju preduzeća ili državljani Zajednice, Srbije, i Crne Gore, osnovana na teritoriju ugovorne strane kojoj ne pripada lice kojem su te usluge namijenjene.

S obzirom na kopneni saobraćaj utvrđena su pravila koja su primjenjiva na odnos između ugovornih strana, posebno radi osiguranja neograničenog drumskog tranzitnoga saobraćaja preko Srbije i Crne Gore i Zajednice u cjelini, efektivne primjene načela nediskriminacije i postepene harmonizacije zakonodavstva sa zakonodavstvom Zajednice u oblasti saobraćaja. Vezano za međunarodni pomorski saobraćaj, ugovorne strane se obavezuju na primjenu načela neograničenog pristupa tržištu i saobraćaju na komercijalnoj osnovi, kao i da će ispunjavati međunarodne i evropske obaveze u oblasti standarda vezanih za sigurnost, bezbjednost i životnu sredinu.

U dijelu posvećenom **tekućim plaćanjima i kretanju kapitala** ugovorne strane se obavezuju da odobravaju sva plaćanja i transfere na tekući račun bilansa plaćanja između Zajednice i Crne Gore, odnosno Srbije, u slobodnoj konvertibilnoj valuti, da osiguraju slobodno kretanje kapitala koji se odnosi na direktna ulaganja u preduzeća koja su osnovana u skladu sa pravom zemlje domaćina kao i likvidaciju ili povraćaj tih ulaganja i bilo kakve dobiti koja iz njih proizlazi.

Takođe, predviđeno je da po stupanju na snagu Sporazuma, Srbija i Crna Gora, uz potpunu i svrsishodnu primjenu postojećih postupaka, dopuste državljanima Država članica Evropske unije sticanje nekretnina u Srbiji i Crnoj Gori.

GLAVA VI – Usklađivanje zakonodavstva, implementacija prava i pravila konkurencije

Tokom pregovora usaglašeni su sljedeći članovi: član 77, član 78. (konkurencija i državna pomoć), član 79. (državni monopoli), član 80. (intelektualna, industrijska i komercijalna svojina), član 81. (javne nabavke), član 82. (standardizacija, metrologija, akredicija i ocjena usaglašenosti), član 83. (zaštita potrošača) i član 84. (radni uslovi i jednake mogućnosti).

Konkretnije, u **članu 78. „Konkurencija i ostale ekonomske odredbe“**, normirana je obaveza Republike Crne Gore da:

- **osnuje operativno nezavisno tijelo za kontrolu državne pomoći**,
- izradi **sveobuhvatnog popisa programa državne pomoći** koji su uspostavljeni prije osnivanja operativnog nezavisnog tijela za kontrolu državne pomoći i **usaglašavanje programa državne pomoći sa kriterijumima EU**,
- potvrdi da će sva državna pomoć koja je data od strane Republike Crne Gore biti ispitana, uzimajući u obzir činjenicu da će se Republika Crna Gora smatrati oblašću identičnom onim oblastima Zajednice koje su opisane u članu 87(3) osnivačkog Ugovora Evropske zajednice,
- dostavi iznose BDP po glavi stanovnika, usklađenih sa kriterijumima NUTS-a II i za određivanje maksimalnog iznosa državne pomoći u cilju izrade mape regionalne pomoći, a na osnovu odgovarajućih smjernica EU.

Sastavni dio člana 78 je i **Protokol 5**, kojim se uspostavljaju pravila dodjeljivanja državne pomoći u industriji čelika. EK je zatražila od Crne Gore detaljnije informacije o stanju u ovom sektoru, tj. Razvojni program za Željezaru.

U članu 79. „Javna preduzeća“, regulisana je obaveza Republike Crne Gore da primjenjuje načela utvrđenih u Ugovoru o osnivanju EZ, posebno u članu 86. Ugovora kojim je regulisan položaj državnih preduzeća i preduzeća sa javnim ovlašćenjima u odnosu na pravila o zaštiti konkurencije na jedinstvenom tržištu EU .

Iz člana 80. „Intelektualna, industrijska i komercijalna svojina“, proizilazi obaveza Republika Crna Gora da obezbjedi nivo zaštite prava intelektualne, industrijske i komercijalne svojine sličnog pravima koja postoje u Zajednici, uključujući i efikasna sredstva za sprovođenje takvih prava, kao i za pristupanje multilateralnim konvencijama o pravima intelektualne, industrijske i komercijalne svojine pomenutim u Aneksu IX.

U članu 81. „Javni nabavke“ stav 2. usaglašeno je da će crnogorskim privrednim društvima, bez obzira da li su osnovana u okviru Zajednice ili ne, **biti omogućen pristup postupcima o dodjeli ugovora za javne nabavke pod ne manje povoljnim uslovima od onih koji su odobreni privrednim društvima Zajednice.**

Takođe, stavovima 4., 5., 6., predviđeno je da će se privrednim društvima Zajednice, bez obzira da li su osnovane u Republici Crnoj Gori ili ne, **biti omogućen pristup postupcima o dodjeli ugovora za javne nabavke u Republici Crnoj Gori pod ne manje povoljnim uslovima od onih koji su odobreni privrednim društvima Republike Crne Gore.**

U članu 82. „Standardizacija, metrologija, akredicija i ocjena usaglašenosti“, usaglašeno je da će Republika Crna Gora preuzeti neophodne mjere ka postepenom usklađivanju svog zakonodavstva sa tehničkim propisima EU-a i postupcima evropske standardizacije, metrologije, akreditacije i ocjenjivanja usaglašenosti, a strane ugovornice će raditi na promovisanju evropskih standarda u ovoj oblasti, obezbjeđenju tehničke pomoći, promovisanju učešća SiCG u međunarodnim organizacijama.

U članu 83. „Zaštita potrošača“, usaglašeno je da će strane ugovornice sarađivati u cilju **dostizanja** nivoa zaštite potrošača u Republici Crnoj Gori onom koji postoji u Evropskoj uniji i **obezbjeđivanja** razvoja aktivne politike zaštite potrošača, usklađivanja zakonodavstva, efikasne pravne zaštite i monitoringa pravila nadležnih institucija.

U članu 84. „Uslovi rada i jednake mogućnosti“, usaglašeno je da će Republika Crna Gora progresivno usaglašavati zakonodavstvo sa pravnim propisima Evropske unije koje se tiče uslova rada, posebno zdravlja i sigurnosti na poslu i jednakih mogućnosti

Na osnovu dosadašnjeg toka pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju moguće je izvući određene zaključke:

- Tokom prve dvije runde tehničkih pregovora **„iščitan“ je značajan dio teksta Sporazuma**, koji bi trebalo tokom naredne runde političkog dijaloga, da bude u potpunosti iščitan, u smislu prvog usaglašavanja. Preciznije o toku pregovora moguće je vidjeti u Tabeli koja se prilaže uz tekst.

- Pregovori su **afirmisali pregovaračke kapacitete država članica**, a već druga runda tehničkih pregovora je pokazala veoma **značajne razlike u prelaznim periodima** i spremnost država članica za liberalizuju svoje ekonomije i usklađivanju ključnih zakone sa EU direktivama.
- Crna Gora, kao znatno manji i otvoreniji ekonomski sistem, ima mnogo **jednostavnije robne liste za pregovore** (kako po obimu, tako i po visini carinskih stopa), a istovremeno ima **više uskladjene zakone u oblasti trgovinske i carinske politike**.
- Dostavljene robne liste osjetljivih industrijskih i poljoprivrednih proizvoda, kao **inicijalni prijedlog Crne Gore** – ocijenjeni su kao **dobra osnovu** za dalje konkretne pregovore o svakoj tarifnoj stavci i dinamici otvaranja našeg tržišta za robe iz EU, tokom narednih rundi pregovora.

2. Evropsko partnerstvo

Evropsko partnerstvo je mehanizam proizašao kao rezultat Samita EU i zemalja Zapadnog Balkana, koji je održan 21. juna 2003. Ono je je izrađeno po uzoru na partnerstva u pristupanju, koja su predstavljala jedan od ključnih instrumenata predpristupne strategije zemalja kandidata za članstvo u EU i koja su dala veoma pozitivne rezultate tokom pristupanja 10 novih država u članstvo.

Evropsko partnerstvo formuliše prioritete za akciju, odnosno kratkoročne i srednjoročne reforme koje treba da budu sprovedene, a prema kojima će se odobravati potrebna finansijska sredstva i procjenjivati učinak, odnosno, ostvareni progres. Preporuke sadržane u Evropskom partnerstvu ne predstavljaju novost, već se baziraju na preporukama proizašlim sa sastanaka Unaprijeđenog stalnog dijaloga, i odnose se na sljedeće oblasti: demokratija i vladavina prava, zaštita ljudskih i manjinskih prava, regionalna i međunarodna saradnja, ekonomska situacija, unutrašnje tržište, sektorske politike i saradnja u oblasti pravosuđa i unutrašnjih poslova. Sve preporuke su razvrstane na kratkoročne (koje treba ispuniti u roku od 12 do 18 mjeseci) i srednjoročne (koje treba ispuniti za tri do četiri godine).

Prvi set pojedinačnih partnerstava urađen je od strane Evropske komisije u martu 2004, godine, a dokument *Evropsko partnerstvo sa Srbijom i Crnom Gorom, uključujući i Kosovo, kako je definisano rezolucijom 1244 Savjeta bezbjednosti UN od 10. juna 1999. god.*, Savjet ministara EU je usvojio na sjednici održanoj 14. juna 2004. godine. Na osnovu toga, Vlada Republike Crne Gore je 9. decembra 2004. godine usvojila poseban Akcioni plan za realizaciju preporuka sadržanih u njemu.

S obzirom da je nakon usvajanja Evropskog partnerstva uspostavljen model dvostrukog kolosijeka, čime je jedan dio preporuka sadržanih u njemu prevaziđen, Evropska komisija je 9. novembra 2005. godine, vodeći se i već realizovanim aktivnostima na planu sprovođenja preporuka iz prethodnog Evropskog partnerstva, uporedo sa usvajanjem Godišnjeg izvještaja o Procesu stabilizacije i pridruživanja za Srbiju i Crnu Goru, utvrdila prijedlog inoviranog Evropskog partnerstva za Srbiju i Crnu Goru. **Ovaj dokument je usvojen od strane Savjeta ministara EU 30. januara 2006. godine.** (Inovirano Evropsko partnerstvo se nalazi na web sajtu Ministarstva za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije: www.minevrint.vlada.yu.) Na temelju toga Vlada Republike Crne Gore je pripremila novi Akcioni plan za realizaciju preporuka inoviranog Evropskog partnerstva, koji je usvojen 16. marta ove godine.

Akcioni plan Vlade jasno **odlikava vezu i podudarnost između dosadašnjih i planiranih reformi u Crnoj Gori sa procesom pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji**. Ovaj planski dokument predstavlja kratkoročni i srednjoročni okvir planiranih aktivnosti za unapređenje Procesu stabilizacije i pridruživanja u skladu sa preporukama EU. On sadrži mjere i aktivnosti neophodne za sprovođenje preporuka, definiše odgovorne institucije za njihovu implementaciju, vremenski okvir u kome će se mjere sprovoditi, kao i budžetska sredstva ukoliko to određena mjera zahtijeva. Sa ovim Akcionim planom upoznati su i nadležni organi u Evropskoj Komisiji.

Po prvom Akcionom planu iz decembra 2004.g. Crna Gora je tokom naredne dvije godine, po projekciji planirala da usvoji 88 različitih propisa po evropskim preporukama. U prvoj godini implementacije, što u Parlamentu, što na Vladi, završeno je 45% planiranih aktivnosti, 21% propisa je u fazi izrade, a 34% propisa je bilo planirano kao aktivnost u toku 2006.godine. To svjedoči da je Crna Gora postigla veoma visok stepen realizacije evropskih preporuka. Inače, najveći dio ovih propisa odnosi se na poboljšanje ukupnog ekonomskog ambijenta.

Plan harmonizacije zakonodavstva postavljen novim Akcionim planom je veoma ambiciozan i za period 2006-07 godine podrazumijeva usvajanje 105 različitih propisa, od kojih je 75 propisa iz oblasti unapređenja ekonomskog ambijenta, a 30 propisa iz oblasti demokratije i vladavine prava, odnosno pravosuđa i unutrašnjih poslova.

Akcioni plan se nalazi na web sajtu Ministarstva za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije: www.minevrint.vlada.yu.

3. OSTALE AKTIVNOSTI U OBLASTI EVROPSKIH INTEGRACIJA

3.1. Unaprijeđeni stalni dijalog

U izvještajnom periodu održan je jedan sastanak u formi Unaprijeđenog stalnog dijaloga. On je održan 20 februara u Podgorici. Sastanak Unaprijeđenog stalnog dijaloga **protekao je u razmatranju politika i zakonodavstva** iz domena značajnih za tekuće pregovore o zaključenju sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa EU i njegovu implementaciju u narednim godinama: **unutrašnje tržište tj., slobodno kretanje ljudi, roba, usluga i kapitala; zaštita prava intelektualne svojine; zaštita konkurencije; saobraćaj i energetika i informaciono društvo i mediji.**

U toku **2006.** novi sastanci unaprijeđenog stalnog dijaloga planirani su u aprilu, julu i novembru u Beogradu, a u skladu sa modelom dvostrukog kolosijeka, posebni sastanci Unaprijeđenog stalnog dijaloga samo sa predstavnicima Vlade RCG, planirani su u februaru, aprilu, junu, septembru i novembru u Podgorici. Teme sastanka unaprijeđenog stalnog dijaloga u aprilu biće pitanja pravosuđa i unutrašnjih poslova, kretanja radnika, socijalna saradnja i razvoj ljudskih resursa i saradnja u oblasti kulture.

3. 2. Neposredna saradnja sa institucijama EU

U ovom periodu dalje je razvijana saradnja sa Evropskom agencijom za rekonstrukciju, Savjetodavnim centrom za ekonomska i pravna pitanja, Delegacijom Evropske komisije u Beogradu, Kancelarijom za razmjenu informacija o tehničkoj pomoći - **TAIEX**-om, kao i nadležnim direktoratima u Evropskoj komisiji. U organizaciji TAIEX-a pripremaju se dva velika seminarra koja će se u narednom periodu radi dodaten obuke zaposlenih u državnoj upravi u Srbiji i Crnoj Gori održati u Crnoj Gori u toku maja 2006. godine.

Tekuće aktivnosti na planu direktne saradnje sa institucijama EU obilježava i bogata edukativna aktivnost sa ciljem izgradnje neophodnih administrativnih kapaciteta za usklađivanje crnogorskog zakonodavstva za *acquis communautaire*, koja je organizovana u saradnji sa Kancelarijom za razmjenu informacija o tehničkoj pomoći - **TAIEX**-om. Nakon početnih aktivnosti preuzetih od strane Ministarstva za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije u cilju promovisanja programa i koordinaciju aktivnosti u kojima se kao učesnik prepoznaje Republika Crna Gora, danas je prisutna tendencija zauzimanja proaktivnijeg pristupa nadležnih organa državna uprave u Republici Crnoj Gori prilikom korišćenja oblika pomoći koje pruža TAIEX. Tako je u saradnji sa nadležnim organima za 2006 dogovoreno održavanje 6 (šest) seminara, u Republici Crnoj Gori, na sljedeće teme:

1. „Borba protiv organizovanog kriminala“, 15-16 maj;
2. „Spriječavanje pranja novca“, jun mjesec;
3. „Pravni propisi EU u oblasti drumskog saobraćaja“, 22-23 jun;
4. „Zaštita intelektualne svojine“, 26-27 septembar;
5. „Zaštita ličnih podataka“;
6. „Državna pomoć i konkurencija“;
7. „Intelektualna svojina u oblasti metrologije i standardizacije“.

Takođe, radi pravovremenog otpočinjanja programa Twinning, sa vladama Francuske i Slovenije ostvarena je neposredna i konkretna saradnja, koja će rezultirati početkom rada Twinniga u aprilu 2006. godine. Projekat, pod naslovom: **Jačanje kapaciteta institucija za proces evropskih integracija**, koji će trajati narednih 18 mjeseci, biće predstavljen javnosti početkom aprila u Podgorici.

3.3. Oblast usklađivanja zakonodavstva

U izvještajnom periodu u kontinuitetu je poštovana obaveza popunjavanja **«Obrasca za ocjenu usklađenosti propisa sa odgovarajućim propisima Evropske unije»** koji je oformljen radi kvalitetnijih priprema za dalju harmonizaciju domaćeg zakonodavstva sa evropskim pravnim poretom.

S obzirom da je ovaj metod rada uspostavljen unutar Vlade Republike Crne Gore, u prethodnom izvještaju je ukazano da bi **bilo korisno da i Skupština Republike Crne Gore uspostavi sličan mehanizam nadzora nad tokovima usaglašavanja sa *Acquis communautaire* svih propisa koje razmatra i usvaja**²². S obzirom da u međuvremenu nije bilo povratnih informacija o ovoj inicijativi, ona se ponavlja i u ovom kvartalnom izvještaju.

²² U Godišnjem izvještaju na str. 12 se navodi sljedeće: „Dok važni predlozi zakona koje je dostavila Vlada sadrže izjavu o usaglašenosti sa evropskim standardima, Odbor za evropske integracije ima vrlo ograničena stručna znanja da bi mogao da vrši slične provjere“. (Evropska Komisija, Srbija i Crna Gora, Izvještaj o postignutom napretku 2005, Brisel, 9. 11. 2005. godine SEC (2005) 1482, {COM (2005) 561 konačna verzija}).

3.4. Komunikaciona strategija i saradnja sa civilnim društvom

U izvještajnom periodu nastavljene su aktivnosti na **Komunikacione strategije za informisanje javnosti o procesu pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji**.

U izvještajnom periodu Vlada je usvojila posebnu informaciju o Informacija o ostvarivanju Akcionog plana za realizaciju Komunikacione strategije i Programa obuke državne administracije u drugoj polovini 2005. godine, kao i Akcionu plana za ostvarivanje Komunikacione strategije u 2006. godini.

Saradnja na planu implementacije komunikacione strategije sa nevladinim organizacijama, socijalnim partnerima i medijskom zajednicom, nastavljena je i u izvještajnom periodu.

Primjera radi, nastavljen je, u decembru započeti godišnji projekat redovnih **razgovora istaknutih aktera procesa evropskih integracija sa novinarima medija iz Crne Gore** u saradnji sa **Fondacijom Konrad Adenauer**. Razgovori su organizovani svakog drugog petka i na taj način su, prvo novinari, a potom i ukupna javnost, bili u prilici da steknu potpuniju i kvalitetniju sliku o procesu evropskih integracija i aktivnostima nadležnih organa u Crnoj Gori na tom planu.

Internet prezentacija, namjenjena za koordinaciju aktivnosti i razmjenu informacija o aktivnostima koje Vlada i nevladine organizacije realizuju u okviru procesa pridruživanja Crne Gore strukturama EU, www.integracije.cg.yu, redovno je ažurirana.

Takođe, nastavljeno je uređivanje **tromjesečnog informatora o procesu evropskih integracija** koji se pod nazivom **»EuroMont«** objavljuje kao podlistak u dnevnim listu **»Vijesti«**. Engleska verzija **»EuroMonta«** dostupna je na navedenim web stranicama, a distribuira se i elektronski na mailing-listu svih naših partnera u inostranstvu. U narednom periodu **»EuroMont«** će se štampati kao poseban dodatak na 24 strane.

Nastavljena je i **izdavačka aktivnost** Ministarstva za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije. U izvještajnom periodu odštampan je Akcioni plan za realizaciju Inoviranog evropskog partnerstva.

PRILOG:

KALENDAR PREGOVORA O SSP SA EU

GLA VA	Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju SADRŽAJ	I runda Politički dijalog 7.11.05 BG	Tehnički I 21.12. 2005 BG	Tehnički II 22/23.2. 2006 BG	Politički II 5.4. 2006 BG	Tehnički III 5.6. 2006 PG	Tehnički IV 12.7. BG	Tehnički V 12.9. PG	Politički III 7.11. 2006 BG
	PREAMBULA	•							○
I	OPŠTI PRINCIPI (čl. 2-10)	•							○
II	POLITIČKI DIJALOG (čl. 11-14)	•							○
III	REGIONALNA SARADNJA (čl. 15-18)	•							○
IV	SLOBODAN PROTOK ROBA (čl. 19)		•	•		○	○	○	
	Poglavlje I: Industrijski proizvodi (čl. 20-26)		•	•		○	○	○	
	Poglavlje II: Poljoprivreda i ribarstvo (čl. 27-38)		•	•		○	○	○	
	Poglavlje III: Zajedničke odredbe (čl. 39-53)		•	•		○	○	○	
V	PROTOK LJUDI, OSNIVANJE, PRUŽANJE USLUGA, KAPITAL						○		
	Poglavlje I: Kretanje radnika (čl. 54-56)				○		○		
	Poglavlje II: Osnivanje privrednih društava (čl. 57-63)			•			○		
	Poglavlje III: Pružanje usluga (čl. 64-66)			•			○		
	Poglavlje IV: Tekuća plaćanja i protok kapitala (čl. 67-69)			•			○		
	Poglavlje V: Opšte odredbe (čl. 70-76)			•			○		
VI	USKLADJIVANJE ZAKONODAVSTVA, SPROVODJENJE ZAKONA I PRAVILA O KONKURENCIJI (čl. 77-84)			•			○		
VII	PRAVDA, SLOBODA I BEZBJEDNOST (čl. 85-92)				○				○
VIII	POLITIKE SARADNJE (čl. 93-122)	•	•	•			○		
IX	FINANSIJSKA SARADNJA (čl. 119-122)		•				○		
X	INSTITUCIONALNE, OPŠTE I ZAVRŠNE ODREDBE (123-143)				○				○
	Zajedničke deklaracije						○		○
ANEKSI									
I	Crnogorske carinske koncesije za industrijske proizvode iz EU (čl.22)			✓		○	○	○	
II	Srbijanske carinske koncesije za industrijske proizvode iz EU (čl.23)			(✓)					

III	EU carinske koncesije za „baby beef“ proizvode za Crnu Goru i Srbiju (čl.29-30)			○	○	○			
IV	Crnogorske carinske koncesije za poljoprivredne proizvode iz EU (čl. 31)	✓		○	○	○			
V	Srbijanske carinske koncesije za za poljoprivredne proizvode iz EU (čl 32)	(✓)							
Vla	Koncesije EU za riblje proizvode iz Crne Gore(čl.33)			○	○	○			
Vlb	Koncesije EU za riblje proizvode iz Srbije(čl.33)								
Vlla	Crnogorske koncesije za riblje proizvode iz EU (čl.34)	✓		○	○	○			
Vllb	Srbijanske koncesije za riblje proizvode iz EU (čl. 35)	(✓)							
VIII	Finansijski servisi (definicije) (čl. 57)	•							
IX	Intelektualna, industrijska i komercijalna prava svojine (čl.80)	•							
PROTOKOLI									
I	Tekstilni proizvodi (čl.26)			○	○	○			
II	Trgovina preradjenim poljoprivrednim proizvodima (čl.28)			○	○	○			
III	Definicija pojma „proizvodi sa porijeklom“ i metode administrativne saradnje (49)			○	○	○			
IV	Kopneni transport (čl. 66)	•		○	○	○			
V	Državna pomoć u industriji čelika (čl. 78)	•		○	○	○			
VI	Uzajamna administrativna pomoć u carinskim pitanjima (čl. 104)			○	○	○			
VII	Mehanizmi za rješavanje sporova (čl. 133)	•		○	○	○			

- - isčitavanje članova - usaglašavanje teksta, definisanje prelaznih perioda
- ✓ - dostavljeni inicijalni prijedlozi robnih lista sa dinamikom liberalizacije uoči II tehničke runde pregovora
- - plan daljeg usaglašavanja po kalendaru pregovora

Republika Crna Gora

*Ministarstvo za ekonomske odnose sa inostranstvom
i evropske integracije*

ČETVRTI IZVJEŠTAJ

o realizaciji aktivnosti i obaveza Crne Gore u vezi sa
Procesom stabilizacije i pridruživanja

(za period od aprila do jula 2006. godine)

Podgorica, jul 2006. godine

UVODNE NAPOMENE

Deklaracija o pridruživanju Evropskoj uniji, koju je Skupština Republike Crne Gore usvojila 8. juna 2005. godine, podrazumijeva obavezu Vlade Republike Crne Gore da Skupštinu redovno, svaka 3 mjeseca, izvještava »o realizaciji aktivnosti i obaveza Crne Gore u vezi sa procesom stabilizacije i pridruživanja Evropskoj uniji«. Vlada Republike Crne Gore je, na temelju te Deklaracije, prvi Izvještaj usvojila 6. oktobra 2005. godine i prosljedila Parlamentu. Drugi po redu Izvještaj pripremljen je u januaru 2006. godine, dok je Treći kvartalni izvještaj usvojen u aprilu 2006. godine i sadrži informacije o toku pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju i usvajanju akcionog plana za Inovirano evropsko partnerstvo od strane Vlade republike Crne Gore

Ovaj, četvrti po redu, kvartalni izvještaj sadrži pregled najvažnijih aktivnosti vezanih za proces evropskih integracija, posebno o toku pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju, u periodu od aprila do jula 2006. godine.

1. TOK PREGOVORA SPORAZUMA O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU

U skladu sa okvirnim planom pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju, u izvještajnom periodu održana je jedna runda zvaničnih pregovora i jedan neformalni tehnički sastanak u Briselu na kome su razmatrana pitanja vezana za ekonomske aspekte Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. U izvještajnom periodu bila je planirano i održavanje nove (vanredne) runde zvaničnih pregovora (12. maja), ali je zbog izostanka saradnje Vlade Republike Srbije sa Međunarodnim sudom za ratne zločine počinjene na prostoru bivše Jugoslavije, Evropska Komisija, 3. maja 2006. godine, prekinula pregovore o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju sa državnim zajednicom Srbija i Crna Gora.

Valja ukazati da su, nakon održanog referenduma o nezavisnosti u Crnoj Gori, već 2. juna u Podgorici održane tehničke konsultacije o nastavku pregovora između Evropske komisije i Crne Gore o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju.²³

Druga zvanična runda pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju EU sa SCG održana je **05. aprila u Beogradu**. Pregovori su vođeni zajedno sa predstavnicima Vlade Srbije (djelimično i sa predstavnicima institucija državne zajednice). Izvršena je rekapitulacija prethodnih rundi pregovora: Preambula, Glave: I (Opšti principi), II (Politički dijalog) i III (Regionalna politika), Glava IV (Robe), V (Članovi vezani za Osnivanje preduzeća, usluge i kapital), VI (Usklađivanje zakonodavstva, konkurencija), VIII (Politike saradnje) i IX (Finansijska saradnja). Nakon toga vođeni su pregovori o Glavi V (Članovi koji se odnose na radnike) i o Glavi X - Opšte i završne odredbe.

Već na ovom sastanku je oblast Glava VII Pravda, sloboda i bezbjednost, iako je bila predviđena kao predmet pregovora, zbog neispunjavanja političkih uslova (saradnja Vlade Srbije sa Haškim tribunalom za ratne zločine) skinuta sa dnevnog reda pregovora.

²³ Ovaj dio aktivnosti će biti temeljno obrazložen u narednom kvartalnom izvještaju.

Nakon toga, Delegacija Vlade RCG je učestvovala na **tehničkom sastanku** vezanom za pregovore o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju sa predstavnicima Evropske komisije koji je održan je **26. aprila u Briselu**. Sastanak je bio posvećen pripremama za treću tehničku rundu pregovora, koja je po rasporedu pregovora trebala da se održi početkom juna u Podgorici.²⁴

Na sastanku se raspravljalo o:

1. Glavi IV SSP, Slobodno kretanje roba (industrija, poljoprivreda i ribarstvo), uključujući anekse i protokole o carinskim koncesijama i protokole o pravilima o porijeklu (protokol 3) i rješavanju sporova (protokol 7);
2. Glavama V (Kretanje radnika, osnivanje privrednih društava, pružanje usluga, kapital) i VI (Harmonizacija zakonodavstva) SSP.

Delegaciju Evropske komisije na pregovorima o SSP je predvodila gđa. Tereza Sobjeski, šef odijeljenja za SCG u Generalnom direktoratu za proširenje, a sačinjavali su je i predstavnici Generalnih direktorata za poljoprivredu, trgovinu, preduzeća, ribarstvo i poreze i carine. Pri tome je konstatovano da nema otvorenih pitanja koja se odnose na osnovni tekst SSP u glavi IV. Takođe, dogovorne je da SSP neće sadržati poseban protokol o tekstilu ni za Crnu Goru ni za Srbiju, a da će proizvodi od tekstila biti uključeni u liste osjetljivih proizvoda, o čemu će se detaljno raspravljati na narednoj tehničkoj rundi pregovora.

Predstavnici EK su najavili dostavljanje predloga koncesija na uvoz u EU ribljih proizvoda iz Crne Gore prije naredne tehničke runde pregovora. U početku će kvote biti niže, uz mogućnost njihovog povećanja nakon revizije predviđene članom 36 SSP. U svakom slučaju, kada se bude zaključio SSP, nastaviće se primjenjivati uslovi iz autonomnih trgovinskih mjera, koji budu povoljniji za Crnu Goru.

Predstavnici EK su zatražili dostavljanje obrazloženja i zakonodavstva koje je na snazi, za sve članove nacrta SSP iz glava V i VI, u kojima postoje prelazni rokovi. Nakon ovog tehničkog sastanka Ministarstvo za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije je u saradnji sa svim resornim ministarstvima Vlade RCG pripremilo i dostavilo (krajem maja) predstavnicima Evropske komisije **cjelovita obrazloženja ispregovanih tranzicionih perioda u svim članovima nacrta Sporazuma**. Na taj način su stvoreni uslovi da budući nastavak pregovaračkog procesa o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju između EU i Crne Gore, na temelju novog mandata koji treba da dobije Evropska komisija, bude brz i operativan.

Pregovori između EU i Crne Gore će biti nastavljeni od nivoa na kome su prekinuti pregovori između EU i SCG. U prilogu ovog kvartalnog izvještaja sadržan je pregled usaglašenosti odredbi SAA na temelju dosadašnjeg toka pregovaračkog procesa.

U tom smislu, već **2. juna u Podgorici su održane tehničke konsultacije između predstavnika Evropske komisije i pregovaračkog tima Vlade Republike Crne Gore**, posvećene pripremama za nastavak pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske unije i Crne Gore.

Delegaciju Republike Crne Gore predvodila je šef pregovaračkog tima, ministar za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije gđa. Dr Gordana Đurović, a delegaciju Evropske komisije je predvodila gđa. Tereza Sobjeski, šef odijeljenja za SCG u Generalnom direktoratu za proširenje.

²⁴ S obzirom da je u međuvremenu došlo do prekida pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju između EU i Srbije i Crne Gore 2. juna 2006 godine u Podgorici su održane tehničke konsultacije između predstavnika Evropske komisije i Pregovaračkog tima Vlade RCG, o čemu će više riječi biti u nastavku teksta.

U prvom dijelu sastanka analizirane su robne liste osjetljivih i više osjetljivih proizvoda iz oblasti poljoprivrede i industrije, kreirane od strane Crne Gore radi stvaranja zone slobodne trgovine sa Evropskom unijom, pri čemu su predstavnici Evropske komisije upoznati sa inoviranim tranzicionim periodom za liberalizaciju industrijskih proizvoda, koji za manje osjetljive proizvode iznosi dvije godine, a za osjetljive proizvode pet godina. Nakon sastanka i službeno je dostavljena nova dinamika liberalizacije, tako da stručne službe Evropske komisije ponovo analiziraju sadržaj lista.

Drugi dio sastanka bio je posvećen neposrednim dogovorima o modelu nastavka pregovaračkog procesa. Predstavnici Vlade RCG i Evropske komisije prošli su zajedno kroz cijeli tekst do sada pregovaranog Sporazuma i zajedno pripremili izmjene, kako bi se pripremio novi Nacrt Sporazuma za proceduru traženja novog pregovaračkog mandata za pregovore o stabilizaciji i pridruživanju između Eu i Crne Gore.

Zajednički je konstatovano da će se procedura traženja novog mandata otvoriti na način da se pregovori nastave od nivoa do kojih su pozicije već usaglašene. Sve što je do sada ispregovrano, biće polazna osnova za finalizaciju pregovora u nekoliko narednih mjeseci, odmah po dobijanju novog pregovaračkog mandata, koji će se odnositi samo na Crnu Goru.

Predstavnici EK su upoznati i sa, na Vladi RCG usvojenom, Informacijom o dosadašnjem toku pregovora (1.jun 2006.g.), kojom je Vlada RCG potvrdila spremnost pregovaračkog tima Crne Gore da nastavi pregovore pod novim mandatom.

U informaciji je konstatovano da Crna Gora već ima usvojenu pregovaračku platformu i dovoljan administrativni kapacitet da samostalno nastavi pregovore na putu pridruživanja Evropskoj uniji.²⁵

2. Evropsko partnerstvo

O dokumentu Inovirano Evropsko partnerstvo za SCG, koja je usvojen januara ove godine i Akcionom planu Vlade RCG za njegovu realizaciju, usvojenom 16 marta ove godine, bilo je više riječi u Trećem kvartalnom izvještaju. Cjeloviti izvještaj o ostvarivanju Akcionog plana biće sadržan u narednom, petom po redu, kvartalnom izvještaju za Parlament.

Akcioni plan se nalazi na web sajtu Ministarstva za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije: www.minevrint.vlada.yu.

²⁵ Novi mandat za pregovore između EU i Crne Gore Evropska komisija je pripremila početkom jula i prosljedila ga državama članicama EU u dalju proceduru prema Savjetu ministara, o čemu će više riječi biti u narednom kvartalnom izvještaju.

3. Instrument za predpristupnu pomoć - IPA

Imajući u vidu da će od 2007. godine Crna Gora biti jedan od korisnika novog instrumenta podrške EU, namijenjenog državama kandidatima i potencijalnim kandidatima, Ministarstvo za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije je, u skladu sa Programom rada Vlade RCG za 2006., pripremlilo Informaciju o **Instrumentu za predpristupnu pomoć EU** (Instrument for Pre-accession Assistance) – **IPA** i otpočelo osnovne aktivnosti usmjerene ka građenju institucionalnih i administrativnih kapaciteta za buduće upravljanje evropskim fondovima u Crnoj Gori.

U daljem tekstu pruža se detaljniji uvid u IPA i dosadašnje aktivnosti u Crnoj Gori usmjerene ka korišćenju ovog instrumenta.

Evropska unija je planirala da u periodu sljedeće finansijske perspektive, za period 2007-2013. godine, sve postojeće programe podrške državama kandidatima i potencijalnim kandidatima zamijeni jedinstvenim programom tj. Instrumentom za predpristupnu pomoć (IPA), a u cilju bolje koordinacije pomoći i postizanja značajnijih rezultata u okviru raspoloživih sredstava. Novi program će, dakle, zamijeniti sve postojeće programe podrške tj. CARDS, Phare, ISPA, SAPARD i predpristupni instrument za Tursku.

Osim programa IPA, za države Zapadnog Balkana predviđena je i mogućnost primanja **makrofinansijske pomoći**, a u slučaju vanrednih, posebno bezbjedonosnih, izazova u regionu, moći će dobiti podršku iz još jednog od finansijskih instrumenata EU tzv. **Instrumenta za stabilnost** (Stability Instrument).

Cilj Evropske komisije je postepeno prenošenje odgovornosti za upravljanje sredstvima pomoći na državu korisnika, paralelno sa jačanjem institucija, tako da u trenutku sticanja statusa kandidata, upravljanje sredstvima, po pravilu, u značajnoj mjeri bude decentralizovano. Imajući u vidu da je upravljanje sredstvima pomoći EU izuzetno kompleksan proces, koji zahtijeva visoko profesionalno angažovanje administracije države korisnika, biće neophodno obezbijediti odgovarajuću političku, stručnu i finansijsku podršku EU za osnivanje i jačanje kapaciteta administrativnih struktura koje su neophodne za adekvatno upravljanje decentralizovanim sistemom implementacije finansijske pomoći EU. Dodatno, okončanje programa podrške CARDS podrazumjeva i završetak mandata Evropske agencije za rekonstrukciju, što dalje naglašava neophodnost otpočinjanja postepene izgradnje i razvoja domaćih kapaciteta za upravljanje sredstvima EU.

U cilju podrške neophodnim reformama, koje zahtjeva članstvo u EU, finansijska podrška EU je predstavljala i predstavljala dio predpristupne strategije. Države centralne i istočne Evrope su koristile program Phare, koji je, prije svega, uključivao mjere za podršku jačanja institucija, uključujući i prateće investicije, kao i mjere za podršku ekonomskoj i socijalnoj koheziji. Izuzev programa Phare, državama centralne i istočne Evrope na raspolaganju su bila i sredstva iz programa ISPA, namijenjena investicijama u oblasti transporta i životne sredine, i program SAPARD, namijenjen podršci u poljoprivrednom i ruralnom razvoju.

Evropska komisija je pružala konstantnu finansijsku podršku, od 1991. godine i zemljama Zapadnog Balkana, kroz programe ECHO i OBNOVA, kasnije PHARE, da bi zatim konsolidovala svoju pomoć kroz program CARDS. Podrška, koja je, u početku bila fokusirana na obnovu infrastrukture i pomirenje, sada je preusmjerena na izgradnju institucija i postepeno usklađivanje zakonodvstva sa *acquis-em*. Od 1991. godine za države ZB je, kroz

različite programe, opredijeljeno 6,8 milijardi EUR, od čega kroz program CARDS 4,6 milijardi EUR. Sticanjem statusa kandidata Hrvatska je postala korisnik sredstava iz programa Phare, ISPA i SAPARD. U septembru 2005. godine Evropska komisija je usvojila prijedlog Uredbe o osnivanju Instrumenta za predpristupnu pomoć – IPA. Prijedlog Uredbe se trenutno nalazi u proceduri pred Parlamentom i Savjetom, a datum konačnog usvajanja će zavisi od usvajanja sljedeće finansijske perspektive EU za period 2007.-2013. Prijedlogom Uredbe početak primjene novog instrumenta je predviđen za **1. januar 2007.**

a) Korisnici

Korisnici novog programa podrške su države ZB i Turska. Države su podijeljene na države **potencijane kandidate (Aneks 1: Albanija, BiH, Makedonija i Srbija i Crna Gora)** i **kandidate (Aneks 2: Hrvatska i Turska)**, od čega zavisi obim i namjena pomoći. Generalno, cilj programa je usklađivanje sa standardima i politikama EU, uključujući i *acquis communautaire*, što su i preduslovi za članstvo.

b) Ciljevi programa

Podrška će, **za sve države korisnice**, biti usmjerena na: jačanje demokratskih institucija i vladavine prava; reformu državne uprave, uključujući ustanovljavanje sistema za decentralizovano upravljanje sredstvima; ekonomsku reformu; zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda; razvoj civilnog društva; obnovu i mjere za jačanje povjerenja i pomirenja; regionalnu i prekograničnu saradnju. Dodatno, **za države potencijalne kandidate** pomoć će biti usmjerena i na progresivno usklađivanje sa *acquis-em* i društveni i ekonomski razvoj, a za **države kandidate** na usvajanje i implementaciju *acquis-a* i pripremu za implementaciju zajedničke poljoprivredne i kohezivne politike.

c) Komponente

Pomoć će biti implementirana kroz **pet** komponenti:

1. Podrška tranziciji i jačanju institucija;
2. Regionalna i prekogranična saradnja;
3. Regionalni razvoj;
4. Razvoj ljudskih resursa;
5. Ruralni razvoj.

Države potencijalni kandidati će koristiti sredstva iz prve dvije komponente, dok će države kandidati učestvovati u svih pet komponenti. S obzirom da se u državama potencijalnim kandidatima sredstvima EU upravlja centralizovano, obrazloženje Evropske komisije je da, ostale tri komponente koje predstavljaju pripremu za strukturne fondove, zahtijevaju odgovarajuće, decentralizovane, strukture za programiranje i finansijsko upravljanje.

Komponenta 1 – **Tranzicija i jačanje kapaciteta** – namijenjena je svim državama korisnicima, i može biti, između ostalog, korišćena i za jačanje institucija i investicije, uključujući i **učesće u programima i agencijama Zajednice** (Informacija o programima Zajednice, usvojena u septembru 2005.). Ova komponenta predstavlja nastavak programa Phare, odnosno nacionalnog CARDS-a.

Komponenta 2 – **Regionalna i prekogranična saradnja** – namijenjena je svim državama korisnicima i imaće za cilj jačanje stabilnosti, bezbjednosti i prosperiteta, od interesa za sve države regiona, radi podsticanja harmoničnog, uravnoteženog i održivog razvoja. Ova komponenta predstavlja nastavak regionalne komponente programa CARDS.

Ostale tri komponente su namjenjene isključivo državama koje imaju status kandidata. Komponenta III – **Regionalni razvoj** – ima za cilj pripremu za fondove EU tj. Evropski fond za regionalni razvoj i Kohezioni fond. Komponenta IV – **Razvoj ljudskih resursa** – pripremu za učešće u Evropskom socialnom fondu, a Komponenta V – **Ruralni razvoj** – pripremu za implementaciju zajedničke poljoprivredne politike, *acquis communautaire*-a i podršku za održivo prilagođavanje poljoprivrednog sektora i ruralnih oblasti država kandidata.

Alokacija i iznos sredstava će zavistiti od usvajanja budžeta Zajednice za period 2007-2013. Komisija će težiti da sredstva za države potencijalne kandidate budu na nivou koji su države ZB primale kroz CARDS. Nacrtom nove sedmogodišnje «Finansijske perspektive» Zajednice predviđeno je da za program pomoći IPA bude opredijeljeno oko **12,9 milijardi EUR**. Moguće je, međutim, da tokom procedure usvajanja «Finansijske perspektive», koja predviđa saglasnost Evropskog parlamenta, dođe do određenih izmjena.

Tabela 1: Komponente i prioritete programa IPA po državama korisnicima

Komponente	Države korisnici		Prioriteti za države potencijalne kandidate	Prioriteti za države kandidate
	Potencijalni kandidati Albanija, BiH, SiCG, Makedonija	Kandidati Hrvatska i Turska		
I Podrška tranziciji i jačanju institucija	učestvuju	učestvuju	progresivno usklađivanje sa <i>acquis-em</i> i društveni i ekonomski razvoj	usvajanje i implementacija <i>acquis-a</i>
II Regionalna i prekogranična saradnja	učestvuju	učestvuju	jačanje stabilnosti, bezbjednosti i prosperiteta, od interesa za sve države regiona	
III Regionalni razvoj	ne učestvuju	učestvuju	-	priprema za Evropski fond za regionalni razvoj i Kohezioni fond
IV Razvoj ljudskih resursa	ne učestvuju	učestvuju	-	priprema za Evropski socialni fond
V Ruralni razvoj	ne učestvuju	učestvuju	-	implementacija zajedničke poljoprivredne politike i razvoj poljoprivrednog sektora i ruralnih oblasti

d) Implementacija

Sredstva će se opredjeljivati na osnovu prioriteta iz **Evopskog partnerstva**, na osnovu koga će se izraditi indikativni višegodišnji okvir, koji će se analizirati na godišnjoj osnovi, pri čemu će se uzimati u obzir apsorpcioni kapaciteti, procjene potreba, poštovanje uslova i sposobnost upravljanja sredstvima. Pomoć će biti programirana na osnovu jedinstvenog okvira za svaku pojedinačnu državu i komponentu IPA-e.

Komisija može svojim uredbama i odlukama da donese detaljnija pravila za implementaciju podrške, koja se mogu razlikovati između pojedinih komponenti. Pravila implementacije će biti utvrđena u prvoj polovini 2006. godine, a biće usvojena nakon stupanja na snagu Uredbe o osnivanju IPA-e.

Evropska komisija implementira programe podrške EU, uključujući i program IPA, u skladu sa Uredbom o finansiranju EU, i o tome obavještava Savjet i Evropski parlament. Prilikom implementacije pomoći Komisija može koristiti različite mehanizme upravljanja sredstvima tj. centralizovano ili različite forme decentralizovanog upravljanja. Iz programa IPA će, takođe, biti moguće finansiranje najrazličitijih aktivnosti, uključujući nastavak finansiranja programa Twinning i TAIEX.

U uredbi se ne navode krajnji korisnici podrške EU, imajući u vidu da je program orijentisan ka aktivnostima tj. korisnik može biti svako ko može doprinijeti ostvarivanju predviđenih ciljeva.

Komisija će tokom implementacije biti podržana od četiri odbora, koje sačinjavaju predstavnici država članica. Za prve dvije komponente, u kojima će učestvovati i RCG, formiraće se **Odbor za tranzicionu pomoć i jačanje institucija**, čiji će zadatak biti koordinacija pomoći i davanje mišljenja na višegodišnje indikativne planske dokumente.

Evropska komisija i država korisnik će zaključiti **okvirni sporazum o implementaciji pomoći** (opšta pravila i strukture). Uredbom je predviđena i mogućnost zaključivanja specifičnih sporazuma za pojedine komponente, ukoliko je to neophodno, da bi se omogućila decentralizacija upravljanja pojedinim komponentama, kao i zaključivanje bilateralnih ugovora o zaštiti finansijskih interesa Zajednice.

Tokom implementacije programa IPA, biće omogućeno učešće u **tenderskim procedurama**, kao i dodjeljivanje ugovora za nabavke i grantove svim fizičkim i pravnim licima iz država članica EU, država korisnika programa, država članica Evropske ekonomske oblasti, država korisnica Instrumenta za evropsko susjedstvo i partnerstvo – ENPI (Zajednica nezavisnih država i države mediteranskog basena) i međunarodnim organizacijama.

Dodjeljivanje pomoći može biti uslovljeno poštovanjem principa demokratije, vladavine prava, ljudskih i manjinskih prava i osnovnih sloboda, ekonomskim i institucionalnim reformama. U slučaju da država korisnica ne poštuje gore navedene principe ili obaveze sadržane u evropskim partnerstvima, Savjet može, glasajući kvalifikovanom većinom, a na prijedlog Komisije, preduzeti odgovarajuće mjere.

U slučaju da neka od država, u međuvremenu, stekne status kandidata za članstvo, Savjet može, na prijedlog Komisije, glasajući kvalifikovanom većinom da premjesti državu korisnicu pomoći iz Aneksa I u Aneks II Uredbe o osnivanju programa IPA, što omogućava pristup trima „strukturnim“ komponentama IPAE, ali i ne znači automatsko povećanje nivoa podrške, **imajući u vidu visok nivo administrativnih kapaciteta neophodan za implementaciju tih komponenti**. Međutim, određeni vid podrške u oblastima infrastrukture, regionalnog i ruralnog razvoja, zapošljavanja i socijalne politike, će biti na raspolaganju i potencijalnim kandidatima, kroz Komponentu 1.

e) Decentralizacija sistema upravljanja

Početak implementacije programa IPA podrazumijevaće, imajući u vidu prestanak rada Evropske agencije za rekonstrukciju, značajnije učešće institucija Vlade RCG u programiranju, izradi tenderske dokumentacije, evaluaciji i implementaciji potpisanih ugovora o realizaciji projekata finansiranih iz EU fondova. Stoga će uspostavljanje adekvatnog mehanizma upravljanja sredstvima uticati ne samo na kvalitet korišćenja odobrenih sredstava, već će biti i uslov za buduće korištenje svih segmenata programa IPA.

Generalno, program pomoći EU državi članici ili trećoj zemlji, može biti implementiran koristeći dva sistema upravljanja sredstvima:

Centralizovani - odluke o nabavci, dodjeli ugovora i plaćanju aktivnosti donosi Evropska komisija, koja djeluje za zemlju korisnika i u njeno ime,

Decentralizovani – DIS - imenovana institucija u trećoj zemlji direktno sprovodi nabavku, ugovaranje i plaćanje aktivnosti programa.

Evropska komisija može prenijeti ovlaštenja i nadležnosti za nabavku svom diplomatskom predstavništvu tj. Delegaciji EK u određenoj državi, kada je riječ o **centralizovanom ali dekoncentrisanom** sistemu sprovođenja. Upravo je ovaj sistem upravljanja najvećim dijelom nacionalne komponente programa CARDS (izuzeci: porezi i carine i program Tempus) primijenjen u RCG, s tom razlikom da je Delegaciju EK zamijenila Evropska agencija za rekonstrukciju. Regionalnom komponentom CARDS se upravlja direktno iz Brisela.

Dakle, u centralizovanom sistemu Evropska komisija programira pomoć, a zatim djeluje kao naručilac, finansijski administrator, tijelo koje vrši sprovođenje, nadzor i evaluaciju, dok zemlje partneri djeluju kao učesnici kroz proces konsultacija.

Svrha decentralizacije sistema upravljanja sredstvima je postepena priprema države kandidata za preuzimanje odgovornosti za upravljanje evropskim fondovima nakon ulaska u EU. Stoga, proces decentralizacije treba da obezbijedi odgovarajući pravni i administrativni okvir za preuzimanje odgovornosti za implementaciju programa od Evropske komisije. Imajući u vidu kompleksnost procesa, on se može odvijati fazno i razlikovati ne samo između pojedinih država, već i između određenih sektora.

Da bi upravljala sredstvima EU u predpristupnoj fazi, Republika Crna Gora mora da osnuje odgovarajuće institucije radi implementacije DIS-a, i da obezbijedi njihovo funkcionisanje i operativnost.

Dakle osnovne institucije, neophodne za decentralizovano upravljanje sredstvima su:

- **Nacionalni koordinator pomoći** (National Aid Coordinator - NAC), odnosno nacionalni koordinator za IPA – NIPAC, sa odgovarajućom službom. NAC ima ključnu ulogu kada je riječ o koordinaciji programiranja, dodijeli sredstava iz programa, određivanju prioriteta, monitoringu i ocjeni;
- **Nacionalni fond**, na čelu sa nacionalnim službenikom za ovjeravanje (National Authorising Officer - NAO) – finansijski «dvojničnik» nacionalnog koordinatora pomoći, a kroz koji se finansije EU kanališu u zemlju korisnika pomoći;
- **Centralna jedinica za finansiranje i ugovaranje**, na čelu sa službenikom za ovjeravanje programa (Programme Authorising Officer - PAO), zadužena za poslove nabavki, posebno za programe izgradnje kapaciteta, uz mogućnost osnivanja **sektorskih jedinica za implementaciju u resornim ministarstvima**;
- **Visoki službenici za programe pomoći** (Senior Programme Officers -SPO), nadležni su za upravljanje i tehničko sprovođenje projektnih aktivnosti u okviru u resornih ministarstava (utvrđivanje potrebne pomoći, izrada projektnih zadataka, praćenje realizacije).

U tom smislu Vlada RCG je usvajajući u aprilu ove godine **Informaciju o Instrumentu za predpristupnu pomoć EU (IPA) i o definisanju institucionalnog okvira za upravljanje sredstvima EU u Republici Crnoj Gori** već otpočela aktivnosti na stvaranju novih institucija neophodnih za Decentralizovani sistem upravljanja evropskom pomoći, kao i na obuci službenika i izgradnji adekvatnog sistema međuministarske koordinacije (održana dva seminara, u maju i junu).

Početkom jula biće oformljena posebna **Komisija za koordinaciju programa pomoći EU**, kao i određen **Nacionalni koordinator za IPA fond**.

4. OSTALE AKTIVNOSTI U OBLASTI EVROPSKIH INTEGRACIJA

4.1. Unaprijeđeni stalni dijalog

U izvještajnom periodu održana su dva sastanka u formi Unaprijeđenog stalnog dijaloga. Prvi je održan **3. aprila u Podgorici**.

Prvi dio ovog sastanka bio je posvećen pravosudnom sistemu, zatvorskom sistemu, reformi policije i borbi protiv organizovanog kriminala, borbi protiv terorizma, sprečavanju pranja novca i postupcima zaplijene imovine stečene kriminalom. Predstavnici Evropske komisije su izrazili zadovoljstvo zbog usvajanja Akcionog plana za inovirano Evropsko partnerstvo. Ukazali su na probleme sa kojima se susreće pravosudni sistem i na potrebu unapređenja Centra za obuku sudija, značaj Strategije za reformu pravosuđa. Tokom sastanka podvučena je važnost pravosudnog sistema za ispunjavanje ostalih kriterijuma (političkih, ekonomskih...) za proces pridruživanja. Predstavnicima Evropske komisije predstavljen je postupak izbora i razrešenja sudija (pravo inicijative, nadležni organ itd.) kao i planovi za promjenu sistema izbora sudija posle promjene Ustava kad će sudije biti birane posredstvom stručnog i nezavisnog organa a ne, kao što je danas slučaj, u Parlamentu. Takođe predstavnici Evropske komisije su informisani o o Obrazovanju Uprave Policije kao nezavisnom organu u odnosu na MUP, o donošenju Etičkog Kodeksa o ponašanju policijskih službenika, o Odluci o obrazovanju Policijske Akademije, o formiranju jedinice za nadzor rada policijskih službenika, kao i o pripremi Uredbe o zvanjima policijskih službenika i Uredbe o oznakama zvanja policijskih službenika.

Tokom sastanka predstavljen je i rad Uprave za sprečavanje pranja novca, akti na osnovu kojih radi, međunarodni standardi koje poštuje itd. Istaknuto je da do danas nije zabilježen slučaj terorizma i finansiranja terorizma, a da u Crnoj Gori postoji specijalna jedinica policije za borbu protiv terorizma. Takođe, prezentiran je i rad organa uprave zaduženih za borbu protiv korupcije, i organizovanog kriminala, kao i organa zaduženih za borbu protiv trgovine ljudima, kontorlu granica, vizni režim itd.

Drugi paralelni sastanak bio je posvećen pitanjima kretanja radnika, socijalnom partnerstvu i razvoju ljudskih resursa i saradnji u oblasti kulture. Gotovo čitav tok sastanka, tako je zapravo, bio posvećen prezentiranju sadržaja evropskog zakonodavstva koje se odnosi na kretanje radnika, socijalno partnerstvo, antidiskriminaciju, rodnu ravnopravnost, zaštitu na radu i uslove rada, kao i na Bolonjski proces i reforme visokog obrazovanja u Crnoj Gori. **Drugi sastanak Unaprijeđenog stalnog dijaloga održan je 1. juna u Podgorici**.

Prvi dio ovog sastanka bio je posvećen trgovinskim pitanjima i protekao je u razmatranju politika i zakonodavstva iz domena značajnih za tekuće pregovore o zaključenju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa EU i njegovu implementaciju u narednim godinama: pitanjima vezana za trgovinu, kao i carinama i porezima. Tokom ovog sastanka naglašena je važnost daljih redovnih konsultacija sa EU i preduzimanja daljnjih aktivnosti, posebno u oblastima koje su od važnosti za implementaciju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju

Drugi dio sastanka bio je posvećen Industrijskoj politici i malim i srednjim preduzećima. Tokom ovog sastanak predstavnici EK prikazali su novitete u oblasti Industrijske politike, Konkurencije, i Okvirnom programu za inovaciju (CIP), modelima podrške EK razvoju malih i srednjih preduzeća. Takođe, predstavnici EK su upoznati sa onim što je što je Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća uradila do sada i zacrtala za budući period kroz Strategiju razvoja malih i srednjih preduzeća. Tokom sastanka predstavnici EK su prezentirali revidiranu evropsku turističku politiku, a so od strane predstavnika Ministarstva turizma dat je kratak osvrt na potencijale crnogorskog turizma i planove koje je Ministarstvo zacrtalo za razvoj ove privredne grane, posebno na Master plan kojim su date smjernice razvoja turizma do 2020 godine

4. 2. Neposredna saradnja sa institucijama EU

U ovom periodu dalje je razvijana saradnja sa Evropskom agencijom za rekonstrukciju, Savjetodavnim centrom za ekonomska i pravna pitanja, Delegacijom Evropske komisije u Beogradu, Kancelarijom za razmjenu informacija o tehničkoj pomoći - **TAIEX**-om, kao i nadležnim direktoratima u Evropskoj komisiji.

Direktna saradnja sa institucijama EU usmjerena je i na dodatnu edukaciju zaposlenih u javnoj upravi sa ciljem izgradnje neophodnih administrativnih kapaciteta za usklađivanje crnogorskog zakonodavstva sa *acquis communautaire*. Tako je u saradnji sa nadležnim organima za 2006 dogovoreno održavanje 6 (šest) seminara, u Republici Crnoj Gori, na sljedeće teme:

4. „Borba protiv organizovanog kriminala“;
5. „Spriječavanje pranja novca“, jun mjesec;
6. „Pravni propisi EU u oblasti drumskog saobraćaja“;
7. „Zaštita intelektualne svojine“;
8. „Zaštita ličnih podataka“;
9. „Državna pomoć i konkurencija“;
10. „Intelektualna svojina u oblasti metrologije i standardizacije“.

Prvi seminar, posvećen brobi protiv organizovanog kriminala, održan je 15 i 16. maja u Podgorici i na njemu je učestvovalo preko 40 predstavnika državnih institucija i nevladinog sektora. Drugi seminar je održan 22 i 23 juna u Podgorici i bio je posvećen pravnim propisima EU u oblčasti drumskog saopbraćaja.

4.3. Twinning projekat

Sa vladama Francuske i Slovenije ostvarena je neposredna i konkretna saradnja otpočinjanjem **Twinnig projekta** pod naslovom: **Jačanje kapaciteta institucija za proces evropskih integracija**. Ovaj projekat je počeo u aprilu 2006. godine i trajeće narednih 18 mjeseci. U pitanju je, po svom sadržaju i cilju, broju angažovanih eksperata i trajanju, do sada najveći projekat posvećen unapređenju institucionalnih kapaciteta Vlade RCG za proces evropskih integracija.

Inače, projektne prijedloge dostavilo je ukupno šest država članica EU, što pojedinačno (Grčka i Njemačka), što kroz partnerski nastup (Francuska-Slovenija i Španija-Poljska). Projektni zadatak je osmišljen tako da primjenjuje princip „dvostrukog kolosjeka“ kako bi bio dovoljno fleksibilan da, jednom započet, projekat zaista omogući svim korisnicima da na osnovu novog institucionalnog modela nakon referendumu u Crnoj Gori, u najvećoj mogućoj mjeri iskoriste ekspertizu koja se kroz ovaj projekat stavlja na raspolaganje u trajanju od dvije godine. Zajednički projektni prijedlog Francuske i Slovenije se, po svom konceptu i sadržaju u najvećoj mogućoj mjeri je obuhvatio specifičnosti i karakteristike započetog procesa pridruživanja.

Prvi „Twinning“ projekat je usmjeren na izgradnju **institucionalnih kapaciteta za proces evropskih integracija** u Crnoj Gori. Projekat, od inicijalne do završne faze, treba da pomogne uspostavljanje optimalne strukture u pogledu neophodnih funkcija, organizacije i znanja za ubrzan nastavak pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji u okviru Procesu stabilizacije i pridruživanja.

Pored institucionalnih i organizacionih aspekata, cilje „Twinning“ projekta“ je da „proizvede“, između ostalog, i polazne elemente za buduću **strategiju pridruživanja** Crne Gore Evropskoj uniji, elaboraciju **Nacionalnog plana za usklađivanje zakonodavstva**, analizu potreba za stručnom obukom i usavršavanjem, odgovarajuću pripremu za učešće nadležnih ministarstava u namjenskim programima EU i dr.

Uspješna realizacija ovog projekta stvorice neophodne pretpostavke za pripremu sljedećih «Twinning» projekata za područja i institucije koje iskažu spremnost da korišćenjem „Twinning“ projekata unaprijede i ubrzaju sopstveno prilagođavanje evropskom pravu i politikama. U izvještajnom periodu ostvarivala se incijalna faza twinning projekta.

4.4. Oblast usklađivanja zakonodavstva

U izvještajnom periodu u kontinuitetu je poštovana obaveza popunjavanja «**Obrasca za ocjenu usklađenosti propisa sa odgovarajućim propisima Evropske unije**» koji je oformljen radi kvalitetnijih priprema za dalju harmonizaciju domaćeg zakonodavstva sa evropskim pravnim poretom.

S obzirom da je ovaj metod rada uspostavljen unutar Vlade Republike Crne Gore, u prethodnom izvještaju je ukazano da bi **bilo korisno da i Skupština Republike Crne Gore uspostavi sličan mehanizam nadzora nad tokovima usaglašavanja sa *Acquis communautaire* svih propisa koje razmatra i usvaja**. Imajući u vidu značaj snaženja kapaciteta Parlamenta za proces pridruživanja EU, ova inicijativa se ponavlja i u ovom kvartalnom izvještaju.

4.5. Komunikaciona strategija i saradnja sa civilnim društvom

U izvještajnom periodu nastavljene su aktivnosti na sprovođenju Komunikacione strategije za informisanje javnosti o procesu pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji. Sprovodi se **Akcioni plan za ostvarivanje Komunikacione strategije u 2006. godini**, koji je Vlada RCG usvojila u januaru ove godine. Saradnja na planu implementacije komunikacione strategije sa nevladinim organizacijama, socijalnim partnerima i medijskom zajednicom, nastavljena je i u izvještajnom periodu.

Primjera radi, nastavljen je, u decembru započeti godišnji projekat redovnih **razgovora istaknutih aktera procesa evropskih integracija sa novinarima medija iz Crne Gore** u saradnji sa **Fondacijom Konrad Adenauer**, sa ciljem da prvo novinari, a potom i ukupna javnost, steknu potpuniju i kvalitetniju sliku o procesu evropskih integracija i aktivnostima nadležnih organa u Crnoj Gori prevashodno na planu pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju. Ovi razgovori u izvještajnom periodu nijesu redovno organizovani zbog referendumske kampanje koja se odvijala u Crnoj Gori, ali će biti nastavljeni u narednom periodu.

Takođe, nastavljeno je uređivanje **tromjesečnog informatora o procesu evropskih integracija** koji se pod nazivom »EuroMont« objavljuje kao podlistak u dnevnim listu »Vijesti«. Engleska verzija »EuroMonta« dostupna je u elektronskoj verziji na internetu, a distribuirana se i elektronski na mailing-listu partnera u inostranstvu. U izvještajnom periodu otpočela je štampa »EuroMont« kao posebnog dodatka na 24 strane.

Nastavljena je i **izdavačka aktivnost** Ministarstva za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije. U izvještajnom periodu odštampan je inovirani **Pojmovnik evropskih integracija**.

Saradnja sa civilnim društvom realizuje se kroz participaciju službenika resornih ministarstava na okruglim stolovima posvećenim evropskim integracijama, koje partneri iz NVO sektora organizuju u različitim opštinama Crne Gore. Ove aktivnosti su sastavni dio zajednički usaglašenog Akcionog plana za implementaciju Komunikacione strategije za informisanje građana o procesu pridruživanja EU.

Saradnja sa medijima bila je veoma intenzivna u posmatranom periodu. Organizovano je nekoliko TV debata posvećenih pitanjima evropskih integracija.

Dan Evrope, 9. maj, organizovan je prigodnim manifestacijama u saradnji sa NVO Evropski pokret u Crnoj Gori, Evropskom agencijom za rekonstrukciju i Opštinom Podgorica.

PRILOG 1:

STEPEN USAGLAŠENOSTI ODREDBI SPORAZUMA O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU SA EU Jun 2006. godine

GLAVA	Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju SADRŽAJ	Status
	PREAMBULA	Usaglašeno
I	OPŠTI PRINCIPI (čl. 2-10)	Usaglašeno
II	POLITIČKI DIJALOG (čl. 11-14)	Usaglašeno
III	REGIONALNA SARADNJA (čl. 15-18)	Usaglašeno
IV	SLOBODAN PROTOK ROBA (čl. 19)	Usaglašeno
	Poglavlje I: Industrijski proizvodi (čl. 20-26)	Usaglašeno
	Poglavlje II: Poljoprivreda i ribarstvo (čl. 27-38)	Usaglašeno
	Poglavlje III: Zajedničke odredbe (čl. 39-53)	Usaglašeno
V	PROTOK LJUDI, OSNIVANJE, PRUŽANJE USLUGA, KAPITAL	Usaglašeno
	Poglavlje I: Kretanje radnika (čl. 54-56)	Usaglašeno
	Poglavlje II: Osnivanje privrednih društava (čl. 57-63)	Usaglašeno
	Poglavlje III: Pružanje usluga (čl. 64-66)	Usaglašeno
	Poglavlje IV: Tekuća plaćanja i protok kapitala (čl. 67-69)	Usaglašeno
	Poglavlje V: Opšte odredbe (čl. 70-76)	Usaglašeno
VI	USKLADJIVANJE ZAKONODAVSTVA, SPROVODJENJE ZAKONA I PRAVILA O KONKURENCIJI (čl. 77-84)	Usaglašeno
VII	PRAVDA, SLOBODA I BEZBJEDNOST (čl. 85-92)	
VIII	POLITIKE SARADNJE (čl. 93-122)	Usaglašeno
IX	FINANSIJSKA SARADNJA (čl. 119-122)	Usaglašeno
X	INSTITUCIONALNE, OPŠTE I ZAVRŠNE ODREDBE (123-143)	Usaglašeni čl. 123-130
	Zajedničke deklaracije	
ANEKSI		
I	Crnogorske carinske koncesije za industrijske proizvode iz EU (čl.22)	U toku
III	EU carinske koncesije za „baby beef“ proizvode za Crnu Goru (čl.29)	Još nisu dostavljene
IV	Crnogorske carinske koncesije za poljoprivredne proizvode iz EU (čl. 31)	U toku
Vla	Koncesije EU za riblje proizvode iz Crne Gore (čl.33)	Još nisu dostavljene
VIIa	Crnogorske koncesije za riblje proizvode iz EU (čl.34)	U toku
VIII	Finansijski servisi (definicije) (čl. 57)	Usaglašeno
IX	Intelektualna, industrijska i komercijalna prava svojine (čl.80)	Usaglašeno
PROTOKOLI		
I	Tekstilni proizvodi (čl.26)	
II	Trgovina preradjenim poljoprivrednim proizvodima (čl.28)	Dostavljene CG liste
III	Definicija pojma „proizvodi sa porijeklom“ i metode administrativne saradnje (49)	Analizira se predlog EK
IV	Kopneni transport (čl. 66)	Usaglašeno
V	Državna pomoć u industriji čelika (čl. 78)	Usaglašeno
VI	Uzajamna administrativna pomoć u carinskim pitanjima (čl. 104)	Još nije dostavljeno
VII	Mehanizmi za rješavanje sporova (čl. 133)	Usaglašeno

/ Aneksi II,V, VIIb i VIIIb su izostavljeni, jer se odnose na saradnju Srbije i EU /

Republika Crna Gora

*Ministarstvo za ekonomske odnose sa inostranstvom
i evropske integracije*

PETI IZVJEŠTAJ

**o realizaciji aktivnosti i obaveza Crne Gore u vezi sa
Procesom stabilizacije i pridruživanja**

(za period od jula do septembra 2006. godine)

Podgorica, oktobar 2006. god

UVODNE NAPOMENE

Deklaracija o pridruživanju Evropskoj uniji, koju je Skupština Republike Crne Gore usvojila 8. juna 2005. godine, podrazumijeva obavezu Vlade Republike Crne Gore da Skupštinu redovno, svaka 3 mjeseca, izvještava »o realizaciji aktivnosti i obaveza Crne Gore u vezi sa procesom stabilizacije i pridruživanja Evropskoj uniji«. Vlada Republike Crne Gore je, na temelju te Deklaracije, usvojila i prosljedila Skupštini RCG četiri kvartalna izvještaja.

Prvi Izvještaj Vlada je usvojila 6. oktobra 2005. godine, drugi po redu Izvještaj pripremljen je u januaru 2006. godine, Treći kvartalni izvještaj usvojen u aprilu 2006. godine, dok je četvrti usvojen u julu 2006 godine i sadrži informacije o dotadašnjem toku pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju. Svaki od navedenih izvještaja razmatrao je i usvojio Odbor za evropske integracije Skupštine RCG, a na plenarnoj sesiji IV izvještaj je bio na dnevnom redu 10.jula 2006.godine.

Ovaj, peti po redu, kvartalni izvještaj sadrži pregled najvažnijih aktivnosti vezanih za proces evropskih integracija, posebno o toku nastavka pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju između EU i Crne Gore kao samostalne države, u periodu od jula do septembra 2006. godine.

11. TOK PREGOVORA SPORAZUMA O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU

Realizovani tok pregovaračkog procesa, pod mandatom bivše Državne zajednice, pokazao je da su **administrativni kapaciteti** u Crnoj Gori ispunjavali sve preduslove za neometan proces pregovaranja. Crna Gora je imala dobar pregovarački tim, jasnu pregovaračku platformu i odgovarala je na sve predložene rokove u vezi sa preuzetim obavezama i pripremom dokumentacije. To su predstavnici EK potvrdili na svakoj konferenciji za štampu koja je održavana poslije svake runde pregovora. Obostrano je ocijenjeno da je ostvaren dobar progres na putu pridruživanja Crne Gore EU. Formirane su osnovne administrativne strukture, jasno definisana strategija upravne reforme, sa programom obuke državne administracije, komunikaciona strategija o informisanju građana o procesu pridruživanja EU, koja se realizuje u saradnji sa partnerskim nevladinim organizacijama, utvrđene su osnovne procedure za uskladjivanje zakonodavstva sa pravom EU, Deklaracija o pridruživanju EU usvojena je u Parlamentu, a Deklaracija o dinamiziranju procesa pridruživanja EU usvojena je na Vladi. Sve strukture društva definisale su evropske integracije kao strateški prioritet Crne Gore.

Kao što je poznato, već početkom juna, EU i njene države članice odlučile su da razvijaju odnose sa Crnom Gorom, kao nezavisnom i suverenom državom²⁶. To je istorijski potez 25-orice, jer EU je prvi put donijela kolektivno jednu odluku te vrste. Riječ je o prvom kolektivnom priznanju nezavisnosti jedne zemlje.

²⁶ Podsjećamo da su 2. juna, svega desetak dana nakon održanog referenduma o nezavisnosti u Crnoj Gori, u Podgorici održane tehničke konsultacije o nastavku pregovora između Evropske komisije i Crne Gore o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju. Cilj ovog sastanka je bio utvrđivanje procedure za dobijanje novog pregovaračkog mandata o SSP EU-Crna Gora. Predstavnici Vlade RCG i Evropske komisije prošli su zajedno kroz cijeli tekst do tada pregovaranog Sporazuma i zajedno pripremili izmjene, radi pripreme novog Nacrta Sporazuma za proceduru traženja novog pregovaračkog mandata za pregovore o stabilizaciji i pridruživanju između EU i Crne Gore. U pripremi tog sastanka Vlada RCG je na sjednici, **1.juna 2006.g.** potvrdila svoju pregovaračku platformu i dotadašnji rezultat pregovora sa EK oko usaglašenog teksta Sporazuma u okviru ranije postojećeg mandata za pregovore. Navedenom procedurom, Vlada RCG je potvrdila svoju saglasnost i spremnost da nastavi pregovore sa EK u skladu sa novim pregovaračkim mandatom koji je nakon toga EK zatražila od Savjeta ministara. Novi pregovarački mandat je Savejt ministara EU po ubrzanom postupku potvrdio 24 juna.

Već 17.jula o.g., Savjet ministara EU odlučio je da uspostavi sa Crnom Gorom bilateralni politički dijalog na ministarskom nivou. EU je pozvala Podgoricu da ubuduće **koordinira svoju politiku sa spoljnom politikom EU**. Savjet ministara EU, nakon saglasnosti Vlade RCG, usvojio je 5. septembra Zajedničku deklaraciju o političkom dijalogu između EU i Crne Gore (*Counci of The European Union, No. 12477/06*).

24.jula o.g. je, po skraćenoj proceduri, usvojena **pregovaračka direktiva** kojom se ovlašćuje Evropska komisija da otvori/nastavi pregovore o sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju sa Crnom Gorom. Kontinuitet razgovora sa EU daje Crnoj Gori garancije da nema prepreka na putu pridruživanja i da je Crna Gora trasirala svoj evropski put.

Treća zvanična runda pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju održana je 26.septembra 2006 godine u Podgorici. Pregovarački tim Republike Crne Gore predvodila je dr.Gordana Đurović, ministar za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije u Vladi Republike Crne Gore a delegaciju Evropske komisije predvodio je g. Rainhard Priebe, direktor Direkcije za Zapadni Balkan u DG "Enlargement" .

Pregovori su vođeni analizom članova nacrtu prečišćenog teksta SSP, koji je prije početka pregovora dostavljen iz Evropske komisije. Tokom ove runde pregovora:

1. Izvršena je rekapitulacija prethodnih rundi pregovora: Preambula, Glave: I (Opšti principi), II (Politički dijalog) i III (Regionalna politika), Glava IV (Robe), V (Kretanje radnika, poslovno nastanjivanje, usluge i kapital), VI (Usklađivanje zakonodavstva, konkurencija), VIII (Politike saradnje),IX (Finansijska saradnja) i X (Institucionalne, opšte i završne odredbe čl.127-139).

2. Obavljeni su pregovori o **Glavi VII – PRAVDA, SLOBODA I BEZBJEDNOST**

Predmet pregovora bili su članovi **80 do 87**. Strane su se saglasile sa predloženim stavovima EK, odnosno predloženim inicijalnim tekstom ovog dijela Sporazuma. Navedenim članovima regulisaće se pitanja:

- jačanja institucija i vladavina prava
- zaštite ličnih podataka,
- viza, upravljanja granicom azil i migracija,
- spriječavanje i kontrola ilegalne imigracije i readmisije,
- pranja novca i finansiranja terorizma,
- saradnje u vezi sa nelegalnim drogama,
- spriječavanja i suzbijanja organizovanog kriminala i drugih nelegalnih aktivnosti.

3. Obavljeni su pregovori o dijelu **Glave X – INSTITUCIONALNE, OPŠTE I ZAVRŠNE ODREDBE**

Predmet pregovora bili su članovi **119 do 126**. Strane su se saglasile sa predloženim stavovima EK, odnosno predloženim inicijalnim tekstom ovog dijela Sporazuma. Nevedenim članovima regulisaće se pitanja:

- osnivanja Savjeta za stabilizaciju i pridruživanje i njegovog sastav,
- osnivanja Odbora za stabilizaciju i pridruživanje i njegovog sastav,
- ustanovljavanja pododbora radi adekvatne implementacije sporazuma,
- osnivanja Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje i njegovog sastava,
- nediskriminacije fizičkih i pravnih lica ugovornih strana.

Na taj način je cijeli tekst SSP ispregovaran i utvrđeni su svi tranzicioni periodi.

Takođe utvrđen je, na osnovu predloga EK i **kalendar daljeg toga pregovora:**

- Četvrta tehnička runda – 23 Oktobar 2006. godine;
- Peta tehnička runda – 29 novembar 2006. godine;
- Četvrta zvanična runda (mogući datum završetka pregovora) – 11 decembar 2006. godine.

Istog dana, 26. septembra 2006. godine u Podgorici je održana i **Treća tehnička runda pregovora** između predstavnika Evropske komisije i pregovaračkog tima Vlade Republike Crne Gore o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) između Evropske unije i Crne Gore.

Delegaciju Republike Crne Gore predvodio je šef pregovaračkog tima, ministar za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije dr Gordana Đurović. U sastavu delegacije su bili predstavnici Ministarstva ekonomije, Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstva finansija, MEOIEI i Uprave carina.

Delegaciju Evropske komisije je predvodila gđa. Tereza Sobjeski, šef odijeljenja za SCG u Generalnom direktoratu za proširenje, a sačinjavali su je i g. Lars Erik Forsberg i g. Vasilis Maragos, Generalni direktorat za proširenje, g. Rudy van den Stappen i gđa. Hiltrud Jaeschke, Generalni direktorat za poljoprivredu; Moumen Hamdouch, Generalni direktorat za trgovinu, g. Martin Pouliot, Generalni direktorat za preduzeća, g. Robert Thomas, Generalni direktorat za trgovinu, gđa. Esmeralda Hernandez Aragones i gđa. Jelena Zekić, Delegacija EK u Beogradu.

Tokom sastanka usaglašena je većina tranzicionih perioda utvrđenih u teksta Sporazuma u poglavljima IV, V, VI i VIII. Predstavnici Komisije su najavili reviziju Protokola 4 o drumskom saobraćaju i zatražili dostavljanje obrazloženja za tranzicione periode u tom protokolu. Najavljeno je i dalje usaglašavanje oko tranzicionog perioda koji se odnosi na član 106 nacrtu SSP, elektonske komunikacione mreže i usluge. Predstavnici Komisije su najavili da će razmotriti, a na prijedlog Ministarstva pravde, i unošenje novog člana u poglavlje VIII SSP-a, a koji će se odnositi na saradnju u pravosuđu.

Vežano za liste osjetljivih poljoprivrednih proizvoda, predstavnici Evropske komisije su zatražili dodatno obrazloženje za određene grupe proizvoda (mliječne preradjevine, suhomesnati proizvodi, maslinovo ulje). Predstavnici ministarstva poljoprivrede detaljno su obrazložili važnost poljoprivrede za crnogorsku ekonomiju, kroz učešće sektora u ukupnom BDP, ali i kroz uticaj poljoprivrede na razvoj pojedinih ruralnih oblasti, prije svega na sjeveru Republike. Predstavnici Evropske komisije upoznati su i sa trenutnom situacijom u pojedinim sektorima, perspektivama i potencijalima daljeg razvoja, podrškom i ulaganjima vezanim za poljoprivrednu proizvodnju. Predstavnici Evropske komisije su zatražili dostavljanje podataka o investicijama u poljoprivredu, posebno o odobrenim kreditima.

Vežano za protokol o vinu postignut je dogovor da se detaljniji razgovori obave prilikom posjete crnogorske delegacije Briselu 18-20. oktobra tokom CEFTA pregovora, dok će važeći Zakon o oznakama geografskog porijekla biti analiziran u odgovarajućim službama Evropske komisije.

Vežano za ribarstvo, predstavnici EK su istakli zadovoljstvo crnogorskom ponudom, uz najavu mogućnosti za povećanja kvote, što će najviše zavisiti od stepena iskorišćenosti odobrenih kvota. Pregovori u ovom sektoru biće nastavljani na slijedećoj rundi.

Vežano za liste osjetljivih industrijskih proizvoda i dinamiku liberalizacije u narednih pet godina, ista je ocijenjena kao prihvatljiva, a konačni stav o našoj ponudi za otvaranje tržišta u ovoj oblasti biće dat, odnosno, pregovori nastavljeni, na slijedećoj rundi tehničkih pregovora.

Delegacija Uprave carina takodje će obaviti dodatne tehničke konsultacije o administrativnim kapacitetima i budućim obavezama u implementaciji sporazuma, prilikom posjete Briselu 18-20.10.2006.

U prilogu ovog izvještaja nalazi se ažurirani pregled stepena usagašenosti odredbi Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Crne Gore i EU.

2. GODIŠNJI IZVJEŠTAJ evropske komisije O PROGRESU REPUBLIKE CRNE GORE U PROCESU STABILIZACIJE I PRIDRUŽIVANJA

Evropska komisija će **9. novembra 2006.g.** objaviti prvi put poseban dokument za Crnu Goru – **Godišnji izvještaj o progresu u procesu stabilizacije i pridruživanja**. Za svaku zemlju regiona, navedeni izvještaj predstavlja veoma važan dokument, svojevrsnu evaluaciju ostavarenog progressa na putu evropskih integracija u poslednjih 12 mjeseci, uz preporuke za dalje intenziviranje istog.

Konsultacije oko prvog posebnog godišnjeg izvještaja o procesu stabilizacije i pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji održane su 25.septembra u Podgorici sa predstavnicima Evropske komisije.

Predstavnicima EK dostavljen je **detaljan izvještaj o ostvarenom progresu** o oblasti ispunjavanja političkih i ekonomskih kriterijuma, kao i sposobnosti Crne Gore da preuzima evropske standarde u različitim politikama, koji je pripremljen u Vladi RCG u koordinaciji MEOIEI (cca 130 strana).

U Izvještaj su uključena i sva dodatna pitanja, vezana za administrativni kapacitet, koja su predstavnici EK tokom septembra o.g. posebno dostavili u pismenoj formi Minsitarstvu.

Akcent u Izvještaju Vlade RCG je stavljen na progres ostvaren u poslednjoj godini, koja je i predmet ovog Izvještaja (**oktobar 2005-septembar 2006**).

3. Evropsko partnerstvo

O dokumentu Inovirano Evropsko partnerstvo za SCG, koji je usvojen januara ove godine i Akcionom planu Vlade RCG za njegovu realizaciju tokom 2006 i 2007.godine, usvojenom 16 marta ove godine, bilo je više riječi u Trećem kvartalnom izvještaju. Akcioni plan se realizuje po predviđenoj dinamici.

Akcioni plan se nalazi na web sajtu Ministarstva za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije: www.minevrint.vlada.yu. Ovom prilikom podsjećamo da je Plan harmonizacije zakonodavstva postavljen ovim Akcionim planom veoma ambiciozan i da za period 2006-07 podrazumijeva usvajanje **105 različitih propisa**, od kojih je 75 propisa iz oblasti unapredjenja ekonomskog ambijenta, a 30 propisa iz oblasti demokratije i vladavine prava, odnosno pravosuđa i unutrašnjih poslova. Od tog broja, do trenutka pisanja ovog izvještaja usvojeno je 15 propisa, a u parlamentarnoj proceduri je 8. U fazi nacrti i radnim verzijama nalazi se preko 35 propisa.

4. Instrument za predpristupnu pomoć - IPA

Detaljniji uvid u IPA i aktivnosti u Crnoj Gori usmjerene ka korišćenju ovog instrumenta dat je u Četvrtom kvartalnom izvještaju. U ovom izvještajnom periodu organizovan je veliki broj aktivnosti na pripremi Crne Gore za proces programiranja budućeg IPA fonda.

Vlada RCG imenovala je Ministra za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije Dr Gordanu Đurović za **Nacionalnog koordinatora za Instrument za predpristupnu pomoć EU (IPA)** – “Sl. list RCG” br 52/06, kao i da je obrazovala **Komisiju za koordinaciju programa pomoći** – “Sl list RCG” br. 48/06.

Komisija za koordinaciju programa pomoći imala je veći broj sastanaka, kao i seminara, u okviru pripreme za njenu aktivnu participaciju u procesu programiranja fondova evropske pomoći Crnoj Gori.

Usaglašenim aktivnostima Ministarstva za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije sa Komisijom za koordinaciju programa pomoći već tokom jula je Evropskoj komisiji upućen prilog sa stavovima u vezi sa inicijalnim predlogom **Višegodišnjeg indikativnog planskog dokumenta (MIPD) koji priprema EU za sve zemlje regiona**. Dodatni komentari dostavljeni su 29. septembra. U narednom periodu EK će obaviti dodatne intersektorske konsultacije o ovom dokumentu, kao i konsultacije sa međunarodnim finansijkim institucijama i predstavicima civilnog društva u Crnoj Gori. Očekuje se usvajanje Implementacione direktive o IPA fondu u decembru o.g.

5. OSTALE AKTIVNOSTI U OBLASTI EVROPSKIH INTEGRACIJA

5.1. Unaprijeđeni stalni dijalog

24. juna 2006.g. u Podgorici održan **prvi sastanak** u formi «Unaprijeđenog stalnog dijaloga» (USD) u novoj državi na temu političkih kriterijuma, tj. preuzimanja novih nadležnosti i oblasti pravosuđa i unutrašnjih poslova.

Sastanku prisustvovali su **g. Reinhard Pribe**, direktor Direkcije za Zapadni Balkan; **dr Gordana Đurović**, ministar za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije Republike Crne Gore; eksperti Evropske komisije i predstavnici nadležnih institucija Republike Crne Gore.

Sastanak je tematski bio koncipiran tako da je obuhvatao komentare predstavnika Evropske komisije na Akcioni plan Vlade RCG za ispunjavanje preporuka iz inoviranog Evropskog partnerstva, zatim teme iz oblasti institucionalnog okvira u Crnoj Gori nakon sticanja nezavisnosti sa posebnim osvrtom na nove nadležnosti u pitanjima odbrane, inostranih poslova uključujući vize, ljudska i manjinska prava, zatim donošenje novog ustava, funkcionisanja demokratskih institucija, ljudska prava i prava manjina.

Na kraju sastanka prezentovani su i izvještaji o progresu u oblasti ekonomije, fiskalne carinske politike i razvoju malih i srednjih preduzeća nakon prethodnog sastanka „Unaprijeđenog stalnog dijaloga“, održanog 1. juna 2006 godine.

Drugi sastanak u formi „Unaprijeđenog stalnog dijaloga EU – Crna Gora“, održan je u Podgorici **27. septembra** o.g. i podrazumijevao je dva paralelna sastanka na kojima su razmatrana pitanja iz oblasti zaštite životne sredine i domena veterinarske i fitosanitarne zaštite i bezbjednosti hrane.

Na sastanku posvećenom pitanjima iz oblasti životne sredine prezentiran je zakonodavni okvir u Crnoj Gori, kao i institucionalni kapacitet za implementaciju zakonodavstva koji se tiče zaštite životne sredine. Delegaciju evropske komisije su činili Francois Delcueillerie (Generalni direktorat za zaštitu životne sredine), Martin Harvey (predstavnik Evropske komisije u Podgorici), Lars Erik Forseberg (Generalni direktorat za proširenje), Pierre Yves BELLOT (Delegacija Evropske komisije u Beogradu), Nil Boland (EAR), Robert Baks (vođa EPTISA projekta). Crnogorsku delegaciju su činili predstavnici Ministarstva za zaštitu životne sredine i uređenje prostora, Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (Uprava za vode), Ministarstva zdravlja, Ministarstva inostranih poslova i Ministarstva za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije.

Tokom sastanka posebno su analizirane teme: izrade Nacionalne strategije održivog razvoja, upravljanja otpadom, kvaliteta voda, kontrole industrijskog zagađenja, zaštite prirode, hemikalija i genetski modifikovanih organizama, buke, priprema Zakona o Eko fondu, finansiranja programa ekološke zaštite itd. Zajednički je zaključeno da je sastanak bio veoma uspješan, da su organi koji se bave ovom problematikom posvećeni i efikasni u sprovođenju politike zaštite životne sredine, sa napomenom da se treba u budućnosti fokusirati na određene prioritete, kao što su unaprjeđenje administrativnih kapaciteta i upravljanje otpadnim vodama.

Na odvojenom sastanku posvećenom pitanjima veterine, fitosanitarne zaštite i bezbjedne hrane su prisustvovali: Andreas Orfanides (Generalni direktorat za zdravlje i zaštitu potrošača), Vasilis Maragos, (Generalni direktorat za proširenje) kao predstavnici Evropske komisije, Jelena Zekić (Delegacija Evropske komisije u Republici Srbiji), kao i predstavnici Evropske agencije za rekonstrukciju. Našu delegaciju su činili predstavnici Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Ministarstva zdravlja, Ministarstva za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije, kao i predstavnici Veterinarske uprave.

Na sastanku su delegaciji Evropske komisije prezentirane dosadašnje aktivnosti na usklađivanju crnogorskog zakonodavstva sa odgovarajućim zakonodavstvom Evropske unije, kao i mjere na planu reorganizacije veterinarske, fitosanitarne i sanitarne službe, čiji je cilj bio da se omogući nesmetana primjena zakona, kao i bezbjedna i nesmetana robna razmjena sa EU i državama iz okruženja.

Predstavnici EK su izrazili pozitivno mišljenje o planovima za usklađivanje crnogorskog zakonodavstva iz domena veterinarske zaštite sa zakonodavstvom EU. Iskazano je interesovanje za sistem dozvola pri uvozu stoke i proizvoda životinjskog porijekla.

Značajna pažnja na oba sastanka bila je posvećena dosadašnjoj i budućoj **tehničkoj pomoći** koju EU pruža Crnoj Gori. U tom smislu izraženo je obostrano zadovoljstvo načinom na koji je Crna Gora koristila mogućnosti koje EU stavlja na raspolaganje za potrebe obuke, stručne pomoći i tehničkog opremanja.

5. 2. Neposredna saradnja sa institucijama EU

U ovom periodu dalje je razvijana saradnja sa Evropskom agencijom za rekonstrukciju, Savjetodavnim centrom za ekonomska i pravna pitanja, Delegacijom Evropske komisije u Beogradu, Kancelarijom za razmjenu informacija o tehničkoj pomoći - **TAIEX**-om, kao i nadležnim direktoratima u Evropskoj komisiji.

Direktna saradnja sa institucijama EU usmjerena je i na dodatnu edukaciju zaposlenih u javnoj upravi sa ciljem izgradnje neophodnih administrativnih kapaciteta za usklađivanje crnogorskog zakonodavstva sa *acquis communautaire*. Tako je u saradnji sa nadležnim organima za 2006 dogovoreno održavanje 6 (šest) seminara, u Republici Crnoj Gori, na sljedeće teme:

12. „Borba protiv organizovanog kriminala“;
13. „Spriječavanje pranja novca“, jun mjesec;
14. „Pravni propisi EU u oblasti drumskog saobraćaja“;
15. „Zaštita intelektualne svojine“;
16. „Zaštita ličnih podataka“;
17. „Državna pomoć i konkurencija“;
18. „Intelektualna svojina u oblasti metrologije i standardizacije“.

Do sada su održana 4 seminara. Prvi seminar, posvećen brobi protiv organizovanog kriminala, održan je 15 i 16. maja u Podgorici i na njemu je učestvovalo preko 40 predstavnika državnih institucija i nevladinog sektora. Drugi seminar je održan 22 i 23 juna u Podgorici i bio je posvećen pravnim propisima EU u oblasti drumskog saopbraćaja. Treći sastanak održan je 26 i 27 septembra u Podgorici i na njemu su prezentirana prava intelektualne svojine, dok je četvrti seminar održan 2 i 3 oktobra sa temom zaštite ličnih podataka.

U okviru PARIM CB projekta koji se finansira iz sredstava EU preko nacionalnog CARDS-a za Crnu Goru, u izvještajnom periodu takođe je organizovan jedan broj seminara usmjerenih na jačanje kapaciteta u oblasti priprema za decentralizovani sistem upravljanja evropskom podrškom i kvalitetnije upravljanje ljudskim resursima u državnoj upravi. Potpuniju informaciju o radu ovog projekta sadžaće naredni kvartalni izvještaj.

5.3. PLAC GTZ Projekat

U prethodnom kvartalnom izvještaju detaljnije je objašnjen Twinning projekat usmjeren ka jačanju kapaciteta za poslove evropskih integracija. U ovom izvještaju pružamo više informacija o radu drugog projekta: **Savjetodavnog centra za ekonomska i pravna pitanja u Srbiji i Crnoj Gori (PLAC - Policy and Legal Advice Center in the State Union of Serbia and Montenegro)**. Radi se o projektu EU finansiranom iz CARDS-a za tadašnju državnu zajednicu i republike članice vrijednom 3 miliona €.

Implementacija ovog projekta je u periodu februar 2005. god. – jul 2006. god. povjerena konzorcijumu save-todavnih instituta u sastavu: Njemačka organizacija za tehničku saradnju (GTZ), kao vodeći član konzorcijuma, Njemačka fondacija za međunarodno-pravnu saradnju (IRZ), Evropski koledž iz Briža, Institut za ekonomska istraživanja (IER) iz Ljubljane, i Institut za uporedno pravo iz Beograda. Glavni korisnik projekta je Ministarstvo za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije Crne Gore, ali su u projektu učestvovala i ostala ministarstva i drugi organi državne uprave u zavisnosti od područja rada.

PLAC projekat, koji čine tri tima stalnih, domaćih i stranih eksperata, uz konstanto angažovanja stručnjaka iz zemlje i inostranstva, realizovan je sa ciljem da obezbjedi visok stepen pravnih i ekonomskih savjeta u stalnoj i prihvatljivoj formi Vladi Republike Crne Gore na strateškim pitanjima koji se tiču:

- Procesa stabilizacije i pridruživanja EU (Komponenta I)
- Pristupa STO-u (Komponenta II)
- Dalja tranzicija ka tržišnoj ekonomiji (Komponenta III)

Imajući u vidu kontinuiranu tehničku pomoć USAID-a u procesu pristupa Crne Gore Svjetskoj trgovinskoj organizaciji, kao i visok stepen napretka i postignutih rezultata po pitanju ekonomskih reformi, PLAC se u Crnoj Gori prioritetno posvetio podršci u procesu evropskih integracija, i to prevashodno usklađivanju zakonodavstva sa *Acquis Communautaire* u oblasti unutrašnjeg tržišta.

Podrška u harmonizaciji zakonodavstva Crne Gore se odvijala po fazama, i to:

- Prva faza, izučavanje stanja zakonodavstva u Crnoj Gori sa generalnim prikazom postojeće regulative i stepena njene usaglašenosti sa *Acquis Communautaire*;
- Druga faza, identifikacija i preciziranje zadataka koji moraju biti izvršeni kako bi se pospješila dalja usaglašenost nacionalnog zakonodavstva Crne Gore sa pravom Evropske unije, i
- Treća faza, konkretna realizacija zadataka utvrđenih u drugoj fazi.

S tim u vezi, i u skladu sa već ispregovanim odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, odnosno identifikovanim prioritetima harmonizacije zakonodavstva u oblasti unutrašnjeg tržišta, aktivnosti PLAC projekta su, radnim planom projekta, sprovedene po sledećim oblastima:

1. **Zaštita konkurencije** (ocjena usaglašenosti Zakona o zaštiti konkurencije; aktivna saradnja u pripremi svih podzakonskih akata; aktivna saradnja u pripremi Strategije razvoja politike i prava konkurencije)
2. **Kontrola državne pomoći** (aktivna saradnja u pripremi Nacrta zakona o kontroli državne pomoći)
3. **Zaštita potrošača** (aktivna saradnja u pripremi Nacrta zakona o zaštiti potrošača)
4. **Bankarstvo, osiguranje, hartije od vrijednosti** (aktivna saradnja u pripremi Nacrta zakona o bankama; ocjena usaglašenosti Zakona o osiguranju; ocjena usaglašenosti Zakona o hartijama od vrijednosti, Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o hartijama od vrijednosti, Zakona o preuzimanju akcionarskih društava)
5. **Privredna društva** (aktivna saradnja u konačnoj pripremi Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o privrednim društvima; ocjena usaglašenosti Zakona o privrednim društvima)
6. **Računovodstvo i revizija** (ocjena usaglašenosti Zakona o računovodstvu i reviziji)
7. **Javne nabavke** (ocjena usaglašenosti Zakona o javnim nabavkama)
8. **Zaštita ličnih podataka** (priprema za rad na budućem Zakonu o zaštiti ličnih podataka)
9. **Životna sredina** (aktivna saradnja u pripremi Nacrta zakona o životnoj sredini; ocjena usaglašenosti Nacrta Zakona o kvalitetu vazduha)
10. **Tehnička pravila i standardi** (aktivna saradnja u pripremi Nacrta zakona o opštoj bezbjednosti proizvoda)
11. **Zaštita zdravlja i života ljudi, životinja i biljaka** (izrada Izvještaja o zakonodavnom okviru u Crnoj Gori u oblasti zaštite zdravlja i života ljudi, životinja i biljaka)

Takodje, i u komponentama II i III PLAC je imao svoju ulogu koja se ogleda u značajnoj saradnji kod izrade Ponude za robe (dio industrijskih i poljoprivrednih proizvoda) i pružanju savjeta u vezi sa tehnikama pregovaranja, odnosno pružanju konkretnih preporuka za implementaciju Strategije izvoza.

U skladu sa ovako širokim opsegom rada PLAC projekta kao i već utvrđenih obaveza Vlade RCG u dijelu usaglašenosti zakona i drugih propisa sa pravom Evropske unije jasno je da je realizacija ovog projekta značajno doprinijela smanjenju vremena, materijalnih sredstava i obima posla koji su resorna ministarstva, drugi organi uprave i regulatorna tjela i ostali učesnici u evropskim integracijama trebala da unesu u navedene aktivnosti.

S obzirom na to Evropska agencija za rekonstrukciju i konzorcijum predvođen GTZ-om su zaključili sporazum o produžetku PLAC projekta do kraja marta 2007. godine. U okviru nastavka PLAC projekta posebna pažnja biće posvećena komponenti I - Procesu stabilizacije i pridruživanja EU, tako da će tokom narednog perioda ovim projektom biti obuhvaćene oblasti: zaštite potrošača, državne pomoći, konkurencije, zaštite ličnih podataka i tehničkih propisa i standarda.

5.4. Oblast usklađivanja zakonodavstva

U izvještajnom periodu u kontinuitetu je poštovana obaveza popunjavanja «**Obrasca za ocjenu usklađenosti propisa sa odgovarajućim propisima Evropske unije**» koji je oformljen radi kvalitetnijih priprema za dalju harmonizaciju domaćeg zakonodavstva sa evropskim pravnim poretom.

S obzirom da je ovaj metod rada uspostavljen unutar Vlade Republike Crne Gore, u prethodnim izvještajima je ukazano da bi **bilo korisno da i Skupština Republike Crne Gore uspostavi sličan mehanizam nadzora nad tokovima usaglašavanja sa *Acquis communautaire* svih propisa koje razmatra i usvaja**. Imajući u vidu značaj snaženja kapaciteta Parlamenta za proces pridruživanja EU, ova inicijativa se ponavlja i u ovom kvartalnom izvještaju.

PRILOG 1:

STEPEN USAGLAŠENOSTI ODREDBI SPORAZUMA O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU SA EU septembar 2006. godine

GLAVA	Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju SADRŽAJ	Status
	PREAMBULA	Usaglašeno
I	OPŠTI PRINCIPI (čl. 2-10)	Usaglašeno
II	POLITIČKI DIJALOG (čl. 11-14)	Usaglašeno
III	REGIONALNA SARADNJA (čl. 15-18)	Usaglašeno
IV	SLOBODAN PROTOK ROBA (čl. 19)	Usaglašeno
	Poglavlje I: Industrijski proizvodi (čl. 20-26)	Usaglašeno
	Poglavlje II: Poljoprivreda i ribarstvo (čl. 27-38)	Usaglašeno
	Poglavlje III: Zajedničke odredbe (čl. 39-53)	Usaglašeno
V	PROTOK LJUDI, OSNIVANJE, PRUŽANJE USLUGA, KAPITAL	Usaglašeno
	Poglavlje I: Kretanje radnika (čl. 54-56)	Usaglašeno
	Poglavlje II: Osnivanje privrednih društava (čl. 57-63)	Usaglašeno
	Poglavlje III: Pružanje usluga (čl. 64-66)	Usaglašeno
	Poglavlje IV: Tekuća plaćanja i protok kapitala (čl. 67-69)	Usaglašeno
	Poglavlje V: Opšte odredbe (čl. 70-76)	Usaglašeno
VI	USKLADJIVANJE ZAKONODAVSTVA, SPROVODJENJE ZAKONA I PRAVILA O KONKURENCIJI (čl. 77-84)	Usaglašeno
VII	PRAVDA, SLOBODA I BEZBJEDNOST (čl. 85-92)	
VIII	POLITIKE SARADNJE (čl. 93-122)	Usaglašeno
IX	FINANSIJSKA SARADNJA (čl. 119-122)	Usaglašeno
X	INSTITUCIONALNE, OPŠTE I ZAVRŠNE ODREDBE (123-143)	Usaglašeno
	Zajedničke deklaracije	
ANEKSI		
I	Crnogorske carinske koncesije za industrijske proizvode iz EU (čl.22)	U toku
III	EU carinske koncesije za „baby beef“ proizvode za Crnu Goru (čl.29)	U toku
IV	Crnogorske carinske koncesije za poljoprivredne proizvode iz EU (čl. 31)	U toku
VIa	Koncesije EU za riblje proizvode iz Crne Gore (čl.33)	U toku
VIIa	Crnogorske koncesije za riblje proizvode iz EU (čl.34)	U toku
VIII	Finansijski servisi (definicije) (čl. 57)	Usaglašeno
IX	Intelektualna, industrijska i komercijalna prava svojine (čl.80)	Usaglašeno
PROTOKOLI		
I	Tekstilni proizvodi (čl.26)	Napomena
II	Trgovina preradjenim poljoprivrednim proizvodima (čl.28)	U toku
III	Definicija pojma „proizvodi sa porijeklom“ i metode administrativne saradnje (49)	Usaglašeno
IV	Kopneni transport (čl. 66)	U toku
V	Državna pomoć u industriji čelika (čl. 78)	Usaglašeno
VI	Uzajamna administrativna pomoć u carinskim pitanjima (čl. 104)	Usaglašeno
VII	Mehanizmi za rješavanje sporova (čl. 133)	Usaglašeno

Napomene:

Protokol I će biti izostavljen s obzirom da će njegov sadržaj biti obuhvaćen Aneksom I.

Republika Crna Gora

Sekretarijat za evropske integracije

ŠESTI KVARTALNI IZVJEŠTAJ

o realizaciji aktivnosti i obaveza Crne Gore u vezi sa
Procesom stabilizacije i pridruživanja

(za period od oktobra do decembra 2006. godine)

Podgorica, februar 2007. godine

UVODNE NAPOMENE

Deklaracija o pridruživanju Evropskoj uniji, koju je Skupština Republike Crne Gore usvojila 8. juna 2005. godine, u tački 7 utvrđuje obavezu Vlade Republike Crne Gore da Skupštinu kvartalno izvještava "o realizaciji aktivnosti i obaveza Crne Gore u vezi sa procesom stabilizacije i pridruživanja Evropskoj uniji". Vlada Republike Crne Gore je, na temelju te Deklaracije, do sada usvojila i prosljedila Skupštini RCG šest kvartalnih izvještaja, koji su definisani kao redovna kvartalna aktivnost Vlade RCG po programu rada za svaku godinu.

Prvi izvještaj Vlada je usvojila 6. oktobra 2005. godine, a drugi u januaru 2006. godine. Treći kvartalni izvještaj usvojen je u aprilu, četvrti u julu, a peti u oktobru 2006. godine. Nakon usvajanja od strane Vlade RCG, izvještaji su odmah prosljeđivani Skupštini RCG, gdje ih je redovno razmatrao i prihvatao Odbor za evropske integracije, dok su povremeno ovi izvještaji bili i na dnevnom redu plenarnih sjednica Skupštine RCG.

Prvih pet izvještaja pripremalo je Ministarstvo za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije, a šesti kvartalni izvještaj je, shodno novoj organizaciji Vlade RCG, pripremio novoosnovani Sekretarijat za evropske integracije.

Svi izvještaji u fokusu imaju poslednji kvartal, s tim što se u svakom od njih izvještavanje koncentrisalo na pojedine važne događaje, strateške aktivnosti, projekte ili oblike saradnje sa EU, što se vidi i iz slijedećeg tabelarnog pregleda:

I KVARTALNI IZVJEŠTAJ (jul, avgust,septembar 2005)
<ol style="list-style-type: none"> 1. PSP kao proces 2. SSP kao prvi ugovorni odnos sa EU 3. Odnosi EU-Zapadni Balkan nakon Samita u Solunu (2003) sa hronologijom procesa stabilizacije i pridruživanja zemalja regiona 4. Dosadašnje aktivnosti na pripremama za otpočinjanje pregovora o zaključivanju SSP (razvoj i primjena modela dvostrukog kolosjeka) 5. Unaprijeđenje institucionalnog okvira za proces evropskih integracija u Crnoj Gori (Vladina Komisija i Ministarstvo, Parlamentarni odbor, Savjet za evropske integracije, EU jedinice i kontakt osobe, sporazumi o saradnji sa NVO i ostalim partnerima) 6. Ostvarivanje Evropskog partnerstva iz juna 2004.godine i Akcionog plana za njihovu realizaciju iz decembra 2004.godine 7. Priprema za početak pregovora o sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju 8. Ostale aktivnosti (neposredna saradnja sa institucijama EU i program TAIEX, oblast usklađivanja zakonodavstva, aktivnosti na planu obuke, komunikaciona strategija iz septembra 2004. godine i saradnja sa civilnim društvom, itd.) 9. Prilog: Finansijska podrška kroz program CARDS
II KVARTALNI IZVJEŠTAJ (oktobar, novembar, decembar 2005)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Početak pregovora o SSP (glavni događaji – runde pregovora u ovom kvartalu sa okvirnim kalendarom pregovora koji je postavila EK) 2. Pregled novih evropskih dokumenata iz novembra 2005: Strateški dokument o politici proširenja, Godišnji izvještaj EK o postignutom napretku u PSP i Predlog novog Evropskog partnerstva 3. Ostale aktivnosti u oblasti evropskih integracija: <ul style="list-style-type: none"> • Unaprijeđeni stalni dijalog • Neposredna saradnja sa institucijama EU (TAIEX) • Oblast usklađivanja zakonodavstva • Aktivnosti na planu obuke • Komunikaciona strategija i pregled saradnje sa civilnim društvom

III KVARTALNI IZVJEŠTAJ (januar, februar, mart 2006)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Tok pregovora sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju 2. Evropsko partnerstvo od 30.1.2006 i Akcioni plan za njegovu implementaciju Vlade RCG usvojen 16. marta 2006. godine 3. Ostale aktivnosti u oblasti evropskih integracija <ul style="list-style-type: none"> • Unaprijeđeni stalni dijalog • Neposredna saradnja sa institucijama EU (TAIEX) • Oblast usklađivanja zakonodavstva • Komunikaciona strategija i saradnja sa civilnim društvom
IV KVARTALNI IZVJEŠTAJ (april, maj, jun 2006)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Tok pregovora sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju 2. Evropsko partnerstvo 3. Instrument za predpristupnu pomoć – IPA (korisnici, ciljevi programa, komponente, prioritete po državama korisnicima, plan implementacije, decentralizacija sistema upravljanja i neophodne institucije koje je potrebno izgraditi za decentralizovani sistem upravljanja) 4. Ostale aktivnosti u oblasti evropskih integracija <ul style="list-style-type: none"> • Unaprijeđeni stalni dijalog • Neposredna saradnja sa institucijama EU (TAIEX) • Twinning projekat za podršku izgradnji institucionalnih kapaciteta za proces evropskih integracija • Oblast usklađivanja zakonodavstva • Komunikaciona strategija i saradnja sa civilnim društvom
V KVARTALNI IZVJEŠTAJ (jul, avgust, septembar 2006)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Tok pregovora sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (nova pregovaračka direktiva za pregovore o SSP Crne Gore i EU, treća zvanična i treća tehnička runda pregovora) 2. Saradnja u oblasti pripreme redovnog godišnjeg izvještaja EK o ostvarenom progresu u procesu stabilizacije i pridruživanja (PSP) 3. Evropsko partnerstvo 4. Instrument za predpristupnu pomoć – IPA 5. Ostale aktivnosti u oblasti evropskih integracija <ul style="list-style-type: none"> • Unaprijeđeni stalni dijalog • Neposredna saradnja sa institucijama EU (TAIEX) • PLAC projekat EU • Aktivnosti u oblasti usklađivanja zakonodavstva

Ovaj kvartalni izvještaj, šesti po redu, sadrži pregled najvažnijih aktivnosti vezanih za proces evropskih integracija u periodu od 1. oktobra 2006. do 31. decembra 2006. godine, sa akcentom na aktivnosti vezane za tok i tehničko zaključivanje pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju između EU i Crne Gore kao samostalne države.

1. TOK PREGOVORA SPORAZUMA O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU

U izvještajnom periodu u skladu sa okvirnim planom održane su **Četvrta tehnička runda pregovora**, 8. novembra 2006. godine i **Peta (završna) tehnička runda pregovora**, 01. decembra 2006. godine u Podgorici, između predstavnika Evropske komisije i pregovaračkog tima Vlade Republike Crne Gore o **Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju (SSP)**.

IV Tehnička runda

Delegaciju Republike Crne Gore na četvrtoj rundi pregovora predvodila je dr Gordana Đurović, šef pregovaračkog tima Vlade RCG, ministar za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije. U sastavu delegacije

su bili predstavnici Ministarstva ekonomije, Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstva finansija, MEOIEI, Ministarstva pomorstva i saobraćaja, Ministarstva pravde, Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva inostranih poslova, Uprave carina i Centralne banke Crne Gore.

Delegaciju Evropske komisije je predvodila g-đa Tereza Sobjeski, šef odijeljenja za SCG u Generalnom direktoratu za proširenje, a sačinjavali su je i g-din Lars-Erik Forsberg i g-đa. Anne de Lingne, Generalni direktorat za proširenje, Alen Decker, Generalni direktorat za unutrašnje tržište, Martin Harvey, specijalni predstavnik EK u Crnoj Gori kao i g-đa Jelena Zekić i g-đa Špela Cimerman iz Delegacije EK u Beogradu.

Prvi dio pregovora je bio posvećen otvorenim pitanjima u tekstu nacrtu SSP i tokom pregovaračke runde ta pitanja su usaglašena.

Drugi dio pregovora se odnosio na potvrdu aneksa i protokola i to: Aneksa VI (finansijske usluge); Aneksa VII (zaštita intelektualne svojine) kao i Protokola 4 (drumski saobraćaj) i Protokola 5 (državna pomoć u industriji čelika).

Aneksi VI i VII su potvrđeni kao i inovirani Protokol V koji je tehnički prilagođen činjenici da je Crna Gora nezavisna država. Takođe, prezentirane su i izmjene Protokola IV koje su tražili predstavnici crnogorske delegacije na Drugoj tehničkoj rundi pregovora.

Na popodnevnom dijelu pregovora, nakon prezentacije od strane predstavnika Vlade RCG, razmjenjena su mišljenja o **nacrtu Akcionog plana za jačanje administrativnih kapaciteta**²⁷.

G-đa Sobjeski je iskazala zadovoljstvo ozbiljnošću pristupa i brzinom kojom je plan sačinjen, kao i činjenicom da je, pored sadržaja predviđenih na osnovu preporuka EK, Akcionom planu dodat i dio vezan za jačanje struktura koje se bave koordinacijom evropskih integracija.

Predstavnici EK su posebno istakli važnost napretka u narednom periodu u slijedeće tri oblasti: **carine, konkurencija i intelektualna svojina**. Naglasili su da će napredak u ovim oblastima predstavljati preduslov za stupanje na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i istakli važnost stalnog i direktnog kontakta sa Generalnim direktoratom za poreze i carine. Kontinuirano dostavljanje informacija ovom direktoratu će biti preduslov za organizovanje misije EK u svrhu izrade izvještaja o situaciji u Crnoj Gori vezano za primjenu pravila o porijeklu robe²⁸.

Predstavnici EK su takođe istakli da je potrebno što skorije donošenje:

- a) Izmjena i dopuna Carinskog zakona koji će omogućiti punu primjenu pravila o porijeklu robe koji su na snazi u EU, što je neophodno za primjenu SSP, kao i
- b) donošenje novog Zakona o carinskoj tarifi, koji treba da bude usklađen sa nomenklaturom HS 2007.

Izraženo je zadovoljstvo sa informacijama koje se nalaze u predlogu akcionog plana, a odnose se na javne nabavke i posebno istaknuta važnosti obuke kadra koji će raditi u novim institucijama kao i važnost konzistentnosti te obuke, ukoliko se ona finansira iz više izvora.

²⁷ Vlada RCG je Akcioni plan za jačanje administrativnih kapaciteta za implementaciju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju usvojila 30. novembra 2006. godine. Dostupan na sajtu: www.vlada.cg.yu

²⁸ Na temelju ovih preporuka Uprava carina Crne Gore je donijela poseban plan obuke carinskih službenika i izvoznika koji je otpočeo sa realizacijom u decembru, a čini sastavni dio Akcionog plana za jačanje administrativnih kapaciteta za implementaciju SSP.

Treća važna oblast na polju izgradnje kapaciteta je **konkurencija** i sa tim u vezi istaknuta važnost postojanja **operativno nezavisnog tijela**, koje će biti nezavisno od uticaja javnog i privatnog sektora, uključujući i ministarstva. Takođe, neophodno je alocirati adekvatan budžet, kao i obezbjediti opremu i trenining za kadar. Naglašena je i važnost održavanja stalnog kontakta sa Generalnim direktoratom za konkurenciju, u cilju definisanja **Izmjena i dopuna Zakona o zaštiti konkurencije**, kojim će se omogućiti osnivanje operativno nezavisnog tijela za sprovođenje politike zaštite konkurencije u rnoj Gori u skladu sa preporukama EU.

V Tehnička runda

Na **Petoj tehničkoj rundi pregovora** koja je održana **01. decembra 2006.godine** u Podgorici, **Delegaciju Republike Crne Gore** predvodio je šef pregovaračkog tima, potpredsjednik za evropske integracije, Dr Gordana Đurović. U sastavu delegacije su bili predstavnici Ministarstva za ekonomski razvoj, Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstva finansija, Ministarstva saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija, Ministarstva unutrašnjih poslova i javne uprave, Ministarstva inostranih poslova, Uprave carina i Centralne banke Crne Gore.

Delegaciju Evropske komisije je predvodila g-đa Tereza Sobjeski, Šef odijeljenja za Crnu Goru i Srbiju u Generalnom direktoratu za proširenje, a sačinjavali su je i g-din Lars Erik Forsberg, Generalni direktorat za proširenje, g-din Rudi Van Der Stapen i g-đa Hiltrud Jaške, Generalni direktorat za poljoprivredu, g-din Mumen Hamduh, Generalni direktorat za trgovinu, g-đa Marija Guzman Gomez, Generalni direktorat za transport i energetiku, g-din Martin Puilot, Generalni direktorat za preduzeća, Martin Harvey, specijalni predstavnik Evropske komisije u Crnoj Gori kao i g-đa Špela Cimerman iz Delegacije Evropske komisije u Beogradu.

Na početku pregovora je potvrđeno zaključivanje pregovora o **koncesijama na industrijske proizvode** tj. Evropska komisija, koja je ovlašćena da pregovara ispred država članica EU, je prihvatila ponudu Crne Gore.

- **Lista 1** - proizvodi za koje će se tržište liberalizovati odmah nakon potpisivanja Sporazuma, odnosno nakon stupanja na snagu Privremenog sporazuma (Interim Agreement);
- **Lista 2 – manje osjetljivi industrijski proizvodi** – postepeno snižavanje carinskih stopa u naredne tri godine (33 tarifne stavke – mermer i ukrasni kamen, drvni proizvodi, dijelovi obuće, proizvodi od aluminijuma, rashladni uređaji i neki industrijski proizvodi koji se ne proizvode u RCG, ali su značajan budžetski prihod po osnovu carina, npr. mobilni telefoni, putnička vozila, rashladni uređaji i sl.). Carinska tarifa za ove robe je 7% i niža.
- **Lista 3 – više osjetljivi industrijski proizvodi** – postepeno snižavanje carinskih stopa u narednih pet godina (237 tarifnih stavki, agroindustrija, drvoprerađiva, koža i obuća, proizvodi od kamena, papirna industrija, neki proizvodi od aluminijuma, tekstilna industrija i metaloprerađiva).

Drugi dio pregovora se odnosio na pregovore u oblasti poljoprivrede i ribarstva:

Za **osnovne i prerađene poljoprivredne proizvode** potvrđen je dogovor postignut na prethodnim tehničkim rundama, a koji podrazumijeva:

- **Lista 1** – proizvodi za koje će se tržište liberalizovati odmah nakon potpisivanja Sporazuma, odnosno nakon stupanja na snagu Privremenog sporazuma (Interim Agreement);
- **Lista 2 – osjetljivi proizvodi** - proizvodi za koje će se carinska zaštita progresivno eliminisati (smanjivati

za po 20% godišnje) u roku od pet godina od stupanja na snagu privremenog sporazuma; Od **osnovnih poljoprivrednih proizvoda** na ovoj listi su: životinje za klanje (goveda, svinje i živina), svinjsko meso i masnoće, ostale partije živinskog mesa, surutka, jaja, ukrasno bilje i sadnice poljoprivrednog i šumskog bilja, od povrća: luk, šargarepa, mahunasto povrće, pečurke, od voća: smokve, agrumi, kupine, zatim kafa, pšenično brašno, prerađevine od voća i povrća, neka alkoholna pića, duvan. Od **prerađevina** na ovoj listi su: konditorski proizvodi, neke vrste bezalkoholnih i alkoholnih pića, pivo, duvanski proizvodi.

- **Lista 3 – najosjetljiviji proizvodi** - za koje će se u roku od pet godina carinska zaštita smanjiti do 50% postojećeg nivoa (koja pored *ad valorem* carinskih stopa uključuje i specifične stope - ranije prelevmani i sezonsku zaštitu), i na nivou od 50% carinske zaštite ostati do potpunog integrisanja na EU tržište, tj. do punopravnog članstva Crne Gore u EU.

Ova lista sadrži:

- A) Osnovni poljoprivredni proizvodi:** jagnjad za klanje, meso goveda svih kategorija, meso ovaca i koza svih kategorija, meso živine, soljeni i dimljeni proizvodi, mlijeko, pavlaka, jogurt, maslac i sir, med, krompir, paradajz, kupusnjače, krastavci, paprika i spanać, mandarine, grožđe, dinje i lubenice, jabuke, kruške, trešnje, višnje, kajsije, breskve, šljive, jagode, maline i kivi, maslinovo ulje i sve prerađevine o mesa.
- B) Prerađeni poljoprivredni proizvodi:** mlječni namazi i prirodna i mineralna voda.

Na pregovorima je utvrđena i **kvota za vino**. Od strane Evropske komisije je predložena kvota za bescarinski izvoz crnogorskog vina u iznosu od 16.000 hl godišnje (sadašnji izvoz ne prelazi 3.000 hl), čime je omogućena asimetričnost u korist Crne Gore. Takođe, crnogorski pregovarački tim je ispregovarao znatno nižu kvotu za uvoz vina iz EU-25, koja iznosi 1500 hl prve godine nakon potpisivanja SSP-a, uz godišnje povećanje od 500 hl do maksimalno 3.500 hl. Obaveza crnogorske delegacije je da se dostavi crnogorski predlog za zaštićene geografske oznake porijekla i da definiše Predlog Zakona o vinu (regioni, sorte, geografske oznake i ostali bitni elementi za SSP).

Vezano za utvrđivanje **kvote za riblje proizvode**, pregovarački tim Evropske komisije je u završnoj rundi povećao kvotu za izvoz konzervisane sardine sa 20 na 200 tona i inćuna sa 10 t na 200 t, uz mogućnost da se količina ove dvije vrste ribljih proizvoda nakon četvrte godine važenja SSP-a poveća na 250t, odnosno ukupno 500t.

Što se tiče **kvote za mladu junetinu**, predstavnici Evropske komisije su uvažili izložene argumente pregovaračkog tima i predložili kvotu za izvoz mlade junetine od 800t godišnje, iako Crna Gora trenutno uopšte ne izvozi ovu kategoriju mesa u zemlje EU-25.

U samom **tekstu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju** dogovoreni su:

- a) tranzicioni period od 5 godina** koji se odnosi na maksimalni vremenski period za postepeno otvaranje tržišta i uspostavljanje zone slobodne trgovine između Evropske unije i Crne Gore (2007-2011), kao i
- b) implementacioni period od 5 godina** koji se odnosi na punu implementaciju odredbi svih članova Sporazuma, nakon pune ratifikacije SSP u svih 27 Parlamenata država članica EU.

Dogovoreno je takođe da će Savjet za stabilizaciju i pridruživanje nakon tri godine razmotriti dalje koncesije vezane za slobodno kretanje radnika, u odnosu na one predložene Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju.

Crnogorska delegacija je preuzela obavezu implementacije Akcionog plana za jačanje administrativnih kapaciteta, neophodnih za primjenu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, što se naročito odnosi na pravila o porijeklu (kontinuirana obuka carinika i izvoznika) i pravila konkurencije.

Tehnički pregovori uslovno su zaključeni okončanjem Pete tehničke runde, što znači da je postignut dogovor o svim pitanjima o kojima se pregovaralo i koja su bila otvorena tokom prethodnih rundi pregovora između dva pregovaračka tima.

Pregovarački tim Evropske komisije je dužan da, nakon kompletiranja predloga teksta sporazuma i svih aneksa i protokola, isti prezentira na **COWEB-u**, Komitetu za zapadni Balkan pri Savjetu EU, što je i urađeno 14. decembra 2006. godine u Briselu. Prvi sastanak COWEB-a na kom će se analizirati naš predlog SSP biće održan 11.1.2007²⁹, gdje je onda neophodno da zemlje članice EU, nakon diskusije, i eventualnih dodatnih predloga, daju, konačno, **pozitivno mišljenje na predlog SSP između Crne Gore i EU**, kako bi isti mogao ići u proceduru za parafranje, zatim prevođenje na službene jezike EU i konačno na potpisivanje, nakon čega slijedi ratifikacija u Parlamentu RCG i Parlamentu EU.

Sa druge strane, Vlada RCG mora da odmah počne da realizuje Akcioni plan za jačanje administrativnih kapaciteta za implementaciju SSP (posebno da predloži neophodne izmjene zakona u oblasti zaštite konkurencije, da pripremi predlog Zakona o vinu, novi Zakon o carinskoj tarifi itd.), kao i da se pripremi za dolazak Misije DG TAXUD-a polovinom februara 2007.godine.

GLAVA	SPORAZUM O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU CRNE GORE I EU SADRŽAJ
	PREAMBULA
I	OPŠTI PRINCIPI (čl. 2-9)
II	POLITIČKI DIJALOG (čl. 10-13)
III	REGIONALNA SARADNJA (čl. 14-17)
IV	SLOBODAN PROTOK ROBA (čl. 18)
	Poglavlje I: Industrijski proizvodi (čl. 19-23)
	Poglavlje II: Poljoprivreda i ribarstvo (čl. 24-33)
	Poglavlje III: Zajedničke odredbe (čl. 34-48)
V	PROTOK LJUDI, OSNIVANJE, PRUŽANJE USLUGA, KAPITAL
	Poglavlje I: Kretanje radnika (čl. 59-51)
	Poglavlje II: Osnivanje privrednih društava (čl. 52-58)
	Poglavlje III: Pružanje usluga (čl. 59-61)
	Poglavlje IV: Tekuća plaćanja i protok kapitala (čl. 62-64)
	Poglavlje V: Opšte odredbe (čl. 65-71)
VI	USKLADJIVANJE ZAKONODAVSTVA, SPROVODJENJE ZAKONA I PRAVILA O KONKURENCIJI (čl. 72-79)
VII	PRAVDA, SLOBODA I BEZBJEDNOST (čl. 80-87)
VIII	POLITIKE SARADNJE (čl. 88-114)
IX	FINANSIJSKA SARADNJA (čl. 115-118)
X	INSTITUCIONALNE, OPŠTE I ZAVRŠNE ODREDBE (119-139)
	Zajednička deklaracija o članu 75. (intelektualna svojina)
	Deklaracija EZ i država članica (čl. 35 i čl. 27 paragraf 2)
ANEKSI	
I	Crnogorske carinske koncesije za industrijske proizvode iz EU (čl.21)
II	Definicija „baby beef“ proizvoda (čl.26)
III	Crnogorske carinske koncesije za poljoprivredne proizvode iz EU (čl. 27)
IV	Koncesije EU za riblje proizvode iz Crne Gore (čl.29)
V	Crnogorske koncesije za riblje proizvode iz EU (čl.30)
VI	Finansijske usluge (definicije) (čl. 52)
VII	Intelektualna, industrijska i komercijalna prava svojine (čl.75)
PROTOKOLI	
1.	Trgovina preradjenim poljoprivrednim proizvodima (čl.25)
2.	Vino i alkoholna pića (čl. 28)
3.	Definicija pojma „proizvodi sa porijeklom“ i metode administrativne saradnje (čl.44)
4.	Kopneni transport (čl. 61)
5.	Državna pomoć u industriji čelika (čl. 73)
6.	Uzajamna administrativna pomoć u carinskim pitanjima (čl. 99)
7.	Mehanizmi za rješavanje sporova (čl. 130)
8.	Osnovni principi za učešće Crne Gore u programima Zajednice (čl. 132)

²⁹ Na agendi COWEB-a naš predlog SSP bio je 11.01, zatim 18.01, 25.01, kao i 8.02.2007. godine

2. NOVI EVROPSKI DOKUMENTI

2.1. Godišnji izvještaj evropske komisije o progresu Republike Crne Gore u procesu stabilizacije i pridruživanja

Evropska komisija je **8. novembra 2006. godine** objavila prvi put poseban dokument za Crnu Goru – **Godišnji izvještaj o progresu u procesu stabilizacije i pridruživanja**. Za svaku zemlju regiona, navedeni Izvještaj predstavlja veoma važan dokument, svojevrsnu evaluaciju ostavarenog progressa na putu evropskih integracija u proteklih 12 mjeseci, uz preporuke za dalje intenziviranje istog. Vremenski, ovaj Izvještaj pokriva period od 1. oktobra 2005. godine do 30. septembra 2006. godine.

Ovo je prvi Izvještaj za Crnu Goru nakon sticanja nezavisnosti na referendumu održanom 21. maja 2006. godine. Ovaj izvještaj:

- ukratko opisuje odnose između Crne Gore i Evropske unije;
- analizira političku situaciju u Crnoj Gori po pitanju demokratije, vladavine prava, ljudskih prava, zaštite nacionalnih manjina i pitanja regionalnog karaktera;
- analizira ekonomsku situaciju u Crnoj Gori;
- razmatra mogućnosti Crne Gore da implementira evropske standarde, tj. da postepeno uskladi svoje zakonodavstvo i politike sa Acquis-em, u skladu sa SSP-om i prioritetima Evropskog partnerstva.

Cjeloviti Izvještaj se nalazi na web sajtu Sekretarijata za evropske integracije: www.sei.vlada.cg.yu.

Takođe, Evropska komisija je donijela posebne zaključke o Crnoj Gori u svom posebnom Saopštenju o proširenju, takođe usvojenom 8. novembra 2006. godine, a koji se zasnivaju na tehničkoj analizi sadržanoj u ovom izvještaju.

2.2 Evropsko partnerstvo

Evropska komisija je, takođe, 8. novembra usvojila predlog novog Evropskog partnerstva (Predlog Odluke Savjeta EU o principima, prioritetima i uslovima sadržanim u Evropskom partnerstvu sa Crnom Gorom, kako glasi puni naziv dokumenta³⁰), prvog takvog dokumenta koji se odnosi na Crnu Goru kao samostalnu državu. Prethodna dva Evropska partnerstva odnosila su se na državnu zajednicu Srbije i Crne Gore (2004.g. za model „jednog kolosjeka“, a januara 2006. godine za model „dvostrukog kolosjeka“).

U predlogu novog Evropskog partnerstva sadržan je niz preporuka kratkoročnog (odnose se na period od 1-2 godine) i srednjoročnog (odnose se na period 3-4 godine) karaktera, osmišljenih sa ciljem da njihovo ostvarivanje ubrza proces evropskih integracija Crne Gore.

Preporuke iz Evropskog partnerstva odnose se na slijedeće oblasti: demokratija i vladavina prava, ljudska prava i zaštita manjina, regionalna saradnja i međunarodno prihvaćene obaveze, unutrašnje tržište, ekonomska situacija, sektorske politike i pravosuđe i unutrašnji poslovi.

³⁰ Usvojen na sjednici Savjeta ministara EU 22.01.2007.g.

Ključni kratkoročni prioriteti – preporuke EU u Evropskom partnerstvu

- **Usvojiti novi Ustav**, zasnovan na širokom konsenzusu, u skladu sa evropskim standardima, posebno u oblastima ljudskih i manjinskih prava, organizacije pravosuđa, revizije, odbrane i bezbjedonosnih struktura.
- **Zaokružiti uspostavljanje pravnog i institucionalnog uređenja, neophodnog za nezavisnu državu**, uključujući potpisivanje i ratifikaciju međunarodnih instrumenata kojima je pristupila Državna zajednica Srbija i Crna Gora.
- Nastaviti sa naporima na sprovođenju **reforme državne uprave**, uključujući platni sistem za državne službenike, kako bi se obezbijedilo transparentno angažovanje, profesionalizam i odgovornost; posebno nastaviti sa jačanjem struktura koje se bave **evropskim integracijama** na svim nivoima (uključujući nadležna ministarstva i Skupštinu) i mehanizme koordinacije po pitanju evropskih poslova.
- **Finalizovati planove reforme pravosudnog sistema**; premjestiti kontrolu zapošljavanja i napredovanja u karijeri iz nadležnosti Skupštine i uspostaviti transparentne procedure zasnovane na profesionalnim i objektivnim kriterijumima za izbor i napredak u karijeri; racionalizovati sudski sistem i modernizovati sudske postupke i unaprijediti administraciju; obezbijediti adekvatno i održivo finansiranje pravosudnog sistema.
- **Pojačati borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije na svim nivoima**, između ostalog i uspostavljanjem efikasnih institucionalnih mehanizama međuresorske saradnje i jačanjem operativnih kapaciteta organa za sprovođenje zakona.
- **Jačati parlamentarnu kontrolu** nad odbrambenim i sigurnosnim strukturama.
- Nastaviti sa obezbjeđivanjem pune saradnje sa **Međunarodnim krivičnim sudom** za bivšu Jugoslaviju.
- **Jačati kapacitete za usvajanje i primjenu mjera koje proizilaze iz obaveza utvrđenih Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju**, a naročito unaprijediti kapacitete carine za pravilnu primjenu pravila o porijeklu i metoda administrativne saradnje.

Novoformirani Sekretarijat za evropske integracije otpočeo je koordinativne aktivnosti na izradi posebnog Akcionog plana za implementaciju preporuka sadržanih u ovom dokumentu. Vlada RCG usvojiće novi Akcioni plan za realizaciju preporuka iz Evropskog partnerstva početkom marta 2007. godine.

2.3. Strategija pridruživanja i glavni izazovi 2006-07

EK je objavila i novi strateški dokument o pridruživanju gdje su analizirani i glavni izazovi politike pridruživanja u narednom periodu (Enlargement Strategy and Main Challenges 2006 – 2007³¹). Politika pridruživanja mora se konsolidovati poslije velikog proširenja, moraju se jasno poštovati kriterijume pridruživanja i jačati komunikacija. U dijelu koji analizira Crnu Goru ističe se da je Crna Gora odmah poslije nezavisnosti dobila novu direktivu za pregovore o SSP, čime ima mogućnost da jača svoje institucije u uslovima stabilnog i sigurnog procesa pridruživanja EU. Crna Gora treba da jača svoje administrativne kapacitete slijedeći preporuke iz Evropskog partnerstva, a posebno one posvećene daljem jačanju pravosudnog sistema i borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala.

Pored preporuka za svaku zemlju pojedinačno, kao i region u cjelini, posebna pažnja posvećena je analizi budućeg **integracionog kapaciteta EU** da primi nove države članice, kako sa aspekta održivosti budžeta i kvalitetnog sprovođenja zajedničkih politika EU, tako i sa aspekta neophodnosti izgradnje novog institucionalnog mehanizma unutar EU, koji će omogućiti konsolidaciju EU iznutra i efikasniji proces odlučivanja unutar institucija EU.

³¹ Enlargement Strategy and Main Challenges 2006 – 2007 Including annexed special report on the EU's capacity to integrate new members (COM (2006) 649,08.11.2006;

3. Instrument za predpristupnu pomoć – IPA

U izvještajnom periodu EK je definisala predlog **Višegodišnjeg indikativnog planskog dokumenta (MIPD) za period 2007-2009.** godine, kao osnovnog strateškog dokumenta za planiranje buduće evropske podrške kroz IPA program za Crnu Goru, kao i sve zemlje regiona. U izradi ovog dokumenta aktivno su bile uključene sve institucije u Vladi RCG, preko MEOIEI, tj. Sekretarijata za evropske integracije.

PROJEKCIJA FONDA IPA ZA CRNU GORU 2007-09

KOMPONENTE	IPA struktura	IPA 2007	IPA 2008	IPA 2009	IPA 2007-09
	%	€	€	€	€
I. TEHNIČKA POMOĆ I IZGRADNJA INSTITUCIJA	84.10%	26.4	27.4	28.0	81.8
1. Politički kriterijumi (zahtjevi)	19.34	6.1	6.3	6.4	18.8
2. Socio-ekonomski kriterijumi	37.00	11.62	12.06	12.32	36.0
3. Evropski standardi	27.75	8.7	9.0	9.2	27.0
II. PREKOGRANIČNA SARADNJA	11.90%	3.7	3.9	4.0	11.6
Sub Total	96%	30.1	31.3	32.0	93.4
GTAF (teh.podržka)	2	0.63	0.65	0.67	1.9
Rezerva	2	0.63	0.65	0.67	1.9
UKUPNO	100%	31.4	32.6	33.3	97.3

Podrška Crnoj Gori kroz program IPA u naredne 3 godine planirana je na nivou od gotovo 100 mil €, što će biti znatno više nego što je do sada kroz program CARDS Crna Gora ostvarivala na godišnjem nivou. Kroz program CARDS u 2006 za Crnu Goru je planirano cca 23 mil €, a kroz program IPA u 2007, tj. za implementaciju u 2008, preko 26 mil € kroz nacionalnu komponentu, i oko 3,7 mil € kroz projekte prekogranične saradnje (ukupno 31,4 mil €).

Uporedo sa tim otpočele su aktivnosti usmjerene ka programiranju godišnjih programa za 2007. godinu. Naime, resorna ministarstva na osnovu nacrtu Višegodišnjeg indikativnog programa i uz ekspertsku podršku obezbijeđenu preko programa PARIM CB i Programa razvoja kapaciteta (CDP) izradila su logičke okvire (log frames) za projekte koji bi trebali biti finansirani iz godišnjeg programa za 2007. godinu. Nakon završetka ove faze, resorna ministarstva, Sekretarijat za evropske integracije i Evropska agencija za rekonstrukciju će zajednički raditi na finalizaciji projektnih zadataka (project fiches). Završetak ove faze očekuje se u martu 2007.

U izvještajnom periodu vrlo značajnu ulogu je imala **Komisija za koordinaciju programa pomoći EU**, koja je održala veći broj sastanaka i seminara radi adekvatne pripreme za učešće u procesu programiranja fondova evropske pomoći Crnoj Gori.

U međuvremenu, u izvještajnom periodu nastavljen je realizacija projekata kroz program **CARDS za 2006.g.**, kao i kroz ostvarivanje regionalnih programa u okviru Regionalnog CARDS projekta.

4. OSTALE AKTIVNOSTI U OBLASTI EVROPSKIH INTEGRACIJA

4.1. Unaprijeđeni stalni dijalog

Drugi sastanak Evropska unija – Republika Crna Gora u formi „Unaprijeđenog stalnog dijaloga“ održan je u Podgorici, 30. novembra 2006.godine. Sastankom su predsjedavale g-đa Thérèse Sobieski, šef Odjeljenja za SCG u Direktoratu za Zapadni Balkan i Dr Gordana Đurović, potpredsjednik Vlade RCG za Evropske integracije, a učesnici su bili eksperti Evropske komisije i predstavnici nadležnih institucija Republike Crne Gore. Sastanak je tematski bio koncipiran tako da je obuhvatao analizu Godišnjeg izvještaja EK o napretku u Crnoj Gori i nacrt Evropskog partnerstva, institucionalni i politički razvoj od sticanja nezavisnosti, pitanja pravde, slobode i bezbjednosti, administrativnih kapaciteta za implementaciju SSP, kao i izvještaje sa sektorskih Unaprijeđenih stalnih dijaloga.

Predstavnici EK su upoznati sa načinom implementacije EP u Crnoj Gori i tokom priprema Akcionog plana za implementaciju preporuka iz ovog dokumenta.

Tokom sastanka su detaljno analizirane i prezenovane preduzete aktivnosti iz oblasti:

- 1. Institucionalnog i političkog razvoja u Crnoj Gori nakon sticanja nezavisnosti** (Izrada Ustava, nove nadležnosti, odbrana, spoljni poslovi uključujući vize, ljudska i manjinska prava, zaokruživanja institucionalnog okvira i nove Vlade, međunarodni sporazumi);
- 2. Pravde, slobode i bezbjednosti** (vize, kontrola granice, azil i migracije, pravosudni sistem, policija, borba protiv organizovanog kriminala i terorizma, zaštita ličnih podataka, droge, pranje novca, trgovina ljudima, zatvorski sistem, ljudska prava i zaštita manjina, priprema TAIEX misije za procjenu stanja u oblasti pravosuđa i unutrašnjih poslova);
- 3. Administrativni kapaciteti za implementaciju SSP** (Prezentiran je Akcioni plan Vlade RCG za jačanje administrativnih kapaciteta za implementaciju SSP.)
- 4. Izvještaj sa sektorskih unaprijeđenih stalnih dijaloga** (životna sredina, bezbjednost hrane i fitosani tar na kontrola, ekonomski dijalog).

Na sastanku je istaknuta spremnost Crne Gore za ponovno učlanjenje u Međunarodnu organizaciju za zaštitu intelektualne svojine kao i spremnost Crne Gore da 19.12.2006. godine potpiše Jedinstveni sporazum o slobodnoj trgovini zemalja regiona – CEFTA (Napomena: Crna Gora je potpisala CEFTA Sporazum 19. decembra 2006. godine).

Tokom sastanka najavljena je i misija delegacije DG TAXUD-a Crnoj Gori polovinom februara 2007. godine, kao i DG JLS-a (generalni direktorat za pravdu, slobodu i bezbjednost) početkom marta. Radi pravovremene pripreme ove misije EK je dostavila uputnike na koji su institucije Crne Gore pripremile odgovarajuće odgovore. Kompletni odgovori na navedene upitnike poslani su EK u januaru 2007. godine.

Radi rekapitulacije, u nastavku ovog teksta slijedi i hronološki i tematski pregled održanih sastanaka Unaprijeđenog stalnog dijaloga i toka pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju sa EU.

HRONOLOGIJA SASTANAKA USD I PREGOVORA O SSP

Datum	Mjesto	Pregovori o SSP	Unaprijeđeni Stalni Dijalog
2. jul 2003.	Beograd		1. sastanak – reforma sudstva i policije; organizovani kriminal i korupcija; granice, vize, azil; demokratizacija
27. i 28. oktobar 2003.	Beograd		2. sastanak - makroekonomska pitanja; opšte strukturne reforme; implementacija jedinstvene trgovinske politike; problemi unutrašnjeg tržišta; prava intelektualne i industrijske svojine; politika i zakon o konkurenciji.
29. i 30. januar 2004.	Beograd		3. sastanak – politički kriterijumi; ekonomska situacija; trgovina i unutrašnje tržište; energetika; transport.
30. april 2004.	Beograd		4. sastanak – politički kriterijumi; pravosuđe i unutrašnji poslovi; trgovina i unutrašnje tržište.
16.6.2004.	Podgorica		5. sastanak – Evropsko partnerstvo
27. i 28. januar 2005.	Beograd		6. sastanak – AP za EP; demokratija i vladavina prava; međunarodna saradnja; ljudska i manjinska prava; pravosuđe i unutrašnji poslovi; ekonomska pitanja; trgovina i unutrašnje tržište.
20.4.2005. 21.4.2005.	a) Podgorica b) Beograd		7. sastanak – a) konkurencija i državna pomoć. b) Studija izvodljivosti; sposobnost preuzimanja obaveza koje proizilaze iz SSP
5. 7.2005. 7. 7. 2005.	a) Podgorica b) Beograd		8. sastanak – a) Prvi sektorski sastanak o trgovini, carinama, oporezivanju i poljoprivredi. b) Politički kriterijumi
14.10.2005	Podgorica		Prvi sektorski sastanak o ekonomskim, finansijskim i pitanjima vezanim za životnu sredinu (Sub EPD)
8.11.2005.	Beograd		9. sastanak – Saradnja sa Haškim tribunalom; prava manjina.

10.10.2005.		Beograd		Svečani početak procesa pregovaranja o SSP SCG – EU	
7. novembar 2005.	Beograd	Prva zvanična runda - Pregovarano je o preambuli i sledećim glavama SSP: opšti principi, politički dijalog, regionalna saradnja, politike saradnje.			
20. i 21. decembar 2005.	Beograd	Prva tehnička runda – pregovarano je o glavi IV – slobodno kretanje roba (poglavlje I – industrijski proizvodi, poglavlje II – poljoprivreda i ribarstvo i poglavlje III – zajedničke odredbe) i o glavi VIII – politike saradnje			
25. januar 2006.	Podgorica-Brisel	Video konferencija posvećena pripremama za drugu rundu tehničkih pregovora.			
20. februar 2006.	Podgorica			Sub-EPD - Sektorski sastanak o unutrašnjem tržištu, konkurenciji, transportu, energetici, informacionom društvu i medijima.	
22. i 23. februar 2006.	Beograd	Druga tehnička runda – Pregovorima su bili posvećeni Glavi V – kretanje radnika, osnivanje privrednih društava, pružanje usluga, kapital, Glavi VI – harmonizacija zakonodavstva, Glavi IV – slobodno kretanje roba, kao i Glavi VIII – politike saradnje.			
3. april 2006.	a) Podgorica			10. sastanak – a) Sektorski sastanak o kretanju radne snage, socijalnom partnerstvu i razvoju ljudskih resursa. b) Sektorski sastanak posvećen pravosuđu, slobodi i bezbjednosti. c) Implementacija EP; politički kriterijumi.	
6. april 2006.	b) Beograd				
5. april 2006.	Beograd	Druga zvanična runda – Izvršena je rekapitulacija prethodnih rundi pregovora a zatim je pregovarano o Glavi V – poglavlje i - kretanje radnika i Glava X – institucionalne, opšte i završne odredbe (osim o članovima 123-130)			
25. i 26. april 2006.	Brisel	Tehničke konsultacije oko ekonomskog dijela Sporazuma i aneksa			
1. jun 2006.	Podgorica			Sub EPD - Drugi sektorski sastanak o trgovini, industriji, carinama i oporezivanju.	
2. jun 2006.	Podgorica	Tehničke konsultacije o proceduri za dobijanje novog pregovaračkog mandata nakon proglašenja nezavisnosti (rad na draft SAA tekstu)			
24.7.2006.	Podgorica			1. EPD sastanak – Implementacija EP; politički kriterijumi; izvještaj sa sektorskih grupa.	

		24. jul 2006. Brisel		NOVA PREGOVARAČKA DIREKTIVA ZA PREGOVORE O SSP EU - CRNA GORA	
26. septembar 2006.	Podgorica	Treća zvanična runda – Izvršena je rekapitulacija prethodnih rundi pregovora a zatim je pregovarano o GLAVI VII – Pravda, sloboda i bezbjednost i GLAVA X - institucionalne, opšte i završne odredbe (članovi 123-130). Treća tehnička runda – Pregovori o tekstu SSP u glavama IV, V, VI i VIII, kao i o koncesijama na industrijske i poljoprivredne proizvode.			
27. septembar 2006.	Podgorica			Sub-EPD - Sektorski sastanak o životnoj sredini, veterinarskim i fitosanitarnim pitanjima i ribarstvu.	
8. novembar 2006.	Podgorica	Četvrta tehnička runda – Pregovori o tranzicionim periodima u tekstu SSP, potvrda protokola i aneksa, administrativni kapaciteti, pristup međunarodnim organizacijama i konvencijama.			
14. 11. 2006.	Brisel			Sub-EPD - Drugi sektorski sastanak o ekonomskim i finansijskim pitanjima.	
30. novembar 2006.	Podgorica			2. sastanak – Godišnji izvještaj; institucionalne i političke promjene nakon nezavisnosti; pravosuđe, sloboda i bezbjednost; administrativni kapaciteti.	
1. decembar 2006.	Podgorica	Peta tehnička runda – Završni pregovori o tekstu SPP, uzajamnim koncesijama i protokolima – tehničko zaključenje pregovora			

4.2. PARIM CB Projekat

Kao što je navedeno u predhodnom kvartalnom izvještaju u ovom izvještaju daje se potpunija informacija o realizovanim aktivnostima u okviru projekta **“Jačanje kapaciteta za upravljanje kadrovima i evropske integracije - PARIM CB”**.

Nakon realizacije projekta PARIM II, koji se bavio implementacijom Strategije reforme državne uprave u Crnoj Gori, projekat “Jačanje kapaciteta za upravljanje kadrovima i evropske integracije – **PARIM CB**” koji finansira EU, a realizuje **Evropska agencija za rekonstrukciju**. Konzorcijum, kojeg čine Eurecna S.p.A-Italija, Institut za Evropsku politiku - Njemačka, Institut za projektno upravljanje - Slovenija i Eurozeta - Srbija otpočeo je sa implementacijom ovog projekta 01. decembra 2006. godine. Vizija projekta PARIM CB je da doprinese ubrzanju procesa stabilizacije i pridruživanja i priprema Crne Gore za pristup Evropskoj uniji kroz podršku Vladi Republike Crne Gore u razvijanju efikasne i odgovorne administracije i jačanju kapaciteta za upravljanje i razvoj ljudskih resursa i evropske integracije.

Specifični ciljevi projekta su:

- Jačanje zakonodavnog okvira službeničkog sistema;
- Razvijanje politike upravljanja kadrovima unutar državnih organa;
- Razvijanje kapaciteta unutar Uprave za kadrove za sprovođenje programa stručnih usavršavanja i osposobljavanja (razvoj HRD funkcije);
- Razvoj Kadrovskog informacionog sistema - KIS;
- Obezbeđenje unutrašnje koordinacije aktivnosti između državnih organa i njihove saradnje sa programima međunarodne podrške vezanih za proces pristupanja EU;
- Jačanje znanja vezanih za: EU programske sisteme i tehnike upravljanja projektnim ciklusima (npr. CARDS-program podrške)
- Obezbeđenje učešća u programima Evropske zajednice;
- Sprovođenje EU komunikacione strategije.

Projekat PARIM-CB se realizuje kroz implementaciju aktivnosti njegove dvije komponente: *Komponenta 1: Podrška reformi javne uprave i implementaciji službeničkog sistema* i *Komponenta 2: Obezbeđenje bolje koordinacije aktivnosti državnih organa vezanih za EU integracije i njihove saradnje sa programima podrške EU*

Aktivnosti koje se realizuju u okviru Komponente 1 su:

- Jačanje pravnog okvira službeničkog sistema;
- Stručno usavršavanje zaposlenih u Upravi za kadrove;
- Razvoj politike upravljanja kadrovskim potencijalima – HRM;
- Jačanje politike planiranja stručnog usavršavanja i osposobljavanja službenika – HRD;
- Razvijanje i uspostavljanje Kadrovskog informacionog sistema UK;
- Jačanje položaja UK u okviru državne uprave i njene saradnje na međunarodnom nivou.

Aktivnosti koje se realizuju u okviru Komponente 2 su:

- Obezbeđenje adekvatne koordinacije programa podrške koje obezbjeđuje Evropska unija i programa podrške na bilateralnom osnovu;
- Priprema i implementacija programa stručnog osposobljavanja vezanih za

- EU procedure u oblasti nabavki
- Upravljanje projektima
- Pregled i preporuke za dopunu komunikacione strategije usvojene od strane Ministarstva za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije

Po završetku projekta PARIM-CB, cilj je da se uspostavi:

- Administrativni sistem koji je usklađen sa EU standardima i koji će, kao takav, uticati na ubrzanje procesa stabilizacije i pridruživanja;
- Revidiran, primjenjiv i efikasan pravni i regulatorni okvir za javnu upravu;
- Operativnu i efikasnu Upravu za kadrove sposobnu da podrži profesionalnu, efikasnu, na „rezultatima” orjentisanu državnu upravu;
- Set kontinuiranih programa za obuku kako bi se zadovoljile opšte i specifične potrebe crnogorske državne uprave;
- Kadrovski informacioni sistem
- Osposobljenu grupu državnih službenika u Ministarstvu za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije i drugim organima za evropske integracije za programiranje i upravljanje programima podrške EU;
- Da poveća stepen povjerenja građana i institucija u Crnoj Gori prema članstvu EU kroz realnu, objektivnu i otvorenu komunikacionu strategiju

Strukturu tima PARIM CB čine eksperti iz zemalja EU i zemalja koje se nalaze pred pristup EU: **Borivoj Kos** - vođa projekta, **Gianni La Ferrara** - HRM/HRD ekspert, **Jadranka Vojinović** - HRM/HRD ekspert, **Marjan Leden** - IT ekspert, **Elektra Tsigaridas** - EU ekspert za komunikaciju i **Stefan Elsing** - izvršni ekspert.

S obzirom da je za mart 2007. godine predviđen kraj ovog projekta, u toku je priprema neophodnih dokumenata za njegovo produženje do kraja januara 2008. godine. U toku produžerija projekta PARIM CB najveća pažnja biće posvećena jačanju kapaciteta u novoformiranom Sekretarijatu za evropske integracije.

4.3. Oblast usklađivanja zakonodavstva

U izvještajnom periodu u kontinuitetu je poštovana obaveza popunjavanja **“Obrasca za ocjenu usklađenosti propisa sa odgovarajućim propisima Evropske unije”** koji je oformljen radi kvalitetnijih priprema za dalju harmonizaciju domaćeg zakonodavstva sa evropskim pravnim poretom.

Članom 31a Uredbe o organizaciji i načinu rada Vlade, koja je usvojena 23. novembra 2006. godine, definisano je da novoformirani Sekretarijat za evropske integracije, za razliku od ranije obaveze Ministarstva za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije, sada ima značajno zahtijevniju obavezu: **“davanja mišljenja na usaglašenost propisa** sa odgovarajućim propisima Evropske unije i ratifikovanim međunarodnim konvencijama.” Naime, u prethodnom periodu MEOIEI je pružao samo tehničku podršku ministarstvima pri njihovom popunjavanju formulara o izjavi o usaglašenosti sa *Acquis-em*. Ove aktivnosti Sekretarijat za evropske integracije otpočeo je redovno realizovati već u decembru 2006. godine.

S obzirom da je ovaj metod rada nadzora nad usaglašavanjem domaćeg zakonodavstva sa *Acquis-em* uspostavljen unutar Vlade Republike Crne Gore, kao i u prethodnim izvještajima, tako se i ovom prilikom ukazuje da bi bilo korisno da i Skupština Republike Crne Gore, imajući u vidu značaj snaženja njenih kapaciteta za proces

pridruživanja EU uspostavi sličan mehanizam nadzora nad tokovima usaglašavanja sa *Acquis communautaire* svih propisa koje razmatra i usvaja.

4.4 Komunikaciona strategija i saradnja sa civilnim društvom

U izvještajnom periodu nastavljene su aktivnosti na sprovođenju Komunikacione strategije za informisanje javnosti o procesu pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji. Sprovodi se **Akcioni plan za ostvarivanje Komunikacione strategije** u 2006. godini, koji je Vlada RCG usvojila u januaru 2006. godine. Saradnja na planu implementacije komunikacione strategije sa nevladinim organizacijama, socijalnim partnerima i medijskom zajednicom, nastavljena je i u ovom izvještajnom periodu. Primjera radi, predstavnici Ministarstva za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije su u saradnji sa NVO Centar za monitoring održali seminare o procesu evropskih integracija i budućim aktivnostima na planu prekogranične saradnje za predstavnike lokalnih smouprava u sledećim opštinama: Bijelo Polje, Nikšić, Pljevlja i Bar. Takođe, u izvještajnom periodu održana su i **četiri radna doručka** sa predstavnicima medija u saradnji sa Fondacijom Konrad Adenauer (KAS). NVO **Evropski pokret u Crnoj Gori**, takodje partner Sekretarijata u oblasti implementacije komunikacione strategije, realizovao je projekat „Parlament za Evropu“, seriju seminara tokom juna i decembra 2006.g., a planira se i druga faza ovog projekta na proljeće 2007, u saradnji sa fondacijom Fridrih Ebert Stiftung (FES). Osnivanjem Sekretarijata za evropske integracije, ažužiran je web sajt (www.sei.vlada.cg.yu), na kom se mogu naći svi neophodni dokumenti vezani za proces evropskih integracija u nadležnosti Vlade RCG.

4.5. Obuka

Na planu ostvarivanja programa obuke i usavršavanja kadrova o raznim aspektima procesa evropskih integracija u izvještajnom periodu je ostvaren niz aktivnosti.

Tako je 19. oktobra 2006. godine, održan Seminar o zaštiti geografskih oznaka porijekla. Seminar je organizovao CARDS Regionalni projekat za zaštitu prava intelektualne svojine na Zapadnom Balkanu u saradnji sa MEOIEI i Zavodom za intelektualnu svojinu Srbije.

U Sekretarijatu za evropske integracije je 5. decembra 2006. godine održan seminar za članove Komisije za koordinaciju evropske pomoći. Predavači na seminaru su bili predstavnici poljske vlade, koji su prezentovali iskustva Poljske u oblasti koordinacije evropskih fondova i stvaranju struktura koje su neophodne za cjelokupan proces korišćenja evropskih fondova. Za članove iste komisije početkom decembra je održan i dvodnevni seminar u Kolašinu, u organizaciji Programa za izgradnju kapaciteta (CDP) na kojem je polaznicima pružena podrška u radu na izradi godišnjih projekata u skladu sa procedurama Instrumenta za predpristupnu pomoć (IPA).

Poseban program obuke i podrške za jačanje kapaciteta institucija za proces evropskih integracija u Vladi RCG realizuje se kroz program TWINNING, koji partnerski realizuje Vlada RCG u saradnji sa Vladom Slovenije i Vladom Francuske (strateško planiranje, komunikacija, obuka, priprema za IPA fond, pregovaračke platforme, podrška sektorskim politikama). Ovaj projekat realizovaće se tokom cijele 2007 i do polovine 2008.godine. U okviru ovog programa, 7. decembra 2006. godine održan je seminar za predstavnike državne uprave pod nazivom “Evropski put Crne Gore” (Prof Vallas, Strazbur). To je prvi u nizu seminara koji se realizuju u okviru Twinning projekta, u cilju jačanja administrativnih kapaciteta za ispunjavanje zahtjeva za članstvo u EU.

5. PREGOVORI O READMISIJI I VIZNIM OLAKŠICAMA

Pregovori o Sporazumu o readmisiji i Sporazumu o viznim olakšicama između EZ i RCG otvoreni su 30.11. 2006. godine u Briselu, kada su svečano otvoreni pregovori za sve zemlje regiona. Tome je predhodila Odluka Savjeta EU od 13.11.2006. na bazi koje je EK zvanično započela pregovore sa državama Zapadnog Balkana. Do sada su održane dvije runde pregovora i jedna runda tehničkih konsultacija.

Vlada RCG formirala je 7.12.2006. godine pregovarački tim i usvojila Platformu za pregovore sa EZ. Šef pregovaračkog tima je Ministar unutrašnjih poslova i javne uprave, g-din Jusuf Kalamperović, a u timu se nalazi i Ambasador RCG pri EU u Briselu, g-dja Slavica Milačić.

Prva runda pregovora održana je 15.12.2006. u Briselu. Pregovarački tim Crne Gore, na I rundi pregovora, predvodili su Svetozar Đurović, pomoćnik ministra unutrašnjih poslova i Dragan Đurović, savjetnik Ministra spoljnih poslova.

Cilj prve runde pregovora je bio da se izvrši razmjena mišljenja o okviru i ključnim principima na kojima će se bazirati budući sporazumi, kao i o metodu rada i daljem kalendaru aktivnosti. Osnovu za pregovore/razmjenu mišljenja je predstavljao okvirni nacrt Sporazuma o viznim olakšicama između EU i država ZB- Albanije, BiH, Makedonije, Crne Gore i Srbije, kao i “nova generacija” tipskog Sporazuma o readmisiji.

U ime EU, pregovore je vodio Žan Lui di Brao, direktor u DG EK za pravosuđe, slobode i sigurnost. Cjelokupan tok pregovora su pratili T. Sobjetski i V. Maragos – DG za proširenje.

Prioritetne kategorije koje bi trebalo da budu obuhvaćene viznim olakšicama, predstavljene su od strane svih zemalja regiona:

- naučni radnici, učenici, studenti, posdiplomci i prateći nastavnici koji imaju potrebu saradnje sa institucijama zemalja članica EU ili institucijama EU;
- učenici, studenti, postdiplomci i prateći nastavnici koji su na studijskom putovanju ili prisustvuju obrazovnom treningu, uključujući i programe razmjene, kao i ostale aktivnosti u vezi sa obrazovanjem i školovanjem – takmičenja, kulturne manifestacije, ekskurzije i sl.
- poslovni ljudi i predstavnici poslovnih organizacija koji su članovi privrednih komora i udruženja i koji, po prirodi profesionalne djelatnosti, imaju kontakte i saradnju sa firmama i institucijama EU i zemalja članica EU;
- članovi zvaničnih delegacija Crne Gore koji, na službeni poziv, učestvuju na zvaničnim sastancima, susretima, konsultacijama, pregovorima, programima saradnje, kao i u događajima organizovanim od strane međuvladinih organizacija;
- diplomate i državni službenici koji službeno putuju u zemlje članice EU ili u institucije EU;
- vozači i posade u saobraćajnim sredstvima koji vrše usluge međunarodnog robnog i putničkog saobraćaja u drumskom, željezničkom, vazdušnom i pomorskom saobraćaju ili koji često prevoze putnike i robu između Crne Gore i zemlje članice EU i obratno;
- lica kojima je potrebno liječenje u zdravstvenoj organizaciji u zemlji članici EU i licima u njihovoj pratnji, uključujući i hendikepirana lica i lica u njihovoj pratnji;
- profesionalni novinari (i tehnička lica);
- NVO koje se bave pitanjima EU;

- lica koja učestvuju u naučnim, kulturnim i umjetničkim aktivnostima, uključujući univerzitetske i ostale programe razmjene;
- učesnici u međunarodnim sportskim priredbama i lica u njihovoj pratnji (u profesionalnom svojstvu);
- učesnici u programima saradnje između gradova Crne Gore i zemlje članice EU;
- bliski rođaci (bračni drug, djeca, roditelji, djedovi, babe, unučad, braća, sestre) u posjeti državljanima EU ili državljanima Crne Gore koji legalno borave na području Šengena;
- lica koja posjećuju groblja (civilna ili vojna) ili vjerske objekte u zemljama članicama EU.

U prvoj rundi pregovora o viznim olakšicama postignut je visok stepen saglasnosti o svim ključnim pitanjima koja se tiču olakšica za izdavanje viza, kao i obuhvat i vrste olakšica. U dijelu readmisije, prva runda je protekla u razmjeni mišljenja u odnosu na određene odredbe Nacrta Sporazuma.

Planirano je da se pregovori nastave tokom I kvartala 2007.

6. PRVI EKONOMSKO-FISKALNI PROGRAM CRNE GORE (2006) I SARADNJA SA GENERALNIM DIREKTORATOM ZA EKONOMSKO – FINANSIJSKA PITANJA U EVROPSKOJ KOMISIJI

Na poziv komesara Almunje (DG ECOFIN) iz jula 2006. godine, Crna Gora je pristupila izradi prvog Ekonomsko-fiskalnog izvještaja za Evropsku komisiju, koji je obuhvatio: prikaz makroekonomske situacije u Crnoj Gori, srednjoročni makrofinansijski okvir, javne finansije i strukturne reforme u narednom srednjem roku. U saradnji sa CBCG i ostalim resorima, kao i u saradnji sa ekspertima iz Vlade Slovenije koji su angažovani preko Twinning projekta, pripremljen je prvi izvještaj za Crnu Goru i u roku poslat Evropskoj komisiji (1.12.2006).

U I kvartalu 2007. godine uslijediće misija ovog direktorata, koji će dati evaluaciju ovog izvještaja, a planirano je da se ovi izvještaji, za sve zemlje regiona, prezentiraju zajedno u maju u Briselu, na regionalnoj konferenciji posvećenoj ovoj temi.

Takodje, tokom pregovora o Sporazumu, delegacija Ministarstva finansija RCG i CBCG boravila je 14.11.2006. godine u Briselu, na tehničkim konsultacijama, koje su doprinijele boljem preciziranju pojedinih odredbi Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju u oblasti slobodnog protoka kapitala.

Slijedeći izvještaj treba pripremiti za 1.12.2007.g. i to će ubuduće biti redovna godišnja obaveza Vlade RCG prema Evropskoj komisiji.

7. NOVE INSTITUCIJE U VLADI

Nakon konstituisanja nove Vlade RCG izvršena je reorganizacija poslova i zadataka vezanih za koordinaciju procesa pridruživanja Evropskoj uniji. Dosadašnje Ministarstvo za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije (MEOIEI) je ukinuto.

Dosadašnji Ministar za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije je postavljen za **potpredsjednika Vlade za Evropske integracije**, čime je ne samo obezbijeđen kontinuitet vođenja procesa (Potpredsjednik Vlade je i dalje glavni pregovarač), već je i formalno ojačan značaj procesa evropskih integracija u Vladi. (Uporedo s tim i pozicija Nacionalnog koordinatora za upravljanje IPA fondom - NIPAC je na isti način ojačana.) Na ovaj način se, u skladu sa uporednim iskustvima, obezbjeđuje veći uticaj centralne vlade tj. Generalnog sekretarijata Vlade na političku koordinaciju procesa evropskih integracija u Crnoj Gori.

Nadležnosti MEOIEI u oblasti evropskih integracija je preuzeo novoformirani **Sekretarijat za evropske integracije (SEI)**. Šta više, nadležnosti i obaveze SEI su povećane u odnosu na ranije nadležnosti Sektora za evropske integracije u MEOIEI. Djelokrug rada Sekretarijata za Evropske integracije (SEI) utvrđen je Uredbom o izmjenama i dopunama Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave, koja je usvojena 23. novembra 2006. godine.

Član 31a Uredbe o organizaciji i načinu rada Vlade definiše zadatak SEI na slijedeći način:

“**Sekretarijat za evropske integracije** vrši poslove uprave koji se odnose na: koordinaciju i nadzor procesa pridruživanja i pristupanja Evropskoj uniji; međuresorske pripreme za pregovore i koordinaciju procesa pregovora sa Evropskom unijom; praćenje procesa sprovođenja sporazuma sa Evropskom unijom i djelatnosti zajedničkih tijela, osnovanih tim sporazumima; saradnju državnih organa sa institucijama, organima i tijelima Evropske unije, njenim državama članicama, državama kandidatima i potencijalnim kandidatima u procesu pridruživanja i pristupanja Evropskoj uniji; praćenje i koordinaciju procesa prevođenja i pripreme nacionalne verzije zakonodavstva Evropske unije, kao i praćenje i koordinaciju prevođenja domaćeg zakonodavstva na neki od zvaničnih jezika Evropske unije; realizaciju procesa programiranja, sprovođenja i monitoringa programa finansijske pomoći Evropske unije, njenih država članica i druge pomoći koje se odnose na proces pridruživanja Evropskoj uniji; informisanje javnosti o Evropskoj uniji i procesu pridruživanja i pristupanja Evropskoj uniji; saradnju u procesu pridruživanja i pristupanja Evropskoj uniji sa tijelima Skupštine Republike Crne Gore; saradnju i neposrednu komunikaciju sa Misijom Republike Crne Gore pri Evropskoj uniji i drugim diplomatsko-konzularnim predstavništvima Republike Crne Gore u inostranstvu na području pridruživanja i pristupanja Evropskoj uniji; davanje mišljenja na usaglašenost propisa sa odgovarajućim propisima Evropske unije i ratifikovanim međunarodnim konvencijama, kao i druge poslove koji su mu određeni u nadležnost.”

U toku decembra 2006. godine SEI je definisao **novu sistematizaciju** radnih mjesta u skladu sa zadacima postavljenim u Uredbi o organizaciji i načinu rada Vlade RCG i otpočeo aktivnosti na dodatnom zapošljavanju stručnih radnika neophodnih za realizaciju postavljenih zadataka.

Na taj način su uspostavljene dobre polazne osnove za dalje usaglašavanje koordinativnog mehanizma za proces evropskih integracija unutar novoformirane Vlade RCG sa novom fazom procesa koja će se otvoriti skorim potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Za prvi kvartal 2007.g., u saradnji sa Twinning projektom, pripremiće se predlog nove mreže za koordinaciju procesa evropskih integracija, kao i predlog odluke za formiranje svih neophodnih tijela (Savjeta za stabilizaciju i pridruživanje, odbora i pododbora) koji su potrebni za praćenje implementacije budućeg Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Republika Crna Gora
Sekretarijat za evropske integracije

SEDMI IZVJEŠTAJ
o realizaciji aktivnosti i obaveza Crne Gore u vezi sa
Procesom stabilizacije i pridruživanja
(za period od januara do marta 2007. godine)

Podgorica, maj 2007. godine

UVODNE NAPOMENE

Deklaracija o pridruživanju Evropskoj uniji, koju je Skupština Republike Crne Gore usvojila 8. juna 2005. godine, u tački 7 utvrđuje obavezu Vlade Republike Crne Gore da Skupštinu kvartalno izvještava "o realizaciji aktivnosti i obaveza Crne Gore u vezi sa procesom stabilizacije i pridruživanja Evropskoj uniji". Vlada Republike Crne Gore je, na temelju te Deklaracije, do sada usvojila i prosljedila Skupštini RCG sedam kvartalnih izvještaja (uključujući i ovaj), koji su definisani kao redovna kvartalna aktivnost Vlade RCG po programu rada za svaku godinu.

Drugim riječima, do sada je Vlada RCG, redovno i detaljno, kvartalno obavještavala Skupštinu o aktivnostima u procesu stabilizacije i pridruživanja, čime je obuhvaćen period od Jula 2005. do Aprila 2007. godine. Izvještaje je razmatrao Skupštinski odbor za međunarodne odnose i evropske integracije, a o istim je diskutovano i na plenarnim sesijama Skupštine, čime se značajno doprinosi transparentnosti cijelog procesa, snaženju svijesti o njegovom značaju, širenju informacija o najvažnijim događajima u posmatranom periodu, konstruktivnoj kritici od strane predstavnika Parlamenta, kao i kvalitetnijem praćenju aktivnosti Vlade RCG u ovoj oblasti.

Ovaj kvartalni izvještaj, šesti po redu, sadrži pregled najvažnijih aktivnosti vezanih za proces evropskih integracija u periodu od 1. oktobra 2006. do 31. decembra 2006. godine, sa akcentom na aktivnosti vezane za tok i tehničko zaključivanje pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju između EU i Crne Gore kao samostalne države.

1. FINALIZACIJA PREGOVORA I PARAFIRANJE SPORAZUMA O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU

1.1. Preuzete obaveze u finalnoj fazi procesa pregovaranja o SSP

Tehnički pregovori o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) uslovno su zaključeni okončanjem Pete tehničke runde, 1. decembra 2006. godine u Podgorici, između predstavnika Evropske komisije i pregovaračkog tima Vlade Republike Crne Gore, što znači da je postignut dogovor o svim pitanjima o kojima se pregovaralo i koja su bila otvorena tokom prethodnih rundi pregovora između dva pregovaračka tima.

Direktorat za proširenje Evropske komisije, prezentirao je predlog SSP sa Crnom Gorom na sastanku **Komiteta za Zapadni Balkan (COWEB)** 14. decembra 2006. g. Prvi komentari država članica EU, na predlog našeg SSP predloženi su predstavnicima Direktorata za proširenje 11. januara 2007. g., a zatim je održan čitav niz sastanaka ovog Komiteta, na kojim se razgovaralo o pojedinim odredbama našeg SSP, a posebno o pojedinim aneksima vezanim za dinamiku otvaranja tržišta (18. i 25. januara, zatim 8. i 19. februara, zatim 1. i 8. marta), da bi konačno prihvatanje našeg teksta SSP uslijedilo na sastanku COWEB-a **12. marta 2007. g.** Sve zemlje EU, uključujući i nove članice Rumuniju i Bugarsku (koje nisu učestvovalе u pregovorima, ali su dale saglasnost poslije 1.1.2007) u potpunosti su podržale SSP sa Crnom Gorom.

U međuvremenu, Vlada RCG je preuzela nekoliko **važnih obaveza** koje je trebalo izvršiti u u susret parafiranju SSP, odnosno u susret budućoj implementaciji Privremenog sporazuma:

T 1. CRNA GORA - PRIPREMA ZA IMPLEMENTACIJU SSP

1.	Obaveza implementacije Akcionog plana za jačanje administrativnih kapaciteta za implementaciju SSP ¹⁶ koji uključuje i sprovođenje i izvještavanje o Akcionom planu za implementaciju Programa borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala	kontinuiran zadatak
2.	Program obuke službenika Uprave carinina, kao i programi obuke za uvoznike	realizovano
3.	Definisanje Izmjena i dopuna Zakona o zaštiti konkurencije, u skladu sa obavezama koje su definisane u čl. 73 SSP i usvajanje Zakona o zaštiti potrošača (čl. 78 SSP)	realizovano
4.	Usvajanje Zakona o državnoj pomoći	realizovano
5.	Organizacija dolaska misije Generalnog direktorata za takse i carine (DG Taxud) radi provjere naših carinskih kapaciteta za buduću implementaciju posrasmus	realizovano
6.	Usvajanje novog Zakona o carinskoj tarifi	realizovano
7.	Pristupanje Svjetskoj organizaciji za zaštitu prava intelektualne svojine (WIPO)	realizovano
8.	Definisanje predloga Zakona o vinu, u skladu sa standardima WTO	realizovano
9.	Misija Generalnog direktorata za ekonomsko-finansijska pitanja (DG Ecofin)	realizovano
10.	Definisanje predloga Zakona o zaštiti podataka ličnosti	za II Q 2007

1.1.1. Akcioni plan za jačanje administrativnih kapaciteta

Ovaj plan definisao je aktivnosti Vlade RCG u oblasti jačanja kapaciteta naših institucija za proces stabilizacije i pridruživanja u slijedećim oblastima:

1. KOORDINACIJA PROCESA EVROSKIH INTEGRACIJA
2. UNUTRAŠNJE TRŽIŠTE I TRGOVINA
TRGOVINA
CARINE I POREZI
SANITARNA I FITO-SANITARNA KONTROLA
KONKURENCIJA
INTELEKTUALNA SVOJINA
JAVNE NABAVKE
KVALITET I STANDARDIZACIJA
ZAŠTITA POTROŠAČIJA
3. PRAVOSUDJE I UNUTRAŠNJI POSLOVI
ZAŠTITA PODATAKA O LIČNOSTI
BORBA PROTIV KORUPCIJE I ORGANIZOVANOG KRIMINALA

4. SEKTORSKE POLITIKE
AUDIOVIZUELNA POLITIKA
ŽIVOTNA SREDINA
ENERGETIKA
ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE
SAOBRAĆAJ
ANEKSI
• Aneks I – Akcioni plan za zaštitu prava intelektualne svojine
• Aneks II – Akcioni plan za realizaciju Elaborata o osnivanju crnogorskog Instituta za zaštitu prava intelektualne svojine
• Aneks III – Lista WIPO konvencija kojima Crna Gora namjerava da pristupi
• Aneks IV – Akcioni plan za implementaciju Programa za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala
• Aneks V – Informacija o aktivnostima Savjeta Agencije za radiodifuziju, uključujući i procjenu njene nezavisnosti i efikasnosti, kao i potrebe u pogledu izgradnje njenih kapaciteta
• Aneks VI – Detaljni plan za obuku carisnih službenika

Novе institucije koje su u procesu osnivanja, a koje su neophodne za dalji proces evropskih integracija su slijedeće: Institut za standardizaciju, Zavod za metrologiju, Uprava za zaštitu konkurencije, Zavod za intelektualnu svojinu, Direkcija za javne nabavke, itd. Proces njihovog osnivanja odvija se po planu.

Akcioni plan za sprovođenje Programa borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala

- **Jun 2005.g.** – usvojen Program borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala
- **Avgust 2006.g.** – usvojen AP za sprovođenje Programa za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala
- **10. novembar 2006.g.** – Konstituisanje Vlade, nakon čega su slijedile Izmjene i dopune Zakona o organizaciji i načinu rada državne uprave, Usvajanje novih sistematizacija organa državne uprave, definisanje Programa rada Vlade za 2007.godinu i priprema Odluke za osnivanje Nacionalne komisije
- **15.2. 2007.g.** - Odluka Vlade o formiranju Nacionalne komisije („Sl.list RCG“ br. 15/07)
- **5-9.3.2007.g.** – Prva monitoring misija nezavisnih eksperata država članica EU u oblasti pravde, slobode i bezbjednosti (JLS misija)
- **22. 2. i 2.3. '07.g.** –održani Pripremni sastanci: kabinet Potpredsjednika za evropske integracije i predstavnici Uprave za borbu protiv korupcije (sačinjeni svi neophodni dokumenti za Konstitutivnu sjednicu Nacionalne komisije uključujući i broj institucija koje će biti obavezne da dostavljaju mjesečne izvještaje, shodno novoj strukturi ministarstava)
- **16.3.2007.g.** – održana konstitutivna sjednica Nacionalne komisije za implementaciju akcionog plana za sprovođenje programa borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala:
 - a) Usvojen Poslovnik o radu
 - b) usvojen predlog Obrasca za mjesečno izvještavanje, koji popunjavaju 30 institucija (uključujući i NVO) i dostavljaju sekretaru Nacionalne komisije
 - c) prvi mjesečni izvještaj obuhvatiće period septembar 2006-mart 2007, a zatim slijede redovni mjesečni izvještaji
 - d) na bazi prva tri, odnosno četiri izvještaja, koji će obuhvatiti period od usvajanja AP do kraja juna

2007.godine, sačinice se predlog Prvog monitoring izvještaja o implementaciji Akcionog plana (stručne poslove oko pripreme prvog izvještaja koordiniraće Potpredsjednik Vlade za evropske integracije, koji je i predsjednik Nacionalne komisije, u saradnji sa Ministarstvom pravde, Upravom za antikorupcijsku inicijativu i Upravom policije),

e) usvojen kalendar rada Nacionalne komisije, za prva dva izvještaja za period do kraja 2007.godine:

- Prvi sastanak oko pripreme Prvog izvještaja – oko 1.juna 2007;
- Drugi sastanak oko usvajanja Prvog izvještaja – 6. jul 2007;
- Prvi sastanak oko pripreme Drugog izvještaja – 8. novembar 2007 i
- Drugi sastanak za usvajanje Drugog izvještaja – 11. januar 2008.g.
- Napomena: po Poslovniku o radu, moguće je organizovati i veći broj sjednica Nacionalne komisije, ako bude potrebno

Prvi izvještaj treba da usvoji Vlada RCG u julu mjesecu ove godine.

1.1.2. Program obuke carinske službe i spoljnotrgovinskih firmi:

Uprava Carina je već u toku 2006. godine, u saradnji sa privrednom komorom, organizovala i realizovala **33 različita vrsta seminara i stručnih usavršavanja (na kojima je prisustvovalo 156 službenika), od čega je 29 različitih vrsta seminara i stručnog usavršavanja održano u saradnji sa međunarodnim institucijama** (CAFAO, EXBS, SIPRI, TAIEX, Charls Kendall, MBSP, itd.), na kojima je prisustvovalo 144 službenika i namještenika iz različitih organizacionih jedinica Uprave carina. U decembru 2006.g. u saradnji sa **CAFAO** (Kancelarija za jačanje kapaciteta u oblasti carinske i fiskalne politike EU), organizovana su dodatna **četiri seminara** na carinske službenike i uvoznike, vezana za pravila o porijeklu i analizu rizika, a zajedno sa **Vladom Mađarske i ekspertima Svjetske carinske organizacije (WCO)**, organizovana je trodnevni seminar u januaru (28-30. januar 2007.g.) takodje za navedene oblasti. Slijedeći ciklus seminara realizovan je u martu, u saradnji sa **Centrom za evropsku izuzetnost Vlade Slovenije**.

1.1.3. Izmjene i dopune Zakona o zaštiti konkurencije i usvajanje Zakona o zaštiti potrošača

Naime, u čl. 73, st.1 SSP navodi se da su: »nespojivi sa pravilnim funkcionisanjem sporazuma:

- (I) svi Sporazumi između preduzeća, odluke udruženja preduzeća i povezane prakse između preduzeća, čiji je cilj ili učinak sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje konkurencije; kao i
- (II) zloupotreba dominantnog položaja jednog ili više preduzeća na teritoriji Zajednice ili Crne Gore u cjelini, ili u njihovim značajnim dijelovima“.

U čl. 73 st. 2 navodi se da će se svi postupci suprotni navedenim u st. 1 ovog člana „ocjenjivati na osnovu kriterijuma koji proizlaze iz primjene pravila o konkurenciji koji se primjenjuju u Zajednici, posebno članova 81, 82 i 86 Ugovora o osnivanju Evropske zajednice i instrumenata za tumačenje koje su usvojile institucije Zajednice“.

Dalje, u čl. 73, st. 3 navodi se da će „ugovorne strane osigurati da operativno nezavisnom javnom tijelu budu povjerena ovlaštenja neophodna za punu primjenu stava 1 (i) i (ii) ovog člana, vezano za privatna i javna preduzeća i preduzeća kojima su dodijeljena posebna prava“.

U okviru završnih konsultacija oko uslova za primjenu buduećeg Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Crne Gore sa EU, na zahtjev Crne Gore, predloženi su kriterijumi koje je neophodno unijeti u Zakon o zaštiti konkurencije, kako bi se postigla operativna nezavisnost i funkcionalnost posebno tijela za zaštitu konkurencije, kako je navedeno u Nacrtu teksta Sporazuma.

Kriterijumi EU, koje je potrebno unijeti u zakonsko rješenje kao preduslov za stupanje na snagu Privremenog Sporazuma, odnose se na zadovoljenje slijedećih pretpostavki:

1. Buduća Uprava za zaštitu konkurencije treba da bude nezavisna u procesu donošenja odluka (svojstvo pravnog lica, samostalnost u radu, isključivanje mogućnosti izjave žalbe na rješenje nadležnog organa)
2. Ovaj organ državne uprave mora imati poseban budžet sa kojim raspolaže;
3. Uprava treba da ima dovoljan broj obučenog zaposlenog osoblja, u zavisnosti od procjena koje se vežu za veličinu zemlje i obim ekonomskih aktivnosti.

U skladu sa navedenim odredbama SSP i dodatnim pojašnjenjem uslova, Vlada RCG³² usvojila je Predlog Izmjena i dopuna Zakona o zaštiti konkurencije, koji je podržala i EK, definisan je 22.marta 2007.g. i sada je u skupštinskoj proceduri. Ovim izmjenama, stvara se pravni osnov za formiranje Uprave za zaštitu konkurencije, kao novog državnog organa.

Takodje veoma važan zakon, koji je u medjuvremenu usvojen (8. maj 2007), i koji je obuhvaćen Sporazumom, u čl. 78, je **Zakon o zaštiti potrošača**.

U čl. 78. se navodi da će „ugovorne strane sarađivati kako bi uskladile standarde zaštite potrošača u Crnoj Gori sa standardima Zajednice. Efikasna zaštita potrošača je neophodna kako bi se osiguralo pravilno funkcionisanje tržišne privrede i ova će zaštita zavisiti od razvoja administrativne infrastrukture, kako bi se obezbijedio nadzor tržišta i sprovođenje zakona u ovoj oblasti.

U tom smislu, i imajući u vidu zajedničke interese, ugovorne strane će podsticati i obezbijediti:

- politiku aktivne zaštite potrošača, u skladu s pravom Zajednice, uključujući veću informisanost i razvoj nezavisnih organizacija;
- usklađivanje zakonodavstva o zaštiti potrošača u Crnoj Gori s istim zakonodavstvom koje je na snazi u Zajednici;
- efikasnu pravnu zaštitu potrošača kako bi se poboljšao kvalitet potrošačke robe i održali odgovarajući sigurnosni standardi;
- praćenje pravila od strane nadležnih organa i obezbjeđenje pristupa sudstvu u slučaju sporova;
- razmjenu informacija o opasnim proizvodima“.

1.1.4. Zakon o državnoj pomoći

U čl. 73, st.1, tačka (iii) SSP navodi se da je: »nespojiva sa pravilnim funkcionisanjem tržišta svaka državna pomoć koja narušava ili prijeti da naruši konkurenciju favorizovanjem određenih privrednih društava ili određenih proizvoda“. Svi postupci suprotni ovom članu će se ocjenjivati na osnovu kriterijuma koji proizlaze iz primjene pravila o konkurenciji koji se primjenjuju u Zajednici, posebno članova 81, 82, 86 i 87 Ugovora o osnivanju Evropske zajednice i instrumenata za tumačenje koje su usvojile institucije Zajednice.

Čl. 74, st 4: „Crna Gora će, shodno navedenom, osnovati operativno nezavisno javno tijelo kojem će povjeriti ovlaštenja neophodna za punu primjenu stava 1 (iii) ovog člana u roku od 1 godine od dana stupanja na snagu ovog Sporazuma. To će tijelo, između ostalog, biti ovlašćeno da odobrava programe državne pomoći i pojedinačne pomoći, kao i da naređuje povraćaj državne pomoći koja je nezakonito dodijeljena“.

³² Napomena: 30. oktobra 2006. godine Crna Gora je postala 100-ti član Međunarodne mreže antimonopolskih tijela - **Internacional Competition Network (ICN)**.

Čl. 74, st 5: „Zajednica, s jedne strane, i Crna Gora, s druge strane, će osigurati transparentnost u oblasti državne pomoći, tako što će, između ostalog, drugoj ugovornoj strani dostavljati redovni godišnji izvještaj ili drugi sličan dokument, slijedeći metodologiju i prezentaciju pregleda Zajednice o državnoj pomoći. Na zahtjev jedne od ugovornih strana, druga će strana obezbijediti informacije o određenim pojedinačnim slučajevima javne pomoći.“

Shodno navedenim odredbama SSP, Vlada RCG utvrdila je Predlog Zakona o državnoj pomoći, a Skupština usvojila isti 8.maja 2007 .

1.1.5. Misija Generalnog direktorata za takse i carine (DG Taxud)

Kroz navedenu obuku, naša cariska služba bila je pripremljena za **finalnu misiju DG Taxud-a**, koja je organizovana **12-14. februara 2007.g.** u više carinarnica u Crnoj Gori, kada su se predstavnici EK upoznali sa pripremama za implementaciju SSP u Upravi carina Crne Gore. Početkom marta obaviješteni smo da je njihov izvještaj **pozitivan** i da Crna Gora u oblasti carinske i spoljnotrgovinske politike ispunjava sve neophodne preduslove za implementaciju SSP.

Dolasku Misije prethodio je **Upitnik** DG Taxuda-a, na koji je Uprava carina i Ministarstvo finansije poslalo pisane odgovore krajem januara 2007.g. Dostavljeni su i na engleskom jeziku svi informativni materijali vezano za primjenu pravila o porijeklu robe u spoljnotrgovinskom prometu, koji su pripremljeni za naše spoljnotrgovinske firme.

Misija TAXUD-a odnosila se prvenstveno na upravljanje i kontrolu preferencijalnih pravila o porijeklu robe od strane Uprave carina Crne Gore. Eksperti Generalnog direktorata za takse i carine tokom posjete su se upoznali sa praksom Uprave carina na terenu prilikom redovnog rada na izdavanju **sertifikata EUR1**. Njihova ocjena bila je da je znanje carinskih službenika zadovoljavajuće, kao i carinska procedura zasnovana na kompjuterizovanom sistemu. Sugestija je bila da bi bilo poželjno da obrazac za prijavu sadrži detaljnije informacije o ispunjavanju konkretnih pravila o porijeklu.

Cilj misije bio je da se procijeni i stanje u Upravi carina u sklopu novog režima **Autonomnih trgovinskih mjera (ATM)**, odnosno kapaciteta koji se odnose na različite aspekte obezbjeđivanja primjene sistema preferencijalnog porijekla. Dodatni elementi za monitoring obuhvatili su i Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju i izglede za uključivanje **dijagonalne kumulacije** u proces stabilizacije i pridruživanja.

1.1.6. Usvajanje novog Zakona o carinskoj tarifi

Novi zakon bilo je neophodno usvojiti u što kraćem roku, da bi se sa tada važeće tarife u po HS 2002, prešlo na HS 2007, tj. u bi se omogućila potpuna harmonizacija u ovoj oblasti, koja je neophodna za punu implementaciju SSP. Novi Zakon je donijet u cilju njegovog usaglašavanja sa izmjenama i dopunama Međunarodne konvencije o harmonizovanom sistemu naziva i šifarskih oznaka robe (HS 2007) i Kombinovanom nomenklaturom Evropske unije.

Vlada je pripremila prijedlog, a Skupština usvojila Zakon o carinskoj tarifi marta 2007.g.

1.1.7. Pristupanje Svjetskoj organizaciji za zaštitu prava intelektualne svojine (WIPO) i svim konvencijama u oblasti prava intelektualne svojine navedenim u aneksu VII SSP

U čl. 75, st. 2 i 3 se navodi: „Stupanjem na snagu ovog Sporazuma, ugovorne strane će privrednim društvima i državljanima iz druge ugovorne strane, u pogledu poštovanja i zaštite intelektualne, industrijske i komercijalne svojine, odobriti tretman koji nije manje povoljan od tretmana koji dodjeljuju bilo kojoj trećoj zemlji na osnovu bilateralnih sporazuma.“

Crna Gora će preduzeti neophodne mjere kako bi najkasnije pet godina od stupanja na snagu ovog Sporazuma, garantovala nivo zaštite intelektualne, industrijske i komercijalne svojine koji je sličan zaštiti koja postoji u Zajednici, uključujući efikasna sredstva za sprovođenje tih prava“.

19. decembra 2006.g. Crna Gora je pristupila Svjetskoj organizaciji za zaštitu prava intelektualne svojine (WIPO) i obavezala se da će da poštuje sve njene konvencije u oblasti zaštite prava intelektualne svojine u skladu sa čl. 75 SSP.

1.1.8. Definisane predloga Zakona o vinu

Definisane predloga Zakona o vinu, koji je Vlada utvrdila 5.aprila 2007.g., omogućice dalji razvoj vinogradarske i vinarske proizvodnje u cilju organizovanja kvalitetnije proizvodnje, prometa i izvoza crnogorskih vina. Ova oblast posebno je važna za buduću implementaciju SSP, jer je vezana za čl. 28 SSP i **Poseban protokol o vinu i alkoholnim pićima** koji je sastavni dio Sporazuma (Protokol 2).

1.1.9. Misija Generalnog direktorata za ekonomsko-finansijska pitanja (DG Ecofin)

Prva evaluacija Generalnog direktorata za ekonomsko-finansijska pitanja (DG Ecofin misija) o kvalitetu Ekonomsko-fiskalnog programa za 2006, koje je, po prvi put, na poziv EK, pripremila Ministarstvo finansija u saradnji sa CBCG i SEI³³, održana je od **29-30. januara 2007. godine**, a pozitivan izvještaj stigao je krajem marta. Regionalna konferencija na tu temu biće održana u Briselu u maju 2007. godine.

Ekonomsko-fiskalni program je novi „instrument“ u cilju unapređivanja pregovora između EK i potencijalnih zemalja članica. Namjera EK je da zemlje na taj način steknu praksu za sačinjavanje Predpristupnog ekonomskog programa, kao i ostalih programskih dokumenata, do sticanja statusa zemlje kandidata. Takođe, osnovni benefit koji se postiže pripremanjem jednog ovakvog izvještaja je da se zemljama olakšava kreiranje konzistentne ekonomske politike, s obzirom da se program ažurira svake godine i daje obrazloženje eventualnog odstupanja od postavljenih parametara u prethodnoj godini. S druge strane, benefiti za Evropsku komisiju su u lakšem načinu obezbjeđivanja dostizanja ekonomskih i fiskalnih kriterijuma EU.

Takođe, u izradi prvog izvještaja, Vladi RCG pomagali su eksperti anglažovani kroz **Twining program**, koji se realizuje u SEI.

1.1.10. Definisane predloga Zakona o zaštiti podataka o ličnosti

U čl 81 SSP – Zaštita ličnih podataka, navodi se slijedeće: „Stupanjem na snagu ovog Sporazuma Crna Gora će uskladiti svoje zakonodavstvo u oblasti zaštite ličnih podataka s pravom Zajednice, i s drugim evropskim i međunarodnim zakonodavstvom o privatnosti. Crna Gora će osnovati nezavisna nadzorna tijela s finansijskim i ljudskim resursima dovoljnim za sprovođenje efikasne kontrole i garantovanje sprovođenja zakona u oblasti zaštite ličnih podataka. Ugovorne strane će sarađivati kako bi se ovaj cilj ostvario.“

Ova odredba SSP stupa na snagu nakon ratifikacije u svih 27 nacionalnih parlamenata država članica EU, ali je preporuka EU da se što prije ispoštuje, što je definisano i u preporukama novog Evropskog partnerstva od 22.januara 2007.godine, te je Vlada to stavila u svoj plan rada za ovu godinu (II kvartal).

³³ Prvi izvještaj poslat je 1.decembra 2006.g. i ubuduće, u okviru procesa pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji, ove standardizovane izvještaje, dostavljamo svakog 1.decembra Generalnom direktoratu za ekonomsko-finansijska pitanja u Evropskoj komisiji u Briselu.

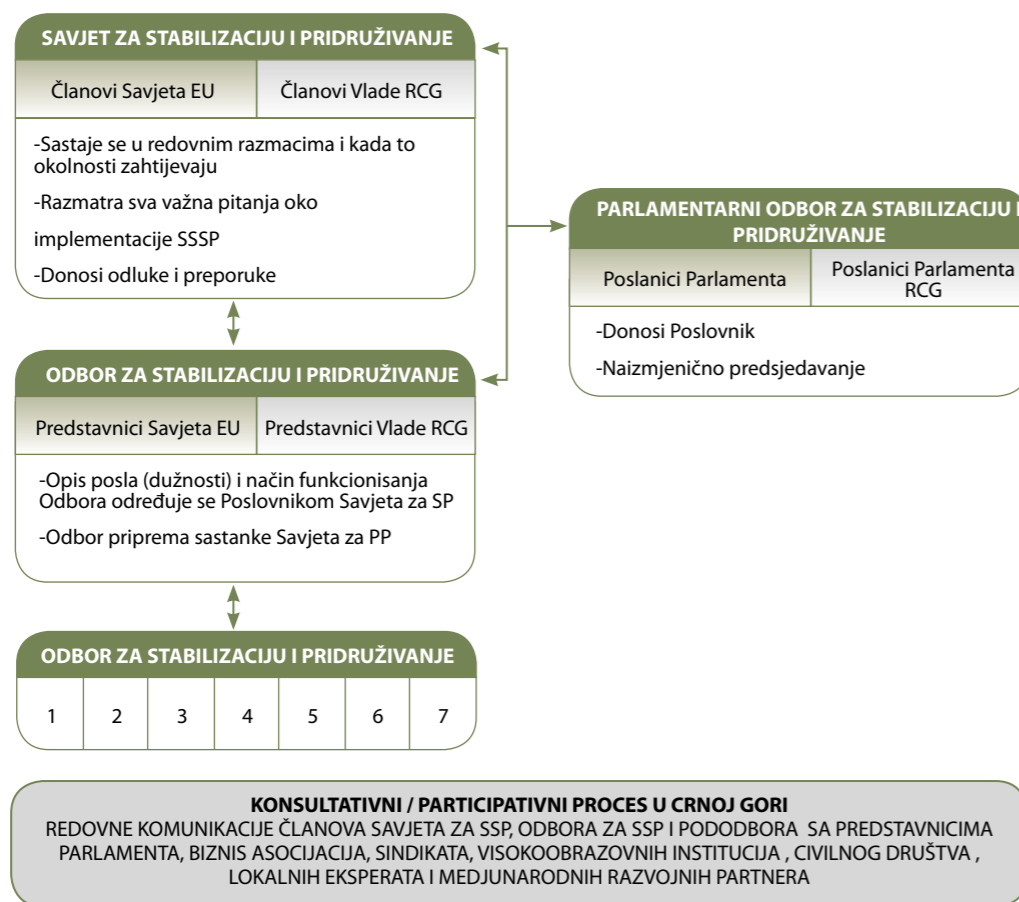
2.2. Parafiranje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju

Parafiranje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica i Republike Crne Gore obavljeno je kao svečani čin **15. marta 2007.g.** u Podgorici, tokom treće zvanične posjete Komesara za proširenje, g-dina Oli Rena.

„Snažna je privrženost Evropske komisije evropskoj budućnosti Crne Gore, a parafiranje sporazuma je značajan korak, prekretnica na crnogorskom putu ka EU. Sporazum će donijeti konkretne koristi Crnoj Gori i njenim građanima. Povećaće se obim trgovine sa EU, a samim tim stvorit će se uslovi otvaranje većeg broja radnih mjesta i brži razvoj Crne Gore“ ocijenio je evropski komesar Oli Ren na pres konferenciji nakon potpisivanja Sporazuma.

„Parafiranjem Sporazuma na najbolji način verifikujemo ono što smo do sada ostvarili na evropskom putu Crne Gore i još snažnije počinjemo novu fazu suštinske integracije Crne Gore u Evropsku uniju. Ovo je prelomna tačka, koja će predstavljati snažan podsticaj, ne samo za dalje reforme i usvajanje evropskih vrijednosti u Crnoj Gori, nego i za objedinjavanje ukupnih unutrašnjih potencijala oko pitanja iz naše zahtjevne evropske agende“ izjavio je Predsjednik Vlade RCG, g-din Željko Šturanović.

Za Vladinu proceduru pripremljena Informaciju o potrebi konstituisanja privremenih tijela za buduće formiranje **mješovitih tijela RCG i EU za praćenje implementacije SSP**, shodno **poglavlju X** Sporazuma (shema u nastavku):

2. POLITIČKI DIJALOG SA EVROPSKOM UNIJOM

Odlukom Savjeta ministara EU od **15. septembra 2006. godine** uspostavljen je **redovni politički dijalog** na ministarskom nivou. Usvajanjem Zajedničke deklaracije, EU je pozvala Podgoricu da ubuduće koordinira svoju politiku sa spoljnom politikom EU. Politički dijalog uspostavljen je sa ciljem promovisanja pune integracije Crne Gore u zajednicu evropskih naroda i njenog postepenog približavanje EU. Takođe, predviđeno je da budući sastanci Crne Gore–EU Trojke podstiču bližu saradnju između Crne Gore i EU, posebno u pogledu usklađivanja stavova Crne Gore sa stavovima EU o međunarodnim pitanjima, pitanjima spoljne i bezbjednosne politike EU, kao i razmjenu informacija o pitanjima od zajedničkog interesa, regionalne saradnje i razvoja dobrosusjedskih odnosa.

Deklaracija o uspostavljanju redovnog političkog dijaloga EU i RCG je zasnovana na Solunskoj deklaraciji i Agendi za Zapadni Balkan sa Samita EU u Solunu 21. juna 2003. godine i Odluci Savjeta ministara EU od 17. jula 2006. godine o uspostavljanju bilateralnih političkih odnosa (diplomatskih odnosa) sa Crnom Gorom.

Prvi politički dijalog Crne Gore sa Evropskom unijom, nakon sticanja nezavisnosti, održan je **22. januara 2007**, sastankom Ministra inostranih poslova, g-dina Milana Ročena sa Trojkom EU u Briselu.

Dijalog je održan na marginama sastanaka Savjeta ministara EU, tj. sastanka Savjeta za opšta pitanja i spoljne odnose (GAERC), a ministar inostranih poslova razgovarao je i sa predstavnikom Predsjedavajućeg EU, njemačkim ministrom inostranih poslova F.V. Štajnmajerom, Visokim predstavnikom EU za proširenje, O. Renom, i budućim predsjedavajućim EU, portugalskim državnim sekretarom za evropske poslove N. Antunesom.

Na dnevnom redu sastanka bile su slijedeće teme: unutrašnja situacija u Crnoj Gori sa akcentom na ustavne reforme, odnosi između Crne Gore i EU u svijetlu zaključenja SSP, kao i ostvareni napredak u evroatlanskim integracijama kroz pristupanje Crne Gore Partnerstvu za mir, decembra 2006. godine.

Takođe, u okviru političkog dijaloga sa EU, ministar inostranih poslova RCG prisustvovao je i **Konferenciji ministara inostranih poslova EU i zemalja Zapadnog Balkana (Forum EU-Zapadni Balkan)** koja je održana **12. februara 2007. godine u Briselu**.

Ovaj Forum se održava u skladu sa Solunskom agendom, tj. Deklaracijom sa Samita Zapadni Balkan - EU od 21. juna 2003. godine, kada je dogovoreno da se najviši predstavnici zemalja Zapadnog Balkana i zemalja EU sastaju jednom godišnje kako bi raspravljali o pitanjima od zajedničkog interesa, napretku zemalja na putu ka Evropi i razmijenili mišljenja o unutrašnjim dešavanjima u EU. Četvrtom sastanku Foruma prisustvovali su ministri inostranih poslova 27 država članica EU, ministri inostranih poslova zemalja kandidata (Albanija, Hrvatska, Makedonija) i potencijalnih kandidata (Crna Gora, Bosna i Hercegovina i Srbija), kao i komesar EU za proširenje Oli Ren, specijalni koordinator za Pakt stabilnosti Jugoistočne Evrope Erhard Busek, visoki međunarodni predstavnik za BiH K.Š. Šiling i šef UNMIK-a J. Riker. Teme Foruma bili su odnosi EU i zemalja Zapadnog Balkana, njihov napredak u integracijama, regionalna saradnja i razvoj unutar EU.

Na Forumu je pozdravljen napredak zemalja Zapadnog Balkana u procesu evropskih integracija, potvrđujući jasnu evropsku perspektivu zemalja regiona. Naglašeno je da je na svakoj od zemalja da nastavi sa reformama kako bi se dalje približavale EU, kao i da će svaka zemlja biti pojedinačno ocjenjivana shodno svojim zaslugama.

Takođe je konstatovano da EU ne može koristiti unutrašnja otvorena pitanja (nepostojanje konsenzusa oko Ustava) kao izgovor za odlaganje proširenja, ali da je neophodno sprovesti reforme unutar EU kako bi vrata ostala otvorena za zemlje Zapadnog Balkana. Ponovljena je privrženost EU punoj realizaciji Solunske agende, i u tom kontekstu, pozdravljen je napredak država Zapadnog Balkana u tekućim pregovorima o SSP, kao i o sporazumima o readmisiji i viznim olakšicama.

Tokom Foruma je ukazano na nekoliko krupnih koraka koje je EU preduzela na realizaciji Solunske agende, tokom austrijskog i finskog predsjedavanja EU: potpisivanje CEFTA-e, stupanje na snagu Sporazuma o Energetskoj zajednici, stupanje na snagu Odluke o Pretpristupnoj pomoći (IPA), otpočinjanje pregovora o zaključivanju sporazuma o viznim olakšicama i readmisiji, transformacija Pakta stabilnosti za JIE u Regionalni savjet saradnje (RSS). Istaknuto je da bi tokom ove godine trebalo realizovati najveći dio aktivnosti – određivanje sjedišta i otvaranje Sekretarijata RSS, izbor Generalnog sekretara RSS iz jedne od zemalja regiona, kao i definisanje odnosa između budućeg RSS i Procesu saradnje u Jugoistočnoj Evropi.

U skladu sa definisanim konceptom i ciljevima Foruma, prezentirani su dosadašnji progres i dalje aktivnosti Crne Gore u procesu pristupanja EU, sa osvrtom na ključne regionalne inicijative, kao i pretpostavke za trajnu stabilnost regiona i njegovu evropsku perspektivu. U tom smislu, ukazano je na značaj demokratskog toka i ishoda referenduma, i istaknuta činjenica da je Crna Gora, bez pauze, nastavila pregovore o SSP i suštinski ih okončala krajem novembra prošle godine. Takođe su prezentovane aktivnosti koje Vlada preduzima na planu implementacije preporuka iz Evropskog partnerstva i budućeg SSP. U kontekstu procesa pristupanja Crne Gore EU naglašen je i značaj Sporazuma o readmisiji i Sporazuma o viznim olakšicama. Ukazano je na pozitivna ekonomska i politička kretanja, koja upućuju da će Crna Gora nastaviti da bude uspješna evropska priča.

Države članice EU - Austrija, Bugarska, Grčka i Rumunija potvrdile su punu podršku procesu evropskih integracija zemalja ZB. Izražena je nada da će do kraja 2007. godine, kroz zaključivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju biti uspostavljeni ugovorni odnosi sa svim zemljama ZB. Sporazum će omogućiti dalju integraciju tržišta zemalja ZB u jedinstveno tržište EU. Naglašeno je da se građanima ZB mora omogućiti da osjete dobrobiti evropskih integracija kroz dalju liberalizaciju viznog režima i omogućavanje međuljudskih kontakata.

G-din Željko Šturanović, Predsjednik Vlade RCG, boravio je, na poziv Komesara Oli Rena u prvoj zvaničnoj posjeti institucijama EU, **8-9. marta 2007. godine**. Tom prilikom, premijer je imao susrete sa komesarom EU za proširenje Oli Renom, potpredsjednikom Evropske komisije za pravdu, slobodu i bezbjednost, Komesarom Frankom Fratinijem, predsjednikom Evropskog parlamenta Hans-Gert Poteringom i predsjedavajućim Spoljno-političkog komiteta Evropskog parlamenta Jacekom Sarjuzom Volskim.

Evropski zvaničnici pozdravili su napredak koji je Crna Gora ostvarila u procesu stabilizacije i pridruživanja EU, koji će uskoro biti potvrđen parafiranjem SSP. Istovremeno pozvali su Crnu Goru da nastavi dinamičan proces ekonomskih i demokratskih reformi u zemlji. Tokom susreta sa crnogorskim premijerom Željkom Šturanovićem Evropski komesar za proširenje Oli Ren rekao je da očekuje da Evropska komisija "vrlo brzo" parafira Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju s Crnom Gorom, da je Crna Gora uradila "vrlo dobar posao u pregovorima o SSP" i naglasio da je sada za Crnu Goru „najhitnija stvar usvajanje novog ustava u skladu s evropskim standardima“.

3. PREGOVORI O READMISIJI I VIZNIM OLAKŠICAMA

Pregovori o Sporazumu o readmisiji i Sporazumu o viznim olakšicama između EZ i RCG otvoreni su **30.11. 2006. g. u Briselu**, kada su svečano otvoreni pregovori za sve zemlje regiona. Tome je predhodila Odluka Savjeta EU od 13.11.2006. na bazi koje je EK zvanično započela pregovore sa državama Zapadnog Balkana. Do sada su održane dvije runde pregovora i jedna runda tehničkih konsultacija.

Vlada RCG formirala je 7.12.2006.g. pregovarački tim i usvojila Platformu za pregovore sa EU. Šef pregovaračkog tima je Ministar unutrašnjih poslova i javne uprave, g-din Jusuf Kalamperović, a u timu se nalazi i Ambasador RCG pri EU u Briselu, g-dja Slavica Milačić.

Prva runda pregovora održana je 15.12. 2006. u Briselu. Pregovarački tim Crne Gore, na I rundi pregovora, predvodili su Svetozar Đurović, pomoćnik ministra unutrašnjih poslova i Dragan Đurović, savjetnik Ministra spoljnih poslova.

Cilj prve runde pregovora je bio da se izvrši razmjena mišljenja o okviru i ključnim principima na kojima će se bazirati budući sporazumi, kao i o metodu rada i daljem kalendaru aktivnosti. Osnovu za pregovore/razmjenu mišljenja je predstavljao okvirni **nacrt Sporazuma o viznim olakšicama** između EU i država ZB - Albanije, BiH, Makedonije, Crne Gore i Srbije, kao i **"nova generacija" tipskog Sporazuma o readmisiji**.

U ime EU, pregovore je vodio Žan Lui di Brao, direktor u Generalnom direktoratu za pravdu, slobodu i sigurnost.

Prioritetne kategorije koje bi trebalo da budu obuhvaćene viznim olakšicama, predstavljene su od strane svih zemalja regiona:

- **naučni radnici, učenici, studenti, posdiplomci i prateći nastavnici** koji imaju potrebu saradnje sa institucijama zemalja članica EU ili institucijama EU;
- **učenici, studenti, postdiplomci i prateći nastavnici** koji su na studijskom putovanju ili prisustvuju obrazovnom treningu, uključujući i programe razmjene, kao i ostale aktivnosti u vezi sa obrazovanjem i školovanjem – takmičenja, kulturne manifestacije, ekskurzije i sl.
- **poslovni ljudi i predstavnici poslovnih organizacija** koji su članovi privrednih komora i udruženja i koji, po prirodi profesionalne djelatnosti, imaju kontakte i saradnju sa firmama i institucijama EU i zemalja članica EU;
- **članovi zvaničnih delegacija Crne Gore** koji, na službeni poziv, učestvuju na zvaničnim sastancima, susretima, konsultacijama, pregovorima, programima saradnje, kao i u događajima organizovanim od strane međuvladinih organizacija;
- **diplomate i državni službenici** koji službeno putuju u zemlje članice EU ili u institucije EU;
- **vozači i posade u saobraćajnim sredstvima** koji vrše usluge međunarodnog robnog i putničkog saobraćaja u drumskom, željezničkom, vazdušnom i pomorskom saobraćaju ili koji često prevoze putnike i robu između Crne Gore i zemlje članice EU i obratno;
- **lica kojima je potrebno liječenje u zdravstvenoj organizaciji** u zemlji članici EU i licima u njihovoj pratnji, uključujući i hendikepirana lica i lica u njihovoj pratnji;
- **profesionalni novinari** (i tehnička lica);
- **NVO koje se bave pitanjima EU;**

- **lica koja učestvuju u naučnim, kulturnim i umjetničkim aktivnostima**, uključujući univerzitetske i ostale programe razmjene;
- **učesnici u međunarodnim sportskim priredbama** i lica u njihovoj pratnji (u profesionalnom svojstvu);
- **učesnici u programima saradnje između gradova** Crne Gore i zemlje članice EU;
- **bliski rođaci** (bračni drug, djeca, roditelji, djedovi, babe, unučad, braća, sestre) u posjeti državljanima EU ili državljanima Crne Gore koji legalno borave na području Šengena;
- **lica koja posjećuju groblja (civilna ili vojna) ili vjerske objekte** u zemljama članicama EU.

U prvoj rundi pregovora o viznim olakšicama postignut je visok stepen saglasnosti o svim ključnim pitanjima koja se tiču olakšica za izdavanje viza, kao i obuhvat I vrste olakšica. U dijelu readmisije, prva runda je protekla u razmjeni mišljenja u odnosu na određene odredbe Nacrta Sporazuma.

Sporazumom o readmisiji je predviđeno da Crna Gora, na zahtjev države članice EU, odnosno da država članica EU na zahtjev Crne Gore, preuzmu svoje državljane koji ne ispunjavaju ili više ne ispunjavaju uslove koji su na snazi za ulazak, prisustvo ili boravak na teritoriji druge države. Obaveza preuzimanja uključuje i supružnika i maloljetnu djecu lica koje se vraća. Takođe, Crna Gora, odnosno država članica EU ima obavezu da preuzme državljanina treće zemlje ili lice bez državljanstva koje je ilegalno ušlo na teritoriju jedne ugovorne strane sa teritorije druge ugovorne strane.

Druga zvanična runda pregovora Sporazuma o viznim olakšicama i Sporazuma o readmisiji održana je 6. februara 2007.g. u Briselu. Pregovori su vođeni na osnovu konsolidovanih verzija tekstova sporazuma, koje su rezultat tehničkih konsultacija od 31. januara o.g. i koje suštinski predstavljaju usaglašene stavove dviju strana. Od strane EK izražena je zahvalnost za konstruktivni odnos crnogorske strane i izuzetan napredak koji je ostvaren na tehničkim konsultacijama, te orijentacija da bi se pregovori mogli okončati do kraja marta.

Evropska komisija je je pozitivno ocijenila predlog Crne Gore da se u Podgorici formira **zajadnički aplikacioni centar**, imajući u vidu ograničen broj zemalja koje izdaju vize za putovanje građana Crne Gore u EU zemlje.

Sporazum o viznim olakšicama i Sporazum o readmisiji parafirani su 11.aprila 2007.g., što će njihova finalna prezentacija biti predmet slijedećeg kvartalnog izvještaja.

4. MISIJA NEZAVISNIH EKSPERATA DRŽAVA ČLANICA EU U OBLASTI PRAVDE, SLOBODE I BEZBJEDNOSTI (5-9.mart 2007.)

Priprema ove posjete počela je već 14. 12. 2006.g. sa slanjem **100 pitanja u Upitniku Generalnog direktorata za pravdu, slobodu i bezbjednost (DG JLS)**, na koje su Vladine institucije odgovorile i poslale sistematizovane odgovore u integrisanom dokumentu od preko 100 strana 26.01.2007.g. u Brisel. **Prvi pripremni sastanak** bio je 15.2.2007. u Briselu, a nakon toga bila je gotovo dnevna komunikacija između Stalne misije RCG u Briselu i DG JLS-a, kao i Vlade RCG i EAR Podgorica, oko detalja programa boravka nezavisnih eksperata iz Država članica EU. Tim nezavisnih eksperata posjetio je Crnu Goru u periodu od 5-9 marta 2007.godine.

Izvještaj misije predstavljaće jedan od važnih parametara za buduće stavove Evropske komisije o napretku Crne Gore u **oblastima koje su obuhvaćene programom njihove posjete**: poštovanje ljudskih prava, sudski

sistem, tužilaštvo, administrativni kapacitet Ministarstva pravde, zatvorske službe, granice, funkcionisanje policijskih snaga i borba protiv organizovanog kriminala, azil i migracije, borba protiv korupcije i ekonomskog i finansijskog kriminala.

Program petodnevne posjete eksperata EU pripremljen je u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova i javne uprave, Ministarstvom pravde i Upravom policije, u skladu sa dostavljenim zahtjevima eksperata. Program obuhvata obilazak i upoznavanje sa radom naših institucija u oblasti pravosuđa i unutrašnjih poslova, što je bilo neophodno za analizu i procjenu stanja u navedenim oblastima. Eksperati EU imali su priliku i da razgovaraju sa predstavnicima civilnog društva, u tzv. dodatnom programu, koji im je obezbjedilo EAR Podgorica.

Prvog i posljednjeg, petog dana posjete organizovane su **Plenarne sjednice** na kojima su, pored predstavnika nadležnih ministarstava i Uprave policije, učestvovali i najviši predstavnici javnog tužilaštva i pravosuđa, Uprave za antikorupciju, Agencije za spriječavanje pranja novca, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda, kao i predstavnici Zavoda za izbjeglice i raseljena lica i Zavoda za krivične sankcije.

Nezavisni eksperti koji su učestvovali u Programu i domaćini/resori u Vladi RCG su bili:

Sektor:	Ekspert	INSTITUCIJA KOJA VODI PROGRAM
1.- Granice:	Eckerhart WACHE (FRONTEX/ DE)	Uprava policije
2.- Azil /Migracije:	Bo BRUUN (DEN)	Min.unutrašnjih poslova i javne uprave
3.- Sudski sistem:	Maurizio SALUSTRO (IT)	Ministarstvo pravde
4.- Tužilaštvo:	Heli VESAAJA (FIN)	Ministarstvo pravde
5.- Policija/Org. kriminal:	Byron DAVIES (UK)	Uprava policije
6.- Korupcija:	Rupert VINING (UK)	Uprava policije
7.- Ljudska prava:	Sonja KURTEN-VARIO (FIN)	Ministarstvo pravde

Nacrti izvještaja nezavisnih eksperata biće dostavljeni na uvid Vladi RCG, kao i DG JLS-u.

5. AKCIONI PLAN ZA EVROPSKO PARTNERSTVO

Savjet Ministara EU, imajući u vidu da je Crna Gora postala nezavisna država, svega tri mjeseca poslije usvajanja prethodnog Evropskog partnerstva, donio je **22.januara 2007.g.** novu Odluku Savjeta o principima, prioritetima i uslovima saržanim u Evropskom partnerstvu sa Crnom Gorom.

Na bazi novih preporuka, pristupilo se izradi novog Akcionog plana za implementaciju preporuka Evropskog partnerstva sa Crnom Gorom. **Nacrt je sačinjen 14. marta 2007.g.** i isti dostavljen od strane Predsjednika Vlade Komesaru Renu, 15.3.2007.g. Nakon pristizanja komentara različitih direktorata u Evropskoj komisiji, pristupiće se finalizaciji ovog Akcionog plana, koji će dati plan aktivnosti u oblasti evropskih integracija u narednom kratkom i srednjem roku roku, na bazi preporuka EU.

6. UNAPRIJEDJENI STALNI DIJALOG (ENHANCED PERMANENT DIALOG – EPD)

U periodu koji obuhvata 7. kvartalni izvještaj, **22. marta 2007. godine** održan je sektorski sastanak u formi Unaprijeđenog stalnog dijaloga za oblasti unutrašnjeg tržišta i konkurencije. Sastanak su vodili sekretar Sekretarijata za evropske integracije Ana Vukadinović i specijalni izaslanik Evropske komisije Martin Harvi, a učestvovali su predstavnici Generalnih direktorata EK – za konkurenciju Ansgar Held i za unutrašnje tržište Alain Deckers. O napretku i rezultatima u ovim oblastima informisali su predstavnici nadležnih ministarstava iz Crne Gore – Ministarstva za ekonomski razvoj, Ministarstva finansija i Ministarstva kulture, sporta i medija, kao i Centralne banke Crne Gore, Direkcije za javne nabavke i Privrednog suda Podgorica.

Tokom sastanka je detaljno analiziran i prezentiran napredak iz oblasti unutrašnjeg tržišta i politike konkurencije.

6.1. Unutrašnje tržište

Pitanja razmotrena u okviru ove oblasti:

- **Osnivanje preduzeća**

U Crnoj Gori je procedura osnivanja i preduzeća relativno jednostavna, brza i sa minimalnim troškovima. Ukazano je da bi, radi boljeg funkcionisanja Centralnog registra Privrednog suda, bilo potrebno njegovo povezivanje sa drugim institucijama, a predstavnici EK preporučili su saradnju sa Svjetskom bankom na realizaciji tog projekta.

- **Zakon o svojinskim odnosima**

Prezentirana radna verzija novog zakona, izražen poseban interes EK za nacionalni tretman za strance, (koji je Crna Gora prihvatila i u SSP, čl. 53, st 5, a koji stupa na snagu nakon ratifikacije u 27 nacionalnih parlamenata zemalja članica EU-27), Radna verzija pozitivno prihvaćena od strane predstavnika EK. Obaviješteni su da će set svojinskih zakona ići u proceduru nakon usvajanja novog ustava.

- **Javne nabavke**

Zakon o javnim nabavkama, kao i sva podzakonska akta, usvojeni su i primjenjuju se, praćeni i intenzivnom obukom u toj oblasti. Osnovana i Direkcija za javne nabavke, s tim što direktor te institucije nije imenovan.

- **Zaštita prava intelektualne svojine**

U donošenju pravne regulative, u primjeni, kao i u osnivanju potrebnih institucija konstatovani značajni pomaci.

- **Finansijski sektor**

Urađen Nacrt novog zakona o bankama, na osnovu relevantnih direktiva EU iz ove oblasti; usvajanje od strane Vlade Crne Gore se očekuje u junu.

6.2. Politika konkurencije

Pitanja razmotrena u okviru ove oblasti:

- **Zaštita konkurencije**

Prezentiran predlog Izmjena i dopuna Zakona o zaštiti konkurencije u skladu sa preporukama EU, uključujući osnivanje nezavisnog tijela za implementaciju politike zaštite konkurencije.

- **Državna pomoć**

U ovoj oblasti detaljno su razmotrena pitanja pravne regulative, nezavisnog tijela za kontrolu državne pomoći i planova za sektor teške industrije.

Tokom sastanka obje strane su konstatovale napredak koji je postigla Crna Gora, kako u oblasti stvaranja zakonodavnog okvira, tako i na polju implementacije.

6.3. Kalendar sastanaka EPD-ja (Unaprijeđenog stalnog dijaloga)

Tokom 2007. godine predviđeno je da se održi nekoliko sastanaka unaprijeđenog stalnog dijaloga, uključujući i Plenarni sastanak, prema sljedećem redoslijedu:

- 19. april 2007. – Saobraćaj, energetika i životna sredina
- 24. maj 2007. – Plenarni sastanak, koji će obuhvatiti više oblasti, od implementacije novog Evropskog partnerstva i ključnih prioriteta Crne Gore koji se odnose na političke i ekonomske kriterije, do primjene SSP
- 20. septembar 2007. – Pravda, sloboda i bezbjednost
- 21. septembar 2007. – Trgovina, industrija, carine i porezi
- 15. oktobar 2007. – Ekonomska i finansijska politika i statistika
- 15. oktobar 2007. – Inovacije, ljudski resursi, informatičko društvo i socijalna politika

7. KOMUNIKACIONA STRATEGIJA I SARADNJA SA CIVILNIM DRUŠTVOM

Pored redovnih aktivnosti u okviru primjene Komunikacione strategije za informisanje javnosti o procesu evropskih integracija u Crnoj Gori, tim Sekretarijata za evropske integracije je održao i više sastanaka posvećenih izradi Akcionog plana za 2007. godinu i definisanja instrumenata monitoringa.

U tom cilju, u januaru 2007. je održan seminar na temu „**Koordinacija procesa komuniciranja vezano za proces evropskih integracija**“ na kome su učestvovali predstavnici državne uprave zaduženi za odnose sa javnošću i/ili pitanja evropskih integracija. Na sastanku je razmatrana saradnja u razmjeni informacija o procesu EI, kao i organizacija zajedničkih aktivnosti na informisanju i promovisanju. Zaključeno je da je neophodna sveobuhvatnija informisanost javnosti o procesu evropskih integracija.

Takođe, u februaru je održan sastanak sa predstavnicima PARiM – CB projekta, kao i predstavnikom EAR-a vezano za podršku implementaciji Komunikacione strategije za informisanje građana o procesu evropskih integracija i izradu Akcionog plana za 2007.

Početkom marta je održan sastanak posvećen izradi Akcionog plana Komunikacione strategije za 2007. godinu na kome su učestvovali **predstavnici nevladinih organizacija sa kojima SEI redovno saraduje - CEDEM-a, FOSI -a, ADP- Zid, Konrad Adenauer Fondacije, CEMI- ja, PARiM- CB, CRNVO, EpuCG, Nansen Dijalog Centra, CGO i IMCG**. Predstavljen je **nacrt Akcionog plana Komunikacione strategije** koji je pripremio SEI, a predstavnici NVO iznijeli su svoje predloge i sugestije na nacrt, kao i vezano za dalju saradnju. Dogovoreno je da predstavnici NVO i pismeno dostave svoje predloge koje će tim SEI razmotriti i objediniti u konačni predlog.

U izvještajnom periodu u okviru realizacije projekta „**Edukacija službenika lokalnih samouprava o Evropskoj uniji**“, koji je podržao Institut za otvoreno društvo (predstavništvo Crna Gora), predstavnici CEMI i SEI su održali seminare u opštinama **Berane i Herceg Novi**, na kojima su prezentirani institucije Evropske unije, proces harmonizacije domaćeg zakonodavstva sa zakonodavstvom EU, Komunikaciona strategija i Instrument za pretpristupnu pomoć (IPA).

U izvještajnom periodu, održan je i sastanak sa predstavnicima NVO Evropski pokret u Crnoj Gori na kome je razgovarano o obuci državnih službenika, Akcionom planu Komunikacione strategije i Memorandumu o saradnji SEI i NVO. Dogovoren je **projekat saradnje na obuci državnih službenika**, u koji su uključeni Uprava za kadrove i EIPA (Evropski Institut za državnu upravu) – koja će angažovati predavače za četiri kruga seminara u Crnoj Gori, na teme iz evropskog prava.

Na Nacionalnoj konferenciji NVO „**Saradnjom do cilja**“ održanoj 29. marta 2007.g., na kojoj su predstavljeni dokumenti **Nacrt Strategije saradnje Vlade RCG i nevladinih organizacija, Kodeks ponašanja NVO i Struktura finansiranja NVO iz fonda javnog sektora**, SEI je imao svog predstavnika. Konferenciji su prisustvovali predstavnici Skupštine RCG, Vlade RCG, predstavnici političkih partija, predstavnici diplomatskih predstavništva i međunarodnih organizacija, NVO članice Koalicije i gosti iz NVO iz regiona. Takođe, SEI je odredio kontakt osobu za saradnju sa NVO.

U okviru aktivnosti iz oblasti Komunikacione strategije u naznačenom periodu nastavljena je **dobra saradnja sa medijima**, gdje su predstavnici Vlade redovno izvještavali o aktivnosti u procesu evropskih integracija.

8. OBLAST USKLAĐIVANJA ZAKONODAVSTVA

U izvještajnom periodu u kontinuitetu je poštovana obaveza popunjavanja „**Obrasca za ocjenu usklađenosti propisa sa odgovarajućim propisima Evropske unije**“ koji je oformljen radi kvalitetnijih priprema za dalju harmonizaciju domaćeg zakonodavstva sa evropskim pravnim poretkom.

Članom 31a Uredbe o organizaciji i načinu rada Vlade, koja je usvojena 23. novembra 2006. godine, definisano je da novoformirani Sekretarijat za evropske integracije, za razliku od ranije obaveze Ministarstva za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije, sada ima značajno zahtijevniju obavezu: „**davanja mišljenja na usaglašenost propisa** sa odgovarajućim propisima Evropske unije i ratifikovanim međunarodnim konvencijama.“ Naime, u prethodnom periodu MEOIEI je pružao samo tehničku podršku ministarstvima pri njihovom popunjavanju formulara o izjavi o usaglašenosti sa *Acquis-em*. Ove aktivnosti Sekretarijat za evropske integracije otpočeo je redovno realizovati već u decembru 2006. godine. Do kraja ovog izvještajnog perioda dato je mišljenje na **12 zakonskih predloga**.

S obzirom da je ovaj metod rada nadzora nad usaglašavanjem domaćeg zakonodavstva sa *Acquis-em* uspostavljen unutar Vlade Republike Crne Gore, kao i u prethodnim izvještajima, tako se i ovom prilikom ukazuje da bi bilo korisno da i Skupština Republike Crne Gore, imajući u vidu značaj snaženja njenih kapaciteta za proces pridruživanja EU uspostavi sličan mehanizam nadzora nad tokovima usaglašavanja sa *Acquis communautaire* svih propisa koje razmatra i usvaja.

Pristupilo se pripremama za izradu **Nacionalnog programa za implementaciju SSP** u saradnji sa Twinning ekspertima, koji će biti strateški razvojni okvir u narednom srednjem roku i predstavljaće svojevrsnu **strategiju integrisanja u EU** koja će obuhvatiti:

1. aktivnosti u oblasti političkih kriterijuma pridruživanja
2. aktivnosti u oblasti ekonomskih kriterijuma pridruživanja
3. jačanje kapaciteta za ispunjavanje ukupnih obaveza tokom procesa pristupanja
4. plan jačanja administrativnih i sudskih kapaciteta
5. tabelarne preglede za harmonizaciju zakonodavstva, institucionalne strukture i njihove kapacitete, fondove iz nacionalnog budžeta i podršku donatora, posebno EU fondova.

Posebnu **odluku** o pristupanju izrade Nacionalnog programa za implementaciju SSP/ Nacionalnog programa za integraciju sa razradjenim sadržajem programa i dinamikom planiranih aktivnosti (faza izrade), usvojiće Vlada krajem II kvartala ove godine³⁴.

9. INSTRUMENT ZA PREDPRISTUPNU POMOĆ – IPA

Aktivnosti na pripremi programa koji će se realizovati iz sredstava IPA 2007

Instrument za pretpristupnu pomoć (IPA) ima za cilj pomoć državama kandidatima, kao i državama potencijalnim kandidatima, koja će biti usmjerena na usklađivanje sa propisima Evropske unije, izgradnju institucija, razvoj građanskog društva, unaprijeđenje regionalne i prekogranične saradnje, kao i pomoć usmjerenu na pripremu za korišćenje strukturnih fondova. Ovaj instrument se sastoji od 5 komponenti: **podrška tranziciji i jačanju institucija, regionalna i prekogranična saradnja**, regionalni razvoj, razvoj ljudskih resursa i ruralni razvoj. Crna Gora, kao država sa statusom potencijalnog kandidata za članstvo u Evropskoj uniji, može da koristi **prve dvije komponente** ovog instrumenta.

U cilju stvaranja struktura i mehanizama neophodnih za korišćenje sredstava raspoloživih Crnoj Gori kroz IPA program, u julu 2006. godine je imenovan **NIPAC (Nacionalni koordinator)** i određeni su **Visoki službenici za programe pomoći**, koji su članovi Vlade **Komisije za koordinaciju pomoći**. Komisiju čine predstavnici ministarstava i njihovi zamjenici. Nakon izmjene organizacije Vlade i usvajanja Informacije o potrebi formiranja zajedničkih tijela sa EU radi implementacije Privremenog Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, ulogu Komisije za koordinaciju pomoći će preuzeti Komisija za evropske integracije.

Od strane Evropske komisije je **5.marta 2007. usvojen Višegodišnji indikativni planski dokument (MIPD)**, kao osnovni strateški dokument, u kojem su određeni prioriteti (po sektorima) za trogodišnje finansiranje (2007-2009). Dokument je rađen na osnovu priloga dobijenih od strane resornih ministarstava. (www.ec.europa.eu).

U cilju pripreme za programiranje sredstava i pružanja osnovnih informacija o procesu planiranja raspoloživih sredstava kroz IPA program, Sekretarijat za evropske integracije je, uz podršku UNDP-a i PARIM programa, organizovao niz **seminara** na kojem su polaznici bili članovi Komisije za koordinaciju programa pomoći (obuka za prijavu projekata).

³⁴ Nacionalni program za implementaciju SSP, tj. nacionalni program za integraciju (NPI), sticanjem statusa zemlje kandidata prerašće u sveobuhvatan Nacionalni program za usvajanje *Acquis-a* (NPAA)

Što se tiče programiranja sredstava raspoloživih kroz IPA-u za 2007 godinu za **prvu komponentu IPA-e (26.4 mil eura)** osnovni zadatak resornih ministarstava (kao i organa koji se nalaze pod njihovom nadležnošću) je bio da do 15. januara 2007. godine Sekretarijatu za evropske integracije dostave predloge projekata u formi **matrica logičkih okvira (logframes)**. Format ove matrice je dat od strane Evropske komisije. Shvatajući da je izrada matrica novi posao za crnogorske institucije, u cilju podrške ministarstvima da urade matrice logičkog okvira za projekte koje smatraju prioritetnim iz svoje nadležnosti, u decembru i januaru je obezbijedena pomoć eksperta u okviru PARIM programa.

Od strane resornih ministarstava je dostavljeno **55 projekata** u ukupnoj vrijednosti od 71.6 miliona. Nakon toga su uslijedili sastanci Komisije za koordinaciju pomoći, kao i sastanci sa predstavnicima Evropske komisije i Evropske agencije za rekonstrukciju, u cilju određivanja **prioriteta** i plana korišćenja sredstava raspoloživih kroz IPA 2007.

Uzimajući u obzir prioritete prepoznate u strateškim dokumentima (Evropsko partnerstvo, Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, MIPD), apsorpcione kapacitete crnogorskih institucija, potencijalnih korisnika programa, vremenski okvir potreban za implementaciju programa, kao i potrebe da se ostvari kontinuitet sa projektima iz programa CARDS, izvršena je **selekcija predloga projekata crnogorskih institucija**. Važno je napomenuti da će sredstva opredijeljena kroz IPA 2007 program, Crnoj Gori biti dostupna tek u 2008. godini. Naime, Evropskoj komisiji je do kraja **maja** potrebno dostaviti kompletnu projektnu dokumentaciju za predložene projekte, kako bi se u toku ljeta održale konsultacije unutar Generalnih direktorata Evropske komisije i *ex-ante* evaluacija projekata, a zatim projekti po potrebi revidirali. IPA Komitet Evropske komisije će u **novembru 2007. godine donijeti konačnu odluku o izabranim projektima**. Nakon toga će krajem 2007. godine uslijediti potpisivanje **Finansijskog sporazuma** sa Republikom Crnom Gorom, na osnovu kojeg će biti omogućeno raspisivanje **tendera** za izbor implementatora konkretnih projekata. Kako procedure Evropske komisije za tendere zahtijevaju približno **6 mjeseci**, to znači da će izabrani projekti početi sa implementacijom **krajem prvog kvartala 2008. godine**.

Cilj druge komponente IPA-e (cross border cooperation – prekogranična saradnja) je jačanje stabilnosti, bezbjednosti i prosperiteta, od interesa za sve države regiona. Ova komponenta IPA-e obuhvata više transnacionalnih i susjedskih programa. Crna Gora aktivno učestvuje u pripremi Novog jadranskog prekograničnog programa i programa sa susjednim državama. **Novi jadranski prekogranični program** (New Adriatic Neighbourhood Programme) predstavlja nastavak Interreg III Inicijative. To je multilateralni program, koji uključuje sedam pograničnih regija Italije (Friuli Venecija Đulja, Veneto, Emilia Romanja, Marke, Molise, Pulja, Abruco), Sloveniju, Grčku, Crnu Goru, Srbiju, Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu i Albaniju. Susjedski programi predstavljaju bilateralne programe sa svakom od graničnih zemalja, tako da postoje četiri programa koji se odnose na Crnu Goru (programi sa Srbijom, Hrvatskom, Bosnom i Hercegovinom i Albanijom).

Evropska komisija je iz sredstava IPA-e za 2007 godinu predvidjela **3 740 000€** za učešće Crne Gore u ovim programima, od čega je **730.000€** odredila za Novi jadranski prekogranični program, dok je za prekograničnu saradnju sa susjednim zemljama opredijelila **3 180 000€**. Za prekograničnu saradnju (kako multilateralnu, tako i bilateralnu) osnovni strateški dokument je **Program prekogranične saradnje**, čija izrada je u toku.

U cilju *kreiranja* programskog dokumenta neophodno je bilo formiranje sljedećih struktura:

- **Rukovodeća grupa (Task force)** – sa zadatkom definisanja prioriteta i smjernica za postizanje opštih ciljeva prekogranične saradnje. Njen je zadatak usmjeravanje rada Tima za izradu programa i organa zaduženih za pružanje tehničke pomoći.

- **Tim za izradu programa (Drafting team)** – sa zadatkom pripremanja i izrade dokumenata koji se odnose na program prekogranične saradnje, u skladu sa smjernicama i strateškim indikatorima koje uspostavlja Rukovodeća grupa.

Predstavnici Crne Gore u oba tijela, za sve susjedne programe saradnje, čine predstavnici Sekretarijata za evropske integracije, Ministarstva turizma i zaštite životne sredine, Direkcije za mala i srednja preduzeća i Zajednice opština, dok su za Adriatic program članovi u ovim tijelima predstavnici Sekretarijata za evropske integracije.

Početak aktivnosti na programima prekogranične saradnje se odnosio na **određivanje prihvatljivih** (eligible territory - teritorije na koje će biti alocirano 80% sredstava) i **pridruženih teritorija** (adjacent territory - na koje će biti alociran ostatak, tj. najviše 20% sredstava) koje će učestvovati u programima prekogranične saradnje. Nakon više sastanaka, Sekretarijat za evropske integracije je u ime Rukovodeće grupe uputio Evropskoj komisiji na odobravanje sljedeći predlog podjele Crne Gore na prihvatljive i pridružene opštine i predlog prioriteta saradnje i mjera za implementaciju tih prioriteta:

CRNA GORA – HRVATSKA

- **Prihvatljive teritorije** – Herceg Novi, Kotor, Tivat, Budva, Bar, Ulcinj, Cetinje;
- **Pridružene teritorije** – Podgorica, Danilovgrad, Nikšić.

Prioritet saradnje 1: Kreiranje povoljnih ekoloških i socio-ekonomskih uslova u programskom području

- Mjera 1: Zaštita prirode i životne sredine na moru i kopnu
- Mjera 2: Zajednički razvoj turizma i kulturne baštine
- Mjera 3: Zajednički razvoj ljudskih resursa (kadrovskih potencijala)

Prioritet saradnje 2: Tehnička pomoć

CRNA GORA – ALBANIJA

- **Prihvatljive teritorije** – Budva, Bar, Ulcinj, Podgorica, Danilovgrad, Cetinje, Andrijevića, Plav, Berane, Rožaje.

Prioritet saradnje 1: Promocija regionalne kohezije (regionalnog izjednačavanja, usaglašavanja) i konkurentnosti kroz zblizavanje sa ekonomskim integracijama, životnom sredinom i socijalnim aktivnostima.

- Mjera 1: Zajedničke inicijative i akcije u cilju zaštite, promocije i upravljanja (građenja) ekosistema, naročito voda i drugih resursa i okruženja
- Mjera 2: Ekonomski razvoj sa akcentom na promociji turizma i prepoznavanju relevantnog graničnog regiona kao turističke destinacije, kroz zajedničke prekogranične inicijative i akcije
- Mjera 3: Podrška razvoju i jačanju saradnje na nivou "people to people" i između institucija

Prioritet saradnje 2: Tehnička pomoć

CRNA GORA – SRBIJA

- **Prihvatljive teritorije** - Nikšić, Kolašin, Andrijevića, Plav, Plužine, Šavnik, Mojkovac, Berane, Rožaje, Žabljak, Pljevlja, Bijelo Polje;
- **Pridružene teritorije** – Podgorica, Danilovgrad, Cetinje.

Prioritet saradnje 1: Socio-ekonomski razvoj

Mjera 1: Razvoj poslovne mreže, uspostavljanje lokalnih vlasti i jačanje civilnog društva
Mjera 2: "People to people" projekti

Prioritet saradnje 2: Tehnička pomoć

CRNA GORA – BOSNA I HERCEGOVINA

- **Prihvatljive teritorije** – Herceg Novi, Kotor, Tivat, Nikšić, Kolašin, Plužine, Šavnik, Mojkovac, Berane, Žabljak, Pljevlja, Bijelo Polje.

Prioritet saradnje 1: Kreiranje zajedničkih ekoloških i socio-ekonomskih uslova

Mjera 1: Razvoj zajedničke turističke ponude
Mjera 2: Zaštita prirode i životne sredine
Mjera 3: Saradnja na području kulture i "people to people" projekti

Prioritet saradnje 2: Tehnička pomoć

Izrađene su analize trenutne situacije i SWOT analiza za svaku granicu pojedinačno, u organizaciji CBIB projekta (projekat ekspertske podrške finansiran iz CARDS-a 2003), koji je angažovao Centar za razvoj preduzetništva i strane kratkoročne eksperte CBIB.

Nakon izrade predloga zajedničkih projekata, **države će programe prekogranične saradnje zajedno podnijeti na odobravanje Evropskoj komisiji (rok kraj maja 2007)**. Evropska komisija nakon toga vrši interne konsultacije i procjenu programa. Nakon komentara Evropske komisije, slijede izmjene od strane država korisnica programa. Izmijenjen program se **dostavlja IPA Komitetu** koji vrši dodatne konsultacije. Nakon odobravanja od strane IPA Komiteta, Evropska komisija dostavlja **program na usvajanje državama članicama Evropske unije**. Evropska komisija zatim zaključuje **Finansijski ugovor sa državom korisnicom**, čime se omogućava objavljivanje **poziva za dostavljanje projekata**.

Institucije - organi koji mogu prijavljivati projekte su: opštine, agencije, komore, asocijacije, udruženja, nevladine organizacije itd. (isključujući državne organe).

10. OBUKA I ZAPOŠLJAVANJE U SEI

10.1. Zapošljavanje i kadrovsko osposobljavanje SEI

U izvještajnom periodu u Sekretarijatu za evropske integracije Vlade Republike Crne Gore, preduzete su aktivnosti vezane za realizaciju strateškog plana jačanja struktura za poslove evropskih integracija, u skladu sa Akcionim planom jačanja administrativnih kapaciteta za implementaciju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Sa tim u vezi, na osnovu Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Sekretarijata za evropske integracije koji je usvojen u decembru 2006. godine, u okviru utvrđenih nadležnosti, ukazana je potreba Sekretarijata za evropske integracije za prijem pripravnika, savjetnika i namještenika. U saradnji sa Upravom za kadrove, a u skladu sa odredbama Zakona o državnim službenicima i namještenicima koje se odnose na zapošljavanje, primljen je jedan broj pripravnika i savjetnika, tako da je sadašnji broj zaposlenih u Sekretarijatu za evropske integracije, približen potrebnom broju službenika, odnosno namještenika.

10.2. Obuka službenika

Seminari i studijske posjete:

- U Bečićima je od 7. do 9. februara organizovan „**Seminar o iskustvima i perspektivama za upravljanje projektima prekogranične saradnje, sa posebnom pažnjom na lokalnom nivou**„. Seminar su organizovali Sekretarijat za evropske integracije Vlade Republike Crne Gore, Španska agencija za međunarodnu saradnju i Generalna direkcija za fondove Zajednice Ministarstva ekonomije i trezora Španije, a pored predstavnika SEI, prisustvovali su i gradonačelnici i predstavnici svih lokalnih samouprava Crne Gore, kao i Zajednice opština.
- U okviru **Twinning projekta** održana su **3 seminara** (februar/mart 2007) koja su pohađali novozaposleni u SEI i službenici državne uprave. Seminari su bili na sljedeće teme: „**European Roadmap for Montenegro**“, „**IPA Project Cycle Management**“, „**Inter i Intraministerial Coordination in EU Affairs**“.
- Održana **trodnevna obuka koju je organizovao CDP program** za nove službenike Sekretarijata (februar 2007). Obuka je obuhvatala pružanje informacija o osnovnim dokumentima EU, trenutnoj poziciji Crne Gore u procesu evropskih integracija, kao i strukturama Vlade RCG za ovaj proces.
- Obuka za službenike Sekretarijata u organizaciji Generalnog sekretarijata Vlade na temu „**Proces utvrđivanja politike i postupak donošenja regulative u Vladi Crne Gore**“.

Pored stalne saradnje sa Upravom za kadrove, SEI je iz „**Programa obuke državnih službenika i namještenika za 2007. godinu**“ utvrdio neophodne module i broj službenika koji će pohađati obuku. Takođe, službenici SEI su u periodu januar – mart 2007. godine prošli **module obuke** koje je organizovala UZK u saradnji sa PARiM –CB na sljedeće teme:

- Odnosi sa javnošću,
- Osnovni elementi modeliranja projekata u državnoj upravi,

- Pregovaranje i pregovaračke vještine.
- Službenici Sekretarijata su prošli edukativne treninge koje su organizovali Kancelarija za rodnu ravnopravnost i Program Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) u sklopu regionalnog projekta "Rodna ravnopravnost".
- 19-20. februar – Službenici Sekretarijata su posjetili u Hrvatskoj – MIP i evropskih integracija i Središnji ured za upravljanje EU fondovima radi upoznavanja sa koordinacijom procesa, obuke, komunikacione strategije, upravljanja sredstvima EU i bilateralni sastanak za CBC saradnju.
- U okviru TAIEX –a službenici SEI su pohađali obuke u Briselu na temu "Pravo intelektualne svojine".
- Službena posjeta Sekretarijatu za evropska pitanja Republike Makedonije, Ministarstvu finansija i Ministarstvu za životnu sredinu.
- Održan seminar na temu „Koordinacija poslova u sklopu Evropske Unije i put ka priključenju EU“ u organizaciji Twinning programa. Glavna tema seminara je bila komunikacija unutar Vlade RCG, zatim komunikacija sa Misijom u Briselu i Evropskom Komisijom. Takođe su predstavljeni mehanizmi koordinacije poslova unutar EU kao i unutar Vlade. Završna tema je bila bazirana na procesu priključivanja jedne države potencijalnog kandidata Evropskoj Uniji na primjeru Slovenije.
- 19-20. februar Seminar PRAG (Praktični vodič za sistem javnih nabavki po standardima Evropske unije) u restoranu Ribnica, Podgorica. Prisustvovali predstavnici ministarstava i institucija koje se nalaze pod njihovom nadležnošću.
- Seminar o implementacionim pravilima za prekograničnu saradnju u organizaciji CBIB projekta. Dogovor sa susjedima oko CBC
- 12.03.- 27.04. Studijska posjeta Holandiji – Obuka mladih diplomata, 6 nedjelja –
- 14 - 15. mart seminar na temu: „Zaštita intelektualne svojine“ u Briselu u organizaciji Taiex – a.

11. PROJEKTI PODRŠKE

11.1. Twinning Projekat³⁵

U Crnoj Gori, Twinning Projekat jačanja institucionalnih kapaciteta, koji se odnose na proces evropskih integracija, se sprovodi u saradnji sa Vladom Slovenije i Vladom Francuske od aprila 2006.g., dok je za korisnika/koordinatora određen SEI. U periodu januar – mart 2007. godine, koji predstavljaju period od 9 – 11. mjeseca primjene ovog projekta, nastavljene su aktivnosti sa ciljem osnaživanja daljeg procesa evropskih integracija. Najveći dio aktivnosti odnosio se na takozvane komponente 3, 4 i 5, odnosno na **komunikaciju, razmjenu informacija i koordinaciju između ključnih tijela (komponenta 3), obuku (komponenta 4) i EU strategiju i razradu državnog plana za implementaciju SSP (komponenta 5)**. U izvještajnom periodu održan je i treći sastanak Upravnog odbora projekta, 31. januara u Podgorici.

Novim Evropskim partnerstvom, kao jedan od osam ključnih kratkoročnih prioriteta definisana je potreba da se "na svim nivoima ojačaju evropske integracione strukture (uključujući nadležna ministarstva i Parlament), kao i mehanizmi koordinacije o EU pitanjima". Imajući to u vidu, tokom prva tri mjeseca 2007. godine, dobar dio aktivnosti podrške u okviru Twinning projekta bio je usmjeren na predlog reorganizovanja postojećih, odnosno **koncipiranje novih koordinacionih tijela i mehanizama** za proces evropskih integracija u Vladi RCG. Podrška Twinning projekta u vidu **obuke** bila je posebno važna u ovom periodu, s obzirom da je omogućila da se novoangažovanim službenicima SEI na samom početku obezbijedi intenzivna i obuhvatna obuka o pitanjima EU.

³⁵ Jačanje institucionalnih kapaciteta koji se odnose na proces evropskih integracija (Institutional Capacity Building Regarding the European Integration Process)

Pregled **obuke** u sklopu Twinning projekta u periodu januar – mart 2007:

- Obuka o primjeni IPA, praktična i interaktivna, sprovedena od 12-15. februara (predavači/treneri Mazuel, Petrovic)
- Obuka o EU integracionim procesima, namijenjena novoprimitim službenicima, od 12-14. marta (Alexis Vahlas)
- Interaktivni seminar o međuministarskoj koordinaciji, 28-30. mart (Christophe, Lamotte) – jeste, navedeno je već u obuci (odgovor na pitanje u hard copy-u)

Od januara do kraja marta u okviru Twinninga pružena je podrška pripremi novih mehanizama i metodologije praćenja budućih aktivnosti i zadataka u okviru procesa pridruživanja EU i harmonizacije nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU. Posljednje nedjelje februara misija slovenačkog eksperta A. Engelmanna bila je posvećena **pripremnim aktivnostima za budući državni plan uskladjivanja zakonodavstva** (NPAA³⁶). Takođe, obezbijedena je pomoć u uspostavljanju **baze podataka**, koja bi obuhvatila već usvojene i planirane pravne akte, povezane sa odgovarajućim poglavljima Acquis-a.

11.2. Druga faza projekta CDP³⁷

Sporazum o drugoj fazi projekta CDP potpisan je **25. januara 2007.godine**, između Vlade RCG, UNDP i fondacije Institut za otvoreno društvo.

Na temelju pozitivnih iskustava prve faze programa koja je započeta još 2003.godine, razvijena je nova faza CDP-a, u koju će inicijalno biti uloženo 1.9 miliona eura i koja će se sprovoditi do 2010. godine.

To se pokazuje činjenicom da je upravljačka struktura nove faze Programa za razvoj kapaciteta smještena u Vladi, tačnije u SEI. Upravljačku strukturu CDP-a čine:

- Nadzorni odbor, kojim upravlja potpredsjednik Vlade za evropske integracije;
- Izvršni komitet, operativno tijelo Programa koje upravlja CDP-om, koga čine predstavnici Vlade i donatora, a kojim predsjedava Sekretar Sekretarijata za Evropske integracije;
- Upravljačka jedinica CDP-a, koja je smještena u Sekretarijatu za evropske integracije i koju čine Šef upravljačke jedinice, dva program menadžera i program asistent i
- Tehnička radna grupa, koja će biti sastavljena od domaćih i inostranih eksperata.

Planom aktivnosti za ovu godinu ključna podrška CDP-a usmjerena je na **građenje i jačanje struktura za implementaciju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju**. Pored toga, u toku izvještajnog perioda CDP je organizovao niz aktivnosti na jačanju kapaciteta novoformiranog Sekretarijata za evropske integracije i otpočeo pripreme za realizaciju posebnih projekata za razvoj kapaciteta Ministarstva inostranih poslova Crne Gore, kao i Odbora za međunarodnu saradnju i evropske integracije i Odbora za ustavna pitanja i zakonodavstvo u Skupštini Republike Crne Gore.

³⁶ National Plan for the Adoption of Acquis - NPAA

³⁷ Capacity Development Programme - Program razvoja kapaciteta za proces evropskih integracija

Republika Crna Gora
Sekretarijat za evropske integracije

OSMI IZVJEŠTAJ

o realizaciji aktivnosti i obaveza Crne Gore u vezi sa
Procesom stabilizacije i pridruživanja

(za period od aprila do juna 2007. godine)

Podgorica, jul 2007. godine

UVODNE NAPOMENE

Deklaracija o pridruživanju Evropskoj uniji, koju je Skupština Republike Crne Gore usvojila 8. juna 2005. godine, u tački 7 utvrđuje obavezu Vlade Republike Crne Gore da Skupštinu kvartalno izvještava "o realizaciji aktivnosti i obaveza Crne Gore u vezi sa procesom stabilizacije i pridruživanja Evropskoj uniji". Vlada Republike Crne Gore je, na temelju te Deklaracije, do sada usvojila i prosljedila Skupštini RCG osam kvartalnih izvještaja (uključujući i ovaj), koji su definisani kao redovna kvartalna aktivnost Vlade RCG po programu rada za svaku godinu.

Ovim izvještajima je Vlada RCG kvartalno obavještavala Skupštinu o aktivnostima u procesu stabilizacije i pridruživanja, čime je obuhvaćen period od jula 2005. do juna 2007. godine. Izvještaje je razmatrao Skupštinski odbor za međunarodne odnose i evropske integracije, a o istim je diskutovano i na plenarnim sesijama Skupštine, čime se značajno doprinosi transparentnosti cijelog procesa, snaženju svijesti o njegovom značaju, širenju informacija o najvažnijim događajima u posmatranom periodu i boljem praćenju aktivnosti Vlade RCG u ovoj oblasti.

Izvještaji za svaki kvartal fokusirani su na najvažnije događaje, strateške aktivnosti, projekte ili oblike saradnje sa EU. Najvažniji događaji i procesi, koji su obilježili period od 1. aprila do 30. juna 2007. godine, u fokusu su i ovog, osmog kvartalnog izvještaja, sa akcentom na formiranju koordinacionih struktura za proces evropskih integracija i izradi i praćenju planova aktivnosti za implementaciju tog procesa.

Važan događaj je takodje i pokretanje procedure otvaranja kancelarije Delegacije Evropske komisije u Crnoj Gori. Naime, Evropska Komisija je početkom maja dostavila nacrt **Sporazuma između Komisije Evropskih zajednica i Vlade Republike Crne Gore o uspostavljanju i privilegijama i imunitetima Delegacije Komisije Evropskih zajednica u Republici Crnoj Gori**, nakon čega je Vlada RCG, je na sjednici od 31. maja, prihvatila tekst Sporazuma i odobrila njegovo potpisivanje.

1. PARAFIRANJE PRIVREMENOG SPORAZUMA O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU

Nakon parafiranja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) 15. marta 2007.godine u Podgorici (<http://www.sei.vlada.cg.yu/vijesti.php?akcija=vijesti&id=21787>), u Briselu je **18. aprila 2007.godine** parafiran Privremeni sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, koji će stupiti na snagu nakon potpisivanja SSP, ratifikacije Skupštine RCG i saglasnosti Parlamenta EU, okvirno **1. januara 2008.godine**. Privremeni sporazum, koji u biti predstavlja svojevrsni sporazum o slobodnoj trgovini i povezanim temama, podrazumijeva tješnju saradnju sa EU i otvaranje mogućnosti za veću trgovinsku razmjenu, kao i veći priliv investicija iz zemalja EU koje će pozitivno uticati na ukupan ekonomski razvoj i kreiranje novih radnih mjesta u Crnoj Gori.

Potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Crna Gora se zapravo formalno uključuje u proces pridruživanja. Uspješna implementacija Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju omogućiće Crnoj Gori da u odgovarajućem roku dobije status zemlje kandidata i započne proces pregovaranja o članstvu u EU. Iako su ova

dva preduslova (proces) zasnovana na različitim pravnim osnovama, oni u suštini podrazumijevaju sistematsko angažovanje Vlade RCG na usklađivanju zakonodavstva, jačanju institucija i primjeni novih propisa.

Privremenim sporazumom su obuhvaćene sve odredbe osnovnog Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju u **oblasti trgovine, kao i odredbe koje direktno utiču na slobodno kretanje roba**. To se odnosi na carinsku politiku i saradnju, kopneni saobraćaj u cilju osiguranja neograničenog tranzitnog saobraćaja preko Crne Gore i EU u cjelini, zatim na plaćanja i transfere, konkurenciju i ekonomske odredbe, kao i na intelektualnu, industrijsku i komercijalnu svojinu. Takođe, uključene su i javne nabavke. Sastavni dio Privremenog sporazuma su gotovo svi aneksi i protokoli parafiranog Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju³⁸.

Privremeni sporazum vodi **uspostavljanju zone slobodne trgovine između Crne Gore i EU tokom petogodišnjeg perioda**, pri čemu će nakon njegovog stupanja na snagu tržište EU biti liberalizovano za gotovo sve crnogorske proizvode, osim za najosjetljivije poljoprivredne proizvode.

Privremenim sporazumom je predviđeno formiranje **Privremenog savjeta za stabilizaciju i pridruživanje** koji će nadzirati primjenu i sprovođenje ovog Sporazuma, i biće sastavljen od članova Savjeta EU, Evropske Komisije i Vlade Crne Gore. Biće formiran i Odbor za stabilizaciju i pridruživanje, Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje i 7 ključnih pod-odborna.

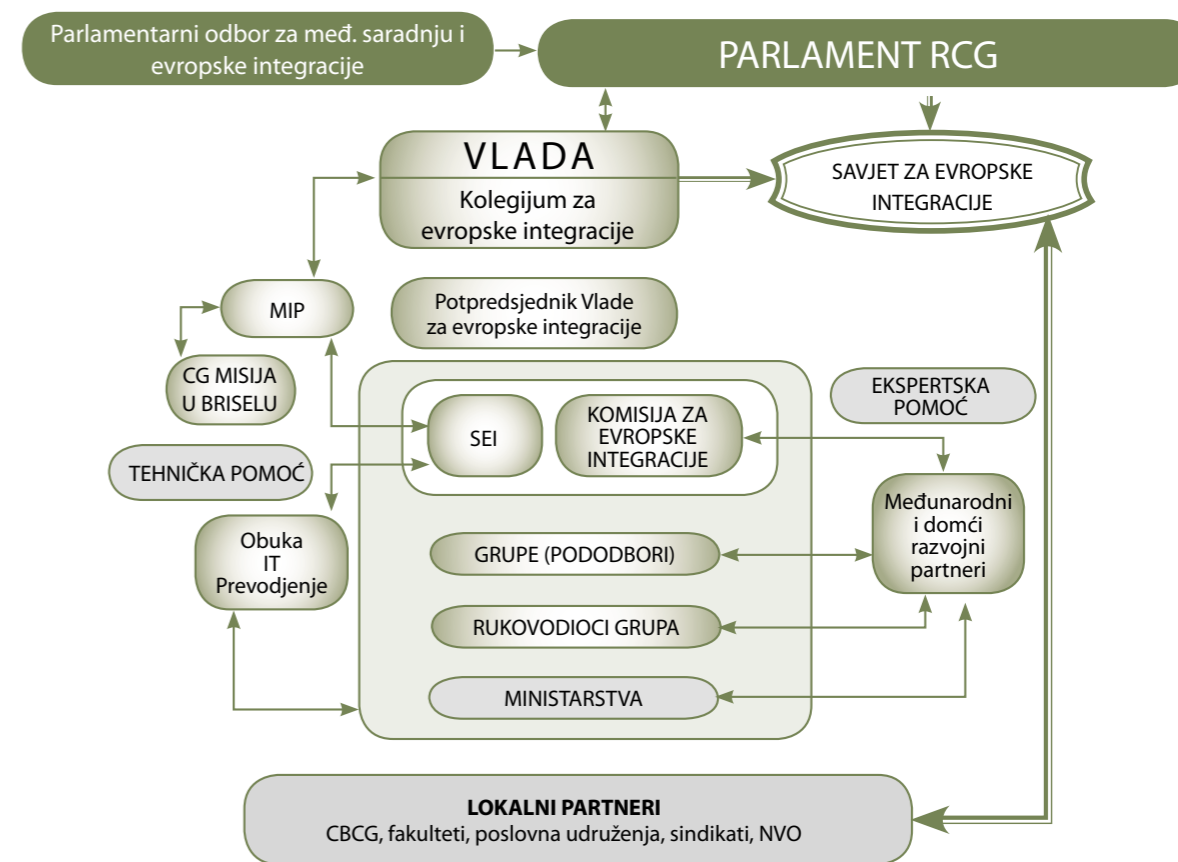
Potpisivanje SSP-a, planirano za **15. oktobar u Luksemburgu**, će odmah nametnuti nove obaveze implementacije Privremenog sporazuma. Dakle, institucije u Crnoj Gori moraju biti pripremljene za rad u zajedničkim (privremenim) tijelima sa EU, među kojima su sa stanovišta operativnog rada na koordinaciji procesa najvažniji pododbori za stabilizaciju i pridruživanje.

2. NOVE KOORDINACIONE STRUKTURE ZA IMPLEMENTACIJU SSP

Nakon parafiranja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, počinje nova faza procesa evropskih integracija koja zahtijeva i nove modele i mehanizme koordinacije procesa. Na temelju prethodno uspostavljenih struktura, u skladu sa novim potrebama koje proizilaze iz sadašnje faze odnosa između Crne Gore i EU, bilo je potrebno izgraditi nove strukture funkcionalno usaglašene sa aktuelnim karakteristikama procesa.

Vlada Crne Gore je na sjednici od 5. aprila 2007. godine usvojila **Informaciju o potrebi formiranja privremenih zajedničkih tijela sa Evropskom unijom radi implementacije Privremenog Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju** (<http://www.gom.cg.yu/files/1180350714.pdf>) u cilju uspostavljanja organizovane i koordinisane strukture u Vladi RCG na način koji će omogućiti da se sprovede u djelo složeni proces implementacije Sporazuma, kao i budući procesi integracija.

Novoosnovana koordinativna tijela u okviru Vlade su Kolegijum za evropske integracije, Komisija za evropske integracije, sedam Grupa za evropske integracije i EU jedinice/korespondenti u resornim ministarstvima. **Zajednička tijela** sa EU biće Savjet za stabilizaciju i pridruživanje, Odbor za stabilizaciju i pridruživanje, kao i sedam pododborna, koji će biti sastavljeni od predstavnika Evropske komisije, Savjeta ministara EU i predstavnika Vlade RCG. Planirano je shodno čl. 125 SSP i osnivanje posebnog Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje, 38 SSP ima 139 članova i 7 pratećih aneksa i 8 protokola, dok Privremeni sporazum ima svega 59 članova i ne obuhvata Aneks 6 i Protokole 4 i 8.

MREŽA ZA EVROPSKE INTEGRACIJE U CRNOJ GORI

koji će činiti poslanici Parlamenta Crne Gore i Evropskog Parlamenta. Odluke o osnivanju Komisije za evropske integracije i grupa za evropske integracije usvojene su 17. maja 2007.godine (»Sl.list RCG« broj 31/07).

Vlada je odlučila da osnuje **Kolegijum za evropske integracije**, kao tijelo koje će upravljati procesom pristupanja EU, i baviti se političkim/strateškim pitanjima, a kojim će predsjedavati Predsjednik Vlade. Kolegijum će razmatrati i definisati strateške odluke u vezi sa evropskim integracijama za usvajanje na Vladi, definisati strateške preporuke u vezi sa evropskim integracijama i vršiti strateško praćenje procesa stabilizacije i pridruživanja. Prvi sastanak Kolegijuma je održan 14. juna 2007. godine. Dnevni red je obuhvatao Informaciju o aktivnostima na izradi Nacionalnog programa za integraciju i data je puna podrška njegovoj izradi.

Komisija za evropske integracije je već održala prvi sastanak 8. juna, na kojem se raspravljalo o djelokrugu rada i nadležnostima ovog novog organa, kao i o Akcionom planu za izradu Nacionalnog plana za integraciju (NPI). Sastankom je predsjedavao Potpredsjednik Vlade za evropske integracije, a kopredsjedavajući je bio sekretar Sekretarijata za evropske integracije.

Komisija predstavlja ključno ekspertska tijelo za horizontalnu koordinaciju procesa pristupanja, koje će se, takođe, baviti i koordinacijom inostrane pomoći za pristupanje Evropskoj uniji. **Ključni zadaci Komisije su:**

- Učešće Crne Gore u zajedničkom Odboru za stabilizaciju i pridruživanje, formiranom na osnovu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, pri čemu je Predsjedavajući Komisije istovremeno kopredsjedavajući Odbora za stabilizaciju i pridruživanje iz Crne Gore;
- Učešće Vlade RCG u mješovitim pododborima, gdje su sedam predstavnika Vlade kopredsjedavajući pododboru;
- Koordinacija rada resornih ministarstava i ostalih državnih institucija u procesu evropskih integracija;
- Koordinacija upravljanja Instrumentom za pretpristupnu pomoć (IPA) i drugom inostranom podrškom vezanom za proces evropskih integracija.

Grupe za evropske integracije su osnovna koordinaciona tijela zadužena za različite oblasti *Acquis*-a, koja odgovaraju strukturi pododboru za Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju. Svaka Grupa je odgovorna za usklađivanje *Acquis*-a iz nekoliko pregovaračkih poglavlja. Sedam grupa za evropske integracije u skladu su sa strukturom pododboru za stabilizaciju i pridruživanje, a vode ih ministarstva koja pokrivaju najveći dio *Acquis*-a obuhvaćenog radom pododboru. Grupa za evropske integracije istovremeno čini crnogorski dio mješovitog pododboru za stabilizaciju i pridruživanje.

R. br.	PODODBORI ZA STABILIZACIJU I PRIDRUŽIVANJE:	Kopredsjedavajući pododboru je istovremeno i Rukovodilac radne grupe za evropske integracije za navedenu oblast
1.	<p>PODODBOR ZA TRGOVINU, INDUSTRIJU, CARINE I POREZE</p> <p><u>Poglavljia Acquis-a:</u> 1 - Slobodno kretanje robe 16 - Oporezivanje 20 - Preduzetnička i industrijska politika 29 - Carinska unija 30 - Spoljni odnosi</p>	<p>Ministarstvo za ekonomski razvoj – rukovodilac grupe</p> <p>Sastav grupe: - Ministarstvo finansija - Ministarstvo zdravlja, rada i socijalnog staranja - Ministarstvo unutrašnjih poslova i javne uprave - Min.inostr.poslova / Stalna Misija RCG u Briselu - Ministarstvo odbrane - Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede - Ministarstvo saobraćaja pomorstva i telekomunikacija - Ministarstvo turizma i zaštite životne sredine - Ministarstvo kulture, sporta i medija - Sekretarijat za evropske integracije</p> <p><u>Napomena:</u> Predstavnici ostalih institucija će biti uključeni naknadno, po potrebi.</p>
2.	<p>PODODBOR ZA POLJOPRIVREDU I RIBARSTVO</p> <p><u>Poglavljia Acquis-a:</u> 11 - Poljoprivreda i ruralni razvoj 12 - Ispravnost namirnica, veterina i fitosanitarna politika 13 - Ribarstvo</p>	<p>Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede – rukovodilac grupe</p> <p>Sastav grupe: - Ministarstvo ekonomskog razvoja - Ministarstvo zdravlja, rada i socijalnog staranja - Ministarstvo turizma i zaštite životne sredine - Ministarstvo inos. poslova / Stalna Misija RCG u Briselu - Sekretarijat za evropske integracije</p> <p><u>Napomena:</u> Predstavnici ostalih institucija će biti uključeni naknadno, po potrebi.</p>

3.	<p>PODODBOR ZA UNUTRAŠNJE TRŽIŠTE I KONKURENCIJU</p> <p><u>Poglavljia Acquis-a:</u> 3 - Pravo zasnivanja i sloboda pružanja usluga 5 - Javne nabavke 6 - Privredno pravo 7 - Zakon o intelektualnoj svoini 8 - Politika konkurencije 9 - Finansijske usluge 28 - Zdravstvena i zaštita potrošača</p>	<p>Ministarstvo za ekonomski razvoj – rukovodilac grupe</p> <p>Sastav grupe: - Ministarstvo finansija - Ministarstvo zdravlja, rada i socijalnog staranja - Ministarstvo unutrašnjih poslova i javne uprave - Ministarstvo ino. poslova/ Stalna Misija RCG u Briselu - Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede - Ministarstvo saobraćaja pomorstva i telekomunikacija - Ministarstvo turizma i zaštite životne sredine - Ministarstvo kulture, sporta i medija - Sekretarijat za evropske integracije</p> <p><u>Napomena:</u> Predstavnici ostalih institucija će biti uključeni naknadno, po potrebi.</p>
4.	<p>PODODBOR ZA EKONOMSKA I FINANSIJSKA PITANJA I STATISTIKU</p> <p><u>Poglavljia Acquis-a:</u> 4 - Slobodno kretanje kapitala 17 - Ekonomska i monetarna politika 18 - Statistika</p>	<p>Ministarstvo finansija – predsjedavajući</p> <p>Sastav grupe: - Ministarstvo inostranih poslova / Stalna Misija RCG u Briselu, - Ministarstvo unutrašnjih poslova i javne uprave, - Ministarstvo ekonomskog razvoja, - Ministarstvo zdravlja, rada i socijalnog staranja, - Ministarstvo pravde, - Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, - Ministarstvo turizma i zaštite životne sredine - Ministarstvo saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija, - Ministarstvo kulture, sporta i medija, - Ministarstvo inos. poslova / Stalna Misija RCG u Briselu - Republički sekretarijat za razvoj, - Sekretarijat za evropske integracije</p> <p><u>Napomena:</u> Predstavnici ostalih instit. će biti uključeni naknadno.</p>
5.	<p>PODODBOR ZA PRAVDU, SLOBODU I BEZBJEDNOST (UKLJUČUJUĆI PITANJA MIGRACIJA U SKLADU SA SSP)¹⁷</p> <p><u>Poglavljia Acquis-a:</u> 23 – Sudska i fundamentalna prava 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost 31 – Spoljna, sigurnosna i odbrambena politika 34 – Institucije</p>	<p>Ministarstvo unutrašnjih poslova i javne uprave – rukovodilac grupe</p> <p>Sastav grupe: - Ministarstvo pravde - Ministarstvo inostranih poslova, - Ministarstvo za zaštitu ljudskih i manjinskih prava - Ministarstvo inost. poslova / Stalna Misija RCG u Briselu - Sekretarijat za evropske integracije</p> <p><u>Napomena:</u> Predstavnici ostalih institucija će biti uključeni naknadno, po potrebi.</p>
6.	<p>PODODBOR ZA INOVACIJE, TEHNIČKI RAZVOJ I SOCIJALNU POLITIKU</p> <p><u>Poglavljia Acquis-a:</u> 2 – Sloboda kretanja radnika 10 – Informaciono društvo i mediji 19 – Socijalna politika i zapošljavanje 25 – Nauka i istraživanja 26 – Obrazovanje i kultura</p>	<p>Ministarstvo zdravlja, rada i socijalnog staranja – rukovodilac grupe</p> <p>Sastav grupe: - Ministarstvo kulture, sporta i medija - Ministarstvo inost. poslova / Stalna Misija RCG u Briselu - Ministarstvo za ekonomski razvoj - Ministarstvo prosvjete i nauke - Ministarstvo turizma i zaštite životne sredine - Ministarstvo za zaštitu ljudskih i manjinskih prava - Ministarstvo saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija, - Ministarstvo unutrašnjih poslova i javne uprave - Sekretarijat za evropske integracije</p> <p><u>Napomena:</u> Predstavnici ostalih institucija će biti uključeni naknadno, po potrebi.</p>

7.	<p>PODOBOR ZA SAOBRAČAJ, ŽIVOTNU SREDINU, ENERGETIKU I REGIONALNI RAZVOJ</p> <p><u>Poglavlja Acquis-a:</u></p> <p>14 – Saobraćajna politika 15 – Energetika 22 – Regionalna politika i koordinacija strukturalnih instrumenata 27 – Životna sredina 21 – Trans-evropske mreže 32 – Finansijska kontrola 33 – Finansijska i pitanja budžeta</p>	<p>Ministarstvo turizma i zaštite životne sredine – rukovodilac grupe</p> <p>Sastav grupe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ministarstvo saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija, - Ministarstvo unutrašnjih poslova i javne uprave - Ministarstvo ekonomskog razvoja - Ministarstvo finansija - Ministarstvo zdravlja, rada i socijalnog staranja - Ministarstvo inost. poslova / Stalna Misija RCG u Briselu - Ministarstvo prosvjete i nauke - Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede - Ministarstvo kulture, sporta i medija - Sekretarijat za evropske integracije <p><u>Napomena:</u> Predstavnici ostalih institucija će biti uključeni naknadno, po potrebi.</p>
----	---	--

3. NACIONALNI PROGRAM ZA INTEGRACIJU (NPI)

3.1. ODLUKA O IZRADI NACIONALNOG PROGRAMA ZA INTEGRACIJU

Potpisivanjem SSP-a, Crna Gora preuzima i obavezu usklađivanja crnogorskog zakonodavstva sa zakonodavstvom Zajednice, a prije svega postupne i dosljedne primjene uporedivog zakonodavstva. Prema članu 72 SSP-a³⁹, Crna Gora, u dogovoru sa Evropskom komisijom, treba da pripremi posebni program za sprovođenje SSP-a.

Vlada Crne Gore⁴⁰ je 21. juna 2007. godine usvojila **Informaciju o pripremi nacionalnog programa za integraciju u Evropsku uniju (NPI)** (<http://www.gom.cg.yu/files/1182441040.pdf>), čiji je sastavni dio **Akcioni plan** za izradu programa integracije. Vlada je zaključila da **Nacionalni program za integraciju obuhvatiti period 2008-12. godine, u kom će se definisati ključne reforme neophodne da bi Crna Gora bila unutrašnje spremna da preuzme obaveze koje proizilaze iz članstva u EU do kraja 2012.godine.** NPI će na taj način postati jedan od ključnih dokumenata Vlade u godinama koje slijede. Nacionalni program će služiti ne samo kao sredstvo koordinacije reformi na putu ka EU i osnova za izradu godišnjih planova rada Vlade, već i kao transparentna i dobro pripremljena informacija o planiranim reformama, namijenjena Evropskoj komisiji i državama članicama EU sa jedne, i crnogorskom društvu sa druge strane.

39 1. Ugovorne strane potvrđuju važnost usklađivanja postojećeg zakonodavstva u Crnoj Gori sa zakonodavstvom Zajednice, kao i njegovog efikasnog sprovođenja. Crna Gora će nastojati da osigura **postepeno usklađivanje svojih postojećih zakona i budućeg zakonodavstva s pravnim propisima Zajednice (Acquis2)**. Crna Gora će osigurati **adekvatnu implementaciju i sprovođenje postojećeg i budućeg zakonodavstva.**

2. Usklađivanje će započeti danom potpisivanja Sporazuma i postepeno će se proširivati na sve elemente Acquis-a Zajednice iz ovog Sporazuma do kraja tranzicionog perioda utvrđenog članom 8 ovog Sporazuma (**5 godina**).

3. Usklađivanje će, u ranoj fazi, biti fokusirano na osnovne elemente Acquis-a koji se odnose na unutrašnje tržište, uključujući zakonodavstvo u oblasti finansija, pravosuđa, slobode i bezbjednosti, kao i na druge oblasti trgovine. U kasnijoj fazi, Crna Gora će se fokusirati na ostale djelove Acquis-a. Usklađivanje će se sprovesti na osnovu **programa** o kojem će se dogovoriti Komisija evropskih zajednica i Crna Gora.

4. Crna Gora će u dogovoru s Komisijom evropskih zajednica definisati modalitete za praćenje sprovođenja usklađivanja zakonodavstva i radnji koje treba preduzimati u vezi s njegovim sprovođenjem.

40 Prije Vlade RCG, predlog Informacije o izradi NPI razmatrao je Kolegijum za evropske integracije i Komisija za evropske integracije. Poseban susret sa novinarima posvećen je prezentaciji predloga ovog dokumenta, 23.juna 2007.godine. Informacija je prevedena na engleski jezik i dostavljena na sve relevantne adrese u EU.

NPI će omogućiti:

- Bolji pregled konzistentnosti reformi;
- Bolji pregled potrebnih budžetskih sredstava, kako bi Vlada, tokom narednih godina, mogla uključiti te potrebe u budžet;
- Bolji pregled administrativnih kapaciteta i oblasti koje bi trebalo jačati prije stvarnog početka pregovora;
- Dobra polazna tačka za proces pregovora, naročito u definisanju pregovaračkih pozicija;
- I na kraju, ali ne manje važno – stvarna potvrda Evropskoj uniji o mogućnostima Crne Gore i njenoj posvećenosti procesu.

Vlada je takodje usvojila i okvirni **sadržaj** samog dokumenta (Aneks Informacije).

Kako je NPI jedan od ključnih dokumenata za potencijalne zemlje kandidate, neophodno je da njegovo pripremanje bude jedan od najvažnijih prioriteta Vlade, kao i da se obezbijedi dovoljan broj kvalifikovanog kadra za njegovu izradu i ostalih neophodnih preduslova za njegovu uspješnu pripremu (IT podrška, neophodna materijalna sredstva).

Konačno, NPI je Vladin dokument. Ipak, trebalo bi ga podnijeti **Skupštini** na razmatranje, s obzirom da se Skupština mora informisati o cijelom procesu. Zakonodavni dio NPI-a će biti od izuzetnog značaja za plan rada Skupštine, imajući u vidu da Skupština, kao zakonodavni organ, mora pratiti raspored usvajanja zakona utvrđen u NPI-u.

3.2. IMPLEMENTACIJA PRIVREMENOG SSP I APLIKACIJA ZA STATUS ZEMLJE KANDIDATA U 2008.GODINI

Nakon uspješnog otpočinjanja primjene Privremenog SSP-a, koja se očekuje od **1.1. 2008.g.**, Crna Gora može, tokom predsjedavanja Republike Slovenije, **aplicirati za status zemlje kandidata** za punopravno članstvo u EU. Stoga, ukoliko Crna Gora želi da ispoštuje ambicioznu agendu pristupanja, onda mora odmah **otpočeti pripreme na odgovore na budući Uпитnik EK** (na bazi čije kvalitetne ocjene se ostvaruje pozitivno mišljenje - **Avis**). Na bazi pozitivnog Avis-a Evropske komisije, Crna Gora može, već tokom 2009.g. dobiti status zemlje kandidata, a nakon odredjivanja datuma, otpočeti **proces pregovaranja**.

Drugim riječima, **implementacija SSP** počinje sa potpisivanjem i otpočinjanjem implementacije Privremenog SSP-a (u planiranim tranzicionim rokovima za otvaranje tržišta i punu implementaciju sporazuma, tzv. „model 5+5“), a posebno teče **apliciranje i sticanje statusa zemlje kandidata** koje vodi otpočinjanju pregovora o pridruživanju EU. Iako su ova dva procesa zasnovana na različitim pravnim osnovama, oni u suštini podrazumijevaju iste napore – **usklađivanje zakonodavstva i primjenu Acquis-a**.

3.3. STRUKTURA NPI

Nacionalni program za integraciju sadržaće šest osnovnih cjelina:

- 1 . POLITIČKI KRITERIJUMI
2. EKONOMSKI KRITERIJUMI
3. SPOSOBNOST PREUZIMANJA OBAVEZA KOJE DONOSI ČLANSTVO

4. ADMINISTRATIVNI I PRAVOSUDNI KAPACITETI
5. PRIPREMA NACIONALNE VERZIJE ACQUIS-A
6. PROCJENA FINANSIJSKIH POTREBA ZA PODRŠKU REALIZACIJI REFORMI U SVIM OBLASTIMA⁴¹

Dokument će činiti **kombinaciju samog teksta dokumenta, kao i pratećih tabela**, sa posebnim naglaskom na tekstualni dio. Ipak, detaljne tabele o usklađivanju zakonodavstva, institucionalnim strukturama i njihovim kapacitetima, sredstvima iz domaćeg budžeta i onima koja dolaze iz strane pomoći, činiće sastavni dio NPI-a, da bi omogućile brži i bolji pregled, kao i lakše praćenje.

1. Predmet i struktura prve cjeline – **Politički kriterijumi** – treba da budu slični identičnom poglavlju u Godišnjem izvještaju Evropske komisije o napretku Crne Gore („SAA Annual Progress Report“), tj. treba da bude posvećeni stabilnosti institucija koje garantuju demokratiju, vladavinu prava, ljudska prava i poštovanje i zaštitu manjina.

2. Predmet i struktura druge cjeline – **Ekonomski kriterijumi** – treba da bude posvećeni uspostavljanju i/ili unapređenju funkcionalne tržišne ekonomije, a naročito kapacitetima privrede da se izbori sa pritiskom konkurencije koji postoji u Uniji. Što je više moguće, treba se pozvati i na predviđene reforme zakonodavstva.

3. Druga cjelina značajno utiče i na treću – **Sposobnost preuzimanja obaveza koje donosi članstvo** – s obzirom da sve predviđene zakonodavne promjene iz treće cjeline moraju biti usklađene sa planiranim ekonomskim reformama i njihovim tempom.

Predmet i struktura treće cjeline – Sposobnost preuzimanja obaveza koje donosi članstvo – treba da budu podijeljeni prema **33⁴² pregovaračka poglavlja**. Razlog za predlog ovakve strukture treće cjeline jeste da se izbjegne nepotrebni dodatni rad u vrijeme pregovora kada će takva struktura NPAA⁴³ biti neophodna radi praćenja ispunjenja obaveza u pregovorima. Takva struktura će pomoći boljoj pripremi crnogorske administracije za **Upitnik**.

Većina pregovaračkih poglavlja je dalje podijeljena u **pod-poglavlja** kako bi se dobile precizne informacije o trenutnom stanju u konkretnoj oblasti.

Svako **pod-poglavlje** treba da bude strukturirano na sljedeći način:

- **Opšta ocjena trenutnog statusa** (koji pravni akt reguliše konkretnu oblast, stepen usklađenosti sa *Acquis*-em ili politikom EU u toj oblasti, institucija odgovorna za implementaciju i njeni kapaciteti);
- **Zakonodavni dio** (objašnjenje sa kojim dijelom *Acquis*-a će biti usklađen novi ili izmijenjeni i dopunjeni akt, ko je nadležan za izradu tog akta i planirani datum/kvartal godine za usvajanje);
- **Institucionalni dio** (objašnjava potrebe za reorganizacijom postojećih ili osnivanjem novih institucija, potrebe za zapošljavanjem i obukom u tim institucijama);
- **Budžetski dio** (objašnjava troškove predviđenih reformi, kao što su plate za novozaposlene, troškovi za nove prostorije, troškovi obuke, plaćanje stručnjaka, investicije kao što je izgradnja autoputa, ukoliko su one u skladu sa saobraćajnom politikom EU itd)
- **Fondovi strane pomoći** (objašnjava vrstu i iznos strane pomoći i moguću obavezu kofinansiranja iz državnog budžeta).

⁴¹ Budžetskih sredstava i EU fondova

⁴² Realno je očekivati da će Crna Gora pregovarati o pristupanju EU na osnovu istih 35 poglavlja (u broju i sadržini) kao trenutno Hrvatska. Ipak, poglavlja 34 – Institucije i 35 – Ostala pitanja, trenutno ne bi trebali biti predmet NPI-a, s obzirom da će se njima baviti na samom kraju pregovora.

⁴³ Sa statusom zemlje kandidata, NPI će prerasti u NPAA (nacionalni program za usvajanje *Acquis*-a);.

Zakonodavni i institucionalni dio treba podijeliti na kratkoročne (2 godine) i srednjoročne prioritete (Period do određenog datuma/ godine za NPI).

4. Četvrta cjelina - **Administrativni i pravosudni kapaciteti** – treba da sadrži dva poglavlja:

- **Pregled reforme javne uprave** (kojim se objašnjavaju osnovni zakonodavni akti koji se odnose na državnu administraciju i trenutno stanje administracije, pregled novih pravnih akata, pregled politika i strategija za poboljšanje administrativnih kapaciteta), strategije obuke i planove za unaprijeđenje znanja o novom pravnom poretku i pregled predviđenog zapošljavanja i osnivanja novih institucija (koji je u stvari sažetak činjenica iz poglavlja treće glave- Sposobnost preuzimanja obaveza koje proizilaze iz članstva);
- **Pregled reformi pravosuđa**, strategija obuke i planova za unaprijeđenje znanja o novom domaćem pravnom poretku i *Acquis*-u u okviru sudske vlasti.

Administrativni kapaciteti ili sposobnost da se implementira pravni poredak / *Acquis*, u skladu sa standardima i najboljim praksama država članica, predstavlja jedan od najvećih izazova zemalja kandidata. Ovo je bio slučaj u gotovo svim bivšim zemljama kandidatima koje su morale da izvrše sveobuhvatne reforme državne uprave, kao i reforme pravosudnog sistema.

5. Pripremi nacionalne verzije *Acquis Communautaire*-a treba posvetiti posebnu cjelinu, s obzirom da ovaj težak zadatak podrazumijeva prevod oko 100.000 strana Službenog lista Evropskih zajednica koje bi takođe trebalo stručno i pravno revidirati. Treba preispitati i mogućnost regionalne saradnje u cilju smanjenja troškova i opterećenja ljudi.⁴⁴

6. Šesta cjelina, o **finansijskim potrebama i budžetskim sredstvima**, sadrži e zaklju ke prethodnih glava i da bude podjeljena na dva poglavlja:

- **Državni budžet** (daje budžetske pozicije ili svrhe ukoliko ne postoji eksplicitna budžetska pozicija za svaku glavu i/ili poglavlje);
- **Fondovi strane pomoći** (objašnjava vrstu i isnos strane pomoći i mogu u obavezu kofinansiranja iz državnog budžeta za svaku glavu i/ili poglavlje);

Ova cjelina treba da uglavnom predstavlja sažetak zaključaka iz prethodnih djelova.

3.4. TABELE I BAZE PODATAKA

Kao što je već pomenuto, detaljne tabele za usklađivanje zakonodavstva, institucionalne strukture i njihov kapacitet, sredstva iz nacionalnog budžeta i strane pomoći biće sastavni dio NPI-a.

Baze podataka, koje podržavaju NPI, obezbjediće **jasnu vezu između *Acquis*-a i domaćeg pravnog poretka (trenutnog i planiranog)**, kako bi se stvorila jasna slika kako i kojim domaćim pravnim aktima će se svako poglavlje *Acquis*a prenositi. Naime, ovo je jedan od osnovnih zahtijeva koji će, Evropska Komisija u smislu Člana 72 SSP-a, staviti pred Crnu Goru.

⁴⁴ U Sloveniji, nekoliko stotina (700) stručnjaka, prevodilaca i pravnika je učestvovalo u procesu. Pripremljena je posebna baza podataka zbog obezbjeđivanja identične terminologije za dokumenta koja su rađena u procesu pristupanja. Ukupni troškovi su iznosili oko 10 mil €.

Tabele za usklađivanje zakonodavstva pratiće osnovne četiri cjeline (prema tzv. Kopenhaškim kriterijumima i dodatnom Madridskom kriterijumu), pri čemu se treća cjelina dijeli na poglavlja u skladu sa pregovaračkim poglavljima. One treba da sadrže:

- Pregled naslova zakona i sekundarnog zakonodavstva;
- Rokove za usvajanje pojedinačnih akata;
- Konačni datum njihovog stupanja na snagu;
- Instituciju/Ministarstvo zaduženo za pripremu pravnog akta;
- Oznaku vrste pravnog akta (da li pravni akt treba da usvoji Skupština, Vlada ili nadležno izvršno tijelo).

Tabela za institucionalne strukture i njihove kapacitete biće podijeljena po pregovaračkim poglavljima i treba da sadrži listu institucija odgovornih za implementaciju Acquis-a, uključujući već postojeće i one koje se planiraju osnovati sa navedenim "datumom osnivanja". Za svaku instituciju treba obezbijediti podatak o trenutnom broju zaposlenih uključujući i planirani godišnji rast zaposlenih.

Tabela za sredstva iz državnog budžeta treba da pokaže sredstva državnog budžeta razvrstana po pregovaračkim poglavljima. U okviru pregovaračkih poglavlja, sredstva treba prikazati po primacima budžetskih sredstava i po budžetskim stavkama. Tabela treba da pokaže samo sredstva državnog budžeta i ne uključuje budžete opština i druge izvore finansiranja. Sredstva treba da budu podjeljena po godinama, u stalnim cijenama.

Ova budžetska sredstva treba da uključuju sredstva neophodna za usklađivanje Acquis-a, funkcionisanje institucija, neke strukturalne reforme i investiranje. Iznos treba da uključuje sredstva potrebna za nova zaposlenja. Tabelu treba čitati zajedno sa djelovima teksta u okviru pregovaračkih poglavlja koji se bave budžetskim sredstvima i sa tekstom o budžetskim sredstvima.

Tabelu za stranu pomoć treba organizovati na sličan način kao i tabelu za sredstva iz državnog budžeta.

Konačno, Nacionalni program za integraciju je "živi" dokument. On će biti revidiran svake godine, uzimajući u obzir unutrašnji dijalog u Crnoj Gori o prioritetima u procesu evropskih integracija, komentare Evropske Komisije, dinamiku implementacije SSP-a, konstantnu dogradnju Acquis-a, kao i unaprijeđeno znanje i snaženje svijesti o značaju procesa evropskih integracija u Crnoj Gori.

Prema iskustvima drugih bivših ili sadašnjih zemalja kandidata, za pripremu ovakvog dokumenta potreban je određeni vremenski period, do 9 mjeseci, što u našem slučaju obuhvata period do kraja marta 2008.godine. Zbog toga je pripremljen i okvirni plan aktivnosti na izradi nacionalnog programa za integraciju:

3.5. AKCIONI PLAN ZA IZRADU NPI

OKVIRNI PLAN AKTIVNOSTI NA IZRADI NACIONALNOG PROGRAMA ZA INTEGRACIJU

AKTIVNOSTI	NADLEŽNO TIJELO	ROK
Kolegijum za evropske integracije – podrška izradi NPI	Kolegijum za EI	Jun 2007
Komisija za evropske integracije – Usvjanje Informacije o NPI	Komisija za EI	Jun 2007
Usvojena odluka Vlade o pripremi NPI-a	Vlada	21. Jun 2007
Konferencija za novinare	SEI	Jun 2007
Komisija raspravlja o pripremi NPI-a, podjela posla	Komisija za EI	Juli 2007
Pripremanje seminara za relevantna ministarstva	SEI	Jun-Septembar 2007
Niz seminara za relevantna ministarstva, institucije, organe	SEI	Septembar 2007
Definisanje odgovornih ministarstava za svaki dio Acquis-a	Grupe za EI	Oktobar 2007
Izvršenje „multilateralnog skrininga“ Acquis-a	Ministarstva/Grupe	Oktobar-Novembar 2007
Uskladjivanje tekstova i tabela za svako pod-poglavlje	Grupe za EI	Početak decembra 2007
Podnošenje nacrtu NPI-a SEI-u na propisanim šablonima	Ministarstva/Grupe	Početak decembra 2007
Provjera konsistencije i održivosti	SEI	Decembar 2007
Razmatranje problema i otvorenih pitanja od strane Komisije	Komisija za EI	Decembar 2007
Slanje prve informacije o NPI-u Vladi	SEI	Januar 2008
Nacrt NPI-a predstavljen Vladi	SEI	Februar 2008
Konferencija za novinare	SEI	Februar 2008
Javna rasprava o nacrtu NPI	Koordinacija SEI	30 dana
Posebno zasjedanje zbog usvajanja NPI	Vlada	Mart 2008

4. AKCIONI PLAN ZA IMPLEMENTACIJU EVROPSKOG PARTNERSTVA

Vlada RCG je 17. maja 2007. godine usvojila Akcioni plan za implementaciju preporuka iz Evropskog partnerstva za Crnu Goru (<http://www.gom.cg.yu/files/1179506201.pdf>), na bazi dokumenta Evropsko partnerstvo za Crnu Goru (<http://www.gom.cg.yu/files/1171555449.pdf>), koji je Savjet ministara EU usvojio 22. januara 2007. godine. Plan sadrži niz konkretnih mjera i aktivnosti neophodnih za implementaciju evropskih preporuka, sa nosiocima, finansijskim resursima i rokovima (kratki i srednji rok) za njihovo ostvarivanje.

Zbog značaja dokumenata, podsjećamo na ključne kratkoročne prioritete iz Evropskog partnerstva:

- **Usvojiti novi Ustav**, zasnovan na širokom konsenzusu, u skladu sa evropskim standardima, posebno u oblastima ljudskih i manjinskih prava, organizacije pravosuđa, revizije, odbrane i bezbjednosnih struktura.
- **Zakružiti uspostavljanje pravnog i institucionalnog uređenja, neophodnog za nezavisnu državu**, uključujući potpisivanje i ratifikaciju međunarodnih instrumenata kojima je pristupila Državna zajednica Srbija i Crna Gora.
- Nastaviti sa naporima na sprovođenju **reformе državne uprave**, uključujući sistem zarada državnih službenika, kako bi se obezbijedili transparentno angažovanje, profesionalizam i odgovornost; posebno nastaviti sa jačanjem struktura koje se bave evropskim integracijama na svim nivoima (uključujući nadležna ministarstva i Skupštinu) i mehanizme koordinacije po pitanju evropskih poslova.
- Finalizovati planove **reformе pravosudnog sistema**; premjestiti kontrolu zapošljavanja i napredovanja u karijeri iz nadležnosti Skupštine i uspostaviti transparentne procedure zasnovane na profesionalnim i objektivnim kriterijumima za izbor i napredak u karijeri; racionalizovati sudski sistem i modernizovati sudske postupke i unaprijediti administraciju; obezbijediti adekvatno i održivo finansiranje pravosudnog sistema.
- Pojačati **borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije na svim nivoima**, između ostalog i uspostavljanjem efikasnih institucionalnih mehanizama međuresorske saradnje i jačanjem operativnih kapaciteta organa za sprovođenje zakona.
- Jačati **parlamentarnu kontrolu** nad odbrambenim i sigurnosnim strukturama.
- Nastaviti sa obezbjeđivanjem pune saradnje sa Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju.
- Jačati kapacitete za usvajanje i primjenu mjera koje proizilaze iz obaveza utvrđenih **Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju**, a naročito unaprijediti kapacitete carine za pravilnu primjenu pravila o porijeklu i metoda administrativne saradnje.

Od decembra 2006. godine Akcioni plan je postepeno pripreman, uz konsultacije i aktivno učešće svih organa državne uprave, i uz značajan doprinos Skupštine Crne Gore. Svi ovi kratkoročni i srednjoročni prioritete pažljivo su razmotreni, što je bila osnova za izradu Nacrta akcionog plana za primjenu preporuka iz Evropskog partnerstva. U proces konsultacija bile su uključene i regulatorne agencije i sudovi. Budući da je Nacrt Akcionog plana za implementaciju preporuka Evropskog partnerstva sa Crnom Gorom je dostavljen od strane Predsjednika Vlade Komesaru Renu, 15. marta 2007. g., u njegovu finalnu verziju su uključeni komentari različitih direktorata u Evropskoj komisiji.

Zbog važnosti ovog dokumenta predviđeno je da SEI vrši **polugodišnje izvještavanje Vlade** o realizaciji aktivnosti navedenih u Akcionom planu za evropsko partnerstvo.

5. SPORAZUM O READMISIJI I SPORAZUM O VIZNIM OLAKŠICAMA

Predstavnici Vlade Crne Gore i Evropske komisije su u Briselu zaključili pregovore 11. aprila o.g. i parafirali Sporazum o viznim olakšicama i Sporazum o readmisiji između Crne Gore i EU. Sporazum o viznim olakšicama predstavlja prvi značajan korak prema punoj liberalizaciji, odnosno bezviznom putnom režimu između Crne Gore i EU (širok spektar olakšica za precizirane kategorije stanovništva).

Readmisijski dio - sporazumom je predviđeno da Crna Gora, na zahtjev države članice EU, odnosno da država članica EU na zahtjev Crne Gore, preuzmu svoje državljane koji ne ispunjavaju ili više ne ispunjavaju uslove koji su na snazi za ulazak, prisustvo ili boravak na teritoriji druge države. Takođe, Crna Gora, odnosno država članica EU ima obavezu preuzeti državljanina treće zemlje ili lice bez državljanstva koje je ilegalno ušlo na teritoriju jedne ugovorne strane s teritorije druge ugovorne strane.

6. INSTRUMENT ZA PREDPRISTUPNU PODRŠKU - IPA 2007

Osnovni cilj programa IPA je pomoć državama kandidatima, kao i državama potencijalnim kandidatima, koja će biti usmjerena na usklađivanje sa propisima Evropske unije, izgradnju institucija, unapređenje regionalne i prekogranične saradnje, razvoj građanskog društva, kao i pomoć usmjerenu na pripremu za korišćenje strukturnih fondova. Crna Gora, do sticanja statusa potencijalnog kandidata za članstvo u EU, može da koristi prve dvije od ukupno pet komponenti ovog instrumenta podrške. Informacija o aktivnostima na pripremi programa koji će se realizovati iz IPA 2007. sredstava (<http://www.gom.cg.yu/files/1181834465.pdf>) je usvojena 17. maja 2007. na Vladi RCG.

Evropska komisija je 1. juna 2007.g. usvojila Višegodišnji indikativni programski dokument (VIPD, Multiannual Indicative Planning Document-MIPD) (<http://www.gom.cg.yu/files/1181833572.pdf>), kao osnovni strateški dokument za finansijsku podršku u kome su određeni prioritete po oblastima za trogodišnje finansiranje (2007-2009). Dokument je rađen na osnovu priloga dobijenih od strane resornih ministarstava.

Planirana sredstva IPA Fonda za Crnu Goru za period 2007-2010. godine iznose **131,3** miliona €. Ova sredstva su podijeljena po komponentama na sledeći način:

1. Podrška tranziciji i jačanje institucija u iznosu od 113,4 miliona €;
2. Regionalna i prekogranična saradnja u iznosu od 17,9 miliona €;

6.1. PODRŠKA TRANZICIJI I JAČANJU INSTITUCIJA

U okviru prve komponente IPA-e, koja ima za cilj podršku tranziciji i jačanje institucija, dostavljeno je od strane resornih ministarstava za IPA budžet ukupno 55 projekata, u vrijednosti od 71,6 miliona €. Nakon toga su uslijedili sastanci Komisije za koordinaciju pomoći, kao i sastanci sa predstavnicima Evropske komisije i Evropske agencije za rekonstrukciju, u cilju određivanja prioriteta i plana korišćenja sredstava raspoloživih kroz IPA 2007.

Uzimajući u obzir prioritete prepoznate u strateškim dokumentima (Evropsko partnerstvo, Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, VIPD), apsorpcione kapacitete crnogorskih institucija potencijalnih korisnika programa, vremenski okvir potreban za implementaciju programa, kao i potrebe da se ostvari kontinuitet sa projektima iz programa CARDS, izvršena je selekcija predloga projekata crnogorskih institucija. Važno je napomenuti da će sredstva opredijeljena kroz IPA 2007 program, Crnoj Gori biti dostupna tek u 2008. godini.

IPA I 2007		mil €
I. POMOĆ TRANZICIJI I IZGRADNJA INSTITUCIJA		26.10
Oblast	Projekat	
1. POLITIČKI ZAHTEVI		
Civilno društvo/Mediji	„Podrška razvoju civilnog društva u Crnoj Gori“	1.00
Borba protiv korupcije /Reforma policije	„Borba protiv organizovanog kriminala i korupcije“	3.00
Pravosuđe/Zatvorski uslovi	„Reforma pravosuđa“	2.00
Ukupno Politički zahtjevi		6.00
2. SOCIO-EKONOMSKI ZAHTEVI		
Razvoj ljudskih resursa/ Zapošljavanje/Stručno usavršavanje/Socijalna politika i usluge	„Podrška razvoju okvira nacionalnih kvalifikacija u CG (NQF)“	1.50
Obrazovanje i visoko obrazovanje	Tempus	0.80
	Erasmus Mundus	0.70
Privatni sektor /MSP/Državno vlasništvo –	Podrška implementaciji strategije razvoja malih i srednjih preduzeća 2007– 2010	-
Saobraćaj (infrastruktura & acquis)	„Jačanje infrastrukture i menadžementa sektora saobraćaja“	6.20
Energetika (acquis)	„Usklađivanje sa energetske tržištem“	1.50
Nuklearna bezbjednost		0.20
Ukupno Socio-ekonomski standardi		10.90
3. EVROPSKI STANDARDI		
Priprema za DIS/EU Integracije –	„Podrška strukturama za EU integracije: usklađivanje zakonodavstva“	1.10
Poljoprivreda/Fitosanitarna politika/Veterina	„Jačanje veterinarske uprave“	1.30
Statistika	„Jačanje institucionalnih kapaciteta crnogorske statističke kancelarije – MONSTAT“	1.00
Carina		1.92
Javne finansije/Porezi/Javne nabavke –	„Jačanje kapaciteta za bolju efikasnost i funkcionisanje Poreske uprave u skladu sa EU standardima“	0.80
Jedinstveno tržište - Javne nabavke	„Dalji razvoj sistema javnih nabavki u Crnoj Gori“	1.25
Jedinstveno tržište - Infrastruktura kvaliteta	„Dalji razvoj infrastrukture kvaliteta u Crnoj Gori (standardizacija i metrologija)“	2.00
Ukupno Evropski standardi		9.37
UKUPNO		26.40

Nakon selekcije predloga projekata crnogorskih institucija, kompletna projektna dokumentacija za predložene projekte je dostavljena Evropskoj komisiji, predstavnicima Generalnog Direktorata za proširenje Terezi Sobijeski i An de Linj krajem maja, kako bi se u toku ljeta održale konsultacije unutar Generalnih direktorata Evropske komisije i ex-ante evaluacije projekata, a zatim projekti po potrebi revidirani. U tom periodu održana je **prezentacija IPA 2007 projekata** ambasadorima zemalja članica EU u Crnoj Gori i predstavnicima civilnog sektora kako bi se upoznali sa prioritetnim projektima za Crnu Goru.

U Podgorici je polovinom maja održana konferencija na temu »**Jačanje nacionalnih kapaciteta za efikasno**

upravljanje programima inostrane pomoći», u organizaciji CDP Programa za razvoj kapaciteta, gdje je raspravljano o međunarodnim iskustvima i o potrebama efikasnijeg upravljanja međunarodnom pomoći.

Takođe, tokom višednevne posjete Skoplju, SEI je podrobno upoznat sa makedonskim Sekretarijatom za evropska pitanja i ostalim relevantnim institucijama. Naglasak je bio na upoznavanju sa formiranjem CFCU jedinice, kao najvažnije i najkompleksnije, u ovom trenutku, institucije DIS-a za Crnu Goru.

U sklopu sa unaprijeđenjem saradnje sa zemljama EU i ostalim donatorima u Crnoj Gori (Luksemburg, Italija, Švedska, Austrija, Njemačka, NDI), održano je niz sastanaka sa predstavnicima pomenutih zemalja, što je sveukupno doprinijelo njihovom boljem razumijevanju situacije u Crnoj Gori i otvorilo nove mogućnosti za nastavak buduće pomoći.

6.2. PROGRAMI PREKOGRANIČNE SARADNJE

Druga komponenta IPA – razvoj prekogranične saradnje, ima za cilj jačanje stabilnosti, bezbjednosti i prosperiteta od interesa za sve države regiona. Ova komponenta IPA-e obuhvata **pet susjedskih i dva transnacionalna programa**.

Institucije – organi, koji mogu prijavljivati projekte su: opštine, agencije, komore, asocijacije, udruženja, nevladine organizacije itd. Isključujući državne organe.

U cilju kreiranja programskih dokumenata prethodno su formirane strukture **Rukovodeća grupa i Tim za izradu programa** sa zadatkom pripremanja i izrade dokumenata koji se odnose na programe prekogranične saradnje, u skladu sa smjernicama i strateškim indikatorima koje uspostavlja Rukovodeća grupa⁴⁵.

Nakon više bilateralnih sastanaka, zajedno sa zemljama regiona, Sekretarijat za evropske integracije je u ime Rukovodeće grupe uputio Evropskoj komisiji **15. maja 2007.godine** na odobranje sljedeći **predlog oblasti sa prioriternim pravom učešća** (koje dobijaju najviše 80% alociranih sredstava) i pridruženih oblasti (najviše 20%), kao i predlog prioriteta saradnje i mjera za implementaciju tih prioriteta, sa **četiri susjedne zemlje:**

6.2.1. SUSJEDSKI PROGRAMI

A. CRNA GORA – HRVATSKA

Uključene oblasti – Podgorica, Danilovgrad, Nikšić, Herceg Novi, Kotor, Tivat, Budva, Bar, Ulcinj, Cetinje;

Prioritet saradnje 1: Kreiranje povoljnih ekoloških i socio-ekonomskih uslova u programskom području unapređenjem saradnje u zajednički odabranim sektorima i dobro susjedskih odnosa u prihvatljivom području

Mjera 1: Zajedničke aktivnosti u oblasti zaštite životne sredine, prirode i kulturnog naslijeđa

Mjera 2: Zajednički razvoj turizma i kulturne baštine

Mjera 3: Mali prekogranični projekti koji imaju za cilj razvoj zajednica

⁴⁵ Predstavnicima Crne Gore u oba tijela, za sve susjedne programe saradnje, činili su predstavnici Sekretarijata za evropske integracije, Ministarstva turizma i zaštite životne sredine, Direkcije za mala i srednja preduzeća i Zajednice opština, dok su za Adriatic program članovi u ovim tijelima predstavnici Sekretarijata za evropske integracije.

Prioritet saradnje 2: Tehnička pomoć

- Mjera 1: Administracija i implementacija programa
- Mjera 2: Informisanje, izdavanje publikacija i evaluacija programa

Zajednički tehnički sekretarijat , kao najvažniji vid tehničke pomoći - Kotor
Antena, pomoć za distribuciju informacija – Dubrovnik.

B. CRNA GORA – ALBANIJA

Uključene oblasti – Budva, Bar, Ulcinj, Podgorica, Danilovgrad, Cetinje, Andrijevića, Plav, Berane.
Pridružene oblasti – Rožaje

Prioritet saradnje 1: Promocija regionalne kohezije i konkurentnosti koja ima za cilj unapređenje ekonomskog i socijalnog razvoja i zaštitu životne sredine.

- Mjera 1: Ekonomski razvoj sa akcentom na promociju turizma
- Mjera 2: Zaštita i unapređenje životne sredine
- Mjera 3: Unapređenje socijalne kohezije kroz "people to people" aktivnosti

Prioritet saradnje 2: Tehnička pomoć

- Mjera 1: Administracija i implementacija programa
- Mjera 2: Informisanje, izdavanje publikacija i evaluacija programa

Zajednički tehnički sekretarijat – Skadar; Antena - **Podgorica**

C. CRNA GORA – SRBIJA

Uključene oblasti - Nikšić, Kolašin, Andrijevića, Plav, Plužine, Šavnik, Mojkovac, Berane, Rožaje, Žabljak, Pljevlja, Bijelo Polje;

Pridružene oblasti – Podgorica, Danilovgrad, Cetinje.

Prioritet saradnje 1: Socio-ekonomska kohezija kroz zajedničke aktivnosti u cilju unapređenja fizičke, poslovne, socijalne i institucionalne infrastrukture i kapaciteta

- Mjera 1: Unapređenje produktivnosti i konkurentnosti u oblasti ekonomije, ruralnog razvoja i zaštite životne sredine
- Mjera 2: Prekogranična inicijativa koja ima za cilj razmjenu ljudi i ideja radi unapređenja profesionalne i društvene saradnje

Prioritet saradnje 2: Tehnička pomoć

- Mjera 1: Administracija i implementacija programa
- Mjera 2: Informisanje, izdavanje publikacija i evaluacija programa

Zajednički tehnički sekretarijat – Prijepolje; Antene - **Bijelo Polje**, Novi Pazar

D. CRNA GORA – BOSNA I HERCEGOVINA

Uključene oblasti – Herceg Novi, Kotor, Tivat, Nikšić, Kolašin, Plužine, Šavnik, Mojkovac, Berane, Žabljak, Pljevlja, Bijelo Polje.

Prioritet saradnje 1: Podrška kreiranju zajedničkog socio-ekonomskog okruženja u pograničnoj oblasti

- Mjera 1: Prekogranični ekonomski razvoj podstaknut razvojem turizma i ruralnim razvojem u programskom području
- Mjera 2: Zaštita životne sredine kroz promociju i upravljanje prirodnim resursima
- Mjera 3: Socijalno izjednačavanje i razmjena kulturnog naslijeđa kroz institucionalne i "people to people" aktivnosti

Prioritet saradnje 2: Tehnička pomoć

- Mjera 1: Administracija i implementacija programa
- Mjera 2: Informisanje, izdavanje publikacija i evaluacija programa

Zajednički tehnički sekretarijat – Sarajevo; Antena – **Nikšić**.

Važno je napomenuti da su susjedne države ove programe prekogranične saradnje **zajedno podnijele na odobranje Evropskoj komisiji**, koja nakon toga vrši interne konsultacije i procjenu programa. Nakon komentara Evropske komisije, slijede izmjene od strane država korisnica programa. Nakon odobranja od strane EU IPA Komiteta, Evropska komisija dostavlja program na usvajanje državama članicama Evropske unije. Evropska komisija zatim zaključuje Finansijski ugovor sa državom korisnicom, čime se omogućava objavljivanje poziva za dostavljanje projekata.

6.2.2. IPA ADRIATICO PROGRAMME

Za program **Jadranske prekogranične saradnje** (IPA Adriatico Programme), u kojem učestvuju sedam pograničnih regija Italije, Slovenija, Grčka, Crna Gora, Srbija, Hrvatska, BiH i Albanija, ustanovljene su sledeće podjele:

Uključene oblasti – Herceg Novi, Kotor, Tivat, Budva, Bar, Ulcinj, Cetinje, Podgorica, Danilovgrad, Nikšić

Prioritet saradnje 1: Ekonomska, socijalna i institucionalna saradnja

- Mjera 1: Istraživanje i inovacije
- Mjera 2: Finansijska podrška inovaciji malih i srednjih preduzeća
- Mjera 3: Jačanje socijalne, zdravstvene i politike radne snage
- Mjera 4: Institucionalna saradnja

Prioritet saradnje 2: Prirodni i kulturni resursi i zaštita od rizika

- Mjera 1: Zaštita i unapređenje životne sredine priobalnog područja
- Mjera 2: Upravljanje prirodnim i kulturnim resursima i zaštita od prirodnih i tehnoloških rizika
- Mjera 3: Štednja energije i obnovljivi izvori energije
- Mjera 4: Održivi turizam

Prioritet saradnje 3: Transportna mreža

- Mjera 1: Modernizacije infrastrukture
- Mjera 2: Održive usluge transportnog sistema

Prioritet saradnje 4: Tehnička pomoć

Zajednički tehnički sekretarijat- L'Aquila, Italija.

6.2.3. TRANSNACIONALNI PROGRAMI SA ZEMLJAMA ČLANICAMA EU (MED I SEES)

Crna Gora učestvuje i u **transnacionalnim programima (MED – Mediteranski program)**, u kojem su još Kipar, Francuska, Grčka, Italija, Malta, Portugal, Slovenija, Španija i Velika Britanija, i **SEES** (Jugoistočni evropski prostor), u kojem su pored Crne Gore još i Albanija, Austrija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Rumunija, Hrvatska, Makedonija, Grčka, Madjarska, Italija, Srbija, Slovačka, Slovenija, Turska, Moldavija i Ukrajina.

Tabela *finansijske alokacije* sredstava (2007-2009) za prekogranične i transnacionalne programe:

KOMPONENTE IPA II	2007 (milona €)	2008 (milona €)	2009 (milona €)
IPA CBC Jadranski prekogranični program	0,73	1,24	1,36
Crna Gora – Albanija	0,6	0,6	0,6
Crna Gora - BiH	0,6	0,6	0,6
Crna Gora - Hrvatska	0,5	0,5	0,5
Crna Gora - Srbija	0,6	0,6	0,6
SEES	0,68	0,74	0,81
MED	0,2	0,2	0,2
UKUPNO	3,91	4,48	4,67

U cilju pripreme budućih projekata i razmjene iskustava, SEI je u saradnji sa Španskom agencijom za međunarodnu saradnju organizovao trodnevnu regionalnu konferenciju početkom juna, na kojoj se okupio veliki broj predstavnika crnogorskih opština i predstavnika iz regiona, na kojoj su razmijenjena iskustva vezana za prekograničnu saradnju, kao i podvučene buduće aktivnosti opština iz regiona.

6.2.4. SISTEM IMPLEMENTACIJE PROGRAMA EU PODRŠKE

Treba naglasiti da se programi pomoći mogu implementirati koristeći dva sistema upravljanja sredstvima:

- **centralizovani implementacioni sistem** - odluke o nabavci (izbor izvođača projekta), dodjeli ugovora i plaćanju donosi Evropska komisija, koja djeluje za zemlju korisnika i u njeno ime;
- **decentralizovani implementacioni sistem - DIS** - imenovana institucija u zemlji korisnici direktno sprovodi nabavku (izbor izvođača projekta), ugovaranje i plaćanje aktivnosti programa.

Takođe, Evropska komisija može prenijeti ovlaštenja i nadležnosti za proces nabavki (izbor izvođača projekta) svom diplomatskom predstavništvu tj. Delegaciji Evropske komisije u određenoj državi, što predstavlja centralizovani, ali dekoncentrisani sistem implementacije. Upravo je ovaj sistem upravljanja najvećim dijelom bio primjenjen na nacionalnu komponentu programa CARDS (izuzeci: porezi i carine, kao i program Tempus i Erasmus Mundus) u Republici Crnoj Gori, s tom razlikom da je Delegaciju Evropske komisije zamijenila Evropska agencija za rekonstrukciju.

Upravo je jedan od ciljeva korišćenja IPA sredstava postepeno prenošenje odgovornosti za upravljanje sredstvima pomoći na državu korisnika, paralelno sa jačanjem institucija, tako da je u trenutku sticanja statusa kandidata, upravljanje sredstvima, po pravilu, u značajnoj mjeri decentralizovano.

Da bi Crna Gora sama rukovodila sredstvima i prešla na decentralizovani implementacioni sistem (DIS), neophodno je, pored izgradnje kapaciteta za programiranje sredstava, formiranje određenih struktura:

- **NIPAC** (Nacionalni IPA koordinator) sa odgovarajućom službom. NIPAC ima ključnu ulogu kada je riječ o koordinaciji programiranja, dodijeli sredstava iz programa, određivanju prioriteta, monitoringu i evaluaciji;
- **Nacionalni fond**, na čelu sa nacionalnim službenikom za ovjeravanje (National Authorising Officer - NAO) – finansijski «dvojnik» nacionalnog koordinatora pomoći, a kroz koji se finansije Evropske unije kanališu u zemlju korisnika pomoći;
- **Centralna jedinica za finansiranje i ugovaranje**, na čelu sa službenikom za ovjeravanje programa (Programme Authorising Officer - PAO), zadužena za poslove nabavki, posebno za programe izgradnje kapaciteta, uz mogućnost osnivanja sektorskih jedinica za implementaciju u resornim ministarstvima;
- **Visoki službenici za programe pomoći** (Senior Programme Officers - SPO), koji imaju sa nadležnost upravljanja i tehničkog sprovođenja projektnih aktivnosti u okviru resornih ministarstava (utvrđivanje potrebne pomoći, izrada projektnih zadataka, praćenje realizacije).

U julu 2006. godine u Crnoj Gori je imenovan NIPAC i određeni su Visoki službenici za programe pomoći. Na osnovu izmjene organizacije Vlade i Informacije o potrebi formiranja zajedničkih tijela sa EU radi implementacije Privremenog Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, ulogu prethodne Komisije za koordinaciju pomoći će preuzeti **Komisija za evropske integracije**.

U kontekstu usklađivanja procesa uspostavljanja CFCU jedinice i usaglašavanja sa Evropskim standardima, tokom mjeseca juna boravili su i eksperti **SIGMA** programa u Crnoj Gori, kojima će dati konkretne predloge struktura DIS u Crnoj Gori. Nakon toga je dogovoren asaradnja sa Twinning i CDP programima na daljoj implementaciji DIS sistema u Vladi RCG.

Krajem maja, održan je seminar na u okviru Twinning programa na kome su date dalje smjernice za uspostavljanje Decentralizovanog sistema implementacije (DIS) programa pomoći, kao i organizacija vođenja projekata EU. Vezano za istu problematiku, u Bukureštu je održana prva CFCU (Centralna jedinica za finansiranje i ugovaranje) konferencija u organizaciji CFCU Bugarske i Rumunije u okviru njihovog Twinning projekta.

7. KOMUNIKACIONA STRATEGIJA I SARADNJA SA CIVILNIM DRUŠTVOM

U oblasti implementacije Komunikacione strategije za informisanje javnosti o procesu evropskih integracija u Crnoj Gori, Sekretarijat je u izvještajnom periodu 1. april – 30. jun 2007. godine realizovao sljedeće aktivnosti:

7.1. ORGANIZACIJA PROSLAVE „DANA EVROPE“, 9. MAJA

U okviru obilježavanja Dana Evrope, 9. maja i animiranja učenika osnovnih i srednjih škola Sekretarijat je 10.04. objavio konkurs na temu „**Crna Gora i EU**“. Konkurs je objavljen u dnevnim novinama (Vijestima, Pobjedi i Danu), kao i na sajtu Sekretarijata i Ministarstva prosvjete i nauke, i njime se birao najbolji literarni rad u kategoriji učenika osnovnih i srednjih škola. Konkursom su predviđene i nagrade za prva tri mjesta (kompjuter, mobilni telefon i ručni sat) u obje kategorije. U predviđenom roku u Sekretarijat je pristiglo 85 radova, a žiri, čije članove je odredio SEI, je odabrao najbolje.

Takođe, na Ekonomskom fakultetu organizovan je okrugli sto na temu »**Transparentnost i participativnost upravljanja procesom evropskih integracija**» povodom obilježavanja Dana Evrope – 9. maja, kome su prisustvovali predstavnici Vlade RCG, političkih partija, NVO i civilnog društva, medija, Univerziteta Crne Gore, kao i gosti iz Srbije i Bosne i Hercegovine. Potpredsjednik Vlade za evropske integracije dr Gordana Đurović predstavila je »Izazove evropske agende Crne Gore«, dok je specijalni izaslanik Evropske komisije za Crnu Goru Martin Harvi govorio na temu »Uloga Evropske komisije«. Na ovom sastanku uručene su i nagrade učenicima koji su na konkursu SEI osvojili tri prva mjesta u obje kategorije.

U organizaciji Kabineta potpredsjednice Vlade za EI i Sekretarijata odštampano je 72 000 primjeraka specijalnog izdanja **Euromonta** pod nazivom »Evropska unija za svakoga« koji je distribuiran uz tiraž 4 dnevne novine. Ovo izdanje je priredio Zekerijah Smajić uz podršku Kabineta potpredsjednika Vlade RCG.

Potpredsjednik Vlade i sekretar Sekretarijata za evropske integracije su 13. aprila 2007 učestvovali na međunarodnoj konferenciji „**50 godina Rimskih ugovora i budućnost Zapadnog Balkana**« u Sarajevu, nakon čega je potpredsjednik učestvovala u TV emisiji na državnoj televiziji BiH.

U cilju obilježavanja Dana Evrope održano je više sastanaka predstavnika Opštine Podgorica, EAR-a i SEI posvećenih dogovoru oko organizacije proslave Dana Evrope.

U nastojanju da se obezbijede što veća transparentnost i informisanost o procesu evropskih integracija Crne Gore, veliki broj aktivnosti i dokumenata Vlade i Sekretarijata stalno se objavljuje, putem sajta SEI, kao i putem medija. Poseban dio komunikacione strategije odnosi se na inostranu javnost u Crnoj Gori, koju čine predstavnici diplomatskog kora. Oni su u izvještajnom periodu pozivani na okrugle stolove i prezentacije koje je organizovao Sekretarijat. Takođe, održan je veliki broj bilateralnih sastanaka sa visokim predstavnicima zemalja članica EU, kao i zemalja iz regiona.

Ambasadorima država članica Evropske unije 25. maja je održana prezentacija IPA 2007 programa na kojoj su predstavljeni predlozi projekata koji bi, nakon odobrenja od strane IPA Komiteta, trebalo da budu finansirani iz sredstava raspoloživih kroz IPA 2007 program. Cilj sastanka je bio da se ambasadori upoznaju sa prioritetima i potrebama Republike Crne Gore u procesu integracija. Iskazana je potreba za bilateralnim donacijama za projekte koji nisu usli u IPA 2007 program.

U okviru programa obuke za predstavnike medija koji organizuje IMCG, predstavnik SEI je održao prezentaciju na seminaru „Kako izvještavati o EU“.

Takođe, redovno su postavljani na web sajt Sekretarijata najave, saopštenja, dokumenti i prezentacije.

7.2. SARADNJA SA NVO U OKVIRU KOMUNIKACIONE STRATEGIJE

Potpredsjednik Vlade za evropske integracije izlagala je 14. maja 2007.g u Školi demokratskog rukovodjenja NVO „Nansen dijalog centra“, o evropskim integracijama, na seminaru za **potparole političkih partija**; 20. maja 2007. potpredsjednik Vlade za evropske integracije učestvovala je na **Školi evropskih integracija** NVO „Evropski pokret u Crnoj Gori“ u Petrovcu, **obuka za parlamentarce II**, na temu „Put RCG ka EU – iskustva i perspektive“; 25. maja 2007, potpredsjednik Vlade izlagala je sličnu temu na okruglom stolu „**Uloga Parlamenta u procesu evropskih integracija**“, koji je održan u Skupštini RCG.

U okviru realizacije projekta „**Edukacija službenika lokalnih samouprava o Evropskoj uniji**“, 26. aprila su službenici SEI održali predavanja za predstavnike opština Podgorica, Cetinje i Danilovgrad, dok je **11. maja** u Ulcinju održan završni seminar na kome učestvuju predstavnici svih opština u Crnoj Gori. U navedenom periodu sekretar Sekretarijata i službenici učestvovali su na brojnim sastancima i konferencijama u zemlji i inostranstvu, na kojima su prezentirali tok procesa evropskih integracija Crne Gore.

SASTANCI

U okviru saradnje SEI i NVO, održani su sastanci posvećeni Komunikacionoj strategiji i obuci:

U cilju jačanja saradnje sa predstavnicima civilnog društva, održano je više sastanaka sa komunikacionim partnerima i sa predstavnicima donatorskih organizacija.

1. Sastanak sa predstavnicima NVO (IMCG, CEMI, EPuCG, CRNVO, CGO, ADP Zid, CDP), posvećen Komunikacionoj strategiji za informisanje javnosti o procesu pridruživanja Crne Gore EU, održan je 16. maja. Dogovoreno je da se potpiše novi Memorandum o saradnji SEI i NVO i da se kreira novi Akcioni plan za implementaciju Komunikacione strategije za 2007. godinu, koji će biti realizovan na partnerskoj osnovi. U tom cilju, određena je i radna grupa (predstavnici SEI, CEMI- ja i EPuCG) koji će pripremiti nacrt Memoranduma i AP.
2. Poseban sastanak 3. maja je održan sa predstavnicima CRNVO-a koji je bio posvećen realizacije programa obuke za predstavnike lokalne samouprave iz oblasti upravljanja/izrade projekta.
3. Sa predstavnicima PARIM projekta održano je više sastanaka koji su bili posvećeni daljoj saradnji, posebno u oblasti komunikacije i produženju PARIM-a do kraja 2007. godine. Razmotreno je pitanje finansiranja opsežnog istraživanja javnog mnjenja, obuka, zajednička i pojedinačna, za portparole u Vladi, i kreiranje web stranice procesa integracija i sl.

4. Tokom sastanka sa predstavnikom Fondacija Konrad Adenauer Stiftung, razgovarano je o budućoj saradnji u 2007/08 i dogovoren nastavak saradnje u organizaciji „radnog doručka sa novinarima“; utvrđeno da postoji prostor za programe u oblasti obuke/harmonizacije zakonodavstva.
5. U periodu 30. maj – 1. jun u okviru posjete Twinning eksperta za oblast komunikacije, održano je više bilateralnih sastanaka sa predstavnicima Vlade – Generalnog sekretarijata i Biroa za informisanje, kao i Parlamenta i NVO-a. Završni sastanak sa predstavnicima SEI bio je posvećen saradnji sa NVO u oblasti Komunikacione strategije, kao i komunikacionim kanalima (kreiranja sadržajne web stranice, istraživanja javnog mnjenja i usmjeravanja komunikacije, ne samo prema domaćoj, već i prema javnosti EU).
6. Sastanak sa predstavnicima Centra za monitoring posvećen razmatranju eventualnih budućih projekata, čiji bi nosioci bili SEI i Centar za monitoring, održan je 18. maja. Naime, u ovom mjesecu je finalizovana implementacija projekta koji se odnosio na edukaciju službenika lokalne samouprave o Procesu stabilizacije i pridruživanja. Predavači na seminarima su bili službenici SEI. Na sastanku je dogovoreno da se razmotre mogućnosti organizovanja edukativnih seminara sa ostalim ciljnim grupama, uključenim u proces EU integracija. Takođe, razmatrana je mogućnost volonterskog učestvovanja studenata Univerziteta Crne Gore u svakodnevnom radu SEI. Razmatrana je i mogućnost otvaranja sajta na kojem bi građani RCG mogli postavljati pitanja vezana za proces integracija, kao i mogućnost publikovanja informativnih brošura o EU.
7. Sastanak sa predstavnicima PARIM CB projekta održan je 8. juna, a bio je posvećen daljoj saradnji u oblasti komunikacija, posebno razmatrano kreiranje web stranice o procesu EI, štampanje materijala i publikacija, organizovanje sastanka sa predstavnicima ministarstava za odnose sa javnošću, kao i organizovanje obuke za PR.
8. U cilju organizacije opsežnijeg istraživanja javnog mnjenja po pitanju evropskih integracija 13. juna dogovoreno je da PARIM CB projekat podrži finansijski njegovu implementaciju u organizaciji predstavnika CEDEM-a.

7.3. SARADNJA SA UNIVERZITETOM CRNE GORE

U okviru komunikacione strategije za informisanje javnosti o procesu evropskih integracija u Crnoj Gori, a u cilju jačanja saradnje sa fakultetima, u Sekretarijatu je organizovana 4. juna **posjeta studenata Ekonomskog fakulteta**. Tom prilikom su prezentirani najvažniji aspekti i dokumenti evropskih integracija, IPA program i Komunikaciona strategija. Cilj je bio da se studentima približi proces EI kao i da se pruže odgovori na njihova pitanja.

U periodu 27 – 30 jun u Tivtu je održana Konferencija Održavanja KOD – 2007. na temu: „Evropske direktive i standardi u procesima održavanja tehničkih sistema“. Na konferenciji koju su organizovali Društvo održavalaca sredstava za rad Crne Gore, Centar za kvalitet i Mašinski fakultet, a pod pokroviteljstvom Sekretarijata za evropske integracije, razmatrane su i sljedeće oblasti: Upravljanje održavanjem u funkciji zahtjeva standarda ISO 9001, uloga i značaj održavanja u HACCP i OHSAS sistemima, održavanje – tehnike, tehnologije, informatika i održavanje - "iz prakse za praksu". Konferenciju je otvorila sekretar Sekretarijata za evropske integracije Ana Vukadinović, a prisustvovali su predstavnici univerziteta i NVO iz zemalja regiona.

8. OBUKA

U izvještajnom periodu je intenzivirana saradnja sa Upravom za kadrove u cilju snaženja programa obuke državnih službenika za proces evropskih integracija. Nakon imenovanja Komisije i Radnih grupa za evropske integracije, tim Sekretarijata zadužen za obuku, pripremio je i prosljedio upitnike o potrebama obuke iz oblasti EI svim ministarstvima i sekretarijataima, kao i pojedinačno članovima Komisija i grupa. Takođe, tim SEI je redovno informisao državne službenike o obukama koje organizuje UZK, a odnose se na EU.

Svim ministarstvima i sekretarijatima prosljeđeni **Upitnici o potrebama obuke** vezano za proces evropskih integracija. Cilj je da se nakon dobijanja popunjenih upitnika, i njihove analize, organizuju moduli obuke koji su potrebni institucijama. (u skladu sa specifičnim zahtjevima institucija).

U okviru programa obuke državnih službenika, u naznačenom periodu u Sekretarijatu su organizovani sledeći sastanci i seminari:

Organizacija SEI:

Krajem maja održano je predavanje slovenačkih eksperata posvećeno formiranju DIS-a u CG, tj. slovenačkom iskustvu vezanom za uspostavljanje decentralizovanog sistema upravljanja, važnom za buduće aktivnosti Crne Gore na tom polju. Osim toga, razgovaralo se i o slovenačkom iskustvu vezanom za prekograničnu saradnju sa susjedima, kao i o programima prekogranične saradnje CG sa četiri susjedne zemlje, sa posebnim akcentom na finansijske alokacije i implementacione strukture.

SEI je u saradnji sa Španskom agencijom za međunarodni razvoj organizovao u periodu 5-7. juna regionalni skup na temu "Upravljanje projektima prekogranične saradnje". Na skupu su učestvovali predstavnici svih lokalnih samouprava, više ministarstava i nevladinih organizacija iz zemlje i regiona (Srbija, Hrvatska, Bosna i Hercegovina). Nakon upoznavanja sa osnovama programa prekogranične saradnje, predstavljeni su nacrti programskih dokumenata između Crne Gore i četiri susjedne zemlje, organizovane su radionice gdje su se predstavnici opštinskih vlasti bolje upoznali sa budućim projektima prekogranične saradnje, razmijenivši svoja iskustva sa iskustvima u regionu. Takođe održano je predavanje španskih eksperata vezano za "Strateški radni okvir i ključne tačke u vezi sa planiranjem projekata prekogranične saradnje" i "Stvaranje ideje i razvoj partnerstva".

Seminari organizovani od strane ili u saradnji sa Upravom za kadrove:

1. U Upravi za kadrove je 12. aprila održan seminar na temu "Odnosi sa javnošću", na kome su predstavljeni pojam odnosa sa javnošću, ciljevi odjeljenja sa javnošću u javnoj upravi, nosioci PR funkcije i njihove osobine, strateški značaj planiranja i instrumenti u radu sa medijima. Seminaru su prisustvovala tri službenika SEI.
2. Obuka u Upravi za kadrove, o procesu uvođenja i korišćenja Kadrovske informacionog sistema, KIS aplikacije - programa za vođenje Centralne kadrovske evidencije i upravljanje kadrovima.
3. Seminar „Pravo evropske unije“ održan 18. i 19. juna, namijenjen članovima Komisije i grupa za evropske integracije i službenicima Sekretarijata za evropske integracije u organizaciji EIPA i EPuCG.

Seminari organizovani u okviru Twinning programa jačanja administrativnih kapaciteta za proces evropskih integracija:

1. *Kordinacioni mehanizmi za primjenu SSP –a) i Nacionalni program za usvajanje Acquisa), 03-04.april 2007.god*
2. Seminar „IPA i Upravljanje projektnim ciklusom“ održan je od 23. do 26. aprila, Seminar su pohađali službenici Sekretarijata iz Sektora za koordinaciju pomoći, kao i službenici ostalih ministarstava i organa uprave. Predavači su objasnili osnovne karakteristike novog programa podrške EU- IPA, objašnjavanju projektnog ciklusa sa svim njegovim fazama, pristupu logičkog okvira, matrici logičkog okvira, dokumentima sprovođenja kao i fazama programiranja projekata.
3. Seminari na teme: „CFSP (Common Foreign and Security Policy) and ESDP (European Security and Defence Policy) su održani 24. maja, namijenjeni službenicima Ministarstva inostranih poslova i Ministarstva odbrane.

Seminari i konferencije u organizaciji Programa jačanja kapaciteta CDP-a:

1. U Hotelu Crna Gora održana Konferencija na temu «Jačanje nacionalnih kapaciteta za efikasni menadžment inostrane pomoći», u organizaciji CDP-a 14-15.maja.. Prvog dana konferencije su predstavnici zemalja u okruženju prezentirali nacionalne kapacitete upravljanja pomoći, mehanizme koordinacije pomoći, procjene potreba u ovoj oblasti. Razmatrana je medjuregionalna saradnja, regionalne inicijative i tehnička saradnja država u regionu.
2. 11-12. juna je održana regionalna radionica u Bečićima „Izazovi implementacije Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju“. Radionici su prisustvovali predstavnici odgovarajućih institucija Vlada Makedonije, Hrvatske, Srbije i BiH, kao i članovi novoformirane crnogorske Komisije za evropske integracije i Sekretarijata za evropske integracije, Sektor za pridruživanje EU.

Učešće na studijskim putovanjima i konferencijama:

Službenici SEI su u navedenom periodu pohađali sljedeće seminare u inostranstvu:

1. Seminar o državnoj pomoći u Briselu od 30-31. maja 2007.g. – 3 službenika
2. Sastanak-obuka za koordinate programa Taiex i Twinning u Briselu 30 – 31. maj 2007.g. – 2 službenika
3. Studijsko putovanje „Jačanje kapaciteta za upravljanje fondovima“ – 6 službenika SEI (sektor za koordinaciju programa pomoći), predstavnik Ministarstva finansija i predstavnik Direkcije za razvoj MSP.
4. Učestvovanje na prvoj CFCU Konferenciji, u Bukureštu, pod organizacijom Twinning-a od strane Mađarske i Rumunske Vlade. Održana je prezentacija Crne Gore na temu IPA, novih institucija za upravljanje EU projektima i planova za formiranje CFCU-a u Crnoj Gori, 07. maj.2007.g.
4. *Studijska posjeta Poljskoj u okviru Regionalnog partnerstva Istočne Evrope na temu“POdržka u razmjena iskustva u cilju efikasne upotrebe EU podrške” 16– 21.jun, 2007. g.*
5. Seminar „Strategijski i operativni pregled NATO“, 7-8.maj. Predavači su bili iz NATO regionalnog obrazovnog seminara (RETS).

9. UNAPRIJEĐENI STALNI DIJALOG**9.1. PLENARNI SASTANAK UNAPRIJEĐENOG STALNOG DIJALOGA**

Plenarni sastanak Unaprijedjenog stalnog dijaloga koji je održan u Podgorici dana **24. maja 2007. godine**, obuhvatio je najvažnije oblasti implementacije SSP, uključujući političke i ekonomske kriterije, kao i sektorske politike, i to iz ugla zakonodavstva, institucionalnih i administrativnih kapaciteta.

Razmatran je progres u sljedećim oblastima: politički kriterijumi (razvoj institucija u Crnoj Gori nakon sticanja nezavisnosti, reforma javne uprave, ažuriranje rješenja o mogućim otvorenim pitanjima sa Srbijom u pogledu razdvajanja državne zajednice, demokratija i vladavina prava, ljudska prava, manjinska prava, napredak u posebnim oblastima), mediji, implementacija SSP i Privremenog SSP.

Sastankom je predsjedavala Potpredsjednik Vlade za evropske integracije Gordana Đurović a koopedsjedavajući sa strane Evropske komisije je bio Pierre Mirel, direktor Generalnog direktorata za proširenje. Na sastanku su učestvovali predstavnici Evropske komisije: Therese Sobieski, Vassilis Maragos, Anne de Ligne, kao i predstavnici ambasada zemalja članica EU, predvodjeni Thomas Smith-om, ambasadorom Njemačke, predjedavajuće zemlje EU.

Otvarajući sastanak potpredsjednica Vlade je istakla opredijeljenost Crne Gore u pogledu poštovanja preporuka iz Evropskog partnerstva, objasnila postupak formiranja novih koordinativnih struktura za evropske integracije i tok procesa u Crnoj Gori. Pierre Mirel, direktor Direktorata za proširenje, je objasnio postupak prevodjenja SSP-a i formalno-tehničke razloge odlaganja rokova za njegovo potpisivanje. Takođe, istaknut je značaj osnivanja Savjeta za EU Integracije kao i uloga Parlamenta u usvajanju velikog broja zakona koji moraju biti usklađeni sa zakonima EU.

S obzirom na njemačko predsjedavanje EU, Ambasador Thomas Smith naglasio je važnost usvajanja novog Ustava koji treba da bude u skladu sa evropskim standardima i preporukama Savjeta Evrope.

U okviru **političkih kriterijuma**, predstavnik Skupštine RCG upoznao je prisutne sa trenutnim stanjem i dinamikom u pogledu usvajanja Ustava. U vezi **razvoja institucija u CG nakon sticanja nezavisnosti** prezentirano je Ministarstvo odbrane i aktivnosti na reformi sistema odbrane. Predstavnici Ministarstva inostranih poslova istakli su da su u okviru istog formirana Direkcija za EU i NATO, čime se izražava značaj koji se pridaje ovim institucijama. Takođe, Crna Gora je osnovala misije u 14 zemalja, a u narednih 7 godina je planirano 30 do 35 misija, a i pristupila je mnogim međunarodnim konvencijama. Takođe, govorilo se i o **viznom režimu** koji je prilagođen praksama država EU, pravo prelaska, ulaska i boravka u Crnoj Gori izjednačen je za države EU, uz tendenciju kretanja ka načinu izdavanja Šengen vize.

Iz Ministarstva unutrašnjih poslova i javne uprave istaknuto je da je na osnovu Zakona o **nadzoru državne granice** donijeta je odluka o obrazovanju Komisije koja ce biti zadužena za pripreme Sporazuma o razgraničavanju. Takođe, u toku je priprema Zakona o ratifikaciji Bečke konvencije. Završeni su pregovori sa Albanijom o Sporazumu o prekograničnoj saradnji, kao i o Protokolu o sprovođenju zajedničkih kontrola. Novom uredbom o organizaciji i sistematizaciji policije uveden je novi sektor granične policije čiji je zadatak čuvanje bezbjednosti granica. Završen je i projekat rekonstrukcije graničnog prelaza Božaj, a za 13. jul je planirano otvaranje putničkog terminala Šćepan polje (terminal ka Bosni).

Iz Zavoda za **statistiku** je naglašeno da se novi Zakon o statistici primjenjuje, i da se novine tiču: indeksa cijena tj. uvođenja CPI evropskih standarda, uvođenja poljoprivrednog popisa, stvaranje biznis registra, novih anketa o potrošačima, zatim o radnoj snazi, životnoj sredini (nova istraživanja u oblasti otpada, voda i dr.). Takođe je donijet Master plan Zavoda za period 2007/2008.

Iz Ministarstva za ekonomski razvoj je istaknuto da su **nove institucije** Zavod za metrologiju (formiran 2006.g.), kao i Zavod za intelektualnu svojinu. Što se tiče konkurencije istaknuto je da će se na osnovu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti konkurencije uskoro osnivati Uprava za zaštitu konkurencije.

Istaknuta je sve veća važnost **Skupštine RCG** u procesu evropskih integracija. Predstavnicima Donešena su 184 nova zakona koja su u skladu sa EU legislativom. Istaknuta je i puna angažovanost Skupštine RCG kroz primjenu novog Poslovnika iz kog proizilaze nova prava i obaveze poslanika. U okviru **reforme javne uprave**, prezentiran je Zakon o državnim službenicima i namještenicima. Iz Uprave za kadrove, naglašeno je da ista institucija radi i na jačanju administrativnih kapaciteta. Obezbjedjena je transparentnost kod zapošljavanja jer Uprava rukovodi zapošljavanjem službenika i namještenika i svi potencijalni kandidati obavezni su da polažu ispite u cilju provjere potrebnih znanja za data radna mjesta. Takođe istaknuto je da su u Upravi za kadrove obezbijedjena finansijska sredstva za obuku preko 4.000 prijavljenih kandidata i obuka preko 60 trenera za dalji prenos znanja. Što se tiče obuke, najviše interesovanja je pokazano za učenje stranih jezika, što govori o okviru koji obuhvata proces evropskih integracija.

Demokratija i vladavina prava – Predstavnicima EK poznati su sa dinamikom **izrade Prvog izvještaja o sprovođenju Akcionog plana za implementaciju programa borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala**. Istaknut je značaj tog izvještaja, kao i da je to prvi takav sveobuhvatan izvještaj u regionu, koji je biti usvojen u julu mjesecu. Glavne aktivnosti **Uprave za antikorupcijsku inicijativu** su bile fokusirane na implementaciji mjera koje su predviđene u Akcionom planu. U oktobru 2006. godine Crna Gora je dostavila akt o pristupanju Konvenciji UN protiv korupcije i harmonizacija nacionalnog zakonodavstva je jedan od prioriteta zajedničkog projekta Uprave i UNDP-a. Takođe, Uprava će sprovesti istraživanje o koruciji u Crnoj Gori. Upava u saradnji sa Upravom za kadrove radi na jačanju sopstvenih administrativnih kapaciteta. U aprilu 2007. u Zagrebu Crna Gora potpisala Memorandum o razumijevanju koji se tiče saradnje u borbi protiv korupcije zemalja Antikorupcijske inicijative zemalja jugo-istočne Evrope. Iz **Uprave za sprečavanje pranja novca** je naglašeno da je ista punopravni član EGMONT-a, a uskoro i MONEYVAL-a. Period od prva tri mjeseca ove godine karakteriše povećanje broja otvorenih predmeta za 8% u odnosu na isti period prošle godine. Za prvi kvartal Uprava je obradila i prosljedila nadležnim organima 16 predmeta, dok je zbog postojanja sumnje da je izvršeno neko drugo krivično djelo nadležnim prosljeđeno 4 predmeta. Takođe, Uprava je privremeno blokirala 16 transakcija, čiji ukupan iznos oko 11,8 miliona eura. U toku je i procedura izmjene postojećeg zakona, koji je u potpunosti usaglašen sa trećom direktivom EU i koji bi do septembra trebao biti usvojen u Parlamentu.

Ljudska prava - u okviru teme **civilno društvo** je pomenuta revizija dokumenta «Osnovi saradanje Vlade RCG sa nevladinim organizacijama» i osnivanje Kancelarije za saradnju sa NVO. Takođe je formiran medjuresorski radni tim za izradu stretegije saradnje Vlade i NVO u čijem su sastavu i predstavnici CRNVO. U toku je i utvrđivanja Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o NVO, koje je na fonu planiranih aktivnosti na unapredjenju i stvaranju adekvatnog pravnog okvira za nesmetan rad nevladinih organizacija, odnosno normativnih pretpostavki za njihovo djelovanje. Predstavnicima Ministarstva zdravlja, rada i socijalnog staranja naglasili su značaj izrade strateških dokumenata koji se odnose na **socijalnu zaštitu djece, starih lica i osoba sa invaliditetom** koji su u toku, uz saradnju sa NVO.

Raseljena lica - Zavod za za zbrinjavanje izbjeglica nastao je reformom Komesarijata za raseljena lica Vlade CG i njegov je pravni sljedbenik koji se pored dosadašnjih poslova bavi i novim nadležnostima koje su određene Zakonom o azilu. Započeta je izgradnja Centra za azil u Spužu koji će omogućiti stvaranje cjelokupnog sistema azila i smještaj lica koja će tražiti azil na teritoriji Crne Gore. Za završetak ovog centra neophodno je 1.027.000 eura.

Manjinska prava - Vlada usvojila akcioni plan implementacije Dekada inkluzija Roma 2005 - 2015 sa četiri prioriteta koji se odnose na obrazovanje, zapošljavanje, stanovanje i zdravstveno osiguranje koji se sa uspjehom implementira. Takođe, istaknuto je da je u toku zaokruživanje pravne legislative koja se odnosi na manjinska prava i da je usvojen Zakon o manjinama.

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju / Privremeni sporazum – Vlada je informisala da je u potpunosti izvršila zakonska prilagodjavanja i jačanje kapaciteta institucija, po preuzetim obavezama, te da je spremna da primjeni Privremeni sporazum o stalbilizaciji i pridruživanju, odmah nakon potpisivanja i ratifikacije SSP.

9.2. UNAPRIJEĐENI STALNI DIJALOG ZA OBLASTI SAOBRAĆAJA, ENERGETIKE I ŽIVOTNE SREDINE

Sastanak Unaprijeđenog Stalnog Dijaloga na temu „Pomaci u oblastima sektorskih politika: saobraćaja, energetike i zaštite životne sredine“ održan je u Podgorici, 19. aprila 2007. godine. Sastankom je predsjedavala Ana Vukadinović, sekretar Sekretarijata za evropske integracije, a kopredsjedavajući je bio Martin Harvey, specijalni izaslanik EK. Na sastanku su učestvovali predstavnici DG TREN Maria Angeles Guzman, DG ENV Dagmar Kaljarikova, predstavnici nadležnih ministarstava, kao i drugih organa uprave. Na sastanku je konstatovan napredak u skoro svim oblastima koje su razmatrane, a posebno u zakonodavstvu koje se odnosi na životnu sredinu.

Saobraćaj

U oblasti saobraćaja razmotren je progre u ostvaren u drumskom, željezničkom, vazdušnom i pomorskom saobraćaju u domenu zakonodavsva, kao i jačanju institucionalnih i administrativnih kapaciteta.

Drumski saobraćaj

Kada je riječ o drumskom saobraćaju istaknuto je da od 2005. godine postoji Zakon o drumskom saobraćaju, da su donijeta sva podzakonska akta, kao i da su nadležnosti između opština, države i inspekcijских službi podijeljene. U skladu sa Zakonom o putevima iz 2004. god, osnovana je Direkcija za saobraćaj, čije su nadležnosti proširene u odnosu na prethodne, a obuhvataju održavanje, rekonstrukciju, izgradnju i upravljanje putnom infrastrukturom.

Privremenim sporazumom stabilizaciji i pridruživanju predviđene su značajne odredbe koje se odnose na drumski saobraćaj (čl.34 i čl.32) što znači da od stupanja sporazuma na snagu Crna Gora treba da omogući nesmetan tranzit robe iz svih zemalja članica. Releno je na sastanku da Crna Gora ima dobru pravnu osnovu i liberalizovala je ovu oblast.

Željeznički saobraćaj

Prestrukturiranje i priprema Željeznice Crne Gore za privatizaciju bili su u fokusu razmatranja progressa u oblasti željezničkog saobraćaja. Od 2008. planirano je otvaranje tržišta za sve operatere Željeznice u skladu sa Zakonom

o željeznici iz 2004. Osnovane su dvije ćerke kompanije - infrastruktura i transport. Država će biti zadužena za održavanje infrastrukture. Shodno Zakonu o privrednim društvima ostvarena je dokapitalizacija kako bi se postiglo većinsko vlasništvo države od 69% kapitala u Željeznici. Predstavnici EK i GD za saobraćaj upoznati su i da u okviru Direkcije za saobraćaj funkcioniše sektor za željeznički saobraćaj.

Vazdušni saobraćaj

U oblasti vazdušnog saobraćaja predstavljena je hronologija odnosa koja prethodi potpisivanju sporazuma o zajedničkom evropskom vazdušnom prostoru sa EU. Istaknuto je da će Crna Gora ratifikovati Montrealsku konvenciju i da to predstavlja obavezu u prvom tranzicionom periodu implementacije. Zakon o civilnom vazduhoplovstvu, koji verifikuje ulogu Uprave civilnog vazduhoplovstva kao nezavisnog regulatornog i nadzornog tijela, u potpunosti je osnov za primjenu aneksa 1 multilateralnog sporazuma koji će biti upućen Skupštini, a čija ratifikacija se očekuje u drugom dijelu 2007. godine.

Predstavnici iz Evropske komisije preporučili su fokusiranje na prvu tranzicionu fazu primjene ugovora, kao i identifikovanje potrebe za tehničkom pomoći. Zahtjevi Ministarstva saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija za tehničkom pomoći već su upućeni u skladu sa horizontalnim sporazumom, kao i zahtjev da se, usljed postignutih rezultata, Crnoj Gori omogući skraćeni postupak u JAA (Joint Aviation Authority).

Pomorski saobraćaj

Pomaci Crne Gore u sektoru pomorskog saobraćaja su da je Crna Gora postala članica IMO-a (International Maritime organization) oktobra prošle godine, da se apliciralo za bijelu listu, te da su pripremljena tri zakona: Zakon o moru, Zakon o jahtama, Zakon o sigurnosti i bezbjednosti plovidbe, dok je Zakon o lukama u fazi pripreme nacrtu zakona. Predstavnici Evropske komisije zaključili su da je učinjen značajan napredak u ovoj oblasti po pitanju zakonske regulative.

Na sastanku je takođe istaknut značaj prijema Crne Gore kao nezavisne države u članstvo Evropske Konferencije Ministara Transporta (ECMT/CEMT) u novembru 2006.g. Učestvujući u radu Visoke grupe za transport (High Level Group HLG II) na proširenju glavnih trans-evropskih transportnih osa na susjedne zemlje i regione, u okviru Finalnog izvještaja, novembar 2005, infrastruktura Crne Gore je tretirana kroz grupu za jugoistočnu Evropu. Preporuke Grupe bile su fokusirane na postojeće modalitete saradnje, političku situaciju i prekogranični saobraćaj, što se, kada je Crna Gora u pitanju, odnosi na uključivanje Luke Bar na glavnu transnacionalnu osu: Plavi autoputevi (Motorways of the Seas-MoS) i Memorandum o razumijevanju za razvoj osnovne regionalne transportne mreže u jugoistočnoj Evropi (MoU), potpisani su u junu 2004. godine.

Takođe je prezentiran napredak Višegodišnjeg plana za period 2007-2011 (Multi Annual Plan-MAP) u odnosu MAP 2006-2010. Predstavnici EK upoznati su i sa trenutno najznačajnijim aktivnostima Nadzornog odbora MoU (Steering Committee) i Sekretarijata za posmatranje transporta u jugoistočnoj Evropi MoU (South East Europe Transport Observatory- SEETO), koje se sprovode na ovom forumu za regionalnu saradnju. Poseban akcenat je stavljen na formiranje radne grupe EK i Svjetske banke, koja će pripremiti predlog anexa Memoranduma o razumijevanju vezano za zajedničke izjave o željezničkoj mreži, naplatama i otvaranju željezničkog tržišta, kao i na aktivnostima i procedurama za modifikaciju osnovne regionalne transportne mreže u jugoistočnoj Evropi (Core Network).

Energetika

U okviru razmatranja progressa u oblasti energetike najavljeno je da će Vlada Crne Gore najkasnije do oktobra 2007. godine usvojiti **Strategiju za razvoj energetike**. Nakon toga pristupiće se izradi i implementaciji Akcionog plana Strategije. Istaknuto je da je na osnovu **Sporazuma o Energetskoj zajednici (ECT)**, koji će se sprovesti u dvije faze predviđeno otvaranje tržišta u januaru 2008. godine. Predviđeni paket usluga mora biti precizno definisan prije otvaranja ovog tržišta.

Zalihe nafte

Predstavnik Crne Gore je naveo da je u skladu sa EU direktivama predviđeno ostvarivanje 90-o dnevnih zaliha nafte, za razliku od sadašnjih 45 dana, kao i donošenje Akcionog plana iz ove oblasti za period od 5 god.

Nuklearna bezbjednost

Prethodno zakonodavstvo koje se odnosi na oblast nuklearne bezbjednosti i zaštite od zračenja nije usaglašeno sa direktivama EU u dijelu koji se tiče osnivanja nezavisnog regulatornog tijela, zbog čega je potrebno donijeti novi zakon rečeno je na sastanku Unaprijeđenog Stalnog Dijaloga. Najavljeno je da je Akcionim planom za implementaciju Evropskog partnerstva predviđeno usvajanje novog zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja do kraja 2007. godine. Crna Gora je 30. oktobra 2006. god. postala članica Međunarodne agencije za atomsku energiju i počela je implementacija zajedničkih projekata uz podršku EU. Opši utisak predstavnika EK jeste da je u pomenutoj oblasti ostvaren napredak i da treba nastaviti na unapredjivanju administrativnih kapaciteta u ovoj oblasti.

Životna sredina

Na sastanku su razmatrani unapređenje politike i primjena zakonodstava po sektorima u oblasti životne sredine (posebno dokumenta: Akcioni plan za realizaciju preporuka Evropskog partnerstva i Akcioni plan za jačanje administrativnih kapaciteta za implementaciju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju).

Iz EK je preporučeno da u Akcionom planu za realizaciju preporuka inoviranog evropskog partnerstva kao prioritete treba uzeti okvirno zakonodavstvo i transpoziciju direktiva o otpadu i zaštiti prirode. Pozitivna je ocjena i o dosada realizovanim aktivnostima u dijelu harmonizacije našeg zakonodavnog sa Acquis-em; potrebno je dalje jačati kapacitete Crne Gore da implementira donijete zakone i pripremiti nacionalnu Strategiju za investicije u životnoj sredini; U okviru inicijative za održavanje sastanka sa ministrima u čijim nadležnostima su pitanja životne sredine zemalja koje su u pretpristupnom ili statusu kandidata za članstvo u EU, kojeg organizuje EK, predstavnik Evropske komisije je uputio poziv ministru turizma i zaštite životne sredine u Vladi RCG da učestvuje na tom skupu u Briselu početkom juna kome će prisustvovati i resorni ministri iz Bugarske i Rumunije.

10. PROJEKTI PODRŠKE

10.1. TWINNING PROJEKAT JAČANJA INSTITUCIONALNIH KAPACITETA KOJI SE ODOSE NA PROCES EVROPSKIH INTEGRACIJA

U Crnoj Gori, Twinning Projekat jačanja institucionalnih kapaciteta koji se odnose na proces evropskih integracija se sprovodi u saradnji sa Vladom Slovenije i Vladom Francuske od aprila 2006. g., dok je za korisnika/koordinatora određen SEI. U periodu april – jun 2007. godine, nastavljene su aktivnosti sa ciljem osnaživanja daljeg procesa evropskih integracija. Najveći dio aktivnosti odnosio se na takozvane komponente 3, 4 i 5, odnosno na **komunikaciju, razmjenu informacija i koordinaciju između ključnih tijela (komponenta 3), obuku (komponenta 4) i EU strategiju i razradu državnog plana za implementaciju SSP (komponenta 5)**. Pored ovoga održan je određen broj sastanaka, konsultacija i seminara u saradnji sa ovim projektom koji su navedeni u prethodnih poglavljima.

10.2. PROGRAM RAZVOJA KAPACITETA (CDP⁴⁶)

Nakon što je u februaru potpisan početak rada nove faze Programa za razvoj kapaciteta (CDP), Upravljačka jedinica programa je otpočela rad u Sekretarijatu za evropske integracije.

U izvještajnom periodu Program razvoja kapaciteta je razvio poseban projekat za jačanje kapaciteta **dva skupštinska odbora** (Odbora za međunarodnu saradnju i evropske integracije i Odbora za ustavna pitanja i zakonodavstvo) čija realizacija je zvanično započela u julu ove godine. Pored toga, CDP je razvio specifičan projekat jačanja kapaciteta Ministarstva inostranih poslova, čija realizacija je, takođe, otpočela tokom jula.

CDP je u saradnji sa Twinning projektom učestvovao u pripremi dokumentacione osnove za donošenje neophodnih odluka Vlade o osnovanju novih koordinacionih struktura za implementaciju Sporazuma o stabilizaciji pridruživanju, kao i za odluke o otpočinjanju izrade Nacionalnog programa za integraciju u Evropsku uniju (NPI).

Aktivnosti CDP, u izvještajnom periodu, obuhvataju:

- Angažovanje međunarodnog eksperta koji je pripremio specifičan program obuke za sve nove strukture u Vladi koje će se oformiti radi uspostavljanja decentralizovanog sistema implementacije Instrumenta za predpristupnu pomoć (IPA). Međunarodni ekspert je pripremio specifične programe obuke za zaposlene u Sekretarijatu za evropske integracije, implementacionim jedinicama za upravljanje projektima u ministarstvima, kao i u budućim strukturama koje tek treba da se oforme: Centralnoj jedinici za ugovaranje i finansiranje, i Nacionalnom fondu. Na ovaj način stvorene su dodatne pretpostavke za adekvatno uspostavljanje i rad ovih novih struktura.
- Organizaciju studijske posjete predstavnika Sekretarijata za evropske integracije odgovarajućim institucijama Vlade Makedonije u aprilu. Sedam predstavnika Sekretarijata za evropske integracije je imalo priliku da se direktno i neposredno upozna sa iskustvima u radu više institucija Vlade Makedonije zaduženih za koordinaciju procesa evropskih integracija.

⁴⁶ Program razvoja kapaciteta - CDP (*Capacity Development Programme*) je prvi put ustanovljen u septembru 2003.g. kao partnerstvo između Vlade Crne Gore, Fondacije Instituta za otvoreno društvo i Program Ujedinjenih nacija za razvoj. Od februara ove godine otpočela je realizacija nove faze ovog Programa. Potpredsjednik Vlade za evropske integracije predsjedava Nadzornim odborom Programa razvoja kapaciteta, dok je Sekretar Sekretarijata za evropske integracije predsjedavajući Izvšnog odbora ovog programa.

- Organizaciju regionalne radionice na temu izazova implementacije Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju početkom juna i na njoj su pored članova novoformirane Vladine Komisije za evropska pitanja i Sekretarijata za evropske integracije učestvovali predstavnici vlada Hrvatske, Makedonije, Srbije i Bosne i Hercegovine.
- Organizaciju Regionalne UNDP konferencije o koordinaciji donatorske pomoći u Podgorici u maju i na njoj su analizirana uporedna iskustva država regiona na planu koordinacije upravljanja donatorskom pomoći.
- Realizaciju prve faze projekta uspostavljanja Centralne elektronske baze podataka o donatorskim projektima, kao specifične Platforme za upravljanje pomoći (AMP – Aid Management Platform). Cilj izgradnje ovakve elektronske platforme je obezbjeđivanje uslova za kvalitetniji monitoring i izvještavanje, odnosno ukupno upravljanje tekućim projektima podrške Crnoj Gori, a na osnovu toga i poboljšanje kvaliteta planiranja novih projekata. Slične baze podataka su već u funkciji u drugim državama Zapadnog Balkana, a projekta koji se radi u Crnoj Gori podrazumijeva jačanje kapaciteta za kvalitetnije i operativnije upravljanje cjelokupnom donatorskom podrškom Crnoj Gori, pri čemu je najznačajnija ona koja dolazi od strane EU preko Instrumenta za predpristupnu pomoć (IPA). U narednoj fazi projekat će se dalje razviti postavljanjem platforme i dodatnom obukom službenika za njeno korišćenje.

U izvještajnom periodu CDP je uspostavio i strateški partnerski odnos sa ostalim aktuelnim projektima usmjerenim na jačanje kapaciteta za evropske integracije u Vladi RCG (Twinning, PARIM CB) kao i redovne konsultacije i razmjenu informacija sa predstavnicima Evropske komisije. Izvršni odbor CDP-a je u protekom periodu održao tri sastanka.

11. OBLAST USKLAĐIVANJA ZAKONODAVSTVA

U izvještajnom periodu u kontinuitetu je poštovana obaveza popunjavanja "**Obrasca za ocjenu usklađenosti propisa sa odgovarajućim propisima Evropske unije**" koji je oformljen radi kvalitetnijih priprema za dalju harmonizaciju domaćeg zakonodavstva sa evropskim pravnim poretkom. Do kraja ovog izvještajnog perioda Sekretarijat za evropske integracije je dao mišljenje na 53 predložena propisa.

Republika Crna Gora
Sekretarijat za evropske integracije

DEVETI IZVJEŠTAJ

o realizaciji aktivnosti i obaveza Crne Gore u vezi sa
Procesom stabilizacije i pridruživanja

(za period od jula do septembra 2007. godine)

Podgorica, novembar 2007. godine

UVODNE NAPOMENE

Deklaracija o pridruživanju Evropskoj uniji, koju je Skupština Crne Gore usvojila 8. juna 2005. godine, tačkom sedam utvrđuje obavezu Vlade Crne Gore da Skupštinu kvartalno izvještava "o realizaciji aktivnosti i obaveza Crne Gore u vezi sa procesom stabilizacije i pridruživanja Evropskoj uniji". Vlada Crne Gore je, na osnovu te Deklaracije, do sada usvojila i dostavila Skupštini Crne Gore **osam** kvartalnih izvještaja, koji su utvrđeni kao redovna kvartalna aktivnost Vlade po programu rada za svaku godinu.

Ovim izvještajima je Vlada Crne Gore kvartalno obavještavala Skupštinu o aktivnostima u procesu stabilizacije i pridruživanja, čime je obuhvaćen period od jula 2005. do juna 2007. godine. Izvještaje je razmatrao Skupštinski odbor za evropske integracije i međunarodne odnose, a o istim je diskutovano i na plenarnim sesijama Skupštine, čime se značajno doprinosilo transparentnosti cijelog procesa, snaženju svijesti o njegovom značaju, širenju informacija o najvažnijim događajima u izvještajnom periodu i boljem praćenju aktivnosti Vlade u ovoj oblasti.

Izvještaji za svaki kvartal fokusirani su na najvažnije događaje, strateške aktivnosti, projekte ili oblike saradnje s EU. Najvažniji događaji i procesi, koji su obilježili period od 1. jula do 31. septembra 2007. godine, u fokusu su i ovog, **Devetog kvartalnog izvještaja**, s posebnim akcentom na aktivnosti izrade Nacionalnog programa za integraciju u EU.

1. NACIONALNI PROGRAM ZA INTEGRACIJU U EVROPSKU UNIJU (NPI)

Vlada Crne Gore, na sjednici od 21. juna 2007. godine, usvojila je **INFORMACIJU O AKTIVNOSTIMA NA PRIPREMI NACIONALNOG PROGRAMA ZA INTEGRACIJU U EU (NPI)** i donijela zaključak da je neophodno pristupiti izradi **NPI**, kojim će se: definisati strateški ciljevi, politike, reforme i mjere potrebne za realizaciju ovih ciljeva, utvrditi detaljan plan usklađivanja zakonodavstva i izgradnje institucionalnih kapaciteta, pregled postojećih i planiranih kadrovskih i budžetskih resursa, kao i fondova potrebnih za ispunjenje planiranih zadataka. Vlada je, istovremeno, utvrdila **strukturu NPI** i donijela **Plan aktivnosti** za pripremu ovog strateškog dokumenta.

NPI je koncipiran kao sveobuhvatan dokument koji će objediniti sve programske dokumente i akcione planove koji proizlaze iz procesa pridruživanja (Akcioni plan za implementaciju preporuka iz Evropskog partnerstva, Akcioni plan za jačanje administrativnih kapaciteta za implementaciju SSP, kao i sve potencijalne buduće dokumente) i dati pregled postojećih propisa sa stepenom njihove usklađenosti sa Acquis-om, kao i pregled propisa koje treba uskladiti sa Acquis-om, sa odgovarajućom dinamikom na kratkoročnom i srednjoročnom planu.

Izrada NPI (proces i organizaciona struktura) postavlja čvrste temelje za pripremu i izvođenje sljedeće faze tj. sticanje statusa kandidata za punopravno članstvo u EU. NPI će biti osnova za izradu Upitnika na bazi čije ocjene se ostvaruje pozitivno mišljenje, tzv. Avis. Na bazi pozitivnog Avis-a Evropske komisije, Crna Gora može, već tokom 2009. godine dobiti status zemlje kandidata, a nakon određivanja datuma, otpočeti proces pregovaranja koji će se odvijati unutar istih ili veoma sličnih poglavja kao i u Nacionalnom programu za integraciju.

REALIZOVANE AKTIVNOSTI NA PRIPREMI NPI ZA PERIOD OD 21. JUNA DO 1. OKTOBRA 2007

	AKTIVNOSTI	NADLEŽNO TIJELO	ROK
1	Sjednica Komisije za evropske integracije	SEI	23. jul 2007.godine
2	Dostavljanje broja osoba po GEI / ministarstvima koji bi se pozvali na seminare u septembru	Komisija za evropske integracije	30. jul 2007.godine
3	Slanje poziva za učesnike seminara	SEI	24. avgust 2007.godine
4	Sastanak Komisije za evropske integracije	Komisija za evropske integracije	31. avgust 2007.godine
5	Priprema materijala za seminare i IT podrška za izradu NPI	SEI	Do 7. septembra 2007.godine
6	Sastanak Kolegijuma za evropske integracije	Kolegijum za evropske integracije	4. septembar 2007
7	Održavanje seminara o izradi NPI – metodologija pripreme dokumenta, dostava štampanog i elektronskog materijala potrebnog za izradu odgovarajućih djelova NPI	SEI	Od 10. do 14. septembra 2007. godine
8	Instaliranje IT podrške po ministarstvima	SEI	20. septembra 2007.godine
9	Inicijalni sastanci Grupa za evropske integracije – dogovor o metodi rada, raspodeli rada, rokovima i dr.	Grupa za evropske integracije	Od 18. do 24. septembra 2007. god.
10	Prvi kvartalni izvještaj za Vladu o izradi Nacionalnog programa (period 21.06-21.09)	SEI	1. oktobar 2007. godine

Realizacija aktivnosti

Komisija za evropske integracije je, u skladu sa planiranom dinamikom, 23. jula 2007.godine održala sjednicu na kojoj je utvrdila detaljni Plan aktivnosti za pripremu NPI-a, za period od 23. jula 2007. godine do 30. marta 2008. godine i strukturu Nacionalnog programa za integraciju u EU, sa nadležnostima za pripremu tekstova poglavlja i potpoglavlja. Istovremeno, Komisija je utvrdila Nacrt dnevnog reda seminara, čije je održavanje planom aktivnosti predviđeno za septembar, a nosilac tih aktivnosti je Sekretarijat za evropske integracije (SEI). Komisija je 31. avgusta održala drugu sjednicu na kojoj je razmotrila realizaciju zaključaka sa prethodne sjednice, potvrdila plan aktivnosti i utvrdila predlog agende seminara. Tokom avgusta i septembra Komisija za evropske integracije se više puta sastajala, radi praćenja aktivnosti u sklopu pripreme i same izrade NPI.

Ministarstva i drugi organi uprave su, u skladu sa zaključkom Komisije za evropske integracije, Sekretarijatu za evropske integracije dostavili spisak državnih službenika za učešće na seminaru.

Sekretarijat za evropske integracije je, u saradnji sa ekspertima Twining projekta, pripremio informativni materijal i dokumenta, u vidu štampanog i elektronskog materijala (na DVD) za sam seminar i za kasniju pripremu NPI. Ove aktivnosti su obuhvatile :

- Izradu prezentacija predavača na seminaru ;
- Izradu Obrasca za Nacionalni program za integraciju u EU i Upustvo za njegovo popunjavanje, koji je napravljen kao softverski program ;

- Izradu softverskog rešenja za prenos podataka iz Obrasca u NPI bazu;
- Podjelu Acquisa po ministarstvima;
- Podjelu Acquisa po grupama za evropske integracije;
- Dostavu i upustvo za instalaciju i korišćenje Progress editora.

Jednodnevni tipski seminari su održani od 10. do 14. septembra, a pohađali su ih predstavnici svih ministarstava i drugih organa uprave zaduženi za pripremu pojedinih poglavlja i potpoglavlja. Seminaru je ukupno prisustvovalo **207** državnih službenika. (dodatni seminari održavali su se i kasnije, u oktobru mjesecu).

Instaliranje softvera – baze NPI u ministarstvima. Sekretarijat je u izvještajnom periodu instalirao baze NPI u svim ministarstvima.

Održani su konstitutivni sastanci **svih sedam grupa za evropske integracije** na kojima je utvrđen plan aktivnosti, metod i način rada. Predloženo je proširenje sastava grupa, imenovani su zamjenici rukovodioca grupa i tehnički sekretari.

Radne grupe za izradu teksta NPI poglavlja 1. i 2. Politički kriterijumi i Ekonomski kriterijumi održale su inicijalni sastanak na kojem su određeni nosioci aktivnosti za sva potpoglavlja i uže cjeline.

2. SPORAZUM O READMISIJI I SPORAZUM O VIZNIM OLAKŠICAMA

Sporazum o viznim olakšicama i Sporazum o readmisiji između Crne Gore i EU, koji su parafirani 11. aprila 2007. godine, potpisani su 18. septembra 2007. godine.

Pregovorima o potpisivanju ova dva sporazuma prethodila je odluka Savjeta EU od 13. novembra 2006. godine, na bazi koje je Evropska komisija započela pregovore o readmisiji i olakšicama u izdavanju viza zemljama Zapadnog Balkana.

Sporazum o readmisiji, odnosno prihvatanju lica bez dozvole boravka, je izraz želje Crne Gore i EU da ojačaju saradnju u cilju efikasnije borbe protiv ilegalnih migracija, odnosno da ovim Sporazumom, na osnovama reciprociteta, uspostave brze i efikasne postupke bezbjednog vraćanja lica koja ne ispunjavaju uslove za boravak na teritoriji Crne Gore odnosno EU. Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju u odnosu na readmisiju predviđeno je da Crna Gora i EU zaključe sporazum kojim će se urediti posebne obaveze CG i EU u readmisiji, kao i da Crna Gora sklopi sporazum o readmisiji sa državama uključenim u proces stabilizacije i pridruživanja. Potpisivanjem ovog sporazuma Crna Gora izvršava jednu obavezu iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, a pregovara se i sa susjednim državama o sporazumima o readmisiji. Ovo nije prvi sporazum o readmisiji odnosno vraćanju i prihvatanju građana Crne Gore. Crna Gora u ovom trenutku primjenjuje sporazume o readmisiji sa 16 država, od čega su 13 članice EU. Neki od tih sporazuma, kao npr. sa SR Njemačkom i Švajcarskom, primjenjuju se više od deset godina. Dakle Crna Gora je i do sad preuzimala svoje državljanke koji nemaju pravo boravka u drugim državama i to će raditi i ubuduće. Stupanjem na snagu Sporazuma o readmisiji sa EU, 1. januara 2008. godine, ne očekuje se značajniji broj lica koja se vraćaju u Crnu Goru nego što je to bilo do sada po zaključenim i primijenjenim sporazumima o readmisiji.

Cilj **Sporazuma o olakšicama za izdavanje viza**, je pojednostavljenje postupka izdavanja viza državljanima Crne Gore za namjeravani boravak u državi članici EU od najduže 90 dana, u periodu od 180 dana. Vizne olakšice predviđene Sporazumom primjenjivaće se na crnogorske državljanke, što znači da je to jednostran ugovor, jer državljani članica EU mogu da ulaze u Crnu Goru bez vize na osnovu odluke Vlade Crne Gore.

3. INSTRUMENT ZA PRETPRISTUPNU PODRŠKU - IPA 2007

Osnovni dokumenti kojima se reguliše Instrument za pretpristupnu pomoć su: Uredba Komisije (EZ) broj 1085/2006 od 17. jula 2006.godine, kojom se osniva IPA, kao i Uredba Komisije (EZ) broj 718/2007, od 12. juna 2007. godine, kojom su uspostavljena pravila implementacije IPA-e.

Obaveza države korisnice IPA sredstava je potpisivanje Okvirnog sporazuma sa Evropskom komisijom, čiji je osnovni cilj uspostavljanje pravila koja se odnose na sprovođenje i način korišćenja finansijske pretpristupne pomoći u zemlji potpisnici.

Okvirni sporazumi su međunarodni sporazumi koji se potpisuju između Evropske komisije i države koja na osnovu navedenih dokumenata može koristiti sredstva raspoloživa kroz IPA program. Evropska komisija je 6. jula 2007. godine usvojila Nacrt okvirnog sporazuma, koji će biti modifikovan u zavisnosti od toga da li država ima status kandidata ili potencijalnog kandidata za članstvo u EU.

Samim tim, Crna Gora kao država potencijalni kandidat, ima obavezu potpisivanja sporazuma, što je predviđeno za kraj novembra 2007. godine. Da bi Sporazum stupio na snagu, neophodno je da Vlada usvoji Predlog sporazuma, kao i da usvojeni Sporazum potpiše sa predstavnicima Evropske komisije, nakon čega treba pripremiti Predlog zakona o ratifikaciji, koji treba da usvoji Skupština. Na Crnu Goru će se primjenjivati odredbe Sporazuma koje se odnose na prve dvije komponente IPA-e, jer kao država sa statusom potencijalnog kandidata može biti korisnik prve dije komponente IPA-e/pomoć u tranziciji i izgradnji institucija i prekogranična saradnja.

3.1. PODRŠKA TRANZICIJI I JAČANJU INSTITUCIJA

U okviru **prve komponente IPA programa**, koja ima za cilj podršku tranziciji i jačanje institucija, resorna ministarstva su bila u obavezi da dostave predloge projekata koji će biti kandidovani za finansiranje iz IPA 2008 programa. Dostavljeno je ukupno 47 predloga projekata, u ukupnoj vrijednosti od oko 65 miliona €. Do kraja 2007. godine se očekuju sastanci Komisije za evropske integracije, kao i sastanci predstavnika Sekretarijata za evropske integracije sa predstavnicima Evropske komisije i Evropske agencije za rekonstrukciju, u cilju određivanja prioriteta, finalnih predloga i plana korišćenja sredstava raspoloživih kroz IPA 2008.

Važno je napomenuti da će sredstva opredijeljena kroz IPA program 2008, Crnoj Gori biti dostupna tek u 2009. godini.

3.2. PROGRAMI PREKOGRANIČNE SARADNJE

Druga komponenta IPA – razvoj prekogranične saradnje, ima za cilj jačanje stabilnosti, bezbjednosti i prosperiteta od interesa za sve države regiona. Ova komponenta IPA-e za Crnu Goru obuhvata **pet susjedskih i dva transnacionalna programa**.

U okviru susjedskih, **četiri programa** su između Crne Gore i susjednih država potencijalnih kandidata i kandidata. Programski dokumenti **Crna Gora-Srbija, Crna Gora-Hrvatska, Crna Gora-BiH i Crna Gora-Albanija** su nakon podnošenja Evropskoj komisiji krajem maja, dobili pozitivne komentare, s tim da su neznatno revidirani i poslani na odobranje IPA Odboru. Naime, Evropska komisija je u dijelu III programskog dokumenta, koji se odnosi na finansijske odredbe, ustanovila obavezu kofinansiranja u iznosu najmanje **15%** za prioritet koji se odnosi na pružanje tehničke pomoći. Izmjene se, uglavnom odnose, na IV dio Programskog dokumenta, koji se odnosi na implementacione odredbe, na način što su proširene nadležnosti Ugovornog tijela (Contracting authority), preformulisane vrste projekata koji se mogu finansirati kroz ove programe, s tim što će se sastav Zajedničkog komiteta za praćenje naknadno odrediti. Ostale izmjene se odnose na neka manja prilagođavanja IPA Implementacionoj regulativi.

Nakon odobravanja od strane IPA Odbora, koje se očekuje u novembru 2007.godine, Evropska komisija dostavlja program na usvajanje državama članicama Evropske unije, nakon čega slijedi potpisivanje Finansijskog ugovora između Evropske komisije i države korisnice, čime se omogućava objavljivanje poziva za dostavljanje projekata, koji se očekuje u **septembru 2008.godine**.

Obaveza Crne Gore je da uspostavi operativne strukture, prvenstveno **Zajednički tehnički sekretarijat**, kao glavno tehničko tijelo u Kotoru i tzv. **Antene** (pomoćna tehnička tijela za distribuciju informacija), koje će se osnovati u Podgorici, Bijelom Polju i Nikšiću. Evropska komisija je za uspostavljanje pomenutih struktura opredijelila 620.000 eura pomoći iz Regionalnog CARDS programa 2005/ 2006 za tehničku pomoć.

U Podgorici je 24.septembra održan sastanak Upravnog odbora **CBIB** (Cross-Border Institutional Building – Program izgradnje kapaciteta za prekograničnu saradnju), na kojem su učestvovalе zemlje korisnice programa, predstavnici Generalnog direktorata za proširenje, predstavnici Evropske komisije iz zemalja u okruženju i Evropskih agencija za rekonstrukciju. Glavna tema sastanka bile su dosadašnje aktivnosti CBIB, s posebnim naglaskom na planiranu pomoć koju će, u narednom periodu, kroz ovaj vid tehničke pomoći dobiti zemlje korisnice, a biće sprovedena kroz **informativne kampanje u opštinama i treninge za osoblje Zajedničkog tehničkog sekretarijata i Antena**, kao i kroz obuke za krajnje korisnike programa.

Takođe, u Sekretarijatu za evropske integracije su boravili expert CBIB i PARIM projekta, koji su se upoznali sa dosadašnjim i planiranim aktivnostima Sekretarijata, kao i sa radom crnogorskih institucija uključenih u programe prekogranične saradnje (Ministarstvo turizma i zaštite životne sredine, Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća, Sekretarijat za razvoj). Očekuje se da pomenuti eksperti u narednom periodu pruže konkretniju pomoć Sekretarijatu za evropske integracije u uspostavljanju **operativnih struktura** za prekogranične programe.

Peti susjedski program prekogranične saradnje se odnosi na IPA prekogranični **jadranski program**, u kojem pored 7 italijanskih regija, Slovenije i Grčke, Crna Gora učestvuje zajedno sa državama u regionu. U okviru ovog programa, Zajednički tehnički sekretarijat je uspostavljen u gradu L'Aquila (Italija). U radu tog tijela će biti uključeni predstavnici svih navedenih država.

Iz Novog susjednog jadranskog programa 2004-2006 (New Neighbourhood Adriatic Programme – NNP Adriatic 2004-2006) koji je finansiran iz CARDS-a 2004-2006 se obezbjeđuje tehnička pomoć od 5% sredstava Zajednice, koja će se koristiti za pokrivanje određenih administrativnih troškova, koji su vezani za implementaciju susjedskih programa. Tehnička pomoć iznosi 13.238 €.

Crna Gora će aktivno učestvovati i u **dva transnacionalna programa**, zajedno sa zemljama iz okruženja kao i sa zemljama članicama EU, a to su: **Prostor Jugoistočne Evrope** (SEES- South East European Space) i **Mediterranski Program** (MED- Mediteranian Programme).

Na sastanku Radne grupe (Task Force) za SEES koji je održan početkom septembra u Beču, a kojem je prisustvovao i predstavnik SEI-a, predstavljen je Operativni program, mogućnosti učešća u programu za sve države korisnice i odlučeno da će Zajednički tehnički sekretarijat za SEES biti smješten u Budimpešti.

Takođe, održan je početkom septembra i sastanak Radne grupe za MED na kojem je prisustvovao predstavnik crnogorske misije u Briselu, na kojem je, između ostalog, raspravljano o finalizovanju Operativnog programa i utvrđivanju dinamike angažovanja osoblja koji će biti dio Zajedničkog tehničkog sekretarijata.

3.3. VIŠEKORISNIČKA IPA

Višekorisnička IPA predstavlja oblik finansijske pomoći Evropske unije, čiji je osnovni dokument Višekorisnički višegodišnji indikativni planski dokument, koji se odnosi na period 2007-2009. Predviđeni budžet za cjelokupnu IPA-u za period 2007-2009 iznosi **4.12 milijardi**, od kojeg se za Višekorisničku IPA-u izdvaja **10%**. Višekorisnička IPA pokriva horizontalne aktivnosti koje na efikasniji način mogu dati rezultate, ako se paralelno odvijaju u svim državama korisnicima IPA fonda. Važno je naglasiti da će se konkretnim aktivnostima upravljati centralizovano, od strane Evropske komisije.

Višekorisnički višegodišnji indikativni planski dokument se sastoji od sljedećih komponenti:

- Regionalna saradnja;
- Razvoj infrastrukture;
- Pravosuđe i unutrašnji poslovi;
- Interno tržište;
- Reforma javne administracije;
- Podrška civilnom društvu;
- Obrazovanje, omladina i istraživanje;
- Tržišna privreda;
- Nuklearna bezbjednost i zaštita od radijacije;
- Privremena civilna uprava i administracija i
- Uprava.

Ovaj program je prezentiran na **IPA konferenciji** u Briselu, 21. septembra 2007.godini. U toku su pripreme za održavanje Regionalne konferencije o ovom programu u Podgorici, koja će se održati krajem oktobra.

3.4. BAZA PODATAKA ZA DONATORSKE AKTIVNOSTI U CRNOJ GORI

Sekretarijat za evropske integracije ima koordinativnu ulogu u aktivnostima vezanim za donatorsku pomoć. U tom cilju izvršene su pripremne aktivnosti na kreiranju jedinstvene baze podataka koja će dati jasan i detaljan uvid u sve donatorske aktivnosti na teritoriji Crne Gore. Uz pomoć **Programa za jačanje kapaciteta** (CDP – Capacity development programe), **Fondacije za razvoj** (DGF - Development Gateway Foundation) i donacije

Vlade Luksemburga u iznosu od 120.000 US\$, očekuje se da, uz dodatnu stranu ekspertsku pomoć, pilot projekat koordinacije donatorskog programa bude operativan do kraja godine.

3.5. DECENTRALIZOVANI SISTEM IMPLEMENTACIJE PROGRAMA EU PODRŠKE

Jedan od ciljeva korišćenja IPA sredstava je postepeno prenošenje odgovornosti za upravljanje sredstvima pomoći na državu korisnika, paralelno sa jačanjem institucija, tako da je u trenutku sticanja statusa kandidata, upravljanje sredstvima, po pravilu, u značajnoj mjeri decentralizovano.

Da bi Crna Gora sama rukovodila sredstvima i prešla na **decentralizovani implementacioni sistem (DIS)**, neophodno je, pored izgradnje kapaciteta za programiranje sredstava, formiranje određenih struktura: NIPAC - Nacionalni IPA koordinator, CAO - Nacionalni službenik za akreditaciju, NF - Nacionalni Fond, na čijem čelu je NAO - Nacionalni službenik za ovjeravanje programa, zatim CFCU - Centralna jedinica za finansiranje i ugovaranje, na čijem čelu je CAO - Službenik za ovjeravanje programa, kao i SPO - Visoki službenik za programiranje.

U cilju izrade dokumenata koji će predstavljati smjernicu za aktivnosti koje Crnoj Gori predstoje na putu uvođenja decentralizovanog implementacionog sistema u septembru 2007. godine su u Crnoj Gori, po drugi put, boravili eksperti u okviru programa **SIGMA**, čiji je osnovni zadatak izrada tzv. 'mape puta', koja će detaljno obuhvatiti faze, strukture i vremenske okvire u procesu decentralizacije. Tokom sastanaka sa ekspertima SIGMA-e se razgovaralo i o budućim strukturama DIS-a. Načelno je dogovoreno da **Nacionalni fond** bude osnovan kao unutrašnja organizaciona jedinica u Sektoru trezora u okviru Ministarstva finansija. Takođe je dogovoreno da Centralna jedinica za finansiranje i ugovaranje bude osnovana u Ministarstvu finansija, na način što će biti neposredno odgovorna ministru.

4. KOMUNIKACIONA STRATEGIJA I SARADNJA SA CIVILNIM DRUŠTVOM

U okviru saradnje sa nevladinim organizacijama održan je niz sastanaka posvećenih daljoj saradnji. U organizaciji vladine Kancelarije za saradnju sa NVO i CRNVO, 19. jula 2007. je održan sastanak na temu: "**Izgradnja kapaciteta službenika državne uprave za saradnju sa NVO**" kome su prisustvovali kontakt osobe iz državne uprave zadužene za saradnju sa NVO. Predstavljen je projekat čiji je cilj edukacija državnih službenika za saradnju sa NVO.

Takodje je nastavljena praksa redovnih razgovora aktera procesa evropskih integracija **sa predstavnicima medija** iz Crne Gore u saradnji sa **Fondacijom Konrad Adenauer**. Cilj ovih razgovora je da mediji i ukupna javnost, steknu potpuniju i kvalitetniju sliku o procesu evropskih integracija i aktivnostima nadležnih organa u Crnoj Gori u tom procesu (održana tri dijaloga sa novinarima).

Nastavljeno je i izvještavanje o aktivnostima u oblasti evropskih integracija u okviru **redovnog ažuriranja web stranice Sekretarijata** - www.sei.vlada.cg.yu, koja pored tekućih aktivnosti pruža uvid i u usvojena strateška dokumenta iz oblasti evropskih integracija. Takođe, održan je veći broj sastanaka sa partnerima iz NVO sektora, posvećenih kreiranju sajta Integracije (www.integracije.cg.yu) i dogovorena realizacija projekta **sveobuhvatnog istraživanja javnog mnjenja po pitanju evropskih integracija**, po metodologiji **Eurobarometra**, koju je podržao PARIM projekat. Istraživanje se sprovodi tokom septembra, nakon čega će rezultati biti prezentirani javnosti, a biće priređena i publikacija.

Potpredsjednik Vlade za evropske integracije prof. dr Gordana Đurović je, u periodu od 17. do 19. septembra, na poziv Agencije za međunarodnu saradnju pri Ministarstvu spoljnih i evropskih poslova (Ministere des Affaires Etrangères et Européennes) boravila u posjeti Vlade Republike Francuske, a 20. i 21. septembra predvodila je crnogorsku delegaciju na međunarodnoj konferenciji o Okvirnom sporazumu za IPA program, u Briselu. Potpredsjednik Djurović je o procesu evropskih integracija Crne Gore izlagala i na Evropskom forumu u Alahu, Austrija, 26. avgusta ove godine.

Potpredsjednik za evropske integracije je 26. jula zajedno sa ministrom za integracije Albanije Majlindom Bregu otvorila i Sedmi međunarodni sajam knjiga u Ulcinju. Tom prilikom je razgovarano o saradnji dvije države u oblasti evropskih integracija.

Tokom boravka u Parizu, potpredsjednik Đurović sastala se sa visokim predstavnicima francuske administracije zaduženim za koordinaciju evropskih poslova, kojom prilikom su saopštene aktivnosti Vlade Crne Gore u oblasti evropskih integracija, kao i u ukupnim demokratskim i ekonomskim reformskim procesima.

Predstavnici Sekretarijata za evropske integracije i Skupštine Crne Gore su, u periodu od 18. do 21. septembra 2007. godine, na poziv FCI (France Cooperation International, Agencija za međunarodnu saradnju) pri Ministarstvu spoljnih i evropskih poslova (Ministere des Affaires Etrangères et Européennes), u okviru Tvining projekta posjetili državne institucije Republike Francuske. Tokom studijske posjete održani su sastanci sa predstavnicima Generalnog Sekretarijata za evropske poslove francuske vlade, ministarstva inostranih poslova, DIACT-u (međuministarska delegacija za prostorno planiranje i povećanje konkurentnosti regiona) i Senata Francuske, koji su zaduženi za koordinaciju evropskih poslova. Tom prilikom predstavnici Sekretarijata su predstavili aktivnosti Vlade Crne Gore u oblasti evropskih integracija, naročito strukturu Vlade Crne Gore za koordinaciju procesa evropskih integracija i tok izrade Nacionalnog programa za integraciju.

5. UNAPRIJEĐENI STALNI DIJALOG

5.1. SEKTORSKI SASTANAK UNAPRIJEĐENOG STALNOG DIJALOGA IZ OBLASTI PRAVDE, SLOBODE I BEZBIJEDNOSTI

U Podgorici je 11. septembra 2007. godine održan sektorski sastanak Unaprijeđenog stalnog dijaloga u oblasti pravde, slobode i bezbjednosti. Sastankom je presjedavala prof. dr Gordana Đurović, potpredsjednik Vlade za evropske integracije i Vassilis Maragos, zamjenik direktora Direktorata za proširenje (Deputy Head of Unit, EL-ARG-C-2) za Crnu Goru, a učesnici su bili eksperti Evropske komisije i predstavnici nadležnih institucija Crne Gore (Vlada, Parlament, pravosuđe).

Sastanak je bio tematski koncipiran tako da je obuhvatio sljedeća pitanja:

1. Politički kriterijumi:

- **Ustav / Reforma sudstva** (imenovanje, unaprijedjenje i razrješenje dužnosti sudija i tužilaca – koraci koje je potrebno preduzeti kako bi se smanjio uticaj Skupštine na pomenute procedure; kriterijumi po kojima se vrši imenovanje/postavljenje, unaprijedjenje i razrješenje sudija i tužilaca, kriterijumi definisanja

nadležnosti i odgovornosti pomenutih, mandat tužilaštva; imunitet sudija i tužilaca; neriješeni predmeti u građanskim, krivičnim i administrativnim sporovima – najnoviji podaci; koraci koji se preduzimaju u cilju smanjenja broja neriješenih predmeta; efikasnost sudstva).

- **Borba protiv korupcije** (međunarodne konvencije – Konvencije SE za borbu protiv korupcije; korupcija i uticaj na donosiocima odluka u administrativnim procedurama-dozvole za gradnju; planiranje korišćenja zemljišta - Prostorni plan; koncesije i javne nabavke; finansiranje političkih partija; implementacija Akcionog plana za borbu protiv korupcije / Nacionalna komisija; Uprava za anti-korupcijsku inicijativu).

2. Evropski standardi

- **Vizni režim, kontrola granica, azil i migracije** (zakonska regulativa – Zakon o strancima; Zakon o državljanstvu; crnogorski pasoši i putna dokumenta; vizni režim – usaglašavanje sa Acquis-em; granična policija; zakonski okvir i sekundarno zakonodavstvo o kontrolama granice; administracija za regulisanje statusa boravka; azil – sekundarno zakonodavstvo; prihvatni Centar za azilante; legalne migracije i readmisija; stanje izbjeglica i raseljenih lica i legalne migracije).
- **Pranje novca** (zakonska regulativa – Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma; saradnja između nadležnih agencija / kapaciteti policije; finansijske transakcije van bankarskog sistema – stanje na polju investiranja u nekretnine i unutrašnjih investicija).
- **Narkotici** (kapaciteti i saradnja između relevantnih organa; borba protiv trgovine narkoticima – novi podaci o zaplijenjenim narkoticima; međunarodna saradnja; regionalna saradnja / zajedničke akcije; spriječavanje narkomanije).
- **Policija** (zaposleni / najnovije stanje; saradnja unutar policije / kapaciteti; obuka – potrebe i kapaciteti; Odjeljenje za unutrašnju kontrolu).
- **Borba protiv organizovanog kriminala i terorizma** (zakonska regulative, posebne službe policije – kapaciteti; zakonska regulativa, obuka; saradnja između nadležnih institucija/organa, zaštita svjedoka; terorizam).
- **Zaštita ličnih podataka** (zakonska regulativa – usvajanje novog zakona o zaštiti podataka; potpisivanje pratećeg Protokola SE; Konvencije o zaštiti lica u pogledu automatske obrade ličnih podataka; nadzorni organ za zaštitu podataka).
- **Ratni zločini** (sudski procesi za ratne zločine koji se vode u zemlji – slučaj “nestalih osoba”; MKS – bilateralni sporazuma sa SAD o ne-izručivanju osumnjičenih; saradnja sa Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju u Hagu – procedure i način saradnje).
- **Ljudska prava** (odredbe Nacrta Ustava; sprečavanje torture i zlostavljanja; pristup pravdi – zakonski okvir, kapaciteti; zatvori – infrastruktura, kapaciteti, obuka; bolnica u Kotoru).

Predstavnici nadležnih institucija su prezentirali izvještaj o progresu iz djelokruga rada institucija, odnosno oblasti koji se odnosi na zakonodavni, institucionalni i organizacioni, odnosno operativni aspekt. Tokom sastanka posebno su analizirane teme koje se odnose na donošenje Ustava, usvajanje skupštinske rezolucije o borbi protiv korupcije, izmjene Zakona o konfliktu interesa i Zakona o finansiranju političkih partija, kao i druga pitanja iz ove oblasti.

6. PROJEKTI PODRŠKE

6.1. TWINNING PROJEKAT JAČANJA INSTITUCIONALNIH KAPACITETA KOJI SE ODNOSE NA PROCES EVROPSKIH INTEGRACIJA

U okviru 3 komponente (komunikacija) u periodu od 19 do 23. septembra organizovana je **studijska posjeta Parizu** – osam službenika Sekretarijat za evropske integracije i jedan službenik Skupštine. Održan je **Okrugli sto** „Evropske perspektive CG u svijetlu potpisivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između EU i RCG“, posjeta Senatu i razgovori sa senatorima i šefom Delegacije za prostorno planiranje i teritorijalnu konkurentnost (DIACT). Održani su sastanci i u Pod-direkciji za spoljne odnose zajednice (razgovarano o proširenju EU, instrumentu pred-pristupanja, proceduri ratifikacije ugovora o pristupanju). U DIACT-u je održan sastanak sa savjetnikom za međunarodnu saradnju pri čemu je razgovarano o regionalnoj politici.

U okviru 4 komponente (obuka) Twinning programa u izvještajnom periodu ostvareno je sljedeće:

- 2. i 3. jula održan je **specijalizovani seminar** namijenjen službenicima Ministarstva turizma i zaštite životne sredine na temu „Politika zaštite životne sredine“.
- 23. jula je održan sastanak sa francuskim ekspertom zaduženim za programe obuke, koji je bio posvećen nastavku realizacije programa obuke. Razgovarano je o analizi potreba za obukom i predložen raspored obuka za predstojeći period;

U okviru 5 komponente Twinning projekta realizovane su aktivnosti u vezi pripreme NPI koje su navedene u prvom poglavlju ovog izvještaja.

6.2. PROGRAM RAZVOJA KAPACITETA (CDP⁴⁷)

Planom aktivnosti za ovu godinu ključna podrška CDP-a usmjerena je na **građenje i jačanje struktura za implementaciju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju**.

U izvještajnom periodu Program razvoja kapaciteta je razvio poseban **projekat za jačanje kapaciteta dva skupštinska odbora** - Odbora za međunarodnu saradnju i evropske integracije i Odbora za ustavna pitanja i zakonodavstvo, čija realizacija je zvanično započeta u julu 2007. godine. Radi podrške radu ova dva odbora angažovan je jedan međunarodni konsultant i dva lokalna konsultanata. U septembru je održan prvi trening za stručne radnike zaposlene u Skupštini Crne Gore posvećen procesu evropskih integracija i ulozi Skupštine u implementaciji Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

U izvještajnom periodu CDP je angažovao troje nacionalnih konsultanata za podršku radu Ministarstva inostranih poslova. Jedan konsultant je specijalista za informacione tehnologije, a dva konsultanta za međunarodno pravo. U proteklom periodu CDP je obezbijedio značajnu dodatnu opremu za potrebe Ministarstva (kompjuteri, skeneri, fotokopir aparati itd.)

⁴⁷ Program razvoja kapaciteta - CDP (*Capacity Development Programme*)

CDP je, takodje, u saradnji sa Twinning projektom učestvovao u pripremi dokumentacione osnove za donošenje neophodnih odluka Vlade o osnivanju novih koordinacionih struktura za implementaciju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, kao i za odluke o otpočinjanju izrade Nacionalnog programa za integraciju u Evropsku uniju (NPI).

a) Podrška međunarodnih eksperata analizi pojedinih poglavlja Acquis-a

CDP obezbjeđuje podršku radu grupa za evropske integracije (GEI) na trećem poglavlju NPI, kroz dodatnu ekspertsku analizu pojedinih poglavlja Acquis-a od strane međunarodnih konsultanata. Zadatak eksperata je da obezbijede konkretne preporuke Grupama za evropske integracije (GEI) i ministarstvima u smislu još boljeg poznavanja sadržaja i strukture odgovarajućeg poglavlja i podpoglavlja Acquis-a, kao i prioriteta koje EU postavlja u procesu harmonizacije nacionalnog zakonodavstva sa stanovišta iskustava iz prethodnih procesa pristupanja EU. U ovoj aktivnosti se takođe uspostavlja bliska saradnja sa Twinning projektom i drugim projektima podrške finansiranim od strane CARDS-a. CDP je angažovao međunarodne eksperte za podršku ministarstvima za 21 poglavlje Acquis-a, dok su ostala poglavlja pokrivena podrškom od strane drugih tekućih projekata finansiranih iz CARDS-a.

b) Podrška radu rukovodiocima Grupa za evropske integracije

Imajući u vidu da rukovodioci grupa za evropske integracije imaju složen i težak posao koji će im oduzimati mnogo vremena i tražiti njihov dodatni angažman, CDP će pružiti dodatni doprinos njihovom radu u organizacionom i ekspertskom smislu. U tom smislu, u oktobru se planira organizovanje radionice na kojoj će eksperti iz Slovenije i Makedonije pružiti dodatna uporedna iskustva i najbolju praksu o izradi NPI. Takođe, za državne službenike koji su uključeni u aktivnosti grupa za evropske integracije CDP će organizovati dodatnu stručnu obuku iz engleskog jezika.

c) Uključivanje domaćih eksperata u proces evropskih integracija

Za uspješnu izradu NPI, za njegovu implementaciju, kao i dalji tok reformskih procesa i evropskih integracija u Crnoj Gori je važno objediniti i koordinirati sve domaće administrativne, političke i intelektualne potencijale.

Iz tih razloga su Vlada, odnosno u njeno ime, potpredsjednik Vlade za evropske integracije i Sekretarijat za evropske integracije, uz podršku CDP-a, pozvali nacionalne eksperte u zemlji i inostranstvu da pomognu u ovom procesu. Ključni smisao ove aktivnosti je da će Crna Gora na taj način objediniti sve potencijale koje ima u društvu, ne samo za aktuelnu izradu NPI, već ukupno za dalji proces reformi. Tokom septembra je objavljen **javni poziv za nacionalne eksperte** koji je trajao do kraja oktobra, na koji se prijavilo preko 30 nacionalnih eksperata već do kraja septembra, što daje garancije da će ova aktivnost dati dobre rezultate. Stvorena je mogućnost da se već i kod izrade NPI angažuju naši stručnjaci sa raznih fakulteta i iz civilnog društva. Baza podataka o ovim stručnjacima biće administrirana od strane SEI i svaka institucija će po potrebi moći angažovati eksperta za koga smatra da joj može pomoći. Takvi aranžmani će, naravno, u narednoj toku aktivnosti biti podržani od strane CDP-a.

Pored ovih aktivnosti usmjerenih na podršku izradi NPI kao ključnog strateškog dokumenta za proces evropskih integracija, CDP je u izvještajnom periodu ostvario sljedeće aktivnosti:

- U toku je realizacija prve faze **projekta uspostavljanja Centralne elektronske baze podataka o donatorskim projektima**, kao specifične Platforme za upravljanje pomoći (AMP – Aid Management Platform). Cilj izgradnje ovakve elektronske platforme je obezbjeđivanje uslova za kvalitetniji monitoring i izvještavanje, odnosno ukupno upravljanje tekućim projektima podrške Crnoj Gori, a na osnovu toga i poboljšanje kvaliteta planiranja novih projekata. Slične baze podataka su već u funkciji u drugim državama Zapadnog Balkana, a projekat koji se radi u Crnoj Gori podrazumijeva jačanje kapaciteta za kvalitetnije i operativnije upravljanje cjelokupnom donatorskom podrškom Crnoj Gori, pri čemu je najznačajnija ona koja dolazi od strane EU preko Instrumenta za predpristupnu pomoć (IPA). U narednoj fazi projekat će se dalje razviti postavljanjem platforme i dodatnom obukom službenika za njeno korišćenje.
- **Organizovana je obuka o pripremi, vođenju i upravljanju projektima** za službenike Sekretarijata za evropske integracije i Ministarstva finansija. U daljem toku projekta nastaviće se sa specifičnom obukom za visoke državne službenike u Sekretarijatu za evropske integracije i resornim ministarstvima zadužene za programiranje i upravljanje evropskom podrškom.
- U saradnji sa Sekretarijatom za evropske integracije i projektom PARIM CB u toku je aktivnost na pripremi sadržaja i dizajna za novi web site posvećen procesu evropskih integracija u Crnoj Gori.
- Organizovana je dodatna podrška Ministarstvu finansija radi pripreme **Ekonomsko-fiskalnog programa**. Radi se o potpuno novom instrumentu Evropske komisije kojim se države potencijalni kandidati pripremaju za izradu predpristupnog ekonomskog programa.
- U saradnji sa Ministarstvom pravde i Upravom za kadrove priprmljen je poseban projekat usmjeren na **uvođenje evropskih sadržaja u Program polaganja stručnog ispita za rad u državnim organima**. U sklopu tog projekta oformljen je posebna ekspertska grupa sa zadatkom da pripremi prijedlog izmijenjenog i inoviranog Programa, a na temelju novog Programa pripremiće se i poseban **Priručnik za polaganje stručnog ispita**.
- U saradnji sa Upravom za kadrove i Regionalnom kancelarijom UNDP iz Bratislave CDP organizuje Drugu regionalnu radionicu o reformi državne uprave u zemljama Zapadnog Balkana. Ova radionica će se održati 11-12 oktobra ove godine na temu: Profesionalizacija i depolitizacija državne uprave.
- U saradnji sa Generalnim sekretarijatom Vlade Crne Gore organizovane su aktivnosti usmjerene na ostvarivanje značajnije **informaciono tehnološke podrške radu Generalnog sekretarijata**. U izvještajnom periodu je za posebno oformljenu radnu grupu organizovana studijska posjeta Generalnom sekretarijatu Vlade Republike Makedonije, dok je za naredni periodu organizuje ekspertska podrška međunarodnog konsultanta.

U izvještajnom periodu CDP je uspostavio i strateški partnerski odnos sa ostalim aktuelnim projektima usmjerenim na jačanje kapaciteta za evropske integracije u Vladi CG (Twinning, PARIM CB), kao i redovne konsultacije i razmjenu informacija sa predstavnicima Evropske komisije.

6.3. OBUKA

U izvještajnom periodu tim Sekretarijata zadužen za obuku, na osnovu dobijenih odgovora na **Upitnike o potrebama obuke iz oblasti evropskih integracija** koje je prosljedio svim ministarstvima i drugim organima uprave, kao i pojedinačno članovima Komisija i grupa, pripremio je analizu stanja u državnoj upravi koja se odnosi na potrebu za odgovarajućim modulima obuke. Takođe, tim SEI je redovno informisao državne službenike o obukama koje se odnose na EU.

Najveće interesovanje državni službenici su pokazali za usvršavanjem engleskog jezika.

Seminari organizovani od strane ili u saradnji sa Upravom za kadrove :

U izvještajnom periodu uspostavljena je redovna komunikacija sa Upravom za kadrove vezano za Plan programa obuke državnih službenika i sačinjavanje liste mogućih obuka (programi obuke koje sprovode UzK, TAIEX i Twinning).

12. septembra je održan seminar posvećen borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala, kojem su prisustvovali dva službenika Sekretarijata za evropske integracije . Takođe je 28. septembra održan seminar „Praktična primjena Zakona o slobodnom pristupu informacijama“ kojem su prisustvovala dva službenika Sekretarijata za evropske integracije .

TAIEX obuka:

- Geografske oznake porijekla, Beograd 23-24 jul 2007, Obuka o sistemu obavještavanja o bolestima životinja, 11 jul, Brisel.
- Odobrena studijska posjeta za predstavnike Luke Bar i Ministarstva pomorstva, saobraćaja i telekomunikacija. Svrha posjete je upoznavanje sa EU regulativom koja se odnosi na modele upravljanja lukama.
- Radionica o klasičnoj svinjskoj kugi u Jugoistočnoj Evropi, 17-18 septembar 2007. Poiana Braşov, Rumunija. Okrugli sto o prevođenju acquis-a, 10. septembar 2007. godine ,Brisel
- Seminar o geografskim oznakama porijekla i procjenjivanju za službenike Uprave carina, Bar , 17. septembar 2007. godine i Bijelo Polje 18. septembar 2007. godine .
- Tema: *Okvirni sporazum, IPA* (cilj seminara je da pruži uvid u mehanizme instrumenta za pred-pristupnu pomoć kroz prezentacije modela Okvirnog sporazuma, koji treba da se zaključi između Evropske komisije i svake pojedinačne zemlje - korisnice IPA programa (u pripremi)
- „EU Study Visit“ - Brisel, 4-11. septembar 2007. godine u organizaciji Friedrich Ebert Foundation.
- Radionica: Energetika i zaštita životne sredine, Sarajevo, 5-6.09.2007. godine.

Obuka u oganizaciji Sekretarijata za evropske integracije:

- 16. jula Sekretarijat za evropske integracije je, na zahtjev Evropske komisije, imenovao nacionalnog koordinatora za **MTEC program** u Crnoj Gori (Matra Training for European Cooperation Scholarships) i o tome obavjestio Regionalnu implementacionu agenciju iz Beograda. Sekretarijat redovno izvještava organe državne uprave o predstojećim seminarima.

- U periodu od 10. do 14. septembra organizovano je **5 tematskih seminara posvećenih izradi Nacionalnog programa**. Seminare je pohađalo 207 državnih službenika, a predavači su bili potpredsjednik Vlade za evropske integracije, sekretar Sekretarijata i pomoćnici sekretara. Na seminaru su predstavljeni ciljevi, sadržina i dinamika izrade NPI, kao i struktura dokumenta i značaj pojedinih poglavlja, (politički i ekonomski kriterijumi, sposobnost preuzimanja obaveza iz članstva EU, administrativni i pravosudni kapaciteti, priprema nacionalne verzije "Acquis Communautaire-a" i procjena finansijskih potreba). Učesnicima seminara je, uz prezentaciju konkretnih primjera, predstavljena i metodologija i procedure izrade svih šest poglavlja NPI, kao i informatička podrška koju je Sekretarijat razvio i obezbjedio.

7. OBLAST USKLAĐIVANJA ZAKONODAVSTVA

U izvještajnom periodu u kontinuitetu je poštovana obaveza popunjavanja **Obrasca za ocjenu usklađenosti propisa sa odgovarajućim propisima Evropske unije**, koji je uspostavljen radi kvalitetnijih priprema za dalju harmonizaciju domaćeg zakonodavstva sa propisima Evropske unije. Do kraja ovog izvještajnog perioda Sekretarijat za evropske integracije je dao mišljenje na **27 predložena propisa**, među kojima su bili predlozi i/ili nacrti 20 zakona, 6 uredbi i jedne odluke.

8. AKTIVNOSTI VEZANE ZA SPORAZUM O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU, KAO I AKTIVNOSTI VEZANE ZA GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O PROGRESU CRNE GORE U PROCESU STABILIZACIJE I PRIDRUŽIVANJA ZA 2007

U izvještajnom periodu izvršena su tri nivoa pravno-tehničke redakture parafriranog Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Crne Gore i EU, kao i neophodne prevodilačke aktivnosti povezane sa tim, čime su se stvorili neophodni preduslovi da se isti i potpiše u oktobru mjesecu.

Doprinos institucija Crne Gore, u formi jedinstvenog izvještaja, izradi redovnog godišnjeg izvještaja Evropske komisije o progresu u procesu stabilizacije i pridruživanja za 2007.godinu, pripremljen je u Sekretarijatu za evropske integracije, i nakon usvjanja od strane Vlade, dostavljen Evropskoj komisiji u Briselu, 26. septembra 2007.godine.

Republika Crna Gora

Sekretarijat za evropske integracije

DESETI IZVJEŠTAJ

o realizaciji aktivnosti i obaveza Crne Gore u vezi sa
Procesom stabilizacije i pridruživanja

(za period od oktobra do decembra 2007. godine)

Podgorica, februar 2008. godine

UVODNE NAPOMENE

Saglasno Rezoluciji o ispunjavanju obaveza Crne Gore u okviru Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju („Službeni list Crne Gore“ broj 02/08), Vlada dostavlja Skupštini Crne Gore kvartalni izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa stabilizacije i pridruživanja EU. Osnov za pripremu ovog izvještaja su mjesečni izvještaji koji se, saglasno navedenoj Rezoluciji dostavljaju Odboru za međunarodnu saradnju i evropske integracije Skupštine Crne Gore.

Izvještaji za svaki kvartal fokusirani su na najvažnije događaje, strateške aktivnosti, projekte ili oblike saradnje s Evropskom unijom. Najvažniji događaji i integracioni procesi, koji su obilježili period od 1. oktobra do 31. decembra 2007. godine, u fokusu su i ovog, Desetog kvartalnog izvještaja, s posebnim akcentom na izradu Nacionalnog programa za integraciju u EU. Najvažniji događaj u ovom kvartalu, svakako je samo potpisivanje SSP između Crne Gore i EU, 15. oktobra 2007.godine u Luksemburgu.

Martin Harvi, specijalni izaslanik Evropske komisije za Crnu Goru, napustio je tu dužnost i od 1. novembra na funkciji otpravnik poslova Delegacije Evropske komisije je g-din Klajv Rambold. Takođe, od novembra u Delegaciji rade još tri zvaničnika Evropske komisije.

U cilju unapredjenja saradnje sa upravu osnovanom Delegacijom Evropske komisije u Crnoj Gori, 14. decembra 2007. godine je održan prvi sastanak predstavnika Vlade sa predstavnicima Delegacije EK, u kabinetu Potpredsjednika Vlade za evropske integracije, gdje je dogovoreno da se redovni sastanci održavaju jednom mjesečno na teme vezane za proces pridruživanja i koordinaciju IPA pomoći.

Drugi interparlamentarni sastanak Skupštine Crne Gore i Evropskog parlamenta je održan u Skupštini Crne Gore, 20. decembra 2007. godine.

1. SPORAZUM O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU

U ovom izvještajnom periodu potpisan je **Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju i Privremeni sporazum o trgovini i srodnim pitanjima između Evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane i Crne Gore, s druge strane**, 15. oktobra 2007.godine u Luksemburgu. Poslije uspješno okončanog i zahtjevnog procesa pregovaranja, uspostavljen je prvi sveobuhvatni ugovorni odnos Crne Gore sa Evropskom unijom. U ime Crne Gore Sporazum je potpisao predsjednik Vlade Željko Šturanović, a ispred Evropske komisije, Komesar za proširenje, Oli Ren, i ispred Portugalskog predsjedništva Luis Amado, zajedno sa 26 predstavnika država članica Evropske unije.

Skupština Crne Gore je 13. novembra 2007.godine donijela **Zakon o ratifikaciji Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i Zakon o ratifikaciji Privremenog sporazuma o trgovini i srodnim pitanjima** (Službeni list CG, br. 7/07). Sporazum je dobio saglasnost Evropskog parlamenta 17. decembra 2007.godine. Od zemalja članica EU, Sporazum je prvi ratifikovao Parlament Estonije koja je podnijela Instrument o ratifikaciji 13. novembra 2007. godine Savjetu Evropske unije.

Privremeni sporazum o trgovini i srodnim pitanjima između Evropske zajednice i njenih država članica s jedne strane i Crne Gore, s druge strane stupio je na snagu 1.january 2008. godine.

2. NACIONALNI PROGRAM ZA INTEGRACIJU U EU

2.1 Realizacija Plana aktivnosti za period 21. septembar- 21. decembar 2007. godine

Vlada je na sjednici od 27 decembra 2007. godine, usvojila **Drugi kvartalni izvještaj o pripremi nacionalnog programa za integraciju u EU za period 21. septembar- 21. decembar 2007.godine.**

Sve aktivnosti realizovane su uglavnom u skladu sa usvojenim planom aktivnosti za ovaj period:

Aktivnost	Nadležno tijelo	Rok
Potvrđivanje nadležnosti i informisanje SEI o promjenama nadležnosti i event. sporovima	Grupe za EI	20. oktobar 2007
Rješavanje eventualnih spornih pitanja oko nadležnosti između ministarstava	SEI, Kolegijum za EI	Do 31. oktobra 2007
Prethodni pregled poglavlja Acquis-a uz pomoć EU eksperata	Ministarstva / Grupe za EI	Od 15. oktobra do do15. novembra
Urađeni tekstualni djelovi NPI od strane nadležnog ministarstva i usaglašeno u GEI - nacrt	Grupe za EI/ministarstva	Do 15. novembra
Revizija tekstualnih djelova NPI u saradnji sa EU ekspertima	Grupe za EI/ministarstva /SEI	Od 15. do 25. novembra
Finalno usaglašavanje tekstova na nivou Grupa za evropske integracije	Grupe za EI/ministarstva	Kraj novembra, početak decembra
Slanje tekstova za poglavlja NPI Sekretarijatu za EI	Ministarstva	Od 1. do 10. decembra
Popunjavanje obrazaca za NPI u bazi podataka	Ministarstva	Do 20. decembra
Priprema informacije o NPI za Komisiju za evropske integracije , identifikacija ključnih pitanja i dilema	SEI	27. decembar 2007

Opis realizovanih aktivnosti:

- Definisane nadležnosti na nivou ministarstava i konkretnih osoba, kao osnove za dalji rad na NPI, ali i za buduće pregovore sa Evropskom unijom,
- Utvrđena je relevantnost svakog propisa Acquisa za Crnu Goru u odnosu na rok važenja propisa, sadržaj i uskladjivanje ocijenjeno kao kratkoročni ili srednjoročni prioritet.
- Obezbijedena podrška EU eksperata kroz CDP Projekat (Capacity Development Programme) i Twining projekte.
- Dopunjeni sastavi sedam grupa za evropske integracije kao začetak budućih trideset pet radnih grupa Odlukom Vlade,
- Nakon jednodnevnih seminara o izradi NPI, održanih od 14. do 19. septembra, tokom oktobra SEI nastavio da održava kraće seminare za članove grupa i službenike državne uprave koji su naknadno uključeni u rad na NPI, tako da je kroz obuku za izradu NPI prošlo ukupno oko 400 osoba.
- Komisija za evropske integracije i svih 7 grupa za evropske integracije održavale su redovne sastanke, u skladu sa potrebama određenih faza izrade NPI, na nivou grupe ili na nivou podgrupa po pregovaračkim poglavljima.

- U izvještajnom periodu održana su dva seminara, posvećeni uporednim iskustvima Slovenije i Makedonije, Bugarske i Slovačke u izradi NPI (NPAA) i planiranju institucionalnih i budžetskih potreba harmonizacije sa EU u sljedećih pet godina.
- Nacrti tekstualnih djelova urađeni i usaglašeni od strane Grupa za evropske integracije. Osnove za pripremu bile su relevantni propisi Acquis-a, već prihvaćeni dokumenti – Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, Preporuke iz Evropskog partnerstva, Akcioni plan za prihvatanje preporuka iz evropskog partnerstva i Akcioni plan za jačanje administrativnih kapacita za implementaciju SSP.
- Revizija tekstualnih djelova Nacionalnog programa u saradnji sa EU ekspertima.
- Počelo finalno usaglašavanje tekstualnih djelova na nivou grupa za evropske integracije i revizija tekstova u saradnji sa Sekretarijatom za evropske integracije i ekspertima Twining projekta.
- Počelo popunjavanje obrazaca za NPI koji su osnova za izradu aneksa i dalje praćenje implementacije NPI. Svrha Obrasca: dobijanje svih podataka za tabelarne anekse, o svim postojećim i planiranim propisima CG, vezi sa EU zakonodavstvom i sa dokumentima Crna Gora–EU, sa rokovima i administrativnom potrebama.

2.2. Status pripreme NPI

Poglavlje 1. Politički kriterijumi - uradjen nacrt teksta, koji je revidiran od strane eksperata Twining projekta. Politički kriterijum je definisan Ugovorom iz Kopenhagena iz 1993. godine i sadržan je u Ugovoru o osnivanju Evropske unije. Ovo poglavlje je podijeljeno na tri potpoglavlja: demokratija i vladavina prava, ljudska prava i zaštita manjina, i regionalna saradnja. Za izradu teksta poglavlja formirana je Radna grupa, sastavljena od predstavnika resornih ministarstava i drugih organa uprave i u njenom radu participira predstavnik Skupštine. Radna grupa je podijeljena u tri podgrupe čijim radom koordiniraju pomoćnici ministra pravde, ministra za zaštitu ljudskih i manjinskih prava i predstavnik Ministarstva inostranih poslova.

Poglavlje 2. Ekonomski kriterijumi - uradjen nacrt teksta, koji je revidiran od strane eksperata podržanih od strane CDP projekta. Sadržaj ovog poglavlja je posvećen uspostavljanju i/ili unapređenju funkcionalne tržišne ekonomije, a naročito kapacitetima privrede da se izbori sa pritiskom konkurencije koji postoji u Evropskoj uniji. Značaj ovog poglavlja je što predstavlja pregled ključnih ekonomskih politika Crne Gore, određuje dinamiku i intenzitet reformi i preuzimanja *Acquis*-a, bazira se na planiranju vodećih načela realnosti i održivosti i njima se određuje spobnost suočavanja zemlje sa pritiskom konkurentnosti i tržišnim silama unutar EU što je od vitalnog interesa svake države kandidata i dominantno je pitanje u procesu integracije. Za izradu ovog poglavlja formirana je radna grupa, sastavljena od predstavnika više ministarstava, čijim radom je koordinirao pomoćnik ministra finansija, koji je istovremeno rukovodilac grupe za evropske integracije za oblasti ekonomske i monetarne politike i statistike.

Poglavlje 3. Sposobnost preuzimanja obaveza i članstva EU – dostavljeni nacrti svih tekstualnih djelova; radjena revizija tekstova u SEI, u saradnji sa grupama za evropske integracije i ministarstvima, kao i ekspertima. Poglavlje sadrži 33 pregovaračka poglavlja, od kojih neka imaju više potpoglavlja, i predstavlja petogodišnji plan harmonizacije Crne Gore sa evropskim tekovinama. Suština svakog poglavlja, odnosno potpoglavlja, jeste da prikaže:

- Postojeći nacionalni zakonodavni okvir u datoj oblasti, njegovu usklađenost sa evropskim pravnim poretkom, kao i institucionalni okvir za implementaciju,
- Kratkoročne prioritete – planirane propise za period 2008-2009. godina, sa kojim propisima Acquisa će biti usklađeni, kao i administrativne kapacitete i finansijske potrebe za donošenje i implementaciju planiranih propisa,

3. Srednjoročne prioritete – planirane propise za period 2010-2012. godina, sa kojim propisima *Acquis* će biti potpuno usklađeni, kao i administrativne kapacitete i finansijske potrebe za donošenje i implementaciju planiranih propisa u datom periodu.

Poglavlje 4. Administrativni i pravosudni kapaciteti: uradjen dio teksta koji se odnosi na uvodni dio i dio aktivnosti Centra za obuku nosilaca pravosudnih funkcija; poglavlje će biti finalizovano kada se, na osnovu popunjenih obrazaca za NPI, pripremi Aneks 2 - Zahtjevi institucionalne izgradnje.

Zemlje kandidati za pridruživanje EU, osim Kopenhagenskih kriterija, moraju zadovoljiti i administrativni tzv. Madridski kriterijum 1995.godine. Ovaj kriterijum zahtijeva postojanje odgovarajućih administrativnih struktura, koje će omogućiti da javna uprava zemlje bude prilagođena pravilima i praksama EU, odnosno da bude ojačana kako bi zemlja efikasnije usvojila i primijenila zakonodavstvo Evropske unije. Oblast koja nije regulisana nijednim poglavljem *acquis communautaire* je javna uprava, jer svaka zemlja članica podrazumijeva kao svoje suvereno pravo da javnu upravu i unutrašnju organizaciju prilagodi onome što smatra vlastitim najboljim rješenjem. Jačanje i izgradnja institucionalnih kapaciteta na nivou Crne Gore posebno je značajna u pogledu izazova koje donosi proces evropskih integracija. Evropska unija u svojim zahtjevima prema budućim članicama, traži ne samo usvajanje odgovarajućih zakona, već i njihovu implementaciju putem odgovarajućih administrativnih struktura, što podrazumijeva osnivanje novih institucija ili restrukturiranje postojećih. Evropska komisija u svojim redovnim izvještajima pravi procjenu institucija zemalja kandidata u kontekstu pristupnih pregovora kroz jasan pregled glavnih administrativnih struktura potrebnih za implementiranje različitih poglavlja *acquis communautaire*, glavnih funkcija koje svaka od ovih struktura mora ispuniti, te glavnih karakteristika koje te strukture moraju imati kako bi na odgovarajući način ispunile svoje funkcije.

Ovo poglavlje ima dva potpoglavlja:

- 1) Pregled reforme javne uprave (kojim se objašnjavaju osnovni zakonodavni akti koji se odnose na državnu administraciju i trenutno stanje administracije, pregled novih pravnih akata, pregled politika i strategija za poboljšanje administrativnih kapaciteta), strategije obuke i planovi za unaprijeđenje znanja o novom pravnom poretku, sa pregledom predviđenog zapošljavanja i osnivanja novih institucija.
- 2) Pregled reformi pravosuđa, strategija obuke i planova za unaprijeđenje znanja o novom budućem pravnom poretku i *Acquis*-u u okviru sudske vlasti. EU pridaje poseban značaj ovim dimenzijama u procesu integracije – kapaciteti javne uprave i pravosuđa su percipirani kao preduslov za uspjeh integracije.

Konačna izrada teksta ovog poglavlja uslovljena je izradom Aneksa 2 - Zahtjevi institucionalne izgradnje.

Poglavlje 5. Priprema nacionalne verzije *Acquis Communautaire-a* - Nacrt teksta ovog poglavlja je urađen u saradnji sa ekspertima Twining projekta.

Ovo poglavlje se tretira kao uslov za članstvo u EU. Organizacija i vođenje procesa izrade tzv. Nacionalnog *Acquis-a* uključuje četiri komponente: prevođenje, stručnu redakciju, pravnu redakciju i lekturu. Proces obavezno uključuje sve četiri komponente, a ne samo prevođenje. Obim rada je ogroman, zahtijeva značajne ljudske i finansijske resurse, blagovremeno planiranje i realni vremenski period za implementaciju. Prevođenje *acquis communautaire* je značajan, obiman i dugotrajan proces i treba mu pristupiti na koordiniran, sistematičan i

standardizovan način, u uslovima dobre regionalne saradnje, kao i zajedničkih inicijativa preko projekata iz evropskih regionalnih fondova.

Poglavlje 6. Procjena finansijskih potreba - Konačna izrada teksta ovog poglavlja uslovljena je izradom trećeg poglavlja u kome su detaljnije razradjene finansijske potrebe iz budžeta i iz sredstava strane podrške.

Aneksi (aneks 1: spisak nacionalnog zakonodavstva za harmonizaciju sa zakonodavstvom EU, aneks 2: zahtjevi institucionalne izgradnje (pregled planiranog zapošljavanja po poglavljima i institucijama) i aneks 3: planirane finansijske potrebe) – Nakon potpunog unošenja obrazaca za NPI od strane ministarstava u bazu podataka za NPI, izradiće se ova tri aneksa.

Dakle, aktivnosti su uradjene u skladu sa planiranom dinamikom uz izvjesna kašnjenja u popunjavanju obrazaca NPI koji su preduslov za finalizaciju drugih djelova NPI.

3. UNAPRIJEĐENI STALNI DIJALOG

3.1. Sektorski sastanak Unaprijeđenog stalnog dijaloga o ekonomskim i finansijskim pitanjima

U Podgorici je 13. novembra 2007. godine održan sektorski sastanak Unaprijeđenog stalnog dijaloga o ekonomskim i finansijskim pitanjima. Sastankom je presjedavala Ana Vukadinović, sekretar Sekretarijata za evropske integracije i Piter Grasman, šef Odjeljenja Generalnog direktorata za ekonomska i finansijska pitanja, a učesnici su bili predstavnici nadležnih institucija Crne Gore.

Sastanak je bio tematski koncipiran tako da je obuhvatio sljedeća pitanja:

- **Najnoviji podaci o pretprijetnoj ekonomskoj strategiji** (EFP -ekonomsko fiskalni program, Izvještaj o napretku, Evropsko partnerstvo);
- **Makroekonomska stabilnost i napredak Crne Gore** (ekonomski rast, inflacija, tržište rada, spoljna trgovina, bilans plaćanja, spoljni dug);
- **Javne finansije** (budžetska politika, plate u državnom sektoru i izdaci za radnu snagu, finansijska kontrola);
- **Saradnja sa međunarodnim finansijskim institucijama;**
- **Finansijski sektor** (razvoj tržišta, rizici i nadzor);
- **Nefinansijski privatni sektor** (privatizacija preduzeća i unaprjeđenje poslovnog okruženja);
- **Reforme tržišta rada** (reforme penzionog sistema);
- **Javni sektor i administrativne reforme;**
- **Reforme u ostalim oblastima** (infrastrukturni projekti);

Predstavnici nadležnih institucija su prezentirali izvještaj o progresu iz djelokruga rada institucije, odnosno oblasti koji se odnosi na zakonodavni, institucionalni i organizacioni, odnosno operativni aspekt.

3.2. Sektorski sastanak Unaprijeđenog stalnog dijaloga o informacionom društvu, ljudskim resursima i inovacijama

Sektorski sastanak Unaprijeđenog stalnog dijaloga o informacionom društvu, ljudskim resursima i inovacijama, održan je u Podgorici je od 26. do 28. novembra 2007. godine. Sastankom je presjedavala Ana Vukadinović, sekretar Sekretarijata za evropske integracije i Tereza Sobijeski, šefica Odjeljenja za Crnu Goru i Srbiju u Generalnom direktoratu za proširenje u Evropskoj komisiji, a učesnici su bili predstavnici nadležnih institucija Crne Gore

Sastanak je bio tematski koncipiran tako da je obuhvatio sljedeća pitanja:

- **Inovacije** (najnoviji podaci o inovacijama i istraživanju);
- **Informaciono društvo** (politika, strategija, institucionalni razvoj, razvoj zakonodavstva, administrativni kapaciteti);
- **Mreže elektronskih komunikacija** (politika, strategija, institucionalni razvoj, dešavanja na tržištu, napredak u zakonodavnoj i regulatornoj oblasti, sprovođenje zakonodavstva i regulatorne odluke, administrativni kapaciteti, tehnička pomoć);
- **Razvoj ljudskih resursa i kulturna saradnja** (reforma osnovnog i srednjeg obrazovanja, reforma stručnog obrazovanja i sistem obuke, reforma visokog obrazovanja, doprinos TEMPUS programa reformi visokog obrazovanja u Crnoj Gori i implementacija Bolonjskog procesa, učešće Crne Gore u Erasmus Mundus programa, novi Erasmus Mundus prozor za spoljnu saradnju, razmjena mladih i saradnja: pregled mogućnosti za učešće organizacija iz Crne Gore u „Youth“ programu uključujući „Youth prozor“ za zapadni Balkan, napredak u ratifikaciji i implementaciji UNESCO Konvencije o zaštiti i unaprjeđenju raznolikosti izražavanja u kulturi, Informacija od strane Komisije o Programu kulture, Informacije od strane Komisije o programu „Europe for Citizens“).
- **Saradnja u audiovizuelnoj oblasti**
- **Međunarodna dimenzija** (Konvencija Savjeta Evrope o prekograničnoj televiziji (trenutno stanje po pitanju potpisivanja Konvencije od strane Crne Gore), pristupanje Crne Gore STO-u.
- **Ponuda za audiovizuelne usluge** (trenutno stanje i diskusija o ponudi);
- **Unutrašnja dimenzija** (Nacrt zakona o elektronskim komunikacijama i spajanje dvije agencije: Agencije za radio-difuziju i Agencije za telekomunikacije).

Predstavnici nadležnih institucija su prezentirali izvještaj o progresu iz djelokruga rada institucije, odnosno oblasti koji se odnosi na zakonodavni, institucionalni i organizacioni, odnosno operativni aspekt.

3.3. Sektorski sastanak Unaprijeđenog stalnog dijaloga u oblasti trgovine, industrije, carine i poreza

Sektorski sastanak Unaprijeđenog stalnog dijaloga u oblasti trgovine, industrije, carine i poreza, održan je 27. novembra 2007. godine u Podgorici. Sastankom je presjedavala prof. dr Gordana Đurović, potpresjednik Vlade za evropske integracije i Tereza Sobijeski, šefica odjeljenja za Crnu Goru i Srbiju u Generalnom direktoratu za proširenje u Evropskoj komisiji, a učesnici su bili eksperti Evropske komisije i predstavnici nadležnih institucija Crne Gore (Vlada, Parlament, pravosuđe).

Na sastanku su razmotrena sljedeća pitanja:

- **Slobodno kretanje roba** - Implementacija prioriteta evropskog partnerstva / administrativni kapaciteti i zakonodavni okvir u oblastima - standardizacija, metrologija, akreditacija, ocjene usaglašenosti, nadzor tržišta, usklađivanje zakonodavstva sa direktivama novog i starog pristupa);
- **Trgovinska pitanja** (administrativni kapaciteti u raznim oblastima trgovine, pregled trgovinskih statističkih podataka, efekti CEFTA-e i rezultati implementacije, pregovori o sporazumima o slobodnoj trgovini sa trećim zemljama, razvoj nakon posljednjeg EPD-a (zakonodavstvo, sprovođenje), implementacija evropskog partnerstva);
- **Carine (napredak u oblasti carinskog zakonodavstva, prije svega u pogledu primjene prioriteta evropskog partnerstva, uključujući napredak u zatvaranju bezcarinskih prodavnica (duty-free shops) na granicama i dažbine koje primjenjuje i administrativni kapaciteti);**
- **Porezi (napredak u oblasti poreskog zakonodavstva -PDV, akcize, direktno oporezivanje, kodeks ponašanja kod oporezivanja poslovne djelatnosti i administrativni kapaciteti).**

Predstavnici nadležnih institucija su prezentirali izvještaj o progresu iz djelokruga rada institucije, odnosno oblasti koji se odnosi na zakonodavni, institucionalni i organizacioni, odnosno operativni aspekt.

3.4. Plenarni sastanak Unaprijeđenog stalnog dijaloga

Plenarni sastanak Unaprijeđenog stalnog dijaloga održan je 28. novembra 2007. godine u Podgorici. Sastankom je presjedavala prof.dr Gordana Đurović, potpresjednik Vlade za evropske integracije i Pjer Mirel, direktor Direktorata Evropske komisije za proširenje, a učesnici su bili eksperti Evropske komisije i predstavnici nadležnih institucija Crne Gore (predstavnici Vlade, Skupštine i pravosuđa).

Sastanak je bio tematski koncipiran tako da je obuhvatio sljedeća pitanja:

- 1. Politički kriterijumi i ključne preporuke Evropskog partnerstva** (pohvaljeno usvajanje Ustava i pripreme za njegovu implementaciju, državljanstvo, ljudska prava i prava manjina, pravosuđe i tužilaštvo najnoviji podaci o institucionalnom razvoju u oblasti novih nadležnosti Crne Gore, reforma javne uprave, borba protiv korupcije i organizovanog kriminala; dijalog sa civilnim društvom; najnoviji podaci o razvoju u određenim oblastima; denacionalizacija/ restitucija);
- 2. Mediji** (Informacije o koncentraciji medija, pitanje bezbjednosti novinara – nedavni događaji);
- 3. Implementacija SSP-a i PS-a** (Informacije o pripremi za implementaciju PS-a, napredak u oblasti zakonodavstva i jačanje administrativnih kapaciteta, zaštita geografskih oznaka i oznaka porijekla, tranzitni saobraćaj, javne nabavke, konkurencija, intelektualna, industrijska i komercijalna svojina, pripreme za zaštitu podataka);
- 4. Sektorske grupe (Izveštaji o sektorskim sastancima Unaprijeđenog stalnog dijaloga i preostala pitanja:** (informaciono društvo, razvoj ljudskih resursa i inovacije, trgovina, industrija , carine i porezi , iskustvo sa novim Aplikacionim centrom za izdavanje viza u Podgorici).

4. INSTRUMENT ZA PRETPRISTUPNU PODRŠKU - IPA

4.1. Okvirni sporazum između Crne Gore i Komisije evropskih zajednica o pravilima za saradnju koja se odnose na finansijsku pomoć EZ Crnoj Gori u okviru sprovođenja instrumenta pretpristupne pomoći

Model novih okvirnih sporazuma, o pravilima za saradnju između Komisije evropskih zajednica i zemlje korisnice za sprovođenje IPA programa, Komisija je 6. jula 2007. godine usvojila i dostavila na mišljenje svakoj zemlji korisnici, čija je obaveza da ga potpišu sa Evropskom komisijom radi uspostavljanja pravila njegovog sprovođenja. Nakon konsultacija sa predstavnicima Evropske komisije i dostavljanja pozitivnog mišljenja relevantnih crnogorskih institucija, Vlada Crne Gore je, 15. novembra 2007. godine, usvojila **Prijedlog Okvirnog sporazuma između Crne Gore i Komisije evropskih zajednica o pravilima za saradnju koja se odnose na finansijsku pomoć EZ Crnoj Gori u okviru sprovođenja instrumenta pretpristupne pomoći** i on je potpisan od strane Pjera Mirela, direktora Generalnog direktorata EK za proširenje i prof. dr Gordane Djurović, potpredsjednika Vlade za evropske integracije 15. novembra (<http://www.gom.cg.yu/files/1195231021.doc>).

Vlada je, 29. novembra 2007. godine, utvrdila Prijedlog zakona o ratifikaciji Okvirnog sporazuma između Crne Gore i Komisije evropskih zajednica o pravilima za saradnju koja se odnose na finansijsku pomoć EZ Crnoj Gori u okviru sprovođenja instrumenta pretpristupne pomoći, koji je Skupština usvojila 26. decembra 2007. godine (Sl. list Crne Gore br.1/08).

Okvirni sporazum predviđa centralizovano upravljanje sredstvima IPA, structure potrebne za uspostavljanje decentralizovanog sistema implementacije sredstava (prenos upravljanja na državu korisnika), finansijske uslove, kao i kofinansiranje projekata za period od 2007. – 2013. godine koji će biti podržani od strane Evropske komisije.

4.2. IPA komponenta I - Podrška tranziciji i jačanju institucija

U tabeli je dat **indikativni** pregled projekata za **IPA 2008** program:

IPA 2008		
Komponente	2008 mil €	Napomene
I PODRŠKA TRANZICIJI I JAČANJE INSTITUCIJA	27.65	
1. Politički zahtjevi	6.00	
Mediji	0.50	Budžet za ovaj projekat može varirati i do 1.00 mil €
Manjine, izbjeglice, interno raseljena lica	1.00	Budžet za ovaj projekat može varirati i do 1.50 mil €
Reforma javne uprave	4.50	Projekat će biti usmjeren na jačanje kapaciteta lokalne uprave
2. Socio – ekonomski zahtjevi	11.00	
Razvoj ljudskih resursa /Zapošljavanje/ Stručno obrazovanje	2.50	Podrška upravama zaduženim za razvoj aktivnih mjera zapošljavanja
Tempus	0.80	Centralizovano upravljanje (DG ELARG)

Erasmus Mundus	0.70	Centralizovano upravljanje (DG ELARG)
Razvoj privatnog sektora/SME	1.50	Unapređenje poslovnog okruženja za mala i srednja preduzeća iz ruralnih i zapostavljenih područja
Životna sredina	4.50	Dalja podrška Agenciji za zaštitu životne sredine, kao i izgradnja manjih infrastrukturnih objekata za zaštitu životne sredine (najvjerovatnije postrojenje za tretman otpadnih voda u Nikšiću)
Telekomunikacije	0.80	Podrška Agenciji za komunikacije, kao i resornom ministarstvu
Nuklearna bezbjednost	0.20	Centralizovano upravljanje (DG ELARG)
3. Evropski standardi	10.15	
Poljoprivreda/fitosanitarna politika/ veterina	2.65	Izgradnja kapaciteta i podizanje svijesti u resornim institucijama, prije svega u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede za buduće upravljanje V komponentom IPA; Predlog DG SANCO – Podrška jačanju kontrole životinjskih bolesti
Bezbjednost hrane	1.50	Unapređenje bezbjednosti hrane kroz razvoj efektivnog, koordinisanog sistema sanitarne, fitosanitarne i veterinarske inspekcije
Carina	1.00	Jačanje kapaciteta Uprave carina za uspješnu implemenciju poslovnih strategija i planova; Podrška Ministarstvu finansija u daljoj harmonizaciji crnogorskog zakonodavstva u oblasti carina
Integrisano upravljanje granicama	3.00	Podrška implementaciji strategije o integrisanom upravljanju granicama; Izgradnja graničnog prelaza (najvjerovatnije Dračenovac i Sitnica)
Bankarstvo	1.00	Jačanje regulatornog i nadzornog okvira za finansijske institucije i tržišta (Centralna banka, Komisija za hartije od vrijednosti, Agencija za osiguranje)
Migracije	1.00	Razvoj održive strukture za upravljanje migracijama (pomoć u pripremi nacionalne strategije i akcionog plana za migracije, jačanje kancelarije za migracije i ostalih zainteresovanih strana)
4. Civilno društvo	0.50	Centralizovano upravljanje (DG ELARG)
5. II PREKOGRANIČNA SARADNJA	4.50	Fiksni iznos
Ukupno	32.15	
6. Sredstva za pripremu projekata PPF – Project Preparation Facility	0.80	
7. Rezerve	0.80	
UKUPNO	33.75	MIFF predviđa za IPA 2008 budžet u iznosu 32.60

Nakon potpisivanja Okvirnog sporazuma, Komisija je, u decembru 2007. godine, dostavila Prijedlog Finansijskog sporazuma za prvu komponentu **IPA 2007**, kojim je predviđena obaveza kofinansiranja Crne Gore za šest projekata, u čijem kofinansiranju će učestvovati Ministarstvo za ekonomski razvoj, Ministarstvo finansija, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstvo prosvjete i nauke, Ministarstvo unutrašnjih poslova i javne uprave i Glavni grad Podgorica. Sekretarijat za evropske integracije je, u skladu sa Poslovnikom Vlade, dostavio Prijedlog finansijskog sporazuma na mišljenje nadležnim organima. Nakon dobijanja svih relevantnih mišljenja, očekuje se da Komisija, nakon potvrde ratifikacije Okvirnog sporazuma u Crnoj Gori, dostavi i zvanični Finansijski sporazum za prvu komponentu IPA, koji treba da usviji Vlada Crne Gore.

Za **IPA 2008** program, resorna ministarstva su dostavila ukupno 47 projekata, u vrijednosti od 64,449 miliona €. Programiranje IPA 2008 sredstava se odvijalo na osnovu konsultacija između resornih ministarstava, Sekretarijata za evropske integracije, Evropske agencije za rekonstrukciju i Komisije. U izvještajnom periodu je radjen opis projekata koji će u martu biti dostavljeni Komisiji, nakon čega slijedi prevođenje na jezike EU, i očekuje se da projekti budu odobreni od strane IPA komiteta Evropske komisije u julu 2008.godine. Nakon više konsultacija predloženo je, indikativno, 17 projekata za IPA 2008 u ukupnoj vrijednosti od 27,65 miliona eura. Predviđeno je da implementacija tih projekata otpočne početkom 2009.godine.

Vlada Crne Gore je, 27. decembra 2007. godine, usvojila Informaciju o programiranju sredstava za prvu komponentu IPA „ Podrška tranziciji i izgradnja institucija”.

4.3. IPA komponenta II - Prekogranična saradnja

Programski dokumenti za prekograničnu saradnju sa susjednim državama Crna Gora - Srbija, Crna Gora – BiH, Crna Gora - Hrvatska i Crna Gora - Albanija su, od strane Komisije, dobili pozitivno mišljenje i očekuje se njihovo zvanično odobravanje na IPA Komitetu u Briselu, početkom januara 2008. godine.

Iz programa CARDS 2005/2006, Crnoj Gori je dostupno 620.000 € za uspostavljanje zajedničkih prekograničnih struktura za date susjedne programe, a to su Zajednički tehnički sekretarijat Kotoru za program sa Hrvatskom, i Antene sa sjedištem u Podgorici, Nikšiću i Bijelom Polju za programe sa Albanijom, BiH i Srbijom. U ZTS-u će biti zaposlena tri službenika sa crnogorske strane i jedan sa hrvatske, a u Antenama po jedna osoba iz Crne Gore, koja će davati informacije ne samo o datom programu, već i o ostalih šest prekograničnih programa u kojima će učestvovati Crna Gora.

Nakon potpisivanja Finansijskog sporazuma između zemlje korisnice i Komisije, slijedi imenovanje Zajedničkog Komiteta za monitoring, u kojem će biti jednak broj članova iz obje države, koji su predstavnici nacionalnih operativnih struktura (kreće se između 7-10 članova iz svake države), koje će nakon objavljivanja poziva na projekte i sakupljanja projekata koji su selektirani na nivou Zajedničkog Komiteta za evaluaciju, donijeti konačnu odluku o projektima koji će biti implementirani kroz IPA susjedne prekogranične programe. Očekuje se da prvi pozivi na projekte budu u drugoj polovini 2008. godine.

Sekretarijat za evropske integracije je, u toku oktobra, novembra i decembra 2007. godine, imao po jedan bilateralni sastanak sa predstavnicima operativnih struktura iz svake od četiri susjedne države, na kojima je diskutovano o dosadašnjim aktivnostima kao i budućim aktivnostima na pripremi zajedničkih prekograničnih struktura za implementaciju datih programa.

Regionalni projekat Evropske komisije za jačanje institucija za prekograničnu saradnju CBIB (*Cross Border Institution Building*), u saradnji sa Sekretarijatom za evropske integracije je, polovinom oktobra, u Podgorici, organizovao dvodnevnu obuku o prekograničnoj saradnji, vrstama projekata, načinu evaluacije itd. Obuka je prvenstveno bila namijenjena predstavnicima državnih institucija, uključenim u programe prekogranične saradnje.

Takođe, SEI i CBIB su krajem decembra u Podgorici organizovali prvi seminar na temu “IPA programi prekogranične saradnje”, koji je okupio veliki broj predstavnika lokalne samouprave, nevladinih organizacija, pojedinih vladinih institucija, predstavnike ambasada BiH i Albanije i predstavnike nezavisnih asocijacija i udruženja. U planu je da se, tokom prvog kvartala 2008. godine, održe još tri ovakva info seminara, u cilju podizanja svijesti o važnosti prekograničnih projekata, u Nikšiću, Kotoru i Bijelom Polju.

Za IPA Jadranski susjedni program na sastanku u Akvili, krajem oktobra, predstavljen je Operativni program kojem su prisustvovali predstavnici SEI-a, koji je krajem avgusta usvojen od strane Evropske komisije, i očekuje se da prvi poziv na projekte bude u septembru 2008. godine.

U Zajedničkom tehničkom sekretarijatu u Akvili biće i jedan predstavnik iz Crne Gore, koji će biti biran po pravilima javnog konkursa, ali će izbor sa kandidatima koji uđu u uži izbor biti pred predstavnicima Upravnog odbora u Italiji.

Za trans-nacionalni program MED, u kojem Crna Gora učestvuje zajedno sa Hrvatskom i članicama EU mediteranske zone, predstavljen je Operativni program u Marseju pod nazivom “Mediteran za Evropu”. Ovom događaju, su osim predstavnika SEI-a, prisustvovali i predstavnici Vladinih institucija ali i lokalne samouprave. Seminar je bio prilika da se kroz rad u radnim grupama, kojih je bilo četiri, razmijene kontakti između budućih korisnika programa i ostvari bliža i bolja saradnja. Takođe, tom prilikom održan je i sastanak Rukovodećeg tima programa, sa ciljem odabira kadra za rad u Zajedničkom tehničkom sekretarijatu u Marseju.

Operativni program za MED je, krajem decembra, usvojen od strane Komisije i očekuje se da prvi poziv na projekte bude objavljen u prvom kvartalu 2008. godine.

Za trans-nacionalni program SEES, u kojem učestvuje Crna Gora, zajedno sa zemljama potencijalnim kandidatima i zemljama kandidatima za članstvo u EU i zemljama članicama EU, Operativni program je usvojen polovinom decembra, počelo je zapošljavanje kadra u ZTS-u u Budimpešti, ali nije precizirano kada će biti objavljen prvi poziv na projekte.

4.4. Višekorisnička IPA

Osnovni cilj Višekorisničkog Instrumenta za pretprijetnu pomoć (IPA) je da zemljama korisnicama (Albanija, Crna Gora, Bosna i Hercegovina, Hrvatska, BJR Makedonija, Srbija uključujući Kosovo⁴⁸ i Turska) pruži podršku pri suočavanju sa izazovima evropskih integracija, implementaciji reformi u cilju ispunjavanja zahtjeva EU, napretku u procesu stabilizacije i pridruživanja, kao i u postavljanju temelja za ispunjavanje Kopenhaških kriterijuma za članstvo u EU.

Na osnovu procjena EK, u Višegodišnjem indikativnom planskom dokumentu (MIPD), kao strateškom dokumentu za Višekorisničku IPA-u za period od 2007 - 2009. g., utvrđena su sredstva budžetom u iznosu od 401.4 miliona eura, koja će se raspodijeliti na gore pomenute korisnike. Od toga, za tzv. regionalne i horizontalne programe višekorisničke IPA-e, u okviru budžeta prve komponente IPA 2007, finansijskim odlukama EK, obezbijeđeno je 3 miliona € za oblast statistike, 2 miliona € za oblast prava industrijske svojine i intelektualna prava i 2.56 miliona € za oblast nuklearne bezbjednosti i zaštitu od zračenja., čije je učešće za Crnu Goru odobreno od strane NIPAC-a.

Shodno tome, Višekorisnički MIPD je usklađen i dopunjava nacionalne MIPD-je i primjenjuje se samo u slučajevima kada treba steći jasnu konkurentsku prednost (bavljenje prekograničnim problemima, civilno društvo, životna sredina, jednake mogućnosti i nediskriminacija, pitanja manjina i osjetljivih grupa, aktivnosti za dobru upravu, sa posebnim akcentom na borbi protiv korupcije kao i obezbijeđivanje mreže eksperata, politička saradnja između zemalja, učešće u strukturama od zajedničkog interesa, ekonomija obima, usklađenost sa Acquis-om i ostali politički, ekonomski i socijalni zahtjevi).

⁴⁸ Kao što je definisano Rezolucijom Savjeta Bezbjednosti UN 1244

Detaljnije **informacije o indikativnoj podjeli budžeta** su date u sljedećoj tabeli:

OBLASTI INTERVENCIJE- indikativna podjela budžeta	PROCENAT
Politički zahtjevi	
Regionalna saradnja, Podrška civilnom društvu, Privremena civilna uprava (Kancelarije), Obrazovanje, mladi i istraživanje (Obrazovanje obuhvaćeno nacionalnim programima)	10-15%
Zahtjevi evropskog Acquis-a	
Infrastruktura, Pravosuđe i unutrašnji poslovi, Unutrašnje tržište (Carine obuhvaćene nacionalnim programima), Državna uprava, Nuklearna bezbjednost i zaštita od zračenja (obuhvaćeno nacionalnim programima)	25-35%
Socio-ekonomski zahtjevi	
Tržišna ekonomija (Saradnja sa međunarodnim finansijskim institucijama i podrška preduzećima)	42-50%
Prateći programi	
Uprava	10-15%

U Podgorici je, 24. oktobra 2007. godine, održana **Treća regionalna koordinativna konferencija o višekorisničkom IPA programu** (MB IPA), koja je okupila veliki broj predstavničkih evropskih institucija iz Brisela, EAR-a i Delegacija Evropske komisije iz zemalja u okruženju, predstavnike velikog broja ministarstava i ostalih relevantnih crnogorskih institucija. Na konferenciji je predstavljen Višekorisnički IPA program, kao i tri predložena projekta za program IPA 2008 (Redukcija rizika u slučajevima elementarnih nepogoda/nesreća, Povratak izbjeglica u Zapadom Balkanu i Podrška izgradnji Regionalne škole Javne administracije (ReSPA) u Jugo-istočnoj Evropi). Takođe, učesnicima je predstavljen i Sekretarijat Savjeta za regionalnu saradnju (Regional Cooperation Council Secretariat), koji je je zamijenio Pakt stabilnosti za Jugo-istočnu Evropu.

4.5. Baza podataka za IPA program i za donatore

Polovinom oktobra je, dolaskom makedonskog IT eksperta i predstavnika DGF-a (Development Gateway Foundation), firme angažovane za izradu programa, startovala prva faza pilot projekta za uspostavljanje jedinstvene baze podataka za praćenje implementacije IPA projekata, u organizaciji CDP-a. U cilju realizacije donacije, USAID je za treću fazu ovog projekta „Implementacija Platforme za podršku (AMP)“, tj. za trening vladinih službenika, opredijelila donaciju u iznosu od 25.000 €.

Takođe, očekuje se da u prvom kvartalu 2008. godine otpočne projekat uspostavljanja jedinstvene donatorske baze podataka u Crnoj Gori.

4.6. Decentralizovani implementacioni sistem EU podrške - DIS

U izvještajnom periodu su nastavljene aktivnosti vezane za pripremu uvođenja Decentralizovanog implementacionog sistema (DIS). U novembru 2007. godine su, po treći put, boravili eksperti SIGMA misije, sa zadatkom finalizacije dokumenta koji predstavlja analizu o potrebama za uvođenje Decentralizovanog implementacionog sistema za upravljanje evropskim fondovima. Tokom misije, eksperti SIGMA inicijative su održali sastanke sa predstavnicima Sekretarijata za evropske integracije, Ministarstva finansija i Evropske agencije za rekonstrukciju.

U decembru je formirana međuresorska radna grupa čiji je zadatak izrada Informacije o uvođenju DIS-a i plana aktivnosti koji će sadržati dinamiku pomenutog procesa i usvajanja pravnih akata, kojima će se stvoriti osnov za uspostavljanje neophodnih struktura za proces decentralizacije. Zaključci koji su donijeti na osnovu navedene informacije su osnov za imenovanje ključnih aktera u procesu decentralizacije. Članovi radne grupe su predstavnici Sekretarijata za evropske integracije, Ministarstva finansija, Ministarstva za ekonomski razvoj, Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstva zdravlja, rada i socijalnog staranja, Ministarstva saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija, Ministarstva turizma i zaštite životne sredine i Sekretarijata za razvoj. Planirano je da Vlada Crne Gore početkom februara usvoji pomenute akte.

Sekretarijat za evropske integracije je uradio projektni zadatak za Projekat tehničke pomoći za uvođenje DIS-a (sredstva Evropske komisije - 0.5 mil €). Uzimajući u obzir procedure Evropske komisije, sredstva se mogu očekivati do juna/jula 2008. godine.

4.7. Obuka službenika IPA sektora

Predstavnici SEI-a su krajem oktobra prisustvovali konferenciji u Zagrebu na temu Monitoringa i evaluacije za IPA Komponentu I, i tom prilikom imali više bilateralnih susreta sa predstavnicima Hrvatske, Srbije i Slovenije, gdje su razmijenjena mišljenja i iskustva (definisane oblasti za donatorsku podršku, uvođenje DIS-a radi institucionalnog jačanja države, korišćenje raspoloživih fondova za izgradnju institucija, tehničku pomoć i investicije i sl.).

U Podgorici je, početkom novembra, u organizaciji SEI-a i Španske organizacije za međunarodnu saradnju, organizovan dvodnevni seminar na temu „Strukturni fondovi i iskustvo Španije u korišćenju strukturnih fondova EU“.

U organizaciji PARIM programa za jačanje kapaciteta za upravljanje kadrovima i evropske integracije, u prostorijama SEI-a je, 20. i 21. novembra 2007. godine, održan seminar na temu uvoda u Praktični vodič za postupke ugovaranja kod djelovanja spoljne pomoći Evropske komisije „Practical Guide - PRAG“.

Regionalni projekat za jačanje institucija za prekograničnu saradnju (CBIB – Cross Border Institution Building), u saradnji sa Sekretarijatom za evropske integracije, organizovao je seminar na kome su prezentirani programi prekogranične saradnje Crne Gore sa Albanijom, Hrvatskom i Srbijom za period od 2007 – 2013. godine, u okviru Instrumenta za predpristupnu pomoć (IPA) Evropske unije.

5. KOMUNIKACIONA STRATEGIJA I SARADNJA SA CIVILNIM DRUŠTVOM

U oblasti implementacije Komunikacione strategije za informisanje javnosti o procesu evropskih integracija u Crnoj Gori, u izvještajnom periodu od 1. oktobra do 30. decembra 2007. godine realizovane su sljedeće aktivnosti:

Od 7-10. oktobra u Miločeru je održana Regionalna konferencija „**Kroz saradnju ka integraciji**“ koju je organizovao Kabinet potpredsjednika Vlade za evropske integracije u saradnji sa Sekretarijatom za evropske integracije, a koja je okupila preko 150 predstavnika iz šest zemalja Regiona, kao i predstavnike država članica EU (Slovenija, Poljska, Slovačka i Mađarska) i Evropske komisije. Kroz rad u plenumu, tokom konferencije je dat presjek aktuelnih faza u procesu evropskih integracija u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Srbiji, Makedoniji i Crnoj Gori, sa prikazom prioriteta koji očekuju Vlade zemalja regiona u 2008. godini.

U okviru saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija, u navedenom periodu, u organizaciji Kancelarije Vlade Crne Gore za saradnju sa NVO i CRNVO, organizovan je i seminar za službenike državne uprave koji su kontakt osobe za saradnju sa NVO sektorom.

U decembru (21.12) SEI je u saradnji sa fondacijom Konrad Adenauer Stiftung realizovan je godišnji Radni doručak sa novinarima, na kome je sa predstavnicima medija razgovarala potpredsjednik Vlade za EI, prof. dr Gordana Đurović, na teme: Pregled aktivnosti za 2007. godinu i Agenda za 2008. godinu.

Takođe u decembru, u saradnji sa predstavnicima EAR-a, PARiM –CB-a i novinarima MINA, Republike i Vijesti, započela je saradnja na pripremi 5 brojeva Biltena o EU integracijama, namijenjenih inostranoj javnosti, kao i realizacija 5 emisija na RTCG na iste teme.

Sekretarijat za evropske integracije u saradnji sa projektima PARIM CB i CDP pripremio sadržaj i dizajn novog web sajta posvećenog procesu evropskih integracija u Crnoj Gori.

6. OBUKA DRŽAVNIH SLUŽBENIKA I NAMJEŠTENIKA

U Podgorici je, krajem oktobra, u organizaciji Sekretarijata za evropske integracije, delegacija Vlade Republike Hrvatske, na čelu sa državnim sekretarom, Marijom Pejčinović Burić, učestvovala na okruglom stolu „Uloga Republike Hrvatske u ujedinjenoj Evropi“, na kojem su prezentirana o iskustva Hrvatske u procesu stabilizacije i pridruživanja.

U saradnji sa slovenačkim Centrom za evropsku perspektivu, SEI je organizovao dvodnevni seminar o protokolu i korespondenciji za službenike SEI, MIP-a i republičkog protokola.

U saradnji sa SEI, Evropskim institutom za javnu administraciju iz Luksemburga (EIPA) i NVO Evropski pokret u Crnoj Gori organizovan je seminar: Proces pristupanja EU i usvajanje Acquisa; Priprema Nacionalnog programa za integraciju i ostali administrativni i institucionalni aspekti.

U izvještajnom periodu, službenici Sekretarijata i drugih organa državne uprave pohađali su i obuke u Holandiji -MTEC kursevi. Ovih seminara je bilo 5 na sljedeće teme: Kako poslovati u Briselu; Komunikacija sa javnošću; Bezbjednost hrane; Pisanje IPA projekata u oblasti životne sredine i upoznavanje sa direktivama iz te oblasti; Upravljanje u pravosuđu.

Predstavnici SEI su učestvovali i na drugim obukama koje je organizovala Uprava za kadrove: Nomotehnika u procesu pripreme zakona i drugih propisa, Zaštita ljudskih prava i sloboda, Institucije EU i donošenje odluka, implikacija informacija, Evropa na internetu; Rješavanje konfliktnih situacija, Odnosi s javnošću, Pregovaranje i pregovaračke vještine, Upravljanje projektima u državnoj upravi, Planiranje finansijskih troškova realizacije projekata.

7. PROJEKTI PODRŠKE

7. 1. Twinning Projekat Jačanja institucionalnih kapaciteta za proces evropskih integracija

U okviru komponente 2 zveštajnom periodu Twinning Projekat je bio fokusiran na pripremi Nacionalnog programa za integraciju u EU .

U okviru komponente 3- Komunikacija, razmjena informacija i koordinacija među ključnim organima, Twinning program je bio fokusiran na izradu prve procjene o IT dostignućima i potrebama SEI-a. Baza podataka, predviđena za upoređivanje Acquis-a i crnogorskog zakonodavstva, je napravljena u kratkom vremenskom roku. Ona je koristan instrument za neposredne zahtjeve sprovođenja NPI-a.

U okviru komponente 4- Obuka u periodu izvještavanja organizovana su četiri seminara:

1. **“Koordinacije između MIP-a, Misije u Briselu i SEI-a”**, namijenjena predstavnicima među-resornih grupa - službenika iz SEI-a i iz MIP-a, kao i članova Komisije za evropske integracije i članova grupa za evropske integracije, 24 -25 oktobra.
2. **“Evropsko lobiranje**: kako promovirati crnogorsku poziciju u Briselu i Strazburu”, za članove Komisije za evropske integracije i članove grupa za evropske integracije, 2. novembra.
3. **“Simulacije pristupanja EU i multilateralnih pregovaranja”**, za članove Komisije za evropske integracije i Grupe za evropske integracije (19 učesnika), 19. novembra.
4. **“Harmonizacija nacionalnog zakonodavstva sa Acquis communautaire i njegova implementacija”**, obuku je pohađalo 17 učesnika iz raznih institucija (Ministarstvo zdravlja, rada i socialnog staranja, Ministarstvo za ekonomski razvoj, Ministarstvo kulture, sporta i medija, Uprava za spriječavanje pranja novca, Sekretarijat za zakonodavstvo, Zavod za statistiku Crne Gore, Ministarstvo finansija i SEI), 6-7 decembra.

U okviru komponente 5 - izrada NPI je pružena ekspertska podrška KEI i GEI u makro-ekonomskoj procjeni i procjeni uticaja sektora, u pravljenu baze podataka (objavljena i planirana pravna akta, u vezi sa odgovarajućim dijelom Acquis-a), u pripremi detaljnih instrukcija za ministarstva o pripremi NPI i organizovan je jednodnevni seminar o NPI za članove KEI i GEI, uključene u pripremi NPI.

7.2 Program razvoja kapaciteta - CDP⁴⁹

Planom aktivnosti za 2007. godinu ključna podrška CDP-a bila je usmjerena na građenje i jačanje struktura za implementaciju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i podršku izradi Nacionalnog plana integracija (NPI).

U izvještajnom periodu CDP je ostvario niz aktivnosti na podršci Vladi Crne Gore za izradu NPI. Podrška radu Grupa za evropske integracije (GEI) na trećem poglavlju NPI ostvarena je putem dodatne ekspertske analizu pojedinih poglavlja *acquis*-a. Zbog toga je CDP angažovao 14 međunarodnih konsultanata koji su dodatno pomogli rad na 21-om poglavlju *acquis*-a (s obzirom da su ostala poglavlja pokrivena podrškom od strane drugih

⁴⁹ Program razvoja kapaciteta - CDP (*Capacity Development Programme*) je prvi put ustanovljen u septembru 2003.g. kao partnerstvo između Vlade Crne Gore, Fondacije Instituta za otvoreno društvo i Program Ujedinjenih nacija za razvoj. Od februara ove godine otpočela je realizacije nove faze ovog Programa. Potpredsjednik Vlade za evropske integracije predsjedava Nadzornim odbora Programa razvoja kapaciteta, dok je Sekretar Sekretarijata za evropske integracije predsjedavajući Izvšnog odbora ovog programa.

tekućih projekata finansiranih iz CARDS-a). Zadatak eksperata je bio da obezbijede konkretne preporuke GEI i ministarstvima u smislu dubljeg poznavanja sadržaja i strukture odgovarajućeg poglavlja i njegovih podpoglavlja u okviru *acquis*-a, kao i prioriteta koje EU postavlja u procesu harmonizacije nacionalnog zakonodavstva sa stanovišta iskustava iz prethodnih procesa pristupanja EU.

Takođe, tokom oktobra je organizovana radionica na kojoj su eksperti iz Slovenije i Makedonije pružili dodatna uporedna iskustva i najbolju praksu o izradi NPI. Pored toga, CDP je otpočeo pripremu za organizaciju dodatne stručne obuke iz engleskog jezika za ključne državne službenike koji vode aktivnosti Grupa za evropske integracije.

Polazeći od stava da je za uspješnu izradu NPI, za njegovu kasniju implementaciju, kao i za dalji tok reformskih procesa i evropskih integracija u Crnoj Gori ukupno, veoma važno prepoznati, objediniti i koordinirati sve domaće administrativne, političke i intelektualne potencijale, **Vlada Crne Gore je uz podršku CDP-a, pozvala** nacionalne eksperte u zemlji i inostranstvu da pomognu u ovom **procesu**. Javni poziv za nacionalne eksperte zaključen je krajem oktobra i na njega se prijavilo 105 nacionalnih eksperata. Lista eksperta i procedure za njihovo angažovanje nalaze se na internet stranici Sekretarijata za evropske integracije i na sajtu UNDP-a. (Bazi eksperata se može pristupiti na internet stranici: <http://www.me-expert.org/cdp/default.aspx>) Tako je stvorena mogućnost da državni organi već i kod izrade NPI angažuju naše stručnjake sa raznih fakulteta i iz civilnog društva. Na kraju izvještajnog periodu otpočele su pripreme za angažovanje nacionalnih eksperata u Ministarstvu turizma i zaštite životne sredine, Ministarstvu pravde i Ministarstvu ljudskih i manjinskih prava. S obzirom na veliko interesovanje za ovu bazu nacionalnih eksperata, u narednom periodu će se ponovo objaviti javni poziv.

U izvještajnom periodu Program razvoja kapaciteta je nastavio realizaciju posebnog projekta za jačanje kapaciteta dva skupštinska odbora (Odbora za međunarodnu saradnju i evropske integracije i Odbora za ustavna pitanja i zakonodavstvo). Radi podrške radu ova dva odbora angažovani su kako međunarodni konsultanti, tako i dva nacionalna konsultanta. Krajem oktobra je održan okrugli sto na temu „**Uloga Parlamenta u harmonizaciji zakonodavstva sa *acquis*-em u procesu implementacije Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju**” na kome su učestvovali međunarodni konsultanti CDP-a. Takođe, konsultanti CDP-a su uzeli učešće u raspravama o mogućim i potrebnim izmjenama Poslovnika Skupštine Crne Gore u skladu sa potrebama nastavka procesa evropskih integracija i pripreme Skupštine Crne Gore za što kvalitetniju ulogu u harmonizaciji nacionalnog zakonodavstva sa *acquis*-em. U izvještajnom periodu međunarodni konsultant CDP-a je sačinio ekspertski izvještaj o radu skupštinskih odbora sa preporukama za unapređenje njihovog rada u periodu implementacije Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Preporuke obuhvataju pravne, institucionalne i administrativne aspekte. U narednom periodu planira se razmatranje opvoga Izvještaja od strane članova skupštinskih odbora.

Takođe, u izvještajnom periodu nastavljena je realizacija specifičnog projekta jačanja kapaciteta Ministarstva inostranih poslova. U izvještajnom periodu CDP je obezbijedio dodatnu opremu za potrebe Ministarstva, a troje angažovanih nacionalnih konsultanata za podršku radu Ministarstva je nastavilo redovne aktivnosti. Jedan konsultant je specijalista za informacione tehnologije, a dvoje za međunarodno pravo.

CDP je u izvještajnom periodu ostvario i brojne druge aktivnosti:

- Nastavljena je realizacija prve faze projekta uspostavljanja Centralne elektronske baze podataka o donatorskim projektima, kao specifične Platforme za upravljanje donatorskom podrškom (AMP – Aid Management Platform). Cilj izgradnje ovakve elektronske platforme je obezbjeđivanje uslova za

kvalitetniji monitoring i izvještavanje, odnosno ukupno upravljanje tekućim projektima podrške Crnoj Gori, a na osnovu toga i poboljšanje kvaliteta planiranja novih projekata. U narednoj fazi projekat će se dalje razviti postavljanjem platforme i dodatnom obukom službenika za njeno korišćenje.

- Organizovana je obuka (8. i 9. novembra) o pripremi, vođenju i upravljanju projektima za službenike Vlade. U daljem toku projekta, nakon uspostavljanja odgovarajućih struktura za Decentralizovani sistem implementacije (DIS) Instrumenta za predpristupnu pomoć (IPA) u Vladi Crne Gore, nastaviće se sa specifičnom obukom za državne službenike u Sekretarijatu za evropske integracije, Ministarstvu finansija i drugim resornim ministarstvima zaduženih za programiranje i upravljanje evropskom podrškom.
- Organizovana je dodatna podrška Ministarstvu finansija radi pripreme Ekonomsko-fiskalnog programa. Radi se o potpuno novom instrumentu Evropske komisije kojim se države potencijalni kandidati pripremaju za izradu predpristupnog ekonomskog programa. Na osnovu toga pripremljen je Ekonomsko-fiskalni program koji je Vlada Crne Gore usvojila krajem novembra 2007. godine.
- U saradnji sa Ministarstvom pravde i Upravom za kadrove otpočeo je poseban projekat usmjeren na uvođenje evropskih sadržaja u Program polaganja stručnog ispita za rad u državnim organima. U sklopu tog projekta oformljena je posebna ekspertska grupa koja je pripremila inovirani tekst Programa, a na temelju novog Programa priprema se i poseban Priručnik za polaganje stručnog ispita. Očekuje se da će u narednom izvještajnom periodu ovaj priručnik biti odštampan.
- U saradnji sa Upravom za kadrove i Regionalnom kancelarijom UNDP iz Bratislave CDP je 11-12. oktobra organizovao Drugu regionalnu radionicu o reformi državne uprave u zemljama Zapadnog Balkana. Ova radionica je bila posvećena profesionalizaciji i depolitizaciji državne uprave.
- CDP je organizovao ekspertsku podršku međunarodnog konsultanta na ostvarivanju značajnijeg informaciono tehnološkog unapređenja rada Generalnog sekretarijata Vlade.

U izvještajnom periodu CDP je uspostavio strateški partnerski odnos sa ostalim aktuelnim projektima usmjerenim na jačanje kapaciteta za evropske integracije u Vladi RCG (Twinning, PARIM CB), kao i redovne konsultacije i razmjenu informacija sa predstavnicima Evropske komisije.

8. USKLAĐIVANJE ZAKONODAVSTVA

U izvještajnom periodu u kontinuitetu je poštovana obaveza popunjavanja **Obrasca za ocjenu usklađenosti propisa sa odgovarajućim propisima Evropske unije**, koji je uspostavljen radi kvalitetnijih priprema za dalju harmonizaciju domaćeg zakonodavstva sa propisima Evropske unije. U izvještajnom periodu Sekretarijat za evropske integracije je dao mišljenje na 39 Nacrta odnosno Predloga zakona i jedan podzakonski akt.

REZOLUCIJA O ISPUNJAVANJU OBAVEZA CRNE GORE U OKVIRU SPORAZUMA O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU

Polazeći od činjenice da je 15. oktobra 2007. godine, u Luksemburgu potpisan Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica s jedne strane i Crne Gore s druge strane;

Afirmišući stav iz Preambule Ustava Crne Gore u kome se potencira privrženost ravnopravnoj saradnji sa drugim narodima i državama i evropskim i evroatlantskim integracijama;

Imajući u vidu da, na osnovu člana 15 stav 3 Ustava Crne Gore, Skupština odlučuje o načinu pristupanja Evropskoj uniji;

Potvrđujući u potpunosti opredjeljenja iz Deklaracije o pridruživanju Evropskoj uniji, koju je Skupština Republike Crne Gore donijela 8. juna 2005. godine;

Dijeleći načela, vrijednosti i ciljeve na kojima se temelji Evropska unija;

Poštujući opšteprihvaćena načela vladavine prava i međunarodnih konvencija za zaštitu ljudskih prava, uključujući i prava pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica;

Zahvaljujući Evropskoj uniji na pretpristupnoj pomoći i otvorenoj mogućnosti učestvovanja u programima Instrumenta za predpristupnu pomoć i drugim programima saradnje i pomoći;

Opredjeljujući se za razvoj građanskog društva i punu demokratizaciju svih društvenih, političkih i ekonomskih struktura, kao i za izgradnju institucija i jačanje institucionalnih i društvenih kapaciteta;

Potencirajući značaj dobrosusjedskih odnosa i unapredjivanje regionalne saradnje, kao i ostvarivanje pune saradnje u oblasti pravde, slobode i bezbjednosti, a sve sa ciljem stvaranja zajedničke zone sigurnosti, mira i ekonomskog prosperiteta u regionu i čitavoj Evropi;

Polazeći od člana 49 Ugovora o Evropskoj uniji, (ugovor iz Amsterdama), koji se tiče postupka i uslova prijema države u članstvo Evropske Unije,

Skupština Crne Gore, na osnovu člana 82 stav 3 Ustava Crne Gore, na šestoj sjednici drugog redovnog zasjedanja u 2007.godini, dana 27.12.2007.godine donijela je

REZOLUCIJU O ISPUNJAVANJU OBAVEZA CRNE GORE U OKVIRU SPORAZUMA O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU

Skupština Crne Gore:

Naglašava da je punopravno članstvo Crne Gore u Evropskoj uniji strateški nacionalni cilj kojem će Skupština Crne Gore davati punu i stalnu podršku, kao i da pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji treba temeljiti na individualnom pristupu i dostignućima svake zemlje pojedinačno;

Konstatuje da su opšte-civilizacijsko i kulturno nasljedje, kao i sam geostrateški položaj Crne Gore vezani za područje Zapadnog Balkana i Mediterana, ta da su njeni napori usmjereni ka stvaranju trajnog mira, stabilnosti i ekonomskog prosperiteta ne samo u regionu, već i u cijeloj Evropi;

Potvrđuje da je Skupština posvećena daljoj izgradnji Crne Gore na principima vladavine prava, ljudskih i građanskih sloboda, unapređivanja i ostvarivanja manjinskih prava, jačanja ekonomskih sloboda i institucija i mehanizama slobodnog tržišta, kao i obezbjeđivanja ravnopravnosti i socijalne sigurnosti za sve njene građana.

Utvrđuje da je dinamična implementacija Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (uključujući i Privremeni sporazum) ne samo obaveza Crne Gore na bazi prvog sveobuhvatnog ugovornog odnosa sa Evropskom unijom, već i snažan podsticaj demokratskim i ekonomskim reformama u zemlji; kvalitetno ispunjavanje svih obaveza iz Privremenog sporazuma predstavlja ključni preduslov za podnošenje zahtjeva za prijem Crne Gore u punopravno članstvo u Uniji.

Obavezuje se da će kroz politički dijalog i najširi konsenzus doprinijeti ubrzanom uskladjivanju zakonodavstva Crne Gore sa standardima i pravnom tekovinom Evropske unije, kao i da će predano raditi na jačanju svih zakonskih, institucionalnih, implementacionih i političkih preduslova u cilju što efikasnije borbe protiv korupcije i, organizovanog kriminala, kao i bezbjednosti granice;

Iskazuje punu spremnost, da zajedno sa Vladom Crne Gore, kroz saradnju u pripremi Nacionalnog programa za integraciju, definiše rokove, dinamiku i način usvajanja zakona i drugih propisa u cilju uskladjivanja pravnog sistema Crne Gore sa pravnom tekovinom Evropske unije.

Najavljuje da će nakon definisanja dinamike i okvira djelovanja, raditi po posebnim i prioritetnim procedurama sa ciljem ispunjavanja obaveza koja predviđa SSP.

Odlučuje da u saradnji sa Vladom, Predsjednikom, predstavnicima parlamentarnih partija i civilnog društva formira Nacionalni savjet za Evropske integracije, kao strateško savjetodavno tijelo visokog stepena participativnosti svih predstavnika crnogorskog društva koje će doprinijeti boljoj koordinaciji i nadgledanju implementacije Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

U cilju stvaranja uslova za objektivno suočavanje sa istinom o događajima iz bliske prošlosti, odnosno u cilju stvaranja pretpostavki za utvrđivanje i svake moguće odgovornosti za konkretna dešavanja, Skupština poziva Vladu Crne Gore da, kroz formu posebno istraživačko-dokumentacionog centra, stvori formalno-pravne i druge neophodne pretpostavke za utvrđivanje istine o događajima sa mogućim elementiima zločina, iz perioda 1991-2001.godina, a na bilo koji način neposredno vezanim za Crnu Goru.

Poziva Vladu Crne Gore da jednom mjesečno dostavlja Odboru za međunarodnu saradnju i evropske integracije Skupštine Crne Gore izvještaj o ispunjavanju obaveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (Privremenog sporazuma), a jednom u tri mjeseca izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa stabilizacije i pridruživanja EU.

Podstiče Vladu da u najkraćem mogućem roku usvoji Nacionalni plan za integraciju Crne Gore u Evropsku uniju, te da u njegovo definisanje uključi i predstavnike različitih društvenih struktura, kako predstavnike političkih partija, tako i predstavnike civilnog društva (medija, sindikata, akademskih institucija i nevladinih organizacija).

Predlaže Vladi Crne Gore da već u prvoj polovini 2008. godine, podnese zahtjev za punopravno članstvo Crne Gore u Evropskoj uniji.

S tim u vezi, očekujući što skorije ispunjavanje potrebnih preduslova za uspješnu kandidaturu, a potom i pristupanje Crne Gore, ukazuje na značaj da konačnu odluku o članstvu u Evropskoj uniji donesu građani putem slobodno iskazane volje;

Posebno naglašava svoja očekivanja da parlamanti zemalja članica Evropske unije, Vlade država članica, kao i ostale institucije Evropske unije, uvažavaju puno opredeljenje i posvećenost svih političkih snaga Crne Gore, procesu evropskih integracija, kako bi se proces ratifikacije Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju završio u najkraćem mogućem roku.

Rezuluciju dostaviti Evropskom parlamentu, Evropskoj komisiji, Savjetu ministara Evropske unije i Savjetu Evrope.

Rezuluciju objaviti u Službenom listu Crne Gore.

Podgorica, 27. 12. 2007. g.

SKUPŠTINA CRNE GORE
Predsjednik

